

ՀԱՐԱՇ

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 8 months, 1 year, 2 years, 3 years.

"HARATCH" Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN Rédaction et Administration 235, Faub. St.-Martin PARIS (10°)

ՀՈՐԵՔՇԱԲԻ 1 Ա Պ Ր Ի Լ 1931 1 AVRIL 1931

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1533

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

«ՏՐԱՆԿ ՆԱԽ ՕՍԹԵՆ,,!»

Տեղական մամուլը կը շարունակէ փրփուր տեղայ գերմանական տարրական համաձայնութեան առթիւ: Երբ առաջին անգամ հրապարակ դրուեցաւ լուրը, թերթերը անուշիկ թէ Ֆրանսա, Իտալիա եւ Չեխոսլովակիա բողոքներ ուղարկած են թէ Գերմանիոյ եւ թէ Աւստրիոյ: Եւ կը սպասուէր որ Անգլիան ալ միանայ բողոքողներուն:

Լոնտոն վերապահ դիրք մը բռնեց: Հէնտրըրըն անձամբ այտոյց եկաւ, «լուսարանութիւններ» ստանալու համար: Յետոյ, երբ Ֆրանսացիները կը սաստկացնէին աղմուկը, Իտալիա յանկարծ ամփոփուեցաւ իր պատեանին մէջ, եւ միւսներն ալ սպասողական դիրք մը բռնեցին: Իսկ Անգլիոյ արտաքին նախարարը, առանց կորսնցնելու իր պաշարները, հարցին մտեցաւ բողոքովին տարբեր ուղղութեամբ: Առաջարկեց որ ինչորք յանձնուի Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդին քննութեան, յառաջիկայ մայիսին:

Այս նախաձեռնութիւնը պաղ շուր լեցուց. Ֆրանսայի անհամարձեցութեան վրայ: Հէնտրըրըն յանձն չառաւ զոնէ արտակարգ նիստի հրաւիրել Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը, այլ յանձնարարեց սպասել անոր հերթական նստաշրջանին:

Միւս կողմէ, աւելի քան ամբար է Աւստրիոյ եւ մանաւանդ Գերմանիոյ դիրքը՝ այս հարցին մէջ: Պերլին ակնհաս չկամութեամբ լսեց Անգլիոյ առաջարկը՝ ինչորք ժրճեալ տանելու մասին: Այն աստիճան որ, Մաքստոյ թիկնի օրհանը հարկադրուեցաւ կծու սաստ մը ուղղել Գերմանիոյ, միեւնոյն ատեն մեղադրելով Փարիզը որ միայն իր իրաւունքներու մասին կը խորհի, եւ միշտ պարտական կը համարէ Գերմանիան:

Գործերու այս վիճակին մէջ, հետզհետէ աւելի կը շրջադրուին Ֆրանսայի աջակողմեան շրջանակները: Անոնք այլեւս չեն հանդուրժեր Պրիանի չափաւոր քաղաքականութեան, եւ ատու իրիկուն կը ծագրեն անոր միամտութիւնը: Ան է, կ'ըսեն, այս բոլոր շարքերնու պատճառով, իր Լոնտոնի ինքնաշարժութեամբ քաղաքականութեամբ: Եւ կ'աւելցնեն, որ քան ատեն որ Պրիան կը մնայ իշխանութեան ղուր, Գերմանիա հետզհետէ քուրջի կտորի մը պիտի վերածէ վերայի դաշնագրերը:

Իրենց այս իրարանցումը արդարացնելու համար, աշակողմեան օրկանները շնորհալից լուրեր ալ կը տարածեն: Իրեւ թէ Գերմանիա՝ միեւնոյն սկզբունքներով համաձայնութիւններ պիտի կնքէ նաեւ Չեխոսլովակիոյ, Եւրոպայի վրայ եւ Իտալիոյ հետ: Ինչ որ կը նշանակէ շարունակել «Տրանկ Նախ Օսթէն» քաղաքականութիւնը, խաղաղութիւնը արշաւել զէպի Արեւելքը:

Երեւոյթներէն դատելով, Գերմանիա ոչ միայն կը ձգտի կատարուած իրողութեան վերածել Աւստրիոյ հետ միացումը (Անշլուս), այլ եւ իր թաթիլն տակ առնել Միջին Եւրոպան, ինչպէս փորձեց պատերազմէն առաջ: Արդ, այս քաղաքականութիւնը բոլորովին կը խանգարէ Ֆրանսայի հաշիւները, միեւնոյն ատեն խախտելով Եւրոպայի հաւասարակշռութիւնը:

Այս հեռանկարը ինքնին բաւական է խուճապի մատնելու Փարիզի ազգայնական շրջանակները, քանի որ կը սպառնայ մեկուսացնել Ֆրանսան: Այդ մտահոգութեամբ ալ, անոնք փոխանակ սպասելու ժրճել ժողովին, կը թելադրեն որ կառավարութիւնը հիմակուրէն մշտնապէս բանցէ Աւստրիոյ վրայ, կորէ իր վարկերը, եւ ուրիշ տնտեսական-բլմտական պատիճներ տնօրինէ:

Անոնք չեն հաւատար որ ժրճելի ժողովը կարենայ վճռական եզրակացութեան մը յանգիլ եւ խելի բերել Գերմանիան: Իսկ Անգլիա, ինչպէս կը հաստատուէ Հէնտրըրընի ճառն ալ, առայժմ ուրիշ բանով չի հետաքրքրուիր բաց միայն իր անտարական շահերով: Եթէ աւստրիական համաձայնութիւնը մնայ չի տար իր շահերուն, լաւ է, եթէ ոչ՝ կարելի է մտածել յառաջիկային...:

Բրիտանական քաղաքականութիւնը կը պահանջէ հաւասարակշռութեան մէջ պահել Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ յաւակնութիւնները, եւ թոյլ չտալ որ մէկը կամ միւսը սպառնան իր գերակշռութեան: Այդ է պատճառը որ, վերջին տարիներս, Լոնտոն ընդ առաջ զնայ Գերմանիոյ արտունջներուն, եւ շօշափելի գիշուներ կատարելու առաւ Ֆրանսայի, թէ՛ հատուցումներու հարցին եւ թէ՛ զարեւել զաւանդելու պարպումին առթիւ: Անգլիան էր, դարձապէս որ ճամբայ բացաւ Գերմանիան Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ ընդունելու: Ուրիշ խօսքով, օգնեց պարտաւիր, միայն արտունջներ լսելու նուաստացումէն հանելու եւ հաւասարեցնելու խօսքով, խորհրդակցելու: Ինչ կ'ապացուցանեն այս բոլոր հոլովումներն ու խմորումները:

Անհանգստութիւն եւ մրցակցութիւն՝ Եւրոպայի սրտին վրայ: Հին ախորժակներ՝ նոր ակունքներով: Եւ մանաւանդ՝ Գերմանիոյ յամբ այլ ստոյգ վերելքը: Եւ զէպի արեւելք, զոնէ զէպի Ազգերական եւ Պալեանները: Ե.

ՅՈՒՆԱՇԱՅԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախորդ օրուան թիւով, հարգողք էինք թէ կառավարական յայտարարութեան մը համաձայն, 22 տարեկանը լրացուցած յունահայ երիտասարդները պէտք է զինակազմութեան, արձանագրուելու համար: Այս յայտարարութիւնը շփոթի մատնած ըլլալով շատերը, «Հորիզոն» հետեւեալ մանրամասնութիւնները քաղած է Սեւանիկի քաղաքականութեան զինուորական ճիւղի պետէն:

12 օգոստոս 1927ին հրատարակուած օրէնքի մը համաձայն, քաղաքացիութեանց զինուորագրական ճիւղը ներկայանալով արձանագրուելու պարտաւորուած են թուրքիա ծնած եւ այժմ Յունաստան ընակող այն բոլոր հայ տղաքը, որոնք լրացուցած են իրենց 22րդ տարիքը:

Սեւանիկի մէջ, 1927ին մինչեւ այսօր, շատ քիչ են որ ընթացք տուած են այս հրամանին, որ ամէն տարի յայտարարուած է մամուլով: Զինուորագրական պիւրծ, այժմ, այդ միեւնոյն յիշեցումն է որ կ'ընէ:

Զետեւարը, պարտաւոր են զինուորական իշխանութեանց ներկայանալով յայտարարագրեր յանձնել արտասահման ծնած այն հայ տղաքը, որոնք այսօր կը գտնուին իրենց 22րդ տարիքի լուսին մէջ (այսինքն ծնած են 1909ին) եւ կամ այդ տարիքէն վար են: 1906, 1907 եւ 1908 տարիներու ծնունդները:

ՄԱՔԱՅՅՈՒՆ ԱՎԱՅԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ՖՐ. ՄԵՐԱԿՈՅՏԻ ԱՌՁԵԻ

Ֆրանսական Մերակոյտին մէջ, արտաքին նախարարութեան եւեւուտեքի քուէարկութեան առթիւ, մէկ քանի ծերակուտականներ, հարց ուղղեցին արտաքին նախարարին աստիճանական մաքսային համաձայնութեան մասին: Պ. Պրիան պատասխանելով հարցերուն յայտնեց ի միջի այլոց. —

Եթէ այս դէպքը ունենար արդի կարելիութիւնները յեղաշրջելու չափ կարելութիւն, պիտի արժէ որ անոր դէմ մասնաւոր եւ աւելի ազուր միջոցներու դիմելն, փոխանակ պարզ գեկոյց մը տալու, եւեւ մուտքի վիճաբանութեան ընթացքին: Ֆրանսայի դիրքը կը նշանակէ փոքրացնել, եթէ կարծես թէ ան կը վստահուի դիւանագիտական որեւէ վատ միջոցի մը հետեւանքով: Մեր քաղաքականութեան հետապնդումը չի ժխտել կարգ մը երաշխիքներ եւ ազուր միջոցներ:

«Այս գործին մէջ, ամէնէն աւելի ծանրը կիրարկուած եղանակն է որ մտափոքի է: Այն պահուելու որ յիշեցի եւ փարիզի մէջ հանդիպուածներ ունենանք խորհրդակցելու համար կեդրոնական եւրոպայի տնտեսական կացութեան մասին, լաւ է որ մէկ քանիներու մտքին մէջ այս տեսակ բան մը բոյն դրած ըլլայ»:

Պ. Պրիանի ճառը մեծ տպաւորութիւն գործած է վիէնայի քաղաքական շրջանակներուն վրայ: Օրաթերթերը կը գոհանան արտաքինով Պրիանի ճառին զլուարը հատուածները առանց որեւէ մեկնաբանութիւն տալու: Միայն կէս-պաշտօնական ճիւղ խրատութիւնն է որ երկշտ ընդհամարուածութիւն մը կը փորձէ եւ հակասութիւններ կը գտնէ Պրիանի ճառին մէջ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մախաչին դաշինքը եւ Անգլիա

Անգլիոյ խորհրդարանին առջեւ, արտաքին նախարար Հէնտրըրըն, ճառի մը մէջ յատկօրէն յայտնեց թէ, «իրենց տրեսակական դաշինքին հիմերը հաստատուելու համար, Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ ընտրած եղանակը կոչուած է կասկածներ արթնցնելու եւ ջնջելու այն առաւելութիւնները որոնք կը բխէին ժրճելի մէջ՝ կարծիքներու ազատ փոխանակութեան»:

Ու յայտնել վերջ, իր կողմէ Պերլին կատարուած զինուորական արդիւնքը՝ մաքսային համաձայնութեան յայտնումէն ի վեր, Հէնտրըրըն շարունակեց. — Մտադիր եմ յայտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարութեան թէ կը փափաքիմ խորհուրդի յառաջիկայ նիստին վիճաբանութեան զնել նախատեսուած համաձայնութեան արժէքը, նկատի ունենալով Աւստրիոյ նախկին յանձնարարութիւնները»:

Յետոյ՝ անդադարուելով վերջին զէպերուն, Անգլիոյ արտաքին նախարարը եզրակացուց. — Այս զէպերէն կը բխէ չորս կարեւոր եւ շահեկան կէտեր, որոնց մասին անշուշտ խորհրդարանը պիտի ուզէ լուսարանութիւններ ստանալ:

1) Հարց տրուած է թէ Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը կրնա՞յ ըլլալ այն կրկէսը ուր նախնական ջննութիւնն ու վիճաբանութիւնը կատարուի մտադրուած մաքսային համաձայնութեան: Լաւազոյն պատճառներն ունիմ հաստատուելու թէ Ազգերու Դաշնակցութեան կազմական կանոններն ու կանոնադրութիւնները կը պահանջեն որ այդ կրկէսը դառնայ Խորհուրդը որուն հովանաւորութեամբ էր որ բանակցութիւնները կատարուեցան 1922ի փետրոսին:

2) Խնդրոյ առարկայ իրաւական գանձազան կէտերու հանդէպ՝ կայ նաեւ անգլիական կառավարութեան դիրքի հարցը: Այս հարցերը ենթարկուեցան իրաւագէտ խորհրդակցանքերու ջննութեան: Արդէն հարողած եմ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ վարչապետներուն թէ Անգլիա ամբողջովին վերադառնէ ընթացք մը պիտի բռնէ:

3) Կան նաեւ մաքսային այս մտադրուած միութեան եւ Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ հետ Անգլիոյ կողմէ՝ «ամենէն նպատակաւոր ազգի» սկզբունքի հիման վրայ կնքուած դաշնագրերու միջեւ յարաբերութեան հարցը:

4) Պարտաւոր ենք գիտնալ նաեւ թէ ինչ չափով պիտի վնասուի անգլիական առեւտուրը, եթէ մաքսային այս համաձայնութիւնը իրագործուի եւ կիրարկուեան դրուի: Առ այժմ սակայն, այս հարցին պատասխանը միայն ենթադրական կըրնայ ըլլալ:

Վերջացնելով, Հէնտրըրըն յայտնեց թէ Անգլիոյ առաջարկը կը ներկայացնէ լուծման լաւագոյն եղանակը հարցին, որ արդէն բաւական խոռովեց Եւրոպան:

Պուշկարիս եւ Պայխուսի միութիւնը

Պալքանեան միութեան Բ. Խորհրդաժողովը պիտի գումարուի Պոլսոյ մէջ, այս տարի Հոկտեմբերին: Գրեք էինք նախապէս թէ պուշկար պատուիրակութեան անդամները բոլորովին փոխուած են եւ անոնց տեղ նշանակուած են աւելի անհայտ տարրեր: Այս առթիւ, նոյն պատուիրակութեան դիւանը կը հարողէ հետեւեալ գեկոյցը՝ պուշկար պատուիրակութեան դիրքին եւ ընթացքին մասին. —

Գիւլանը պարտք կը սեպէ բացարձակապէս հերքել այս մասին շրջող որ եւ լուր եւ կը յայտնէ թէ մշակելու վրայ է կարգ մը յիշատակագրեր, որոնք պիտի ներկայացուին յառաջիկայ խորհրդաժողովը պատրաստուելու պաշտօն ունեցող 12 հոգիներ յանձնախուժման: Պուշկար պատուիրակութիւնը կը ներշնչուի միջպալքանեան համաձայնութեան եւ գործակցութեան գաղափարէն, վերցնելով մէկ խնդրուող որ կրնայ արգիլել անոր իրականացումը:

Խորհրդ. վաճառատուարք Թուրքիոյ մէջ

Թուրքիոյ ազգ. խորհուրդին մէջ, երեսփոխան մը հարցուցած ըլլալով թէ կառավարութիւնը կը մտածէ՞ միջոցներ ձեռք առնել ընդդէմ խորհրդ. վաճառատուարքին, ստացաւ հետեւեալ պատասխանը: «Կառավարութիւնը կը պահէ իր իրաւունքը շարժելու ընդդէմ այն ձեռնարկներուն, որոնք թուրքիոյ մէջ կը խախտեն մրցակցութիւնը: Այս իրաւունքը սահմանափակող ունէ դաշնագրի չէ կնքուած»:

«Կարգ մը լուրեր հրատարակուեցան չափէն աւելի աժան պարանջներու վաճառման եւ գանազան երկիրներու կողմէ, անոր դէմ առնուած միջոցներու մասին: Կատարուած ջննութիւնները յայտնեցին թէ առայժմ փոխադարձ միջոցներու դիմելու պէտք չկայ: Միւս կողմէ, կառավարութիւնը չի տեսներ թէ ո՞ր երկիրն է որ բռնի աշխատանքով արտադրուած ապրանք կը ներածէ Թուրքիա»:

Այս կերպով ուրեմն, մինչ զոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ մէկ քանի կրողիկ քործարաններ շտուկով խորհրդային վաճառատուարքին, ստիպուած են փակել իրենց դռները, կառավարութիւնը կ'անգիտանայ վաճառատուարքը եւ կը ժխտէ՝ «բռնի աշխատանքի կիրարկումն ու գոյութիւնը»:

Պուշկար փոխարկները եւ Յունաստան

Յունեւպուշկար սահմանազուլիւն տրուած լուրերու համաձայն, պուշկար քոմիթէները յայտարարած են թէ մօտերս կարեւոր գործունէութեան մը պիտի ձեռնարկեն Մակեդոնիոյ մէջ: Այս լուրին վրայ, յոյն կառավարութիւնը գանազան խիստ միջոցներու դիմած է արդէն, որեւէ խոռովարար ձեռնարկի առաջն աննելու համար:

«ՄԱՍՈՒԼ»

Յունաստան լուրերուն աւելի լայն տեղ տալու համար, այսուհետեւ մեր Մամուլի բաժինը պիտի հրատարակուի երկրորդ էջին վերջին երկու սիւնակներուն վրայ: Փոխի ի փոխ հրակական եւ միջազգային:

ԹՈՒՐԿ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՓԱՎՈՒՄԸ

ԱՄԵՆ ՄԱՐԿ ԵՐԵՎԱՆԻՆ... Էնկերի խորհրդարանը վերջացնելով իր օրակարգի ստիպողական հարցերը, փակեց իր նստաշրջանը: Այս առթիւ հետեւեալ վիճակագրութիւնը պատրաստուած է Ազգ. ժողովի Գիւլանին կողմէ:

Ժողովին առաջին շրջանին 437 երեսփոխան մասնակցած են: Աստիճառէ 25ը մեռած են, 80ն ալ հրաժարած: Երկրորդ ժողովը 333 երեսփոխան ունեցած է, որոնցմէ 24ը մեռած, 23 ալ հրաժարած են: Երրորդ շրջանին, երեսփոխաններուն թիւը եղած է 316, որոնցմէ 16ը մեռած, 12ն ալ հրաժարած են:

Առաջին շրջանին վերընտրուած երեսփոխանները եղած են 72, երկրորդին 122 եւ երրորդին 134 հոգի:

Ամէն օր բազմաթիւ դիմումներ կը կատարուին երեսփոխանական Թեկնաճուռեան համար: Այս առթիւ Մօս Բօսթա կը գրէ. —

«Կուսակցութեան կեդրոնին առջեւ մըրն գլխաւորով կը քաղաքով այցելուներ լեցուած են: Երեսփոխաններուն մէջտեղ, այս այցելուները կը նմանին այն հին ձեռով նշանակուածներուն որոնք իրենց սիրած ազգայն շուրջը կը դարպասեն»:

ԽԱՒՔ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Էնկերի շրջանակները մեծ շահագրգռութեամբ կը սպասեն յայլքի համաժողովին, որ նոր ծափանք պիտի բանայ եղեր վարչական ու տնտեսական գերիւններուն վրայ:

Հաւանական է որ համաժողովը բացուի Մայիս 4ին: Ժողովը, քննելու յետոյ Կուսակցութեան հարցը կը քննարկուի: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

ՅՈՐԵՔՇԱԲԻ ԽՈՐՀՐԴԱՌՈՎԸ

Երեսփոխանները կը քննարկեն իրենց շրջանակներէն Կուսակցութեան հարցը: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

ՅՈՐԵՔՇԱԲԻ ԽՈՐՀՐԴԱՌՈՎԸ

Երեսփոխանները կը քննարկեն իրենց շրջանակներէն Կուսակցութեան հարցը: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

ՅՈՐԵՔՇԱԲԻ ԽՈՐՀՐԴԱՌՈՎԸ

Երեսփոխանները կը քննարկեն իրենց շրջանակներէն Կուսակցութեան հարցը: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

ՅՈՐԵՔՇԱԲԻ ԽՈՐՀՐԴԱՌՈՎԸ

Երեսփոխանները կը քննարկեն իրենց շրջանակներէն Կուսակցութեան հարցը: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

Երեսփոխանները կը քննարկեն իրենց շրջանակներէն Կուսակցութեան հարցը: Ժողովը պատուիրակութեան ամրացման եւ վարչական անկանոնութիւններու վերացման տեսակէտով ալ, Մ. Բ. Բ. նոր յեղափոխութիւնը մը առաջ պիտի բերէ երբեք...

ՃԱՐ ՄԸ, ՃԱՐ ՄԸ...

Հին խաչ մը, մէջէն զոյգ մը կեղտոտ մոմ, երկու խեղճ տէրտէր ամբողջ օրը ծոմ, Սոցա հետքով ալ չորս պանդուխտ խեղճուկ. Առեր կը տանին դագաղ մը անշուք...

Այսպէս, մտ քառասուն տարի առաջ: Այսօր նոյնը հասարակարգի ճակատի տախտակի վրայ ժողովուրդը մը գաղթական ու անտէր: Լուս ցաւերով անճոգող դժբախտ ազգ մը, որուն շատ մը բնկորները թեւ թեւ չունին, այդ «հին խաչն» ալ կամ սփոփանքը իրենց վերջին յիշատակին: Ոչ ոք զիտէ իրենց ըլլալն ու չըլլալը: Ոչ մէկ յիշատակութիւն: Անձանօթ երբ...

Յաճախ կը պարծենանք թէ հակառակ Ասիայէն գալուն, հայ ժողովուրդը ունի բարձր մշակոյթ, յատկանշական կերպը եւ զովիւր ձգտումներ զգալի քաղաքակրթութիւնն են: Բայց չենք ուզեր տեսնել թէ չունին իր գոյութիւնն իսկ ցոյց տուող գէթ պարզ մէկ պաշտօնական մարմին:

Բացի քաղաքական կարեւոր հարցերէ, զորս առ արժէ կրնանք մէկ կողմ դնել, կան ազգային կեանքի բազմազան պահանջներ, մշակութային եւ համայնական, որոնց զոհացում տալ անհրաժեշտ է: Մեր անգլուխ իրականութեան մէջ, ուրախութիւն է կարեւոր ըսել թէ գէթ այս կէտը ամէն ոք կ'ընդունին: Ընդգծենք. արեւմտահայ դատը անկարելի է մոռնալ, բայց արժէ խոսքը ներքին կազմակերպութեան մասին է:

Պաշտօնական, ամերիկեան եւ արեւելի գնահատան շրջանակներու հայ գաղութները ունին իրենց տեղական կազմակերպութիւնները հինէն ի վեր, թէն ոչ այնքան յաջող եւ արդի պահանջներուն յարմարելու ատակ: Իսկ արեւմտեան եւ կեդրոնական Եւրոպայ, իր մօտ 80,000 հայութիւնով կ'ապրի տնտեսական անկազմակերպ: Տեղի ունի կան փոքրիկ կայծեր կարակը վտանգ ստեղծող: Մինչայս փոքր իր դերով կը ներկայացնէ ուրիշ կարեւոր հիանգամանք, զոր երբեք չէ իրականացուցած ըլլալով երկու նախկին պատուիրակութեանց եւ հայ կուսակցութեանց կեդրոնատեղին, ըլլալով մեր մտաւորական նուիրեալ մեծ մասին ժամադրակարգը, ըլլալով մասնաւորապէս հիմնադրող քաղաքականութեան որոշ կեդրոն, փոքր իր վրայ կը պահէ դեռ ամբողջ գաղութական հայութեան աչքը: Ինչպէս զինքազարդի օրերուն, այսօր ալ ամէն ծաղի փարթիկն բան մը կը սպասեն:

4' ընդունինք որ նենգ քաղաքականութիւնը, անոր պակաս կ'օգտան զանազան, շատերը յուսախաբ ըրան: Բայց ոչ մեր պատուիրակութիւնները, ոչ մեր կուսակցութիւնները ու մտաւորական դասը իրատեղ չեն լինելու ազգը իր բախտին...

Անուններն ու անկերը կրնային փոխուիլ, բայց դատը շարունակելու այլ մասնաւոր ինքնապաշտպանութեան ճակատը պահելը իրենց ճիտին պարտքն էր: Արդէն ժողովուրդը շուտով պիտի նետուէր վերին ուղղութեան, առգամ մը որ երբ հայրենի ճամբան զտնէր իր նոր միջավայրին մէջ: Որովհետեւ ազգային աշխատանքի լծուելու անպատրաստ ժողովուրդը մը չէ այս: Վկայ: 1925-29ին կարգուած Միութիւններուն շարքը: Ի հեճուկա քնացող վերին իշխանութիւններուն: Իսկ այսօր թմրեր է դարձնալ ամէն տեղ, նոյնիսկ այդ կեդրոնի պակասն:

Ժամանակին, երբ այս նիւթը կ'արձարձէի, դարձնալ «Յառաջ» ի մէջ, կը դնէի պարզ

եւ թանձրացեալ ծրագիր սկզբնական քայլերու համար: Այսօր աւելի շատ ձեռնուած է արդէն հարցը. շատեր կը զբաղին անով եւ կը մնալ... սկսելը: «Յառաջ» վերջերս յաճախ անդրադարձաւ «սկսելուն» եւ կը թուէ թէ զինք հետաքրքրող իսկապէս եւ միայն գործն է փոխը չէ թէ որո՞ւ կողմէ սկսի ան: Գաղափարի զէպքին առթիւ կ'ըսէր...

— «Այս «պաշտպանութեամբ» արշաւը զէպի խորհրդատու չի՛ տանիր մեզ: Եւ ինչո՞ւ կը մեղադրենք օտարը, երբ հետզհետէ կը պրկէ օղակները, ամէն տեղ ցոյց տալով իր թաթը: Օտարն է յանցաւոր, երբ մենք մեր ձեռքով կը կը կտրենք ընդէ, կապերը: Անա Եւրոպացիք իր արժէքը պարտաւոր յանձնելով: Պուկարիան, Յունաստանը, Սուրբիան եւ Միջագետքը իրենց ներքին լուրջութեամբ: Հարեւրին ինչուստեւ հակապահ խելագարութեամբ ստեղծուած միջադէպի ուղիով: Չպիտի գտնենք արդեօք բանձնաւ մը...»

Ուրեմն ցարը անգամ մըն ալ դրուած է մէջտեղ, ու դարման մը, «ճար մը, ճար մը...» կը խորհուի: Այսքանը բաւական է արդէն զազափար մը կազմուելու համար «Յառաջ»-ի, եւ իրեն նետ անշուշտ ամբողջ կուսակցութեան, անխտան տրամադրութեանց, այս հարցին մասին:

Բայց, լսենք վահան Մալէզեանն ալ, իր ուրիշ կուսակցութեան մը պետերէն մէկը եւ մասնաւոր իր մեր ամէնէն մեծ Միութեան, Բարեգործական, վարիչ-տնօրէնը, որ «Հայաստանի Կոչումի» նրեանմանակին թիւին մէջ կը գրէ, խորհրդանշելով համերաշխութեան շուրջ...

— Համերաշխութիւն, ամէնուն ուղածը: Գեղեցիկ բառ մըն է, բայց բառերու ամէնէն անմէջ եւ ամէնէն առ խաբու պատերը: Որովհետեւ ինչպէս կ'ընեն համերաշխ գործելու հակասեալ տարբեր, ինչպէս են ընկերակարական ու ռամկավարներ, պահպանողականն ու համայնավարը: Հող համերաշխութիւնը կեղծ պիտակ մըն է: Ինչպէս կարելի է եւ ներքին որոշ ծրագրի մը հետանպնդումը, յանուն համերաշխութեան յանձնել տրամադրուէն հակասեալ սկզբունքներու վրայ կանգնող երկու ծարաւիչ հոսանքներու: Ասիական անասանման միասնութիւն է եւ ոչ նուազ միասնութիւն կամ անհոստեանութիւն: Մեր ազգը դառն փորձարկութեամբ ճաշակեր է անասելի բարեքնները «ամէն զին»ով համերաշխութեան: Այդ զեղեցիկ բառը կախարչի զեր կը կատարէ մեր կոտորակուած ազգին մէջ: Վէրքը ուրիշ է: Առանց ձեռնկուրթի ընտրութիւն մը չունինք: Հայ թերթերը իրար կը բռնկուին: Մեր ժողովուրդին մէջ կարգ չկայ, կ'ըրբ կայ: Ամէն բանէ առաջ օրուան կարգախօսքը ըլլալու է պայքար՝ այդ կրթութեան զէմ: Երբ այդ կոր կ'ըրբ թիւթեանս հեւ ամէն ոք սորվի իր տարակարծութիւնը քաղաքավարօրէն յայտնել, այն ատեն թերեւս համերաշխութիւն ըլլայ...

Այսքան մէջերումը անոր համար խնդրեցի «Յառաջ»-էն երկու կարծիքներուն մասին, որպէս զի, իբր չէզոք մէկը, կարենամ ընթացողին ցոյց տալ խորհրդակցի առարկան երկու կողմէ տեսնուած... Եւ առանց վերլուծումի կարելի է հարց տալ՝

Մինչեւ ե՞րբ պիտի սպասեն մարդիկ, որ կուսակցութիւններու կիրքերը խաղաղօ՞ ըլլան, ըստ կարծեաց ամենայնիւ... 2' որ կրնայ արնինը «խաղաղ» կարծիք, բայց ուրիշ մըն ալ կրնայ նորպէս լինուիլ... Եւ ապահովաբար: Եթէ մասնակի զէպքերու կամ քուէտուի կ'ընենքու վրայ ենթադրութիւն ընելով, ամբողջ ազգի

մը զորքը սպասման ու ճակատագրի պիտի ձգենք, «գալ» քեզ քաղաքը...

Բայց իրականութիւն է որ մեր կուսակցութիւնները մէկ կերպ չեն կրնար գործակցիլ, որքան ալ հարցը լուրջ ըլլայ: Տար տարուան վերջին մեր թշուառ պատմութիւնը աւելի եւս ցոյց տուաւ հակաքակտան կեանքի մասին ունեցած մեր թոյլ կողմը: Ո՛չ կուսակցութիւնները առանձին իրենցով, ո՛չ ալ ժողովուրդը ինքնիրմէն կրնայ սկսիլ եւ յաջողիլ: Ուղեցոյցներ անհրաժեշտ են: Եւ մէկ կ'ըրբ կայ:

1.— Եթէ կուսակցութիւնները գէթ կամք ունին, ոչ շեշտուած գործիչներու առաջարկով կոչ կ'ուղղեն անկուսակցական ակազանի մը, սրտցաւ մարդոց (ոչ անպատճառ հարուստի):

2.— Կազմել կուսան առժամային ժողով մը եւ կը զննն սկիզբը խորհրդակցական մարմին: Ինչ

ԻՆՉ ԱՐԺԵՑ 1914 - 1918 Թ. ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ

ԻՍԿ ՎԱՂՈՒԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՍԸ...

Իսկ մարդկութիւնը հեռանում է համաշխարհային պատերազմից, որպէս պատմական հիւանդագին, խորագրուն երկու յոյս, այնքան աւելի է զգուս նրա անաւորութիւնը:

Վերջին տասը տարուայ համաշխարհային պատերազմի, գեղարուեստը, ամառը եւ առ հասարակ մշակութային հիմնարկութիւններով անդրադառնում են չորսամեայ համաշխարհային սպանդի հետեւանքներին, բայց դեռ չեն կարողանում հեռանալ պատերազմից: Եւ այս կորուստներին — մարդկային եւ նիւթական, — որ տակաւին մնում են անգարմանին: Եւ մարդկութիւնը, ի տես այս ամենի, վերագնահատութեան է ենթարկում անցեալը, ձգտում է պատկերացնել այն սարսաղագիցիկ զոտիքը, որի մէջ ապրեց չորս ամբողջ տարի, զորքն եւ այսպէս արեւ իր թէ յանունն ազատութեան, հաւատարմութեան եւ եղբայրութեան զեղեցիկ սկզբունքներին:

Լատին առակը — Մարդը՝ մարդուն զայլ — զեռ պահում է իր իմաստն ու բովանդակութիւնը: Փոխել են միայն նրա գործարարութեան ձեւն ու եղանակը: Վերջերս, Փարիզում, Ռասիֆայի փողոցի վրայ, «Երիտասարդ Հանրապետութեան» տան մէջ ցուցադրւած են պատերազմի բարեքնները, որոշ վիճակագրական տեղեկութիւններով: Ինու թիւթը, այդ առթիւ, հաշիւ է ներկայացնում իր ընթացողներին, որին կարելի է միայն հարցնուրբ զգալ:

Ըստ այդ ցուցահանդէսի տեսարաններին, համաշխարհային պատերազմի զորակոչի են ենթարկուած 60 միլիոն մարդ, որոնց 12 միլիոն սպանուած է կամ մեռած՝ ռազմադաշտում ստացած վէրքերից: Պատերազմի ընթացքին, ուժը բաձնութիւնից, տարախոյզի հիւանդութիւններից, զնգակահարութիւններից եւ այլն, մեռած են 60 միլիոն քաղաքացիներ թիկունքում, այսինքն՝ հինգ անգամ աւելի, քան կ'ընենքու ընկաճանքը: Համաշխարհային պատերազմը վարելու համար՝ ծախսուած է 337 միլիոն տոլար: Այս թիւերը անուամբ են գօրավար Դենվիլիանոի զրբից, հաւանաբար աւելի պակաս քան իրապէս մասուած գումարը: Չնայած անցել է տասը տարի բայց դեռ մինչեւ հիմա էլ բազմաթիւ մեղադրանք կան, պատերազմի մէջ ստացած վէրքերից կամ թունաւորումից:

Ինչ երէկ էր, որ Քրանսական խորհրդարանը որոշեց 50 միլիոն Քրանք յատկացնել թաղման այն զինուորներին, որոնք ինկած էին Ֆրանսայի հողի վրայ եւ որոնց կ'մտնէին

3.— Որմէ երեք ամսուան պաշտօնով ընտրուած յանձնարար մը իրաւունքներ կ'ուղղէ գաղութներուն եւ կը գուժարէ համազգային ժողովը:

Եւ անա այդ համազգային ժողովն է որ իր կարգին պիտի տալ մեզի նոր միջամտութիւնը: Ուրիշ խօսքով պիտի մշակէ ծրագրեր, պիտի որոշ լուծուած տայ համայնական կրօնական եւ ընտանեկան հարցերու: Վերջապէս օրէնք եւ ուղղութիւն հարեւնի երկրէն դուրս գտնուած հայ գաղութներուն:

...Հին խաչ մը, մէջէն զոյգ մը կեղտոտ մոմ կեղտոտ օրը ծոմ Սոցա հետքով ալ չորս պանդուխտ խեղճուկ. Առեր կը տանին դագաղ մը անշուք...

Այլապէս, տասնեակ մը տարիէն այդ ալ պիտի փնտնենք: Պ. ՅՐՈՒՆՃԵԱՆ

Պերլին

զատորմիցը, մէկը միւսի ետեւից սուսերը ձգելով:

Նոյն մտահոգութիւնը ունի մամուլի ներկայացուցիչները: Փարիզի «Վիւ» պատկերազարդ թերթը յատուկ համար է ներքին քիմիական պատերազմին:

Պատկերացնում է խորհրդարանը, ուր պատգամաւորները դիմակներով նստած, տնօրինում են երկրի ճակատագիրը: Նոյն արգելիչ դիմակներով երեխաները խաղում են փողոցներում, ինչպէս եւ մայրերը դիմակներով դիմացում են ձկնհրենքը: Սարսափելի է տեսարանը:

Ժամանակակից մարդկութիւնը իր իսկ ձեռքով ստեղծած մշակոյթով, քաղաքակրթութեամբ եւ մասնաւոր ճարտարաբանական անեղեւկայելի

ՀԱՅԵՒ ՀԱՅ

ԿԱՐԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անդրադառնալով ընկ. Մ. Վարդեանի խորհուածին՝ հայ դատի եւ հայ ժողովուրդի իրաւունքներու պաշտպանութեան հանդէպ ունեւորներու անտարբերութեան, «Յուսաբեր» կը գրէ (19 Մարտ).

Մենք Տայ ունեւոր խաւին Հանրային արժէքը միշտ փորձած ենք չափել իր գրպանին վրայ, փոխանակ սրտին վրայ չափելու: Միշտ մոռցած ենք այն հին ու մեծ ճշմարտութիւնը, թէ լեցուն գրպանն իսկ գատարկ է՝ երբ սիրտը պարագ է, ու գատարկ գրպանն իսկ լեցուն է՝ երբ սիրտը ջերմ է, մեծ, զգացումներով հարուստ ու փարթամ:

Հայկական հարստութիւնը արտասահմանի մէջ անթիւ ճիւղներու կը հասնի: Գաղութեան ճակատներուն ունեւոր խաւը տէր է առասպելական հարստութեանց: Այս ոսկիներու հսկայ զէզերէն ան փորձերն իսկ բաժին չի հաներ հանրային անթիւ կարօտութեանց: Ու ոչ միայն անոր համար՝ որ Տայ կրեստը հեռու է իր ժողովուրդէն գրպանով, այլ եւ անոր համար՝ որ ան կէտեւ է սրտով:

Եթէ կ'ուզենք, որ այս խաւին գրպանը բացուի Տայ կարօտութեանց ու Տայ Գատին առջեւ, ապա ջիւղք անոնց առջեւ անոր սրտը բաժնու: Երբ չէ եղած այս վերջինը, զուր է անկարել առաջինը:

ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԻԿԵԱՆ ԻՍԿ

Զօր. Նազարեկեանի մասնուան առթիւ «Հայրենիք» կը գրէ (8 մարտ).—

Հակառակ անոր, որ Զօր. Նազարեկեանը հազիւ հայրենի կը խօսեր եւ իր կեանքի միայն իրիկամուտին հարողակից եղած էր Տայ ժողովուրդի պայքարին, ազգային ոգին իր մէջ մեռած թեւաւ: Հայաստանի Հանրապետութեան օրերուն զՄայրելի հայրենասիրութիւն կրցաւ հրապարակ բերել: Հակառակ իր ոչ փայլուն առողջական վիճակին ու առաջացած տարիքին, իր զինուորական ամբողջ փորձառութիւնը եւ տաղանգը ի սպաս գրաւ իր մայր հայրենիքին, անպատեւած եւ անկուս արիւնքի զոյգ սուաւ հայ ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութեան սպաննացող մահացու վճար օրերուն:

Ճիշդ է, Տայ թերթական պատերազմի ատեն, իրեն Տայ բանակի սպարապետը, ան չկրցաւ փրկել Տայաստանի Հանրապետութիւնը, սակայն իր լուսագոյն ըրաւ՝ Տայ ժողովուրդը նուազագոյն կորուստներով դուրս բերելու

թոյլ թով, դիմում է զէպի լացումը:

Ուր են մարդկութեան կանները, երբ 19րդ դարու յայտարարուած էին, թէ քաղաքակրթութիւնը կեղծ սարեր, նրա բարեքնները մարտնչի են, համեմատաբար զորքած ու զործելիք չունեն:

Նրանք չկան, բայց մարդաբանուէր խօսքերը տարուած են, համայն մարդկութիւնը մատնելով սարսափազարուրանքի:

Ռուսոն եղաւ առաջին զանգ տուողը:

«Գեղեցիկ է ամէն բան ստեղծում է Արարիչը: Բայց փնտնում են այնպէս, որ մարդու ձեռքով:

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՍԸ

(ՔՍԱՆԱՄԱԿԻՆ ԱՌԻՊՈՒՆ)

Հ. Կ. Խաչի քսանամեա առթիւ, Պուկարիոյ «Վիւ» թերթը կը գրէ (19 մարտ).—

Եթէ կարմիր խաչի ու գաղափարը բնաւ գոյութիւն չուներ, ապա ինչպէս կ'ընէր Տայ ժողովուրդը իր փոքրիկ կարմիր խաչը եւ գուրգուրու պիտի սեփականացնէր զայն: Եւ անոր համար՝ որ ան կէտեւ է սրտով:

Եթէ կ'ուզենք, որ այս խաւին գրպանը բացուի Տայ կարօտութեանց ու Տայ Գատին առջեւ, ապա ջիւղք անոնց առջեւ անոր սրտը բաժնու: Երբ չէ եղած այս վերջինը, զուր է անկարել առաջինը:

Զօր. Նազարեկեանի մասնուան առթիւ «Հայրենիք» կը գրէ (8 մարտ).—

Հակառակ անոր, որ Զօր. Նազարեկեանը հազիւ հայրենի կը խօսեր եւ իր կեանքի միայն իրիկամուտին հարողակից եղած էր Տայ ժողովուրդի պայքարին, ազգային ոգին իր մէջ մեռած թեւաւ: Հայաստանի Հանրապետութեան օրերուն զՄայրելի հայրենասիրութիւն կրցաւ հրապարակ բերել: Հակառակ իր ոչ փայլուն առողջական վիճակին ու առաջացած տարիքին, իր զինուորական ամբողջ փորձառութիւնը եւ տաղանգը ի սպաս գրաւ իր մայր հայրենիքին, անպատեւած եւ անկուս արիւնքի զոյգ սուաւ հայ ժողովուրդի ֆիզիքական գոյութեան սպաննացող մահացու վճար օրերուն:

Ճիշդ է, Տայ թերթական պատերազմի ատեն, իրեն Տայ բանակի սպարապետը, ան չկրցաւ փրկել Տայաստանի Հանրապետութիւնը, սակայն իր լուսագոյն ըրաւ՝ Տայ ժողովուրդը նուազագոյն կորուստներով դուրս բերելու

Ծ Ի Տ Ա Ղ

Չուղայցի մը պատմութիւնը հիւր կ'ընթալ զիւրաքանչէր տունը: Տանտիրիկնը ունեւոր բակուր կ'ընէ հիւրին համար՝ Եթէ միայն ինքի կ'եզեն շատ է, կ'ընէ հիւրին համար՝ Մի՛ վախար, կը տասխանէ տանտէրը: Ինչ, մեր շունն ալ պահպանուած է, որ աւելնալ:

ԿԱՐՄԻ ԳԻՏԷՆ ԴՈՒՐՍ

Տ Ե Ղ Ա Տ Ո Ւ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

«Եւ այսպէս անցաւ ներսը... ինչպէս կ'անցնի սովը, փոթորիկը, պատերազմը, ժամախաղ կամ բոլորն»:

Սեւեռիկն այս խօսքերը, առած ներքին ծառի, այժմէական են եւ յարմար նաեւ ճեմամասնականների համար:

Երջանիկ մի ժամանակ կար, երբ ժողովուրդներն ու դասակարգերը, որոնք դեռ չէին ճաշակել բոլշևիկի փոփոխութիւնը, անհամար սպասում էին ճեմամասնականների գալուստ, ինչպէս ծովում խեղդողը սպասում է փրկարար ձեռքի:

Այսպէս էր սուս ժողովուրդը, այդ կերպ էին մտածում փոքրիկ ու ճեշուած ազգերն ու ժողովուրդները:

Սակայն այդպէս չէ հիմա, լրջ-ճացած Ռուսները վաչ են սալիս իրենց զինն ու երազում ցարական օրերը: զետեղ դուրս գալով ծովի հանդիպելին:

Այդ նոյն միամտութիւնն ունէին արեւմտեան համարեա բոլոր ժողովուրդները, ճեմամասնական պարտւած երկիրները:

Այդ լուսազոյն առիթն էր, որ ճեմամասնականները ուժեղացնէին բարոյաբանութիւնը Ռուսաստանի սահմաններից դուրս, առաջ բերելով խոտորութիւններ, ցուցեր եւ զինուած ապստամբութիւններ, համաշխարհային յեղափոխութեան ճանապարհ հարթելու ցնորամտութեամբ:

Ոչ մի երկրում, ոչ մի ժողովրդում ճողոված յանցանքներ, ճեմամասնականները, չնայած միլիտանոր դոմարների վտանգան, հազարաւոր մարդկային կորուստներով եւրոպայի՝ ճանաչանդ դերման ժողովրդի համար անարգանք էր իր ուղեղից դուրս եկած, իր ճողոված սնան ու ճեմացած գաղափարները երկրորդ ձեռքից առնել եւ կիրաւ:

Առաջին տարիներին, մէկ շօշափումով, եւրոպական ժողովուրդները լիապէս բնութեանցին, որ բոլշևիկը սիրտ խառնող մի պտուղ է, յետոյ՝ նա սպառնացող վտանգ չէ, ո՛չ իր բովանդակութեամբ եւ ո՛չ էլ իր գործնականութեամբ: Կուսակցութիւնները միջոցներով չարժեք, ճանչնալ նրա գոյութիւնը, իրեն պետական նոր մեթոդային, վարժամ է: Թողնել որ նա իրեն իր վրայ փուլ գալ, ինքը իր գործունէութեամբ, սակայն իր հարցը ու բացատրական նկարագրով վարկաբեկի թէ ժողովուրդների եւ թէ՛ ճանաչանդ ընչապարհների աչքին, որոնք, դեռ չճանցած բոլշևիկը, ճեմակալութիւններն ունէին:

Թաղալ ճարտարան այս գործը լիակերպ հռչակարար հեղափոխութիւն է: Ձեկնորակութիւնը հանրապետութեան նախադաս թո՛ղմաս Մասարիկը: Մասարիկը որպէս Մարքսի ջանքալիւզ բնադարտ, հմուտ ուսու ժողովրդին, նրա դրականութեան, հոգեբանութեան, կենցաղին, յատկաբեր տեսնում էր, որ օրէնքից դուրս հռչակել բոլշևիկները՝ նշանակում է բարձրացնել նրանց փորձը, առանձին շեշտ, դեռ նրանց վրայ, եւ ժողովուրդին պահել սպասողական վիճակի մէջ, միշտ ակնկալելներով, միշտ գաղափարական կապով դեպի բոլշևիկները:

Ուսուցանողն ազատութիւն արեւց ճեմամասնականներին: Թո՛ղ ունց որ նրանք գործեն, խոսեն ու գրեն այնպէս ազատ ու անկախ, ինչպէս միւս բարձրագույն կուսակցութիւնները:

Ու արդիւնքը պերճախօս է: Կարճ ժամանակում ժողովուրդը տեսաւ, լսեց ու շօշափեց բոլշևիկը: Իր բովանդակ ալլաներով: Թեմք, իր արտաւար երեւոյթներով:

Առաջին տարիներում ճեմամասնականները կորոզացան խորհրդա-

ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՅԱՆՁԸ

ԿԱՋԱԿԵՐՄՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՂՈՒԹՅՆՐՈՒ

ԵՒ ՄԻԱԿԱՍ ՃԻԳ

ՄԱՐՏԻՆԻ (Սեպ. Թղթ.) — 29 Մարտ, կիրակի կէս օրէ առաջ, Սինեմա Ռուսայի Պիտի մէջ խօսեցաւ ընկեր Ա. Հանրեան, նիւթ ունենալով՝ «Համազգայնի կազմակերպութեան անհրաժեշտութիւնը»:

Բանախօսը, ճեղճ էր ճարտար լեզուով ներկաները պահեց նիւթին վրայ, որուն էական կէտերը կը փութան «Ծառայ» ի ընթերցողներուն եւ սալ:

— Եւր ճիւղ, որ չայերը ծոռէն կը ճանչնայ, դարձներով կը հարցնէ որ ճեմք Բիւզանդական կայսրութեան թագաւորներ եւ ակաւաւոր զեմքեր տուած ենք, որ յիմացականութիւնն ունեցող ազգ ենք, ունինք համապատասխան ուժեր, բայց միջնու հիմա չենք կրցած ստեղծել հայ պետութիւն մը, լաւ եւ հաստատուն հիմքերով:

«Այո», ունինք անցեալ մը շքեղ ու հերոսական, ունինք պատմութիւն մը, դեպքեր ու դէմքեր որ միւլեւոյն մտածուող կը ներշնչեն ճեմք: Բայց ճեմք ունեցած ենք խոշոր թերութիւն մը որ վտանգաւոր եղած է ճեղք եւ շատ մը պարագաներու մէջ կատարած են բախտորոշ դեր: այդ մեր «անմիաբանութիւնն է եւ կարգապահութեան պակասը»:

Այս երկու պատճառներն են որ կը հալածեն, կը տկարացնեն մեր ազգային յատկութիւններն ու արժեքները: Այսօր շատ ցարէր ունինք: Անկազմակերպ ենք, անդիկ, ջիւղու ցան, առաջին անգամ չէ որ Հայը պանդուխտ է: Ուրիշ ժամանակներ ալ ճանչցած ենք դառնութիւնը: Իսկ այսօր ժողովուրդը ունինք, 700 հազար թիւով, թափառական, այս անհիւրընկալ ամբերուն վրայ, կէտը մեր ժողովուրդին, որ պիտի կորսուի, պիտի կործանի:

«Այո, ունինք անցեալ մը շքեղ ու հերոսական, ունինք պատմութիւն մը, դեպքեր ու դէմքեր որ միւլեւոյն մտածուող կը ներշնչեն ճեմք: Բայց ճեմք ունեցած ենք խոշոր թերութիւն մը որ վտանգաւոր եղած է ճեղք եւ շատ մը պարագաներու մէջ կատարած են բախտորոշ դեր: այդ մեր «անմիաբանութիւնն է եւ կարգապահութեան պակասը»:

Այս երկու պատճառներն են որ կը հալածեն, կը տկարացնեն մեր ազգային յատկութիւններն ու արժեքները: Այսօր շատ ցարէր ունինք: Անկազմակերպ ենք, անդիկ, ջիւղու ցան, առաջին անգամ չէ որ Հայը պանդուխտ է: Ուրիշ ժամանակներ ալ ճանչցած ենք դառնութիւնը: Իսկ այսօր ժողովուրդը ունինք, 700 հազար թիւով, թափառական, այս անհիւրընկալ ամբերուն վրայ, կէտը մեր ժողովուրդին, որ պիտի կորսուի, պիտի կործանի:

1927 թ. Պրագայի կոմսոյները միութեամբ մէջ կային 1547 հոգի, 86 բոլշևիկներով, իսկ 1930 թ. վերջը անդամները թիւը իջել է 859ի: Իսկ 86 բոլշևիկները մնացել են միայն 10:

Սակայն, ինչպէս ասացինք, համայնականների վիճակագրութիւնը հետաւոր պատերն անգամ չի կարող սալ իրենց կուսակցութեան բացառման: Երկրասարդ կոմսոյները (Կոմսոյ) նոյնպէս դատարը են դառնում:

1927 թ. Պրագայի կոմսոյները միութեամբ մէջ կային 1547 հոգի, 86 բոլշևիկներով, իսկ 1930 թ. վերջը անդամները թիւը իջել է 859ի: Իսկ 86 բոլշևիկները մնացել են միայն 10:

Սակայն, ինչպէս ասացինք, համայնականների վիճակագրութիւնը հետաւոր պատերն անգամ չի կարող սալ իրենց կուսակցութեան բացառման: Երկրասարդ կոմսոյները (Կոմսոյ) նոյնպէս դատարը են դառնում:

Իրական պատերը սալիս է նրանց ճամուլի անկումը:

Պրագայում հրատարակուած Ձեւիկը կոմսոյներ, կուսակցութեան պաշտօնական օրգանը — «Կարմիր Իրաւունքը» են իր յաւելած «Երեւոյն» թերթը, որոնք 1927 թ.ին տարածուած էին անէն որ 12,000 եւ կիրակիներ 15,000 օրինակ:

Երեք տարի յետոյ տարածուած են, երկուսը միասին, հալիս 7500 օրինակ: Այս թիւերից էլ կարելի է պակասեցնել 50 առ հարիւր, որովհետեւ, ճեմամասնականները իրենց հրատարակած թերթերը եւ գրքերի կէտը բաժանում են ձրի, ինչպէս անում են բողոքական պատեկիները եւ «Փրկութեան Բանակը» անդամները:

Տոկոսային ճիշդ յարաբերութեամբ, բոլշևիկները իսկ հրատարակած վիճակագրութեան տեսչակներով, Ձեկնորակութիւնը կոմսոյներ կուսակցութեան անդամների թիւը իջել է 65 առ հարիւր: Մի սարսփելի անկում, որ կատարել է ընդամենը երկու եւ կէտերը տարւայ ընթացքում:

Այս ցուց է սալիս, որ բոլշևիկները, արեւմտեան եւրոպայում ընդհանրապէս, նրա սիրտը կազմող Ձեկնայում ճանաչարապէս, ապրում են իրենց բնական, եւ ոչ ճիշդ շարձացնող անկումը, հետեւաբար մահը:

Բուսութիւն չսիրողը ազատութեան մէջ ցի կարող ապրել... Ռ. ԿԱՐՄԻՆ

ՄԱՐՏԻՆԻ (Սեպ. Թղթ.) — 29 Մարտ, կիրակի կէս օրէ առաջ, Սինեմա Ռուսայի Պիտի մէջ խօսեցաւ ընկեր Ա. Հանրեան, նիւթ ունենալով՝ «Համազգայնի կազմակերպութեան անհրաժեշտութիւնը»:

Բանախօսը, ճեղճ էր ճարտար լեզուով ներկաները պահեց նիւթին վրայ, որուն էական կէտերը կը փութան «Ծառայ» ի ընթերցողներուն եւ սալ:

— Եւր ճիւղ, որ չայերը ծոռէն կը ճանչնայ, դարձներով կը հարցնէ որ ճեմք Բիւզանդական կայսրութեան թագաւորներ եւ ակաւաւոր զեմքեր տուած ենք, որ յիմացականութիւնն ունեցող ազգ ենք, ունինք համապատասխան ուժեր, բայց միջնու հիմա չենք կրցած ստեղծել հայ պետութիւն մը, լաւ եւ հաստատուն հիմքերով:

«Այո», ունինք անցեալ մը շքեղ ու հերոսական, ունինք պատմութիւն մը, դեպքեր ու դէմքեր որ միւլեւոյն մտածուող կը ներշնչեն ճեմք: Բայց ճեմք ունեցած ենք խոշոր թերութիւն մը որ վտանգաւոր եղած է ճեղք եւ շատ մը պարագաներու մէջ կատարած են բախտորոշ դեր: այդ մեր «անմիաբանութիւնն է եւ կարգապահութեան պակասը»:

Այս երկու պատճառներն են որ կը հալածեն, կը տկարացնեն մեր ազգային յատկութիւններն ու արժեքները: Այսօր շատ ցարէր ունինք: Անկազմակերպ ենք, անդիկ, ջիւղու ցան, առաջին անգամ չէ որ Հայը պանդուխտ է: Ուրիշ ժամանակներ ալ ճանչցած ենք դառնութիւնը: Իսկ այսօր ժողովուրդը ունինք, 700 հազար թիւով, թափառական, այս անհիւրընկալ ամբերուն վրայ, կէտը մեր ժողովուրդին, որ պիտի կորսուի, պիտի կործանի:

1927 թ. Պրագայի կոմսոյները միութեամբ մէջ կային 1547 հոգի, 86 բոլշևիկներով, իսկ 1930 թ. վերջը անդամները թիւը իջել է 859ի: Իսկ 86 բոլշևիկները մնացել են միայն 10:

Սակայն, ինչպէս ասացինք, համայնականների վիճակագրութիւնը հետաւոր պատերն անգամ չի կարող սալ իրենց կուսակցութեան բացառման: Երկրասարդ կոմսոյները (Կոմսոյ) նոյնպէս դատարը են դառնում:

Պրագայում հրատարակուած Ձեւիկը կոմսոյներ, կուսակցութեան պաշտօնական օրգանը — «Կարմիր Իրաւունքը» են իր յաւելած «Երեւոյն» թերթը, որոնք 1927 թ.ին տարածուած էին անէն որ 12,000 եւ կիրակիներ 15,000 օրինակ:

Երեք տարի յետոյ տարածուած են, երկուսը միասին, հալիս 7500 օրինակ: Այս թիւերից էլ կարելի է պակասեցնել 50 առ հարիւր, որովհետեւ, ճեմամասնականները իրենց հրատարակած թերթերը եւ գրքերի կէտը բաժանում են ձրի, ինչպէս անում են բողոքական պատեկիները եւ «Փրկութեան Բանակը» անդամները:

Տոկոսային ճիշդ յարաբերութեամբ, բոլշևիկները իսկ հրատարակած վիճակագրութեան տեսչակներով, Ձեկնորակութիւնը կոմսոյներ կուսակցութեան անդամների թիւը իջել է 65 առ հարիւր: Մի սարսփելի անկում, որ կատարել է ընդամենը երկու եւ կէտերը տարւայ ընթացքում:

Այս ցուց է սալիս, որ բոլշևիկները, արեւմտեան եւրոպայում ընդհանրապէս, նրա սիրտը կազմող Ձեկնայում ճանաչարապէս, ապրում են իրենց բնական, եւ ոչ ճիշդ շարձացնող անկումը, հետեւաբար մահը:

Բուսութիւն չսիրողը ազատութեան մէջ ցի կարող ապրել... Ռ. ԿԱՐՄԻՆ

Կարգացէք և Տարածեցէք Յ Ա Ռ Ա Ջ ր

մըն էր որ տարիներու ընթացքին ճաւճաւ զնայ բացառուեցաւ: Այսօր իր ճեմքին մէջ չեն ամբողջական հողամասերը, եւրոպականը, դարձած է ստիպան: Իր հողէն դուրս հանեց երկու միլիոն Հայեր եւ Յայեր, եւ արքայապետ անոնց հարստութիւններուն Պաշար ունեցաւ: ուսելիք: Լրուած գոյրերը կարգով, յաջորդաբար 100ներով ծախուեցան: Բայց պատրաստ ապրանքն ու դրամը շուտ կը հատնի Սպասեցաւ: Հիմա ալ նոր կալուածներու վրայ դրած են յոյսերը:

Գլխաւոր վտանգը ստեղծական հողի վրայ է:

Պետութիւն մը որ աղբիւրներ չունի, կը սնանկանայ: Ըստեր որ առաջ կըրար եւ հիմա չի կըրար սարիլ եւ արքայեցի: Ինչո՞ւ: Պատեւաբազէն վերջ Թուրքերը ճեմ յիմարութիւնը գործեցին իրենց երկրէն վտարելով բըրտանեայ աշխատանակ տարերը: Հեռացող տարրն էր ստեղծագործողը, շինողը, հերկողն ու զիւսուար արտադրողը: Զարդեցին օտարները, վրանցին մնացեալ մասն ալ եւ ունեցան տարածեթոքէն թուրք պետութիւն մը, իրենց միակ ձգտումը:

Իշխող տարրերը մնացին անասճան տարածութիւններու վրայ, պակասեցան արտադրող ճեմքերը: Այս պետութիւնը մէկէն չէր կըրար արտադրողներ ստեղծել: Վաճառականութիւնը տկարացաւ, վարկերու պակասէն, ճեմաշարժներ ստեղծեցին: սակայն հրապարակ եւ տնտեսական տագնապը մնացին անգործան, եւ առին հեղոցեան սուր հանգամանք:

Այս վիճակին նպաստեցին հեռացող տարրերը որոնք իրենց ձեռքին մէջ առած էին զիւսուար աղբիւրները: Անոնք հաստատուեցան ուրիշ երկրներու մէջ, ու բանի մը տարիներու ներութիւնէ վերջ գործ ստեղծեցին, սկսան արտադրել: Ծուծեց թրքական հրապարակ եւ օրակը սեղծուեցաւ, արտաքին ճրգակութիւններ:

Թուրքերը ուղեցին թուրք «ճեմաճիւր»ներով մեղմել հողերու անաշուքիւնը, սակայն անոնք աննպաստ պայմաններու տակ փճացուցին ինչ որ կար: Վառեցին սուներու մէջ գոտուած փաշտերը, պտղատու ճաւուր կարգեցին ցորտին դէմ պատուարներու համար:

«Այս կացութիւնը ի հարկէ չի կըրար տեսլ երկուսը, եւ վերջի վերջս պիտի գայ ուրիշ կառավարութիւն մը եւ բաժնէ: Դուռն չեն կըրար կառավարել:

Բազաբական ճակատի վրայ էսու ճանր է Թուրքիոյ վիճակը: Գրտական ապստամբութիւնը նոր էջ մը բացաւ: Իր եւ բըրտանեայ տարրերը շիւղին իլլատուներու համար, սակայն այժմ ալ Գրտերը նիւթապէս եւ ճարտարով սուղի նստան: Գրտեր, Գոնիայէն հասած թիւթու արձագանքները եւ Մէնեմէնի, դեպքերը որ դեռ թարմ են եւ վտանգաւոր խնորութիւններու ազգանշաններ: Այս ներքին հիւսումը պիտի խորանայ հող գտնէ, որքան ալ լուծը ճեշուղ եւ ճանր ըլլայ եւ բուսութիւնը արկապետող: Կան նաեւ արտաքին զրկուածներ: Թուրքերու համար մըշտուտն ճղճանայ է Իտալիոյ դեպի արեւելք ճղճող, խոզող թափանցումը: Մտածող է միւստանն որ ճարդ չունի դեմոկրիք: Պիտի հասնի որ մը, ուր Թուրքիոյ գաւոր պիտի գայ սեպակն, որուն կողքին նաեւ հայկական հարցը:

Սակայն այս ժողովուրդին անուրով ո՞վ պիտի ներկայանայ եւ բոլոր եւս եմ տէրը այս հողերուն, խկական տէրը:

Մի սեղանի պիտի բերէ թրքական դատը: Ե՛րբ: Ըստեր կան որ չսպասուած ժամուն կընայ զար: Ե՛րբ պիտի գայ չեմք դեմքը: Կրնայ վաղը գալ կամ կաշի ուշանայ: Ու որպէսզի ներկայանան որ մը մեր իրաւունքներուն համար պէտք է որ տեսներ: Մրցակցութիւն մը բացուած է մեր եւ Թուրքիոյ միջեւ եւ միջոց մը պիտի գտնենք որ կազմակերպուինք: Գիմարելու համար ճակատ կազմենք:

Այդ համազգային կազմակերպութիւնն է: Մարմին մը որ իրար պիտի կապէ այս անկանոն բարձրութիւնները, իրար պիտի շըլթայ, պիտի զբաղի անոր ցաւեւրումը: Ենթակալում ու սպասարկում, տնտեսական, կրթական վիճակով բոլոր հոգեբանը:

Եւրոպական պետութիւններու առջեւ մէկ ճակատ պէտք է կազմել:

Դաշնակցութիւնը ճեմատիրութիւն չունի: Մենք խորապէս մտահոգ ենք ժողովուրդով ու այս դեմոկրատիայ մեր բոլոր կարելին ու անկարելին կը միացնենք, ճիւղն թէ գլուխը անէն բարձրացուած կազմակերպութիւնը:

Միջեւ հիմա վերի հասանքէն սկսած են առեւտրը նախաբայելը, այս անգամ այլեւս անօրոտ է եւ դժուար: Վերէն անհնար է: Վարէն

ՀԱՅԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ԵՒ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

ԳԱՂՔԱԿԱՆՍՑ ՅԱՆՁՆԱՌՈՒՄԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Ս Օ Ո Ւ Գ — Ս Ո Ւ

Գրքերի անհնար շուկայի դէպքի արեւմուտը, Գրքերի անհնար անտեսութիւնը, մէկ կողմէն Պէշուրի լուսերը եւ միւսէն Ա. ճըրք ճեմ դաշտը, բլրակի մը վրայ տեղաւորուած է Սուրբ — Սու յուրը:

Բնակուած անբոլշևիկները Տէօրթ — Եոյլիներէ, Սուրբ — Սու հիւսիսային Սուրբիոյ նորահաստատ հայկական գիւղերու ամենահիններէն է եւ ունի 40 բնատներ 165 հոգի: 46 բնակարաններ, 10 ախտո եւ մէկ զարդի շէնք մը, շինուած Գաղթականացի Գրտերու կողմէն: Գաղթականացի միւս 45 աշակերտ, 25 ճանչ, 20 աղջիկ եւ վկայեալ կարող ուսուցչուհի մը:

Այս գիւղը արդէն բնականոն վիճակ մը ստացած է եւ գիւղացիները դարձած ինքնապահ: Պարտիկապետութիւնը շատ շատա՞ց դժուար է, չնորհիւ Տէօրթ — Եոյլիներու այդ գործին մէջ ունեցած փորձառութիւններուն:

Տնկուած են 7,300 պտղատու ճաւուր ու թիւթի եւ 4000 բարով: Այժմ կը փորձեն նարնջիկի ճշարտութիւնը:

Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն Ս Ա Մ Ո Ւ Լ

«ԽՈՐՀՐԴՈՒՄԻ ԴՈՒՐՍ»

Ա.Գ.Ե.Ք.Ի «Նոր Օր»-ը կը գրէ իր խմբագրին ստորագրութեան տակ (27 մարտ):

Բազաբական տրամադրութիւնը Դաշնակցութեան ներկայ գործունէութիւնը կ'արդարացնէ: Հայիկի եւ Հայաստանի ուժերը քաղաքականութիւն է այդ գործունէութիւնը, զոր պէտք է շարունակել: միջնու որ ստեղծուին նոր պատահութիւններ ու առիթներ գործունէութեան սահմանը ընդարձակելու տարբեր ուղիներով:

Ա

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ԵՆՐՍ ԵՒ ԴՈՒՐՍ

«ԱՎԱԶԱՆԳՈՂ ՃԵՂՔՈՒԱԾՆԵՐ»

«Թորհրդային Հայաստանը Խ. Ս. Ն. Մ. գործավարներու խորհրդի նախագահ՝ Պ. Մորոտովին փոխ առած, կը կրկնէ օրուան նոր կարգախօսը — սոցիալիզմի յաղթանակին ապահովումը — խորհրդային դրամային ձևը»

Ներքին գրեթե ամբողջովին տարբեր զգացմունքներ ձգող ժողովուրդներու հայ ժողովուրդը, եթէ իրապէս «սոցիալիզմի յաղթանակը» ի վերջոյ ապահովուէր այն հոգաբարձարկութիւնը, որու ձեռք փոքրիկ ծառը կը կազմէ մեր հայրենիքը։ Որովհետեւ այդ յաղթանակով ոչ միայն ուղիղ ու կարգաւոր կը կազմուի Հայաստանը, այլ ընդհանրապէս շահ ունի եւ ապահովութեան երաշխիք իր պահպանման համար։

Բայց արդեօք ճիշդ էն շրջանառութեան տրուած այս նոր նշանախօսքերը եւ ուղիղէպէս բացատրութիւնը թէ «սոցիալիզմ»ը յաղթանակած է։

Վերապահուած ճիշդ առաջին եւ երկրորդ հարցերու մասին կը դառնայ բնական ու անխուսափելի, ոչ միայն անոր համար որ նշանախօսքերու դատական երկրին ձեռք ծրագրին ու իրականութեան ընդհանրապէս կը նոյնացուի, այլեւ անոր համար, որ «սոցիալիզմ»ը այնպէս ինչպէս ծանօթ է արեւմտեան ծառի համար, դժբախտաբար արձատուած ու փոխուած է իր բովանդակութեամբ։

Բայց հարցին այս կողմը չէ մեզ հետաքրքրողը, այն բնական պատճառով որ մենք չալտի փոխերը դեպքերու ընթացքը հակայնառայ այն երկրին ձեռք, ուր տասնեակ ծրարներէ ի վեր շարունակական փորձարկութեան են տրուած նոր կեանքի համայնափայլ ծրարները։ Կարեւոր սակայն այն է՝ թէ, այն ժամանակ երբ Մոսկուայէն մինչեւ Երևան ձեռք շարունակ կ'աղմկէ հասանական եւ ենթադրեալ «սոցիալիզմ»ի մասին, հիմք ընդունելով ներքին անցած երկու տարիներու «ձեռք բերուած անախընթեղ յաջողութիւնները», ճիշդ այդ նոյն արժեքները ձեռք կը լսուին «Տաղանդ»ի ազդակները։

Այսպէս օրինակ, ծառայի սկիզբները թիֆլիսի ձեռք գումարուած Անդրկովկասեան Թորհրդային Համագործակցութեան հաստատուածի ? Երևանէն ձեռք ձեռք, Անդրերկրի բարոտար Գարեթիլայէլի խօսքով 1931 առաջին ամիսներու ձեռք ձեռք մասին, կը յայտարարէր։

«Մենք արդէն բոլորեցինք ինքնապահով Յրդ., վճարական տարւայ երկու ամիսները եւ մեր աշխատանքն այնպիսի խայտառակ արդիւններ են տւել, որ անյապաղ պէտք է անհազուտանք»։

(«Թորհ. Հայաստան Մարտ 10»)

Մարքերու վրայ ազդելու համար չեն անշուշտ այս խօսքերը։ Այլ իրեն արդիւնք դուռն են ձեռք արտաբերութիւններու։ «Թորհ. Հայաստան»ի ծառ 11 ձեռք սոցիալիզմը պաշտօնական հարցադրութիւնը կը հաստատէ անբողջութեամբ անհազուտ ճիշդեցնելու անհրաժեշտութիւնը։ Իրական ծրարներու գերակատարման «բոլորակից» մարտական հրահանգները արձեռնակները ձեռք ձեռք թերակատարման փաստերն են արձանագրուած։

Հայաստանի Ժողովրդային Տնտեսութեան Թորհրդի 12 ձեռնարկները (տնտեսական) նախատեսուած ծրարները գործարար են 20,5 տոկոս թերակատարուածով։

«Կրի եւ գաթի նոր գործարանները փետրուարի պլանները թերակատարեցին կրիի՝ 41,7 գաթի՝ 7,2 տոկոսով։ Լեռնիարդն իր ծրագրերը թերակատարեց 17,5 տոկոսով։

... Հայպետգան փետրուարի պլանը թերակատարեց՝ 4,5 տոկոսով։ Կարբիզի գործարանը փե-

տրուարի պլանը թերակատարեց 23,8 տոկոսով։ Կաշեգործարանը 74,8 տոկոսով։»

Այս թերակատարումներէն Հայաստանի տնտեսութիւնը 1,031,600 բուրլի փոխարէն ստացած է 819,800 բուրլի եկամուտ. պակաս 211,000 բուրլի։

Աւելի միլիարդանոց չէ պատկերը «Ֆետրատի գործարաններու» ձեռք։ Այսինքն այն ձեռնարկները որոնք Հայաստանի ձեռք ըլլալով հանդիման, կը պատկանին Անդրկովկասեան միութեան։

— Երգէս, Լինգէս, Հայաստանու տրեստ փետրուարի ծրագրին ընդհանուր առմամբ կատարել են 94,7 տոկոսով, Դրանցից գաւի թերակատարուած ունեցել են 15 տոկոսով, գործարանները մասնաճիւղային գործարանները 7,5 տոկոս, Հայաստանու տրեստ 8,5 տոկոս, Երևանի ֆետրուարյանը՝ 22,1 տոկոս։»

Մանր արդիւնքներով կ'աճ ինչպէս իրենք կ'ըսեն, միութեանկան նշանակութիւն ունեցող գործարանները շատ աւելի խոշոր թերակատարման տոկոսներով են փակած իրենց հաշիւները։

«Հիմնականում իրենց փետրուարի պլանը թերակատարել են ջանգնողի պիլանայինքները 28 տոկոսով, Ալլաիլայի Բուրլու Գործարանը՝ 18 տոկոսով, ջանգնողի մուլարանը՝ 61 տոկոսով, իսկ բաժնակազմի գործարանը 66,6 տոկոսով»։

Այսպէս չի վերջանար բուն տաղանդը։ Նոյնքան եւ աւելի լուրջ մտահոգութիւններ կը ծագին, երբ նկատի ունենանք այն բազմաթիւ բացերը, որոնք կը նուազեցնեն բուն արտադրութեան արժեքը։

«Պլանների թերակատարման գույնը» իջել է նաեւ բանաւորների արտադրողականութիւնը։ Բանաւորի մի ամսուայ միջին արտադրողականութիւնը 750 բուրլ. 70 կոպեկից իջել է 601 բուրլ. 90 կոպ. թերակատարում 14,4 տոկոս»։

Արտադրութեան որակական արժեքը նոյնպէս կ'իջնայ արագորէն։ Այս առթիւ դեռ անցեալ տարուին շատ փաստեր արձանագրուեցան, որոնք բոլորը ձեռք ցոյց կուտային թէ մարդիկ շահագրգռուած են քանակը բարձրացնելու ի հաշիւ որակին անկման։ Եւ ճիշդ այս պատճառով ալ, համայնափայլ 16րդ համագործարար անհրաժեշտ կը դրենք կրկին։

«Որ արտադրութեան որակի վերաբերելով պէտք է սահմանեն տնտեսական օրգանների համար ոչ պակաս պատասխանատուութիւն, քանակական ցուցանիշների թերակատարման համար»։

«Ինքնաբնագրատութեան» ձեռքով յայտարարուած այս իրողութիւնները դժբախտաբար չեն դարձնուել։

Վերը ձեռք ձեռք Գարեթիլայէլի իր գեղարվեստի ձեռք իրաւորը վերստին կուտայ։

«Մենք չենք սովորել մեր տնտեսական քաղաքական կամպայնիները շարժապակի եւ դարձնել մարտական գործողութեան միասնական պլան։ Եթէ այդ ֆիւլանդութիւններն են մեր կենտրոնական կազմակերպութիւնները, ապա նա քրոնիկական բնոյթ է ստացել շրջաններում։ Շրջանային աշխատողները կարծում են տնտեսութեան, ոչ պլանապայմանաւորութեան, ոչ պլանապայմանաւորութեան զգացում են այնպիսի որչափ ֆուլ են տարիս վերելից»։

Ընդհանրեց ձեռքներում այս շարքը, որքան ալ անոնք ըլլան հետաքրքրական, ձեռք անող նկատուողներով գեղարվեստի պատասխանատուութեան հանգամանքը։

Հիմնական կէտ մը, որ առանձնապէս կը շեշտուի, այդ «արձատարական վերակառուցման» անհրաժեշտութիւնն է վերելի վար. «Գիտութիւն եւ շրջանների խորհրդներից սկսած մինչեւ դեղատնտեսութիւնը»։

Իսկ մինչ այդ, փաստը կը մնայ փաստ. այն խնամով որ հնգամեակի երրորդ տարուան առաջին երկու ամիսները Հայաստանի տնտեսական բոլոր ձեռնարկներուն ձեռք թերակատարուածը կը կազմէ 20,5 տոկոս։

Այս շարքը դարձնելու համար որոշուած է «Մարտը ձեռք բերելու» ժամանակ ամիս յայտարարել։ «Թորհ. Հայաստան»ը իր թիւ 58ի խմբագրական նուիրելով այս հարցին, հետեւեալ ձեռք կը բացատրէ մարտ ամսուան նշանակութիւնը։

«Այսպիսի անհրաժեշտ ձեռքները վերացնելու համար մեզանում մարտ ամիսը պէտք է դարձնել արժեքի մարտիալ լարման, յուն. փետրուար ամիսների ձեռք բերելու վերացման»։

ՄԱՐՏԷՅԻ ԴՊՐՈՑԸ ՊԻՏԻ ԳՆՈՒԻ, ԵԹԷ...

(ԿՈՉ ՄԱՐՏԷՅԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ)

Հայրենակիցներ, մտնօթ է մեզ, որ Մարտէյի հաշիւներ կերպով ձեռք, ազգային սեփական դպրոց մը ունենալու եւ մեր ծառայող սերունդը փորձանքներով փոխարինելու վրձնակն ու այլատրուածէն փրկելու համար ձեռք բերուած էինք հանգանակութեան մը։

Հաւրտ ենք յայտնելու որ, Մարտէյի բոլոր Հայրենակցական Միութիւնները, մեր առաջին կողմն ու հրաւերին պատասխանեցին խնդրաւորութեամբ, ու մեզի հետ գործին կապուելով բարոյական կողմին հետ եւ ներթափանց արդիւնքը հասցուցին այնպիսի վիճակի մը որ որեւէ եւ նման գաղութի պատիւ պիտի բերէր։

Քանի մը շաբթուան ընթացքին մեզ էր, որ կրցանք կազմակերպել այն սիրուն հայրենաւանդ - յիշատակարան հանդէսը ու հանգանակութիւնը որոնք ապահովեցին մեզ մօտ 40,000 ֆրանք. այն ալ միայն մեր համետ աշխատատեղ ժողովուրդին որ դեռ երկէ հալածական բարձր մը չուէր իր դարձալ գլուխը հանդէսներում։

Հաւ պէտք է երախտագրութեամբ յիշենք սակայն որ, դպրոցի հանգանակիչ յանձնախումբիս կազմուելուն, ու մանաւանդ գործելու եռանդ ու հաստատեց ինչպէս պարզան եղաւ այն որ, նախապէս երկու բարեհաջ հայրենակիցներ, այն նպատակով՝ դպրոցի շէնքի մը գրեման համար նուիրած էին՝ Պ. Երեմեայ Կիւլպէնկեան 60,000 ֆրանք, բարեխառնակ հանգուցեալ տիկին Ա. Կիւլպէնկեան (ձեռք Հայկուհի Թիւրպալեան) 50,000 ֆրանք։

Ու յետոյ — ինչպէս առաջնորդ Պալաքեան եղաւ. եւս, դպրոցի շէնքի գեման առթիւ իր հանած երկու բացարկի կողմնակն մեզ յիշատակած էր — Փարիզէն ուրիշ կը խնայէր հայրենակցի մը, դարձեալ նոյն նպատակին համար 100,000 ֆր. խնայուածը, եթէ նոյնքան գումար մը Մարտէյի հայ ժողովուրդը հանգանակելէ։ Այսինքն կը խոստանար մալ 100,000 ֆրանք, պայմանաւ որ ժողովուրդը եւս, եւ նախապէս 100,000 ֆրանքը հանգանակէ «իր դպրոցի» գեման համար։

Յանձնախումբը քաջաշնորհած այս երեք բարեհաջ հայրենակիցներու ազգախնայական ոգիէն, ու նաեւ այն շեքով խնայուած վերաբերուածէն որ ցոյց տուաւ Մարտէյի մեր գաղութը, արդէն իսկ առաջին օրէն գործին օժտեցաւ։

Այժմ արդէն շէնքին տիրոջ հետ ամեն սակարկութիւն վերջացած եւ գեմայի գործողութեան սկիզբնական համաձայնագրերը ստորագրուած՝ եւ արդիւնքը կ'սկսուի։ 100,000 ֆրանքը հանգանակուած է իր դպրոցի գեման պաշտօնական գործողութիւնը յիշատակելու եւ շէնքին տիրանալու համար։

Յանձնախումբը, ինչպէս եւ մտնուած մեր երեք բարեհաջ հայրենակիցները, նախանձանկով որ օրինա-

առաջին եւ ամենակի ծրագրերի իրիւ կատարման ամիս»։

Թէրաքափով վարկաբարկեալու ծառ ամիսը, այդ ծառին տոկոսին փաստեր ու չափանիշներ չունինք։ Սակայն դատելով նախընթաց փորձերէն, կասկածելի է դժբախտաբար յաջողութիւն սպասել։

Նոյն կասկածը չէ արդեօք որ կը մղէ Գարեթիլայէլի յայտարարելու։

«... Յուն. եւ փետրուար ամիսների մեր կատարած աշխատանքի խայտառակ ցուցանիշները վկայում են, որ մենք շահունակ գործողութեան վերակառուցման խօսակցութիւններով են աւելի քիչ մեր առաջադրանքները կատարելու գործունական աշխատանքով։»

Ս. ԹԱՐՈՒՄ

ԲԺՇԿՆԵՐ ԵՍՈՒՄԻՍ

ԿԵՑՑԷ ԳԻՆԻՆ, ԱՆԿՑԻ ԳԻՆԻՆ

— Խճէ։
— Մի՛ խմեր։
— Եղբայր, որո՞ւն հաստատ, մէկը «խճէ» կ'ըսէ, միւսը՝ «մի՛ խմեր»։

— Վաղը ջատիկ է, առանց զինի ջատիկ չեն տակեր։ Յիսուս անգամ, Բաղարշակեաց այս տօնին զինի հրահանգ իր աշակերտներուն։ Ուրեմն, խճէ։

Կ'ըսեն թէ Յիսուս Էւէլ-Էւէլօք կը խմէր, ահա թէ ինչո՞ւ «այդ արքայ» կ'անուանէ զայն Մատթէոս Աւետարանիչը (Գլ. ԺԿ. 18)։ Ճշմարտն այն է, որ ոչ միայն Յիսուս, այլ բոլոր Հրեաները կը խմէին։ Յիսուսի մեղադրարը, նազարէթ, աւան մըն էր ձերմակ տուներով, ձիթենի, թղթի, նուսենի պարտէզներով կարգաւորութեան, ապագային ո՛ր եւ անհաճոյն եւ դեղատոնիկութեան վերաբերող զեպի տեղի չտալու համար։

Այժմ ի վիճակի ենք յայտարարելու որ այս փափուկ պարագան եւս հարթուած է։

Ու թող ներուի մեզ, երբ գերագին խնայախոսութեան անձնատուր, անպարտեղ յայտնելու կրկնակի երախտագրութեամբ որ Փաւրիզէն 100,000 ֆրանք նուիրուած անձնօթ բարեհաջ, նորակառուց կիւլպէնկէ ծանօթ բարեհաջ Պ. Վասիլ Խորասանձեանն է, որ ահա այս կերպով զեպի Մարտէյի հայ գաղութը տաճած իր համակարգին երկրորդ ու փառաւոր ապացոյց կուտայ, այնքան համեմատ վայելուց ձեռք։

Մերիլ Հայրենակիցներ, Մարտիս յիշատակէր։

Հերթը ձերն է այժմ ապացուցանելու որ, արժանի էք իրաւունք զեպի մեզ եւ զեպի մեր ծառայող սերունդը տիրող այս համակարգին ու բերուած զոհողութեանց։ Մեզ ուրբող, Մարտիս յիշատակէր կը մնայ այժմ արագ կերպով ներկայ կարելի ընթացքին, մեր ձեռք անհրաժեշտութիւնը բերելու այս կենսական ձեռնարկին, որուն ընդհանուր արժեքէն միայն մեկ չորրորդ բաժինն է մեր բաժինը, 100,000 ֆրանք, որով պիտի կարենանք տիրանալ շէնքին մինչեւ 1 մայիս։

Մենք փոստէ ենք մեր ժողովուրդին, մեր համետ եւ աշխատատեղ գործուեցող ժողովուրդին զօհողութեանց ու կամքին, այն ոգիին որ զինքը հորիզոնէ հորիզոն, անձնօթ անձնօթ, անկուր եւ անպատեղի եղեւներէն փրկած եւ ապրեցուցած է դարձեալ։ Այո, մեր ժողովուրդի այն կրանիթեայ կամքին եւ կամեցողութեանը վրայ, մենք կը կրկնենք թէ Մակիւս 1րդ Մարտէյի մեր «Հայ Գաղութի» գեման կամ սեփականացման օրը պիտի ըլլայ։

Արդէն, ինչպէս լսինք, 40,000 ֆրանքի արձանագրութիւնը կատարուած է. մնացածին համար՝ հայրենակիցներ, ահա մեր այս զեղուցուցեալ եւ կոչը միանգամայն, որպէս զի գոտեպիտի ու միակամ նոր եռանդով մը ցոյց տանք այն, որ մենք արժանի ենք մեզի եղած համակարգին։ Յոյս տանք որ մեր բարեհաջներուն հաստատ, եթէ ոչ աւելի, մտազօղ ենք մեր խի հոգեհաստոր զաւակներուն ձեռքն զատախարակութեան։

Բերէք մեր բաժինը, հայ խօսքի, հայ կրթի, հայ դրոշմ տաճարին մեր ազգային պարօջի վերաբացման նուիրական ձեռնարկին։

Մարտէյի, 29 Մարտի Գաղութի շէնքի գեման կերպարանաւորուած յանձնախումբը։

Արքէք ի դմանէ ամենքին, որ այդ է արիւն իմ նորոյ ուրախ Մտաթ. (Գլ. ԻՉ. 28)

որուն գոյքը կը հիւսուի նաեւ շարականներուն ձեռք։

Արդէն Հայաստան աշխարհը կը ծանցար զինին, բրիտանիան նէն առաջ։ Նոյն նախապետութիւնը իր սցին, կ'ըսէ ամեն ինչ ուրիշ կարող ազդելու զինի մասին։ Հայ մեր լեզուը քա՛ն հարուստ է խաղողի ներու անուաններով, կը նշանակուի լաւ զինին ալ Հայաստանէն Վաստակոց զիրքին մեծ ծառայութեամբ է զինի մասին։ Եւ ինչպէս պէս մեր երկրիներն ալ հիմնական գոյքը կ'երգեն զինին։ Երբ որեւէ կու գար, մտազօղ գաւառները թէին եւ զարնան հոտեղէն, խաղալէն զգայազգու՛ն հայ գրեթե ցիններ կ'երգէին աշուղ նազարեան խաղալէն հետ։

Ժամանակ է Թագոյ գաւառն Անուշ հոտ կուգայ ամառն Մեղիւնըն ձեռք ցոյց տուած։ Գաւառի գեղով 1995թ ընդհանրապէս Պինդ 1995թ սուր ի Թագոյն Զրինի մարդոյ տաք վրաստան Գուրգան պիտարով չամուսնուած անգամ անգամ Աժէ՛ք իմ՛ք կարմիր կթիւն Գնա լից բեր գեղու շուշուրն։

Եւ ահա գերեզման տնտեսութիւնը կը կերպարարէ թէ ի՛նչպէս նուշ անուշ կը խմէին զինին երկրին սրբաշար երեսուցորդը։

Զարդարեց ոսկուն սեղան, շաւր խոտված, կարեւոր ի զարեց Գերգուռն Քիննիս Մեջնի կայ նաւան հատ գինի ուր գունը գունըս կու ման Սէրը սիրողին վայելէ, Աս գինին անուշ խմողին իմէ՛ք ուր բնմ անո՛յն, Ես մէ՛կայ բունիմ բեգի նուշ Անտուսի մ՛րսեմ ուշէ ուշ։ Ուր Թնտայ իւնէսին ի սպիտակ խեցեցին ի ափիւր Թնտայ, Սերմաթէլ պըլըն՝ երեքից գինէն։

Մեր դրացին, Պարթիկ զինն տեղափոխուելու սուած է մեր փա՛ռս գինիին։

Բանանք Հափըրը։

Ահա նորէն գինին գիւրդը։ Նորէ՛ն գինին յաղթող ծի՛ իր քաղցրութեամբ։ Հազար անգամ որքան լայ կարմիր գինին, որ իմ սիւս կու տայ ուրախութեամբ գոյնը։

Օրինեալ ըլլայ մեզ խաղող քաղող։ Թող երբեք մեր խոտը, որ խաղողը ցոյց տուաւ։

Եւ բանանք Օճար - Խաղաղութիւնը։

Գինի՛ տուէ՛ք։ Հիւանդ գինի կ'ուզէ իրեքս գեղը։ մշկահոտ գինի։ Գինի՛, վարկարար գինի։

Գինի՛ տուէ՛ք, որպէս լեւմ տիր

ՀԱՐԱՇ

ՀԱՐԱՇԻ ՆՈՒՄԵՐՆԵՐ
3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
Ֆրանկ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ.

"HARATCH"
Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration: 235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

ԿԻՐԱԿԻ
5
ԱՊՐԻԼ
1931
5 AVRIL 1931

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1537

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ
ԹԱՀՍԻՆ, ՓԱՇԱ, ԿԸ ՊԱՏՄԷ...

Մեր ժամանակակից պատմության համար շատ հարուստ էր կր զարուհան թահսին փաշայի Յիշատակները, որոնք մեծ հետաքրքրություն շարժած են: Թուրք թերթերը, զանոնք իրենց լեզուով տպել է յետոյ, այժմ ֆրանսերենն ալ կը հրատարակեն: «Յիշատակները» ուղարգաւ են ոչ միայն իրենց բովանդակութեամբ, այլ եւ արտայայտութեան ձեւերով: Համիտի Ա. քարտուղարը դէպքերը կը վերլուծէ բաւական լրջութեամբ, և կարգ մը դէմքեր կը ներկայացնէ յայտոյ գիծերով: Այս տեսակէտէն, աչքի կը զարնեն իր մեծաւորին՝ Համիտի ղեմադիրը, իրարու յաջորդող մեծ-եպարքոսներու կերպարանները, Երարգի անմիջական շրջապատը եւ մանաւանդ օտար տղայանները: Տեղ մը, նկարագրելով հայ յեղափոխականներուն ազդած արտաքինը, կը մերկայացնէ հոչակաւոր Սայիտ փաշայի էութիւնը. «Նոր Հայկական պատմութիւնը տարածուեցաւ Պոսոյ գանալի մասերուն մէջ, արեւելի ընդհարումներով, Սայիտ փաշա վաղուց Գուս երթալէ: Իր կեանքն ու հոգին շատ սիրող Սայիտ փաշան, որ մը իրեն յայտնեց թէ հայ յեղափոխականներու կողմէ իր անձին դէմ մտահոգութիւնը չուանական ըլլալով, հարկ է դրոշ մտա: Հետեւաբար ինչոցեք որ Սուլթանին հարողեմ եւ կայսերական թիկնապաշտներէն մէկ-երկու հոգի իրեն ընկերանան, Բ. Գուս երթալ-գրու տան»: Ընդհար կը կատարուի եւ թուրքերոյ Մեծ-Եպարքոսը այնուհետեւ Բ. Գուս կ'երթայ... երկու կողմերով շրջապատուած: Ապա Սուլթանին թիկնապաշտն է որ կը պատմէ. «Սայիտ փաշա տարանքէն էլաւ եւ դուրսէն վարձու կտաք մը բերելով նստաւ. իսկ մեղի ալ հրամայեց որ իր պաշտօնական պարագայ կտաքն ճեմեւելով երթանք: Այսպէս ինք վարձուած կտաքով առջնէն դնաց, իսկ մեկը ալ պարագայ կտաքը հետագայելով Բ. Գուս գացինք»: Թահսին փաշա կը նկարագրէ Օսմ. Դրամատան գրաւուածը հայ յեղափոխականներուն կողմէ, եւ կարճ գիծերով կը նկարագրէ հայ յեղափոխականին տիպարները. «Տեղին Սրբ. Էպիսկոպոս Վինստոն Սարափի մտածումը եկաւ պաշտու եւ հասկացայ ինչոք: Սուլթան Համիտ խելոն պարտա հրաւիրեց դահլիճին անպանները: Բարբառ ալ կը պահանջէին զինուորական ուժերով պատմել յեղափոխականները: Այդ ալ կէս ժամուան ինչոք էր: Միայն թէ կը լսեցին զրամատան օրը հանուելէն: Հայ յեղափոխականները անմտաբար հոգեկէ լինէր քաշուել: Բերալի մէջ պահուած յեղափոխականներէն մէկը, կըր տեսաւ որ իրենց վրայ զինուորներ կուգան, անոնց ձեռքը լինալու եւ իրենց գաղտնիքները խտտողներու ստիպման չեմբարկուելու համար, անմտաբար անպան ստիպաններու աչքին առջնէ: Իսկ որքան յայտոյ է պատկերացումը հրէշային տիպարի մը, ցարական դեսպանատան Ա. քարտուղար Պ. Մաքսիմովի: Երբ ըլլալով շփոթութեան մատնուած է՝ Օսմ. Դրամատան գրաւուած հետեւանքով: Մաքսիմովի պաշտու կ'երթայ, անտեղեկակ ձեւանալով ամէն բանին: Կ'առաջարկեն որ Դրամատունէն հանէ հայ յեղափոխականները. «Մաքսիմովի սիրտը շատ շատ դուրս բան չէր: Անոր հետ շատ բանց կրնար խօսուի: Առաջին անգամ չուղեց ընդունիլ մեր առաջարկը, ասպէս էր իր հասկացած լեզուով խօսուեցաւ... ընդունեց»: X Ինչո՞ւ կը կատարենք այս մէջբերումները: Թարմացնելու համար յիշողութիւնները: Աւելի ճիշդ, լուրջ խորհրդածութեան մղելու համար մենք մեզ, զանազան դէպքերու եւ դէմքերու մասին: Իրազեկտական դասեր են այս «Յիշատակները», իրենց թրքաբարոյ շարադրութեան մէջ իսկ: Անաւստիկ թուրք պաշտօնատար մը, կարմիր Սուլթանին քարտուղարը, որ աւելի յստակօրէն կը ներկայացնէ հայկական յեղափոխութեան զրուագիները, քան մեր շատ մը բանագիտները: Աւելի խորութեամբ կ'ըմբռնէ անոր արժէքը, քան շատերը մեր մէջ: Մենք «բանիմաց» դասակարգ մը ունինք, որ կը սիրէ՝ թէ մը շատ վերէն, գրեթէ արհամարհանքով նայի հայկական յեղափոխութեան հերոսական անցքերուն: Կը սիրէ՝ փառաբանել որ եւ օտար արժէք, բայց ոչ հայկականը: Գոնէ այս «Յիշատակները», թուրքի մը բերնով եւ անոր հարգատար արտայայտութեամբ, պիտի օգնեն՝ յարգանքի հրաւիրելու այդպիսիները: Գոնէ երկրորդ դէպքին այնքան մանրամասն նկարագրութիւնը, որ պիտի երեւայ հետզհետէ, պիտի արթնցնէ՝ թմրած յիշողութեանը: Անարարութեան դէպքեր, հերոսական դէմքեր են որ իրարու կը յաջորդեն շարժանկարի արագութեամբ: Աւելի կենդանի քան այսօրուան խօսուած, հնչուն շարժանկարը: Հպարտանալու իրաւունքն ալ դաշնակցական մենաշնորհ է... եւ պատճառը թահսին փաշան է՝ ոչ ոք քան հակահայ որքան «փառաբան» կամ անոր յաջորդները: Աւելի քան հակահայ յեղափոխական եւ հակադաշնակցական: Ոչ ընդ իսնդապատութիւն, ոչ ալ քարոզ այս «Յիշատակները» անթիւ: Բայց իրաւունք չունինք սպասելու գոնէ այնքան լրջութեամբ մեր ազատագրական պայքարի դէպքերը եւ դէմքերը թահսին փաշան, որքան կ'երեւայ թուրք փաշայի մը պատմութեան զանազան զրուագիներուն մէջ: Մեզ վարկարեկելու և հարուածելու տրամադրութեան տակ թահսին քարտուղարը աւելի ճիշդ կը տեսնէ շատ մը բաներ...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՅԱԽԱԼԻ ԴԵՊՓ ՄԸ ԹԷՀՐԱՆԻ ՄԷՉ

ՀԱՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆԻ ՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՌՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
Թէհրանէն կը գրեն մեզի Մարտ 21 Թուականով.
Մարտ 15ի կէս գիշերին, տուն դարձած ատեն, իր բնակարանի նախասենեակին մէջ սպաննուեցաւ կարնեցի վաճառական Պ. Գառնիկ Ասլանեան, դանակի չորս հարուածներ ստանալով երկու անձնօթներու կողմէ: Կատարութեան հրամանով, ոստիկանութիւնը խիստ քննութեան ձեռնարկած է եւ գործը կը հետապնդէ քանի մը ուղղութեամբ: Կասկածի վրայ ձերբակալուած են 20-30 հայ տարագիրներ են 40-50 Ռուսեր եւ Վրացիներ: Կը կարծուի թէ ոճիրը կատարուած է առեւտրական-դրամական շարժանիքներով: ԱՒՏՐԵԻԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՉԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԵՒ ԱՆՇԼՈՒՍԸ
Խորհրդարանական նստաշրջանի փակման հետեւանքով, ֆրանսական խորհրդարանը չկրցաւ վիճարանութեան դնել աւստրեւգերման մաքսային համաձայնութիւնը: Այս Պատճառաւ ալ, կարգ մը ձերբակալուածներ եւ երեսփոխաններ հաւաքութիւնը ունեցան խորհրդակցելու համար: Այս խմբակին կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ վարչապետին եւ արտաքին նախարարին ու պահանջեց որ կառավարութիւնը չզոհման բացասական դիրք մը բռնելով, այլ Անշլուսին դէմ դնէ Եւրոպայի տնտեսական կազմակերպութեան ի նպաստ դրական քաղաքականութիւն մը: Վարչապետ Պ. Փիէր Լավալ, խորհրդարանի մաքսային յանձնախումբի նախագահին ուղղած նամակով մը կը յայտնէ թէ աւստրեւգերման մաքսային համաձայնութեան շուրջ Խորհրդարանին մէջ վիճարանութիւններ տեղի պիտի ունենան նստաշրջանի վերաբերմամբ: ԱՒՏՐԵՒԱ ԿԸ ԳՈՐԾԷ
Ֆրանսական թերթ մը կը տեղեկանայ թէ, Աւստրեւգերման մաքսային համաձայնութեան շուրջ, ժընեւի վիճարանութիւնները եւ անոնց արդիւնքը տեղադրուած համար, Չատակուան արձակուրդէն անմիջապէս յետոյ, Աւստրիոյ կառավարութիւնը մտադիր է պաշտօնապէս հրաւիրել Ռուսներին, Հունգարիան եւ Չեխոսլովակիան որ միանան մաքսային դաշինքին: Նման հրաւեր մը պիտի ուղղուի Լեհաստանի՝ Պերլինի կառավարութեան կողմէ: Հաւանական կը նկատուի որ եթէ հրաւիրուած կառավարութիւններէն մէկը ընդունի անաշարժ, մնացեալներն ալ ստիպուին հետեւելու անոր օրինակին, տնտեսապէս չլիստուելու համար: Կը յիշուի թէ դեռ երկու օր առաջ, Աւստրիոյ վարչապետը Շոպէն յոյս կը յայտնէր թէ Հունգարիա պիտի միանայ մաքսային դաշինքին: Այս կէտը կը մտահոգէ Փոքր-Համաձայնականները: Եւ այս պայմաններուն մէջ, հարց կը ծագի թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ կացութիւնը Լեհաստանի եւ Չեխոսլովակիոյ, որոնք ամենէն աւելի, ուղղակի կրնան վնասուի: Այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ, թերթ կ'ըզրակացնէ. «Եթէ գերմանական փորձը յաջողի, հետեւանքը պիտի ըլլայ կեղծ. Եւրոպայի պետութեանց տնտեսական խմբակցութեան կազմութիւնը՝ Գերմանիոյ հովանիին տակ, իբր առաջին հանգրուանը՝ դէպի քաղաքական խմբակցութիւն: Գերմանիոյ միւս նպատակն է յաւիտենական համաձայնութիւն մը կնքել Ռուսիոյ հետ: «Վտանգը՝ Փոքր-Համաձայնութեան համար նշմարելի է գերմանեւխորհրդային երկու զլաններուն միջեւ պիտի ճրմուի»: Իսկ «Էնթրանսիտան» հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հարգող մաքսային համաձայնութեան կնքման մասին և կը հաւատնէ թէ Աւստրիա՝ համաձայնութիւնը կնքած է ելեւմտական ուժեր խմբակցութեան մը ճնշումով: «Կառավարութեան եւ քաղաքական մարդոց, դեսպանութեանց եւ ժողովներուն ետեւը, կը գտնուի անհրաժեշտ գործիւն մը, որ իր ձեռքերուն մէջ բռնած է նախկին Հապսուրկեան կայսրութեան մնացորդ այս երկրին թակապաշտները թերթը: «Տնտեսական տեսակէտով, Աւստրիան, Թերեւս աշխարհի միակ երկիրն է ուր կը տիրապետէ՝ գրեթէ բացարձակ կերպով՝ ելեւմտական խմբակ մը: «Եւսթիէրայի իշէ ֆրէտիմանը ալ» իստատուութիւնն է որ ներկայիս, իր հսկողութեան ու հակակռիստակ կէսէն աւելին, 10 միլիար 92 միլիոն ֆրանկ դրամագումով (պաշտօնական գումար): Նիւթական, քաղաքական ու բարոյական գործիւն մը, որուն նմանը եւրոպական ոչ մէկ արքայական տուն, ոչ մէկ Թագաւոր, ոչ մէկ իշխան ունի»: Ըստ «Էնթրանսիտան» թղթակցի, այս հաստատութիւնն է որ կը հովանաւորէ մաքսային համաձայնութիւնը, որուն մէջ կը տեսնէ «յայն կարելութիւններ»:

«ՅԱՌԱՉ»Ի ՅԱՉՈՐԴ ԹԻՒՆ

Չատակուան տօնին առթիւ, տպարանը փակ ըլլալով, «Յաւաք»-ի յայտը Թիւր լոյս կը տեսնէ ջորեքարթի օր:

Ներք նպաստաւոր գտած ըլլալով, որոշեց մայիսին կատարել ընտրութիւններ՝ համաձայն ընտրական նոր օրէնքին եւ վերադառնալ սահմանադրութեան: Այս որոշումը գրգռած է վաճառ կուսակցութիւնը որ իր կարգին ձեռնարկած է պոլքութի ենթարկելու ընտրութիւններն ու սահմանադրութիւնը: Սրաք փաշա Պէնի-Սուէֆի մէջ պարզեց իր քաղաքականութիւնը եւ յայտնեց թէ ի՞նչ դիրք պիտի բռնէ վաճառի հանդէպ եթէ փորձէ խափանել ընտրութիւնները: Յայտնեց թէ կը փափաքի կարելի եղածին շահ շուտ վերահաստատել խորհրդարանական կարգերը եւ թէ, արտադիր է նպաստելու ընտրական ամէն անկեղծ պայքարի եւ սակայն ամէն կերպ պիտի ջանայ զսպել յեղափոխական գրգռութիւնները եւ պաշտպանել քաղաքական ազատութիւնը:

Անգլիա եւ Պայքանները

Սոֆիայի անգլիական դեսպանը որ երկու օր առաջ, Չատակուան արձակուրդով մեկնելու էր դէպի Լոնտոն, վերադարձաւ Սոֆիա, միայն մինչեւ Պելլիատ ճամբորդելէ յետոյ: Պելլիատի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցած է արտաքին նախարարին Մարիոնովիչի հետ:

Սոֆիայի մէջ, անգլիական դեսպանը երկու ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պուլկարիոյ արտաքին նախարարին Պ. Պուրոֆի հետ: Կը կարծուի թէ Անգլիոյ դեսպանին այս յանկարծական վերադարձը հետեւանքն է Անգլիոյ փափաքին՝ մերձեցում մը ստեղծելու Պուլկարիոյ, Եւկուպուլիոյ եւ Յուստատանի միջեւ:

Սերպիայի 150 անդամներ կը դասուին

Գէմալ կը գործէ: 150 հոգինոց խումբ մը, որ Սերպիայի կուսակցութեան ի նպաստ ցոյց ընելու ամբաստանութեան տակ կը գտնուի, Անթալիայէն Տէհիզի դրկուեցաւ, այնտեղ դատուելու համար:

Չերքակալուածներուն մէջ կը գտնուին լուծուած Սերպիայի կուսակցութեան Անթալիոյ անդամները եւ այն անձեր որոնք ահապատուած են թէ թաղապետական ընտրութեան միջոցին անդորրութիւնը խանգարելու ձգտող գրգռութիւններ բրած են:

ԱՆԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՉ

ՕՏԱՐԱԿԱՆ ԵՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՉ
«Էնթրանսիտան»-ի մէջ աշխատակցող պարզելով օտար աշխատատեղերու շրջանում մտադիր պայմանները կը գրէ.
Ամէն տարի Ֆրանսա կը մտնեն քաղաքի օտարականներ, որոնք նախապէս չեն ստացած աշխատանքի արտօնութիւն: Բայց անգամ մը որ Ֆրանսա մտնեն, տեղական իշխանութիւններուն կը դիմեն, աշխատատեղի ինքնուրուի թուրք ստանալու համար: «Այս կերպ դիմում կատարող օտարականը պէտք է ներկայացնէ զորոտարի մը կողմէ արտած աշխատանքի ապահովագիր մը, որ կ'ենթարկուի աշխատանքի նախարարութեան եւ տեղաւորման պաշտօնական դիւաններու զննատեսութեան: Այս հաստատութիւնները քննութիւն յետոյ կուտան նպաստաւոր կամ աննպաստ կարծիք: «Էնթրանսիտան»-ի աշխատակցող ցաւելով որ այս կարգի օտարականներու ընդունութիւնն ու աշխատանքի իրաւունքը կանոնաւորուի այս եղանակը ընդհանրացած է, աւելի տպաւորելի դարձնելու համար իր պիտանութիւնը, կուտայ հետեւեալ թիւերը. որոնք կը ներկայացնեն, անկանոն թուրքերով Ֆրանսա մտնելի վերջ, երկնց ինքնութեան թուրքերը կանոնաւորող օտար աշխատատեղերու գումարը. 1927ին՝ 19243, 1928ին՝ 21505, 1929ին՝ 43928, 1930ին՝ մօտ 70000, Մինչ նոյն շրջաններուն, աշխատանքի իրաւունքով Ֆրանսա մտնող օտարներու թիւն էր, 1927ին՝ 18778, 1928ին՝ 36055, 1929ին՝ 110871, 1930ին՝ 125000: «Էնթրանսիտան» անշուշտ կը քննադատէ այս եղանակը որ կերպով մը կը կիրարկուի ընդհ. կանոնադրութիւնէն զուրկ եւ նպաստէ որ աշխատանքի շուկան ծանրանայ:

ՎԵՐԳԻՆ ԿԻՆՎԱԿՐՈՒԹԻՒՆԸ
Մարտ 28ին, պաշտօնապէս արձակագրուած, այսինքն կառավարական սնտուկներէ նրպաստ ստացող անգործներու թիւն էր 50,815, որոնց 10,516ը կիներ: Այդ թուականէն մէկ շաբաթ առաջ, անգործներու թիւը ցոյց կը տրուէր 50,744, ուրեմն մէկ շաբաթէն միւսը միայն 71 հոգիի յաւելում մը, ինչ որ կը նշանակէ թէ, անգործութիւնը սկսած է կայունութեան շրջան մը բոլորել: Անցեալ տարի նոյն այդ շրջանին ընդամենը 1630 անգործներ կային: 1926 1927ի մեծ տագնապի ընթացքին, նոյն այս շրջանին Ֆրանսա կը համարէր 75,159 անգործ: Մարտ 28ին փարիզ քաղաքին անգործներու թիւն էր 22,172 (5588 կիներ): Սէնի նահանգի մնացեալ վայրերուն անգործներու թիւն է 14,396, ընդհ. գումար Սէն նահանգի անգործներու 36,568, անցեալ շաբաթուան 36,502ին դէմ: Մէկ շաբաթուան մէջ յաւելում 66 հոգիի: Ֆրանսայի մնացեալ նահանգներուն մէջ անգործներու ընդհ. թիւն է 14,247, անցեալ շաբաթուան 14,242ին դէմ: Ամէնէն աւելի անգործներ կը համարեն իոնի նահանգը 3679, որոնց 2799 լիոն քաղաքին մէջ, իոնի նահանգը 1851, 208 Վիէն 1310հոգի: Մարտի 28ին նահանգ 1128, որոնց 1113ը միայն Մարտի քաղաքին մէջ: Լուսարի նահանգը 842, Եւլի, Մարտի 23-28, մէկ շաբաթուան ընթացքին Ֆրանսա մտած են 758 օտար աշխատատեղեր, իսկ Ֆրանսայէն իրենց երկիրները մեկնած են 1723 օտարականներ: «Ռուսիոյ գործարանը սկսած է վերստին ընդունիլ սակէ առայ ձամբած քանուորները: «Մարտ 24ի հրատարակուած պաշտօնական վիճակագրութիւնները Գերմանիոյ մէջ անգործներու թիւը մարտ 15ին ցոյց կուտան 4 միլիոն 980 հազար, ուրեմն, փետր. 28ին ի վեր 8000ի յաւելում մը:

ԵԳԻՍՏՈՒԿԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒՄԻՆ

Վերին-եգիպտոսի մէջ կատարած իր ուղեւորութեանց ընթացքին, վարչապետ Սրաք փաշա, քաղաքական պայմանները...

ՆՈՐ ԶԳՏՈՒՄՆԵՐ ՓՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԵՊԻՆ ՄԵՋ

ԵՒ “ՏՐԱՊԻԶՈՆՑԻ ԱՆԹԱՌԱՍ”

Հոգեբանական վեպը Ֆրանսական դրամատիկական ժառանգության շարքում արտադրություն է: Մարդն է անոր հերոսը իր ներքին խորունկ կեանքով:

Բնութիւնը կը բացատրուի դասական դրամատիկական, որովհետեւ ան ենթակայ է սեռական բնաշարչուծի: Մարդն է յայտնական ճշմարտութիւնը:

18րդ դարու ճեպ, գրագէտ ճիւղը ունի համար այսօր գիտնականն ու հոգեբանները խնդ է, կ'ընեն, յեղաշրջեց այս դրական աւանդութիւնը «բնութեան զգացումով»:

Ռուսո սիրեց բնութիւնը, որովհետեւ իր հոգեկան առանձնութեան ճեպ, հոն գտաւ ծանրով ճիւղ, խորհրդակցեց մը իր «La Nouvelle Héloïse» վեպը գեղեցիկ ան դուրսերական լուսնուր եւ լիճերու գեղեցիկ օտեքորով մը ճեպ, ուր բնութիւնը ներկայացուց իրեն հոգեկան վիճակ մը, որ կ'ազդէ վեպի հերոսներուն վրայ ու կը կարգադրէ անոնց հոգին իր վիճակով:

Ուստի այս գործով լեռը կը յայտնուի Ֆրանսական դրամատիկական ճեպ: Արդեանները կը դարձնեն ըլլալէ ճեպուր ու վայրի հսկաներ, որոնք սարսուռ եւ յուսահատութիւն կուտան դասական ճարտար, ու կը դառնան ներշնչումի նոր աղբյուրներ: Փրանսացիները վրայի սիրէ լուսնուր առանձնութիւնը, անոնց ճեպ վրայի փնտռէ ուժգին եւ ճեպաճարձիկ յուսովներ:

Բայց սահմանափակ է Ռուսոյի բնութիւնը: Լուսնուր ճեպ կ'ընկած հոգիներու կամ ժաշտերու ետին կրտսած լիճերու սեղմ հորիզոնն ունի ան: Անոր յարմարները վրայի ընդարձակեան դաշն, ընդարձակելով նստե վեպի սահմանները: Հետեւը մեր բանաստեղծները իրենց սիրահարները հանգեցնեն գեղեցիկներու փոքր, դաշտերու ճեպ, փեկոններու տերեւներուն տակ, կ'ընէ Պերսոնալեան սը Սեն ֆիէր: «Ես ուզեցի գտնել նստեցնել ճովուր եզերքը, ժայռերու ստորոտը, հոգեկան ընկուղիներու, պահանջներու եւ ճաշկամ լիճերու ճառերու շուրջի տակ», «Կենդանիութիւն» «Paul et Virginie» հոգեկան գոյութեան, հասարակաճային գոյութիւն ճեպ:

Այս վեպով «ճովուր» կը յայտնուի Ֆրանսական դրամատիկական ճեպ, անհոն ճովուր անձանթի հորիզոններու, կոչս աշխարհներու հեռանկարով: Բայց Ֆրանսացի վեպասանը կը դիտէ ու կը նկարագրէ բնութիւնը իր եւրոպացիի ազդերով, եւրոպացիի հոգեբանութիւնով: Անոր հերոսները վրայի ըլլան եւրոպայի առանձնաշնորհալ բնակիչները, դիտարկողներու ճարտարագիտութիւնը, գիտնական կեցողներ, ճովուրի սպաներ, դպրոցային գիտնորներ, դրամաշարժիկներ եւլին: Ու այսպէս մինչեւ 1914:

Նախորդանեան պատերազմները ազդային դրամատիկական վեր ստեղծած էին եւրոպական դրամատիկան մը: Stendhal, Gobineau, Mérimée թարգմաններն էին եւրոպական հոգիներ:

Ու դար մը ետքը, պատմութիւնը կը կրկնուի բազմապիսի ու բնկերային: Նման պայմաններու ճեպ: Ընդհ. Պատերազմը կը ստեղծէ միջազգային դրամատիկական ճեպ, սրբելով աշխարհագրական սահմանները երկրագործարանի հինգ ճասերուն ճեպ: Եւրոպան, կրկնի այս առանձնաշնորհալ ճասը, կը կորսնցնէ իր նախկին հրապույրը, ուր եւ եւրոպացիներ իր առաջնորդի դերը:

Եւրոպան ճեպացի է, կ'ընէ Երգարար ճեպէն ու կը ճեկնի Ռուսոյի: Եւրոպան հիւստի է, կը յայտարարէ Փրանսացիները, ու կը պատրաստուի ճեկնիլ Անթալիս, հասարակաճային ճասը առողջ ու կրկնատարող ճարտարով մը ճեպ: Զգուած է Փոլ Մորան եւրոպայի նկրթապաշտ բարոյակրթութիւնն, որ չի

ճանաչար մեր հոգեկան կեանքը խորունկ պահանջները ու կ'երթայ հասարակութեան Երեւելի ճարտարներու միութիւնը իմաստասիրութիւնով: Զգուած կը յայտարարէ Քարլեյրլինկ իր «Անթալիսը հոգեկան ճեպ» գործով, վտանգ կը սպառնայ եւրոպայի, եթէ ան չվերանորոգէ ինքզինքը:

Փոլ Վալերի կը խոր պատերազմի աւերներուն ճասին, կը վերլուծէ նրբութիւնը ու Բարեկեցիկներու կործանումը ու կ'ընդհանրացնէ իմաստասիրի մը դառնութիւնով:

«Մենք, բարոյակրթութիւններ, հիմա դիտելը որ ճահեանցու ենք... կը զգանք որ բարոյակրթութիւնը մը կեանքի մը դիտարկելու իրութիւնն ունի»:

Բայց, կը հարցնէ անձնութեամբ, պիտի թոյլ տամք որ «Եւրոպան դառնայ ինչ որ է իրականին ճեպ, այսինքն սակական հոգեմասին ճեպ փոքրիկ հրուանդանը:— Եւ կամ եւրոպան պիտի մնայ ինչպէս որ յայտնուած է, այսինքն երկրային տիեզերքի թանկարժէք ճասը, հոգեգունդի ճարտարութեամբ, հակաճարտարի մը ուղեղը»:

Բայց շարժումը գորուր է ու կարելի չէ ետ դառնալ: Ու կը ճեկնի թողորը եւ երկրայինը եւ իմաստասէրը, եւ գիտնորը եւ արուեստագէտը, կոչս աշխարհներու, առողջ ճարտարներու, անձանթ բարքերու եւ բարոյակրթութիւններու տեղիքովը յարժանարար:

Փոլ-Անրի-Պարոյի վեպը, «Տրապիզոնցի Անթալիսը», Ֆրանսական վեպի այս նոր ճարտարը կը ներկայացնէ: Ողորմելի է եւրոպան» կ'ընէ անոր հերոսներէն ճեկը: «...Երեւելը պահած է իր դարձանակի հրապույրը բոլոր անոնց համար որ ունին վտանգի միջոցով, սովորական ճակատագրիներու արճարահանքը, ստեղծելու հարստութիւնը... բոլոր անոնց համար որ ունին բաշտութիւնը իր ամէնէն հարուստիւն ճեկն ճեպ... ճեկնակեցներու բաշտութիւնը: Անոնց համար անհրաժեշտ է անպատար, ուր անոնք կ'անհոն վտանգի միջոցով թաղանթութիւնը մը, իրենց երգիներու ճարտար: Պատերազմը վերահեղանցացուց բոլոր այս բնացող փոփոխները»:

Բայց ինչպէ՞ս Փոլ-Անրի Պարոս իր վեպին միջավայրը կազմեց Հասարակաճային, այսինքն այն երկրներով ուր թափառական Հասարակաճային պատմութիւնը թափեց:

Մեզիկ Սամուէլ-Մորատ վարժաւանին ճրցանակաբաշտութեան հանդէսին կը նախագահէր Ֆրանսացի ակադեմիական ու վրայասան Անրի Պարոս, հայրը «Տրապիզոնցի Անթալիսը»-ին հեղինակին: Ան կարգաց գեղեցիկ ճաս մը, ուր կը յայտնուի վեպի մուտքը: «Պատմական սեւէ ճանօթութիւնն առաջ, հակական տիրութիւնն ու թախիծը ինձի եւ կան Լամարթիի ճեկ հաստատէէն, ըստ ան: Զիս Սուրբան տանող շուղանակին ճեպ հետո առած է իր անոր «Երեւելի ճեպ ճարտարութիւնը»: Այլիկ ինձի կ'ընկերանար: «Տրապիզոնցի Անթալիսը»-ին սպառազ հեղինակը որ այն տանն տանող ուժ գարուններ միայն կը հաշուէր, յարժանակեր էր գիրքը: Օր մը «Լօթիս»-ի կարծախիւն վրայ ինձի կարգացուց սա էջը, ուր բանաստեղծը, Գամակոսի ճեպ, կը նկարագրէ ճեպ յեղի աղջիկներուն գեղեցիկութիւնը:

«Գրեթէ ամէն տեղ, մննք գտանք դէմքեր, գորս եւրոպացի վիճիւր երեք էջ գծած. այժմ որ իր ցոյցին իսպաղ յոյսը կը վերածուի մուծ կապուտ յոյսի մը ու կ'արձակէ իր անձնական ճառագայթներ, որոնց փայլիլը երեք էջ տեսած կ'ընչ այժմու մէջ, գիմագծեր այնպիսի նրբութիւնով մը եւ այնքան քնքուշ ողորկութիւնով մը, որ ամէնէն թեթեւ, ամէնէն նուրբ

ճեպը պիտի չկրնար օրինակել: Թափանցիկ դէմք մը, երանգաւորուած միեւնոյն տանն այնքան կենդանի գոյններով որ վարդի թերթի սմէնէն փափուկ երանգներն անգամ չեն կրնար արտայայտել անոր տոգոյն թարմութիւնը: Կարծես, ակունքներ, փայտը, ճեկներու եւ շարժումներու բնական փափուկութիւնը, ճայնին մետաղեայ, հիւնուն եւ չինջ շեշտը: ամէն ինչ ներդաշնակ է այս հիանալի յայտնութիւններուն մէջ...»:

Ով բարոյութիւն երբող բանի մը վանկերու, որոնք ալիւս պիտի չհեռանան յիշողութիւնէ: Մշուշապատ ե ղեռ անորը Անթալիսը կը յայտնուէր ուր սպառազ Քարոտիսին:

Փոլ-Անրի Պարոս պիտի արտասուէ իր վեպին ճեպ Հայոց աղջիկներու գեղեցիկութիւնը խորհրդանշող այս հաստատը եւ իր հերոսներին, Անթալիսը ճիւղանեանի ազգերուն ճեպ պիտի փնտռէ այն «Թաշտային խոնարհութիւնը», զոր Լամարթի կը նկարագրէ սիրահարի մը յարժանարարութիւնով:

Թոմանթիք բանաստեղծին աղբյուրութիւնով կը կարգադրուի ուրիշ Հայոց պատմութեան երկրական ճեկ էջը խորհրդանշող այս ճեպը, անոր առաջնորդութիւնով վրայասան հիւնոյն կ'այցելէ Երեւելը, կը ճանչնայ ու կը սիրէ Հայ ճարտարագէտը: «Ես այլ անոր կը պարզեմ այն հրապույրը, որ վրայի ճեպ կը բաշտէ» կ'ընէ Անրի Պարոս, իր ճասին ճեպ:

Ու այս աղբյուրութիւնը իր վրայական շուկայով պիտի խորհուրէ: ԱՐԱՅՍԻ ԹՈՐՈՍՅԱՆ

ԹԱՄԱՐ

(ՊԱՆԱՔԻՆԵՎԻ ԶԱՄԵՐԳԻՆ ՎՐԱՅ)

Ա.

Տարիալի նեղ ու մշուշապատ կերճին մէջ զգեալ մը կար ժամանակին, ուր կ'այգէր թամար, իշխանուհի մը հրեշտակային գեղեցիկութեամբ ու հիշէր իր մտածումները: Անգուղթ, տարիալի եւ նուրբակն էր ան միեւնոյն տանն: Իշխանուհին կոչս էր մնացած, սակայն շատեր եկած էին արդէն այդ մտնողն տանարին առջեւ իրենց սիրելի երգումն ընելու: Ու թամարին կուրծքը խորանի մը պէս, նուրբակն մնաց երկար տանն: Տարիներու հետ սակայն, տարիները ճարտարութեամբ թամարի մարմինն մէջ, ու ան զըրեւակին լաւագոյն սենեակը մեղրալուսնի գեղեցիկներուն յատկացուց:

Ու հեղեթային կեանքը սկսաւ: Ամէն անցորդ, ըլլար զինուորական, հոգիւ թէ վաճառական, հրապուրուած անբացատրելի գեղեցիկութեան, կ'երթար զըրեւակ, չկրնալով մերժել զիւրիշ հրապուրելի իշխանուհի թամարին: Իրիկուան զէմ կը բոտ ճիւղը կը լսուէին զգեալն, ուր կեանքն ու մարմնային անզոտու խնդրութիւնները իրենց լուսնին կը հասնէին:

Կինը ու մարդիկ, զինովցած հացկերոյթի սեղաններուն առջեւ, կը փաթթուէին իրարու իրենց ճոցերը իրար փակցնելով, մինչ զինի թափանցելը կը լեցնէին անընդհատ կենսամարտի իրիկուան զէմ կը բոտ ճիւղը կը լսուէին զգեալն, ուր կեանքն ու մարմնային անզոտու խնդրութիւնները իրենց լուսնին կը հասնէին:

Կինը ու մարդիկ, զինովցած հացկերոյթի սեղաններուն առջեւ, կը փաթթուէին իրարու իրենց ճոցերը իրար փակցնելով, մինչ զինի թափանցելը կը լեցնէին անընդհատ կենսամարտի իրիկուան զէմ կը բոտ ճիւղը կը լսուէին զգեալն, ուր կեանքն ու մարմնային անզոտու խնդրութիւնները իրենց լուսնին կը հասնէին:

Կինը ու մարդիկ, զինովցած հացկերոյթի սեղաններուն առջեւ, կը փաթթուէին իրարու իրենց ճոցերը իրար փակցնելով, մինչ զինի թափանցելը կը լեցնէին անընդհատ կենսամարտի իրիկուան զէմ կը բոտ ճիւղը կը լսուէին զգեալն, ուր կեանքն ու մարմնային անզոտու խնդրութիւնները իրենց լուսնին կը հասնէին:

Կինը ու մարդիկ, զինովցած հացկերոյթի սեղաններուն առջեւ, կը փաթթուէին իրարու իրենց ճոցերը իրար փակցնելով, մինչ զինի թափանցելը կը լեցնէին անընդհատ կենսամարտի իրիկուան զէմ կը բոտ ճիւղը կը լսուէին զգեալն, ուր կեանքն ու մարմնային անզոտու խնդրութիւնները իրենց լուսնին կը հասնէին:

Կը հրահրահրենուն ու կ'առաջնորդէր իր սենեակը: Ժամանակագրող անկողին վրայ կը փոռէին միասին ու թամար կը քաշէր զինով երիտասարդին առողջ շնորհակցումը: Յետոյ, կը պարկեցնէր զայն անկողինի մէջ ու կ'երթար մտնելային հեղուկը բերելու: Երիտասարդը արդէն քնացած կ'ըլլար: Բող կինը կը քաշէր մէջքի գոտին, կը հանուէր ու մերկ մարմնով կը մտնէր վերմակին տակ, ի խնդիր նորանոր սարսուռներու:

Ու զիշերը կ'անցնէր: Երբ առտուն կանուխ, արշալուրը հողի լեռներուն դազաթնորը կ'ոսկեգոծէր ու ամէն ինչ խորունկ լուսնեան մէջ թաղուած կը մնար, թէքէք գետի ջուրերուն թափանցին շատաչիւնը կը լսուէր միայն, որ անհոն զիւրի մը կը տանէր զէպի ճով...:

Այն տանն կ'երեւար զգեալն պատուահանէն սպիտակ ստուերը մը, որ վերջին հրածնալուրը կը զըրէր իր թշուառ սիրածին: Բ.

Երկար ժամանակ, թամար այսպէս ցոյգ կեանք մը վարեց: Իր զըրեւակը միեւնոյն տանն հանրատունն եւ զեննն եղաւ: Իսկ իշխանուհին բող եւ մարդասպան: Հանրութիւնը գիտցաւ թէ խորհրդաւոր, արտակարգ բան մը կ'անցնէր այդ զրախտին մէջ, սակայն անցորդը միշտ հրապուրուած մնաց ու հաւանեցաւ ամէն անգամ իշխանուհին հրաւերելին:

Անցորդը ըլլար զինուորական, հոգիւ թէ վաճառական, կը մըտնէր ներս ու կը մանակցէր զիշերային խորհրդանշանը: Թամար մնաց միշտ զեղեցիկ, միշտ լեղուն տաք արեւնով, զոր անհամար սիրահարներ ժամանակագրող մանակահայնքու վրայ իրեն ներարկեցին: Թամար եւ իր նախնաճատ ուրիշներու գեղեցիկութեան ու միջինը վերջին օրը, անգուղթ, բող եւ մարդասպան:

Տարիալի կիրճէն աշուղ մը անցաւ այդ օրերուն: Կերջալուստի ժամանակ էր, Աշուղը լողանալով, նստաւ զըրեւակի մօտ, ծառի մը տակ ու վաղեմի սիրահարական երգ մը թրթռացուց կրթութիւն լարերուն վրայ: Այնքան լաւ կը հիշէր այդ մեղեգին իրիկային խաղաղութեան մէջ:

Իշխանուհին զարմացած, պատուահանէն զուրս կախուցեցաւ: Տեսաւ ծառին տակ նստած հրաշքեղ աշուղը ու այդ շնորհալ խաղաղ գեղեցիկութեան առջեւ պահ մը արձանացած մնաց: Ի՞նչ աղուր աշքեր են, մտածեց թամար: Մարմինը վրայէն սարսուռ մը անցաւ: Ու ներս կանչեց չեք չեք զարգաց:

Աշուղը անշարժ մնաց առաջին հրաւերին վրայ: Տեսաւ պատուահանէն կախուած իշխանուհին, անոր կուրծքը հասուն, լեցուն աղուր ծիծեռի, որոնք կը թրթռային շարժակ, սենեակի հարուստին տակ: Նախ երգ կարծեց: Աչքերը ուժով մը շփեց շապիկին ճայրով: Զէ, իրականութիւն էր, բացարձակ իրականութիւն: Ուրքի եւլաւ, պահ մը վարանումով վերջ մտաւ զըրեւակ:

Թամար պատուահանէն կախուած իրեն կը սպասէր: Գիշերային խաղաղութեամբ սուրբահանէն աւելի փայլուն անցաւ: Աշուղը երգեց անզաղարի կերպ, սէրն ու գինին, ու զրեթէ աստուածացուց թամար իշխանուհին:

Ու զտանն գացին միասին անկողին: Իշխանուհին էր: Անտահանէն լուսնեան մէջ, թէքէքին մայրը կը լսուէր միայն որ շատաչիւնով կը վազէր կիւրճին մէջ, աստղերու խորանին առջեւ:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Թամար եւ աշուղ պատկած էին միասին, փաթթուած իրարու տարիալի մարմիններով: Իշխանուհին շրթները ճեղքեց:

Քուած ճանրուկի կարմրութեամբ, մեղր կը կաթեցնէին անոր բերնէն ներս ու սէրը իր լուսնին կը հասնէր:

Յետոյ աշուղին քունը տարաւ: Թամար եւլաւ անկողինէն, զնաց բերաւ հեղուկը: Ամբողջ մարմնով կը զողզողար: Մօտեցուց զայն քթին, սակայն ձեռքը կերբաց: Զիցցաւ շիշը բանաւ: Սիրտն ու միտքը պայթարի մէջ էին:

— Մեռցնել, թէ չմեռցնել: Վարանեցաւ: Մեռցնել այդքան ճարտար մարմին մը: Ո՛հ, կարելի չէր: Ու առաջին անգամ ըլլալով, հանրակինը պարտուեցաւ իր մտածումներէն:

Մտաւ անկողին ու քնացաւ: Երբորդ գիշերը նոյն հոգեբանական պայթարը տեղի ունեցաւ: Իշխանուհին խնայեց աղուր:

Երբորդ գիշերն էր: Թամար խորհեցաւ մտնելային լըլուծեամբ: Կտողեցաւ: Ինչպէ՞ս, ինք, այդքան գեղեցիկ կին, կը պարտուէր աշուղին հմայքին առջեւ: Այս մտածումը տանջեց զինք, Իսկ բող կին, ամէն գիշեր տարբեր մէկը պէտք էր սկզբունքը:

Ու սպաննեց անմեղ աշուղը: Առտուն զէմ, թէքէքին ջուրերը կը տանէին շատաչիւնով, անշունչ զիւրի մը զէպի ճով... Գ.

Վերջին ողբերգութիւնը կատարուած էր: Իշխանուհին տառապեցաւ խղճի խայթէն, ու առաջին անգամ ըլլալով կեանքին մէջ սրտի խորէն լացաւ: Փոխեց հիմնովին կեանքին ուղեգիծը, զոցեց զըրեւակ անցորդներուն առջեւ ու խաղաղութեամբ վերջացաւ ընդմիշտ:

Փոխարէն վանքի վերածեց այդ փառայնից ապարանքը եւ ինք ճգնաւորի նման ապրեցաւ: Աստուածաճախ ճգնաւորներ կ'արթնէին ամէն իրիկուն փափուրն մտնելուն առջեւ, ու խնայարկուած խորանին քով թամար, մարդիկ, իր մեղքերը կը քաշէր:

Ու առտու իրիկուն, կանոնադրաբար, վանքին հակայ գանգակները կը զոզանէին յամբարէն, երկար ու երկար, մառախլապատ կիւրճին մէջէն, աստուածային մեղեգի մը սփռելով անհունութեան մէջ տիեզերքին... Թ. ԳՈՒՄՐՈՒՆԵԱՆ

ՆԵՒԱՐԸ

(Զատիկի պատմութիւն)

Յարութեան առաւօտուն, Տիրան տունէն դուրս շեկած ձեռքերը զրպակին տարաւ անգամ մը: Թեւե սովորական օրերու վրայ պարտուեալութեան տարբեր լեցումն ու պարտուած գոյնը, բայց ի՞նչ կ'ըլլայ, ի՞նչ չըլլար մտածեց, ու վճարուածի զացող պարտատէրի մը պէս սկսաւ հաշուել:

— Աս պատարագիչ առաջնորդ հայր սուրբին: Կ'ս ժամուն, Կ'ս ժամկոչին, Կ'ս աղբարներուն... Ու տեսաւ թէ զեռ անդին կը մնայ գոմար մը, ամէն պատահականութեան հանդէպ:

Տալիք օրեր, որ կուգար տարին բանի մը անբաժնի: Ու պէտք էր որ ինքն ալ տար անպայման: Գոմարու մը իր պայտիկին, հին ունեւոր օրերէն մինչեւ նոր ու նեղ շքար օրերը: Բայց որքա՞ն Ելլ մէկը համեմատական չէր իր սրտին ու բառիկին

ԵՐԳԱՀԱՆԴԵՍ ՀԱՅՎԱՆՈՒԹ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

18 Ապրիլ ճարած իրիկուն ժամը 8.30ին
 Pleyel ջան, Salle Chopinի մէջ, 8 Rue Daru, (Métro: Ternes)
 Կը մասնակցին՝ Paul Fauchet, ուսուցիչ պետական երաժշտա-
 նոցի, Roger Boulmé, (violoncelliste), Արա Պարթեւեան, Julien
 Brun (flûtiste)
 Տոմսերու գինը՝ 50, 30, 20, 10 եւ 5 ֆրանք
 Դիմելու.— Maison Pleyel, 252 Rue du Fbg. St. Honoré, M. M.
 Weiler, 111 Bld. Saint Michel, Հրանդ Սամուէլ, 51 Rue Mr. le
 Prince. եւ «Յառաջ» խմբագրատունը:
 ԵՄՆՕԹ.— Սրահին դուռները կը փակուին ժամը 9ին:

ՋՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

- ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝
- 1.— ֆարիզի շրջակաները ամէն ուղղութեամբ հողաբա-
 ժիններ գնելու:
  - 2.— Ամսական փոխառութեան ամբողջութեամբ կամ մա-
 սամբ վճարուած հողամասերու վրայ:
  - 3.— Վիլլաներ, տուններ եւ բնակարաններ գնելու եւ վար-
 ձելու:
  - 4.— Յուններու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու
 վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու:
  - 5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք

ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԵՐ ԱՐԲՈՒՆԱՄԵՆ

Կրասնեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ
 Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10—12 առաւօտները եւ
 4—7 կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը 10—1: Հեռա-
 փոխ 87—32 եւ 82—48:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԵՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՆՎԵՆՆԵՐԻՆ, ՄՈՐՔՈՍԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
 Varicesh (վառիս) եւ hémorroidesh (հեմորոյիտ) արմատական
 դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մե-
 թոտներով:
 Տիպիկալ (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
 ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՆՎԵՆՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
 Ընդունելութեան ժամը ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տօն
 օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS, Tél. Nord 31-49
 (Կառ տիւ Նուրի եւ կառ տը Լիւդի մէջտեղը)

ՋԵՐ ԶԱՐԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՍԱՐ ԴԻՍԵՅԷԲ

AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LLOYD
 13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
 Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
 Ցոմակներ ամէն երկիրներու համար:
 Արժանքներ, Պրագրիթ, Ուրուկուէյ, Զինաստան, Եգիպտոս,
 Սուրիա, Պարստիս, Եւրոպա:
 Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ գեղջ Հայերու համար.

ԱՌԱՅԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱՍՏՈՒՆ
 ԳՆԱՐԵ ՏՅՈՒՄՈՒՆ

TAILOR
Georges Cherbetian
 Métro: Poissonnière 94, RUE LAFAYETTE, PARIS

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ ԽԱՅԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻՍ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
 Մէթրո օտէնոն եւ Սէն Միշէլի Հեռաձայն Littre 38—43
 Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

COUSSAINVILLE, Gare du Nordէն երկաթուղիով 20 վայր-
 կեան հող գնելի առաջ անգամ
 մը այցելեցէք վերոյիշեալ դիւ-
 ղը կայարանէն 3 վայրկեան
 մաքուր օդ, շուր, կազ, երկ-
 տրականութիւն: Բնակարա-
 նի եւ խանութի յարմար հողեր:
 200 ֆրանք ամսական վարձ-
 խիկ վճարում չկայ: Դիմել կը-
 րակի եւ տօն օրերը կուսէն-
 վիլի կայարանին մօտ «Կրան
 Փրէ» զրասենեակը:

ՄԱՆՎԵՆՆԵՐ ԲՅՈՒՇՎԵՆԵՐ
 96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ-
 եւ նոր մէթոս գարմ. արանց եւ կա-
 նանց մորթի, արան, վերք, հեղք-
 եւ վարքի: Ամէն օր 9.12-8, 4րդ, 9.12:

ՄԱՆՎԵՆՆԵՐ ԲՅՈՒՇՎԵՆԵՐ 123 Bd.
 Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
 Մեղանցք, արան, մորթի հիւսնի, ֆ-
 տարակուս: Կընդունի ամէն օր 9-
 12 եւ 2—8 եւ 4րդիկ առաւօտները:

Կ'ուզուի լուսանկարու-
 թեան համար 17
 —20 տարեկան աշակերտ (appren-
 ti) մը որ գիտնայ ֆրանսերէն:
 Դիմել Samand, 16 Rue Geoffroy
 Marie, ֆարիզ:

Կ'ուզուի անկազմութեան
 թիւն եւ թրիք
 հիւսող գործարարներու տես-
 կան աշխատանք: Երկրայաջալ
 նմոյշներով, Marceline, 10 Rue
 Montholon, Փարիզ:

BOURSE Benefices intérêts **ՊՈՒՐՍ**
 peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres ou
 espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et Cir-
 culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accrédité. 16,
 rue Drouot, Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ԴԵՐՁԱԿ
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԽԱՆՉԵՐԵԱՆ
 71—73 Route d'Orléans, Cachan, (Seine)
 ԵՄՆՕԹ.— Պանտի 88 Թիւ հանրակառ. քին կայարանին ճիշդ դի-
 մացի ամբարձրմանին երկրորդ յարկը:

ԾԱԽՈՒ ՀՈՂԱՐԱԺԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԵՆ ՍՎՍԵԱԼ
 ֆարիզէն 15 վայրկեան եւ կայարանէն 4 վայր-
 կեան հեռու, հարողակցութեան բազմաթիւ եւ
 արագ մրցոյցներ: Վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանա-
 ժամը երկարաձգել: Զուր, կազ, երկտրականութիւն եւ կոյուղի
 պատրաստ: Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր ժամը
 9—12 եւ 2—6.30, իսկ կիրակի օրեր մինչեւ կէսօր Պ. GUERY-ի
 1 ROUTE D'ORLÉANS, CACHAN.
 Հարող. միջոց.— ֆորթ տ'օրլէանէն առնել 88 Թիւ Թրամ-
 ուէյը եւ իջնել GRANGE ORY կայարանը: Զեր տրամադրու-
 թեան ներքեւ կը գտնուի հայ Թարգման մը պէտք եղած բա-
 ցատրութիւնները տալու համար:

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ
 38 Rue Rochecouart մէթրո Cadet & Anvers Autobus J. JB.
 Tél. TRUDAINE 56 - 58
 Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ
 ցատուկ յարկաբաժին վերականգնելու Մորթի հիւանդութեանց
ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ու-
 կրի, Զղախի, Արեան հիւանդութիւններ եւ Յօղացաւ:
 Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ:
 Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3—7, կիր. մինչեւ կէսօր:

ՀՈՂԻ ԵՒ ԾԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ՓՈՒԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՇԱՏ ՆՊԱՍԱԿՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
 Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անմիջա-
 կան պէտք ունին դրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱԹՈՍԵԱՆԻ, 11bis
 rue du Chemin de Fer, Clamart, ԲՇ, ԴՇ, եւ ՇՐ. օրերը իրիկ-
 ուան ժամը 6.30էն 9, կիրակի՝ առտուրէն կէսօր:

ԴԵՐՁԱԿ Հեռ.ձ. Provence 67—07

ՈՒՆՃԵԱՆ
 66 Rue d'Hauteville PARIS (10e)

GRANDE EPICERIE INTERNATIONALE
ՍԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂԱՐԲ
 215 Rue Vendôme (1ին), փյա կիշառի ձօտիկը
ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՁԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
 Մեր վաճառատան սկզբունքն է ծախել աժան գնով եւ
 շահիլ արագ շրջանառութեան:
 Այս երկրորդ անգամ է, երկու ամուսնային ընծացքին, որ
 մեր ծախած արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններու
 վրայ զգալի գեղջ կ'ընենք:
 Մեր սկզբունքն է աժանութիւն, մաքրութիւն, ուղղամտու-
 թիւն: Այս պատճառով մեր գիները անմրցելի են, ապրանքը
 լաւ եւ սպասարկութիւնը անմեղի:
 Մասնագէտ մեր նոր գեղջերուն եւ բաղադրուածքը ուրիշնե-
 րու գիներուն եւ մեր նախորդ գիներուն հետ:
 Կրնաք համոզուիլ միայն փորձելով եւ գոհ պիտի մնաք:
 ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂԱՐԲ

Columbia **POLYDOR**

Agence exclusive REGISTERED TRADE MARK

H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Mémil. 61-85
 1931ի Հայերէն, լուսնային եւ թորքերէն ամէնամբը լին
 փլաքները հասած են. նորագուած եւ երգուած նշանաւոր ար-
 ուեստագէտներու կողմէ: Դիմել 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.:
 Ունիք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաշ-
 խաւորուած) 300—2000 ֆր.: Կրնաք հայթայթել նաեւ
 La Voix de son Maître Courant continu, գին՝ 478 ֆր.
 75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Ծախուած
 ներքեւ շէնք աներ: Բաց է ամէն օր 8.30էն իրիկուան 9:

ԴՈՒՍԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ՀԻՄՆՈՒՄ 1920ին
INSTITUT POLYTECHNIQUE
 66 Bld. Exelmans, Paris (16)
 Արհեստագիտական բարձրագոյն վարժարան որ կ'ընդուն
 ուսանողներ հետեւեալ մասնագիտութեանց համար:
ԵԼԵՄԵՆԿԱՆ ԲԱԺԻՆ **ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ**
 (Ելեմէնտար շինութիւն, ճարտարագիտական ճարտարագիտական վկայական, կ'ընդունուին ֆրանսական արհեստագիտական ֆարիզի վերջին դասարանները):
ՄՕՆԹՅՕՐ, ՕԳՆԱԿԱՆ ՃԱՐ. **ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՒ ՕԳՆ. ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎԱՐՏԱՐԱՍԵՆՈՒ ԺՐԱԳՐՈՎ.**
 Դասընթացքը աւարտողներուն կը տրուին համապատասխան վկայականներ: Այն ուսանողները որոնք կը փոփոխուին ունենալ համալսարանական վկայական, կ'ընդունուին ֆրանսական արհեստագիտական ֆարիզի վերջին դասարանները: Մորալը եւ պայմանները կը դրկուին ձրի: Դասարանները թիւները տեղի կ'ունենան ուսերէն լիզուով:

Ինքու ՊԱՇԵՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԸՆԴՈՒՆԱԿՈՒՄ
 Երբ մարդու մը գործարանները կը ստանան կանոնա-
 սնունդ եւ օդ, արեան շրջանառութիւնը կ'ըլլայ կանոնա-
 ճկարութեան եւ հիւանդութեան ատեն մարդու ետանդը
 պակի եւ արեան մէջ յառաջ կուգան թոյններ, որոնք պո-
 ճառ կը դառնան անժամանակ ծերացման եւ երբեմն մահուան
 Յայտնի զիտոսկաններ Պրաուս, Սեկար, Գարնո եւ այլն
 տատած են, որ արեան մաքրումը կը շարունակուի իր
 ծարանները կը վերստանան իրենց բնականոն վիճակը եւ
 բարձրանայ հիւանդին ետանդը:
 Այս պատճառաւ Kalefluidը կը ծառայէ հիւանդանոցի միջոց
 եւ մաքրութեան եւ շիջերու ուժեղացման: Պահանջը
 զբքողները (ձրի):
 Kalefluidը կը ծախուի ամէն տեղ, եթէ չգտնէք, դիմել
 մեր հասցէին՝ ստանալու համալ contre remboursement
 Sté. KALEFLUID, 49 rue Balagny, Bureau 21, Paris (17).

ETUDE DE M^E BERNARD WAHÉ (ՊԵՐԵՎԵՐԻ)
 (11e année)
 Licencié en Droit de la Faculté de Paris
 Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
 Conseil juridique à la Défense Automobile
 et Sportive de Paris et à la Mutuelle Militaire
 18. Rue Dauphine, Paris (6e) Tél. Danton 73 97
 Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչ-
 պէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ
 ուսուրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ. կուստ
 certificats de coutumesներ. կը կատարէ ամուսնութեան
 ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները
 կուտայ խորհրդակցութիւններ ֆրանսական եւ միջազգայն
 օրէնքներու մասին — ամէն օր, բացի կիրակի եւ տօն
 օրերէ, երեկոյեան ժամը 6 ուկէսէն 7 ուկէս — եւ անկէ դուրս
 ժամադրութեամբ:
 ԵՄՆՕԹ.— Եկատի առնելով ներկայ տնտեսական հիւս-
 զամանքները, հայերու համար խիստ դիւրամա տոյնի պար-
 մաններ կ'ընծայուին:

M. HABIAN
 31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-33
 Թրամ. 40, 45 օմօպ.
 Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
 թարմ եւ ճոխ մթերք: Աւանդուած հասցէներ իսկ զո՞՞նք
 ձգենք: Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում: Գինեւ
 անմրցելի: Ապսպարանքները արագ կը յանձնուին բնակարանները:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
 ՀԱՅՎԱՆՆԵՐ ՆՊԱՍԱԿՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
 112 Rue de Turenne. ֆարիզ (3) Մէթրո' République
 Թէլիֆօն' Archive 50—61
 Այցելեցէք մեր խանութը եւ բաղադրուածք մեր գիները

ԳՈՆՆԱԿՈՒՄԻՅԻ
ՏԻԿ. ՄԱՐԻԱ ԶԷՆԻ
 Կը բացատրէ
 անցուած կ'ա-
 ուաշնորդէ ներ-
 կային մէջ, կը
 գուշակէ ապա-
 քան, ըստ ձեռ-
 ղի գիծերուն,
 աստղերու եւ
 քարտերու: Ա-
 մէն օր (Կիրակի աւ մէջը) Ժ. 3—7,
 բացի 6.2.է: 62 RUE DE LA ROCHEFOU-
 CAULD բակին խորք, Բ. յարկ, աշ
 կողմ. MÉTROPIGALLE.

BRASSERIE HAROLA
 3 Rue la Vieuville
 Place des Abbesses
 Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88
ՎԱՐՁՈՒ ՍՐԱՂՆԵՐ
 Պարահանդէսի, հացկերոյթի,
 երկոյթներու եւ այլնի համար,
 Մասնաւոր գին Հայերու

EMPIRE Մեկտե-Յո՞ 87 Av. Wagram
IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
 208bis, Rue Lafayette Paris (10)
 Le Gérant H. STEPHAN

Հ. Կ. ԽԱԶԻ ԶՕԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Հովանավորութեամբ եւ նախագահութեամբ

Պ. Ա. ԱԶԱՐՈՆԵԱՆԻ

Ապրիլ 19ին Կիրակի օր: Բանաստեղծութիւնները յայտարարուած

ԳՐԱՏՈՒՆ ԻՐԱՆՏ-ՍԱՍՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՏ)

51 Rue Monsieur-le-Prince, PARIS (VIe)

Հեռաձայն՝ Danton 88-65 Մէթրո՝ Odéon
ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՅՐԱՆՏԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐԲԵՐ, ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ, ՏՊԱՐԱՆ
ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ.— Մ. Կիրակեան (Հրանդ)՝ Պանդուխտի Կեանքէն
(20 ֆր.), Կ. Զարեան՝ Երեք երգեր (60 եւ 75), Վ. Շուշանեան՝
Ամբաստանի ճակատագիրը (25), Ամենուն հասցէն (6), Կ. Սասունի՝
Ապրիլեան եղեռնը (5), Ղ. Մելիքեան՝ Երեք ընկերները (10),
Սայեաթ Նօվայ (6):

Գրատանս մէջ կան Հայաստանի Պետհրատին բոլոր գործերը:
Հայաստանէն հասած են մեծ քանակութեամբ երաժշտական
կտորներ: Ունենք Արարիկեանի, Վարանդեանի, Բաքիբի եւայլ
մասնով հեղինակներու բոլոր երկերը: Կոմիտաս վրդ. Սպին-
դարեանի, Ռ. Մելիքեանի եւն. երաժշտական գործերը:
ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐԲԵՐ
Ընդարձակ Գրացուցակը լոյս կը տեսնէ շուտով

Լ Ո Յ Ս Ց Ե Ս Ա Ի

ԱՄԵՆՈՒՆ ԻՍՍԵՆ

ՀԱՅԵՐԷՐ ԳՐԱՆՍՏՐԱԿԱ ՀԱՅԵՐՈՒ, 176 ԷՋ
Գինն է 6 ֆր., փոստի ծախքով 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.
Փնտուկ բոլոր գրավաստներու մօտ
Կեդրոն.— Արփի՝ գրատուն, L. Mozián, 5 rue Champlaine, Paris (20).
Լիոնի շրջանին համար դիմել Պ. Սահաթեանի, 4-6, Rue
de la Part-Dieu, Lyon.
Մարսէլի շրջանին համար դիմել Ծերիկեանցի: Կը գտնուի
նաեւ Լ. Գեղեցեանի մօտ, «Յառաջ» խմբագրատունը:

ՀՈՂԻ ԵՒ ԶԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ՓՈՒՍԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անմիջա-
կան պէտք ունին դրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱԹՈՍԵԱՆԻ, 11bis
rue du Chemin de Fer, Clamart, ԲՅ. ԴՅ. օրերը իրիկ-
ուան ժամը 6.30էն 9, Կիրակի՝ առտունէ կէսօր:

Հ. Յ. Դ.

Գ Ա Ի Ա Ռ
Լիոնի Կայսերական խումբի ժո-
ղովը այսօր քաղաքի իրիկուան
ժամը 8ին Հ. Յ. Դ. Գրագրարանին
մէջ:
Լիոնի Համագապ խումբի
ժողովը այս իրիկուան ժամը 8.30-
ին, 181 Cours Lafayette, Café
de la Gareի սրահին մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի եղբայրներս
Սասունի Անարոնը զիւղացի
Յովհաննէս, Կարապետ եւ Պո-
ղոս Նահիկեան, որոնք ընդհ.
պատերազմէն առաջ կը զբա-
նուէին Տիգրանակերտի Հոսայ-
նան գիւղը: Կրտսեր եղբայրս
Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր
Քէմալի զորահանձնարանի մէջ:
Մինչև այսօր իրենց մասին
լուր չկար իրենց հասցէն զիտ-
ցողներէն կը խնդրուի իմացնել
Շահինեան Մկրտիչի 96 bis rue
de la Tour-Billy, Argenteuil,
(S. et O.) France: ձգբիտ լուր
տուողին 500 ֆրանք նուէր:
ՓԱՐԻՉԻ ԵՒ ԱՐՈՒՍԱՐՁԱՆՆԵՐՈՒ
մէջ ընկող «Սուրբոյ եւ Լի-
բանի» հպատակ բոլոր Հա-
յերը կը հրաւիրուին 12 Ապրի-
լի, կէսօրէ վերջ ճիշդ ժամը
2.30ին Փլաս Սէն Միշէլի թիւ
8, Պիերո թաղապի վերնաշարկը,
զիւղացի հետաքրքրող խնդր կա-
րելու խորհրդակցութեան մը
համար:
— Սուրբն Փանոսեան կը
փնտռէ իր եղբայրները՝ (Տէ-
րէնտեցի, Սեբաստիա) Սիմօն
(ձանօ), Արիստակէս եւ Բոյ-
րբը՝ Զարուխտ եւ Մարգրիտ
Փանոսեան, որոնք ընդհ. պա-
տերազմին անյայտացած են:
Իմացնել Յառաջի վարչութեան:
— Սեւեռեկցի, Յակոբ
Հազարվարդեան, Սեւո Վանէսի
որդին, կը փնտռէ իր եղբայրը
Կարապետ Հազարվարդեան, որ
23 տարիէ ի վեր կորսուած է:
Կը կարծուի ըլլալ Լիվրբուր, ա-
մուսնացած անգլիոսիի մը ինտ
եւ ունի երեք գաւակներու կը
խնդրուի լուր ունեցողներէն տե-
ղեկացնել ինտեւեալ իրացնելու
Bakkal Agop Hazarvartian, A-
rabe-Pounar, Alep. (Syrie).

ՇՆՈՐՀԱՎԱԼԻՔ

Այրի Տիգրի Աննա Տիգրա-
նուհի Նաթանեան եւ Օր. Նա-
թանեան շնորհակալութիւն կը
յայտեն ամէն անոնց որոնք
անձամբ նամակով, հեռագրով եւ
ծաղիկով իրենց ցաւակցու-
թիւնը յայտնեցին ՄԱԿՈՍՆԱ-
ԹՈՍԵԱՆԻ մասնուն առթիւ:
Մասնաւոր շնորհակալութիւն-
ներ նաեւ Հայոց եկեղեցիի իշ-
խանութեան եւ ազգային կազ-
մակերպութիւններուն իրենց
աջակցութեան եւ համակու-
թեան համար:

COUSSAINVILLE, Gare du Nord

Կոնստանտին Պոլիսի 20 վայր-
կեան: Հող գնելէ առաջ անգամ
մը այցելեցէք վերոյիշեալ գի-
ղը կայարանէն 3 վայրկեան,
մաքուր օդ, լուր, կաղ, երկ-
տրակառուցիւն: Բնակարա-
նի եւ խանութի լարձար հողեր:
200 ֆրանք ամսավճարով: Կան-
խիկ վճարում չկայ: Դիմել Կի-
րակի եւ տօն օրերը Կուսէն-
Վիլի կայարանին մօտ «Կրան
Փրէնի» գրասենեակը:

ՄԱՍՆԱԿԷՏ ԲԺԻՇԿԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արմատ-
եւ նոր մէթոն. դարձ. արանց եւ կա-
նանց մորթի, արեան, վիներ. հիւղթ.
եւ վարսի: Ամէնօր 12-2, 8, 4, 9, 12:

ՄԱՍՆԱԿԷՏ ԲԺԻՇԿԵՐ

123 Bd. Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
Միլանցի, արեան, մորթի հիւանդ-
տարրուած: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
12 եւ 2-8 եւ Կիրակի առաւօտները:

Կ'ուզուի լուսանկարու-

թեան համար 17
—20 տարեկան աշկերտ (appren-
ti) մը որ գիտնայ ֆրանսերէն:
Գիմել Samand, 16 Rue Geoffroy
Marie, Փարիզ:

EMPIRE Միգր-Յո՝ 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ԵՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱԾ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Հայրենակիցներ, օգտուեցէ՛ք առիթէն
ՀԱՐԻԻՐԻՆ 25 ԶԵՂԶ
Փարիզէն վկայեայ եւ Պոլսոյ հրապարակին հանրածանօթ դերձակ
ԺՕԺ ԶԷՊԵՅԵԱՆԻ. «Օ՛ՍԻԶՕ ՏՕՐ»,
զերձակատան մէջ, 20 Ավրիլի Բաժիլ Փէլլեան, Մարսէլ,
կը գտնուին անգլիական եւ ֆրանսական ամենալաւ կեր-
պաններ: Արանց եւ կանանց հագուստներ կը ձեւէ եւ կը
կարէ վերջին նորածնութեանց վրայ: Առաջին իսկ այցե-
լութիւնով, պիտի տեսնէք եւ համոզուիք մեր յայտարարու-
թեան ճշմարտութեան:
20 Ave. Camille Pelletan, Marseille, հեռաձայն Բուլպէն71-10

LE COMPTOIR DE PROVENCE, 37 RUE PARADIS, MARSEILLE
1. Կը ծանուցանէ իր հայ յանախորդներուն թէ՛ կը ծախէ
բազմաթիւ տուններ, հողեր, ինչպէս նաեւ կալուածներ արուար-
ձաններուն մէջ նպաստաւոր գիներով:
2. Խորհրդակցութիւն ամէն տեսակ շէնքերու կառուցման եւ
գրաւականով փոխառութեանց համար:
3. Փոխառուութիւն դրամական որեւէ գումարի:
4. Կը կատարէ ամէն տեսակ քննութիւններ (expertises) եւ կը
կարգադրէ ամէն տեսակ վիճելի գործեր:
5. Փոխառուներու միջոցաւ le Comptoir de Provence, իր յա-
ճախորդներու համար, կը ստանձնէ ձեռնարկել մեծ արժէքով
գործեր, գնում եւ վաճառում հողերու, կառուցում տուններու,
գիւղերու մէջ, գրաւականով փոխառութիւն՝ (hypothèque)
պանդակներու եւ վաճառատուներու համար:

CORDONNERIE « A K A P »
Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ Կամ ՆՍՍՈՒՆ
Զափու վրայ տոկոս եւ ճաշակաւոր կոշիկ ունենալու հա-
մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կողակարը
միայն գոհացում կ'ընայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն Բուժի-
ք Շէնքի: Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրու-
թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորոգութեան

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսիի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեանէն
Բաց է ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3.50էն 7.50, Կիրակի եւ տօն օրերը
10-12: Հոն կը կատարուին Բ. ճառագայթներով ամէն կերպ ընտու-
թիւն, շողանկարում (radiographie), գերմանաշաղկապոյն, յետկար-
մաբոյն եւ ռէօնթէնեան դարմանում (radiothérapie profonde),
նաեւ ՏՐԱԹԻՐՄԻԻ բոլոր կերպովները եւ ելեկտրաբուժական
բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւ-
անդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ ու-
րաւոր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համար pneumothorax կ'որոշուի իւր: Հակահի-
ծախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարե-
լապէս անվտանգ):
Զոյային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քննական, քի-
ւղարկան եւ ֆրէօյտեան մէթոտներ:
Դարմանանատուներ ունի իր մասնագէտ բժշկները այժմ, քթի,
սպանջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդավիճակին եւ վնաս-
տարին հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը ստուի լուրջ օնամբ:
Դարմանատան ատամբարոյժը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց,
կ'այցելէ նաեւ դոսի հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-42
Métro: Place de Clichy-La Fourche, Autobus H. R. Rbis,
Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՍԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱԶԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրո Թուէն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littre 38-43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՍԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱԶԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրո Թուէն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littre 38-43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Columbia
Agence exclusive
REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Mémil. 61-85
1931ի Հայրենի, լուսարէն եւ Թուրքերէն ամենավերջին
փաշտեցէք հասած են: Նուագուած եւ երգուած նշանաւոր ար-
ուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.:
Ունիլքը նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (հրաշ-
խարուած) 300-2000 ֆր.: Կրնաք հայրաքիջի նաեւ
La Voix de son Maître Courant continu, գին 478 ֆր.
75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Մախուած
ները ետ չենք առնել: Բաց է ամէն օր 8էն իրիկուան 9:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԿԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐՔԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՈՆԵՐՈՒԹԻՒՆ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատաւոր
դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին
թոններով:
Տիալէնթի (diathermie), (իւլտրա-վիօլէ) ultra-violete
ԿԱՐՄԱՆՈՒՄ ՅՐԱՆՍՏԵՐԷՆ ՄԱՍՆԱԿԷՏԵՐՈՒ ԱԵՒԱՏԱԿՅՈՒԹԻՒՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4-7.30, Կիրակի եւ տօն
օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-
(Կառ տիւ Նօրի եւ Կառ տը Լէպրի մէջտեղը)

ՄՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ Ն. ՊՈՒՏԱԳԵԱՆ
Պոլսոյ հանրածանօթ եփրիտ տան մէջ տարիներով այցելու
տելէ վերջ, փարիզի մէջ կատարելագործած է արհեստը
այժմ ունի իր սեփական վաճառատունը:
ԿԸ ՇԻՆԷ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈՂԷ
ՕԳՏՈՒՅՑԷՔ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՍԱԾ ԱՂՈՒԹՅՈՒՆ
ԽՆԱՍՈՒԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԶԱՓԱՌՈՐ ԳԻՐ
15 Rue Henri Monnier, Paris (9e)
Métro Pigalle Հեռաձայն Trudaine 07-30

ՄՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ ԴԵՐՁԱՆԱՏՈՒՆ
ԳՆԵՐԸ ՅԱՍՏՈՐ
TAILOR
Georges Cherbetian
Métro: Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
112 Rue de Turenne. Փարիզ (3) Մէթրո՝ République
Թէլիֆօն՝ Archive 50-61
Այցելեցէ՛ք մեր խանութը եւ բաղդատեցէ՛ք մեր գիները

Մ Ե Ծ Ե Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն
M. HABIAN
31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg
Քրամ. 40, 45 օժտակ.
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ
թարմ եւ ճօխ մթերք: Ամանագծուած հանրապետական
ձգեցէք: Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում: Գրեցի-
անմարտի: Ապագրանքները արագ կը յանձնուին ընկալաւոր

ՀԱՅԵՐՈՒ ԿԻՆՏԵՐ ԵՒ ՄԱՌՇԷԻ ՀԱՅ ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆԵՐ
Կանացի գլխարկներու մեծաքանակ գնումներու համար
ETABLISSEMENT
O. ԵՒ Ա. ԵԱԶՄԱՃԵԱՆ ԵՂԱՅՐԵՐՈՒ
37 Rue Eugène Martin, Fontenay s)Bois, Seine
Փոքրաքանակ գնումներու համար գիմեցէք մեր մասնաւոր
դերուն՝ MAISON L'ŌISEL.— 12 Rue Ronde Point Montfermeil
Le Raincy.
MAISON MARCELLE.— 41bis Rue Paul Cavaré, Rosny
s)Bois, ուր պիտի գտնէք վերջին նորածնութեամբ
տեսակի կանանց եւ արանց գլխարկներ եւ maroquinerie
Կ'ուզուին ներկայացուցիչներ արտասահմանի մէջ:

GRANDE EPICERIE INTERNATIONALE
ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂԱՐՔ
215 Rue Vendôme (Լիոն). փառ Կիշառի մօտիկ
Լիոնի եւ ՇՐԱՎԱՅԻՑ ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԻՒՆ
Մեր վաճառատան սկզբունքն է ծախել ամեն գնով
շահիլ արագ շրջանառութիւն:
Այս երկրորդ անգամ է, երկու ամսուան ընթացքին
մեր ծախած արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ
վրայ գգայի գեղջ կ'ընենք:
Մեր սկզբունքն է ամենալաւ, մաքրութիւն, ուղղակի
թիւն, Այս պատճառով մեր գիները անմարտի են, ապագրանք
լաւ եւ սպասարկութիւնը անմարտի:
Ծանօթացէ՛ք մեր նոր գեղջերուն եւ բաղդատեցէ՛ք ու թիւ
րու գիներուն եւ մեր նախորդ գիներուն հետ:
Կրնաք համոզուիլ միայն փորձելով եւ գոհ պիտի մնաք:
ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂԱՐՔ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՍԵՐԻԿԱՅԷՆ

ԴՐԱՄԱՏԻՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒ ԶԳՆՍՍՄԱՐ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ԴՐԱՄԱՆՈՒՄԻ ԱՊԱՐԴԻՆ ԶԱՆԲԵՐ

Տիրող տնտեսական տաղանայր արտադրող ճեղքերու ճեղք այս երկրին բարեխաղաղ և պետական հաստատությունները: Առաջիններուն նպատակն էր որքան կարելի է ճեղք մեկ ազդեցուն հետեանքները, մինչ երկրորդները կը փորձէին չեղարացնել բուն իսկ շարքը:

Թէև ինքնին շատ հետաքրքրուական ու խրատական, այս յօդուածին հետապնդած նպատակէն դուրս է բարեխաղաղ հիմնարկներու կատարած կարեւոր դերը, որուն թերեւս կ'անդրադառնանք առանձին:

Ինչ կը վերաբերի բուն աղետը վերցնելու համար թափուած ջանքերուն, պէտք է լսել որ անոնք չանցան խորհրդակցութիւններու եւ ճրագիրներու սահմանը: Թէ՛ նախահարկին ճարտարաբաններու եւ թէ՛ Ուշիկի թիւնի մէջ ուրուագծուեցան շինարարական աշխատանքներ (ճամբաներ ու շէնքեր), աշխատանքի օրերու եւ ժամերու կրճատում, գործարանային աշխատանքներու ընդլայնում, սեղաններու եւ ճերմու սպառնալու թիւնի եւն:

Հանրապետութիւններ սկսան զանազան կեդրոններու մէջ, սակայն մինչև այժմ անոնք շատ քիչ անցան նախորդ տարիներու սահմանը:

Աշխատանքի օրերու եւ ժամերու կրճատումը, որ հնարաւորութիւն պիտի տայ գործ հայտնաբերելու նոր ճարտար, դուրս չելաւ պարզ խօսքի սահմանէն, ծանաւանդ որ ասոր հետ կապել փորձուեցաւ վճարումներու կրճատումը:

Ուշիկի թիւնի խորհրդակցութեանց յաջորդեց գործարանային աշխատանքներու կենդանացումը, պէս, օրինակ, Ուշիկի թիւնի խորհրդակցութիւններէն մէկուն ծանակցեցէ յետոյ՝ Տիֆլիզի Տոչակաւոր ճեղքարուար, Փօրո, կարգադրեց նոր բանուորներ առնել ինքնաշարժի կը գործարաններուն մէջ: Այս պարագան ծանուցին տեղական թերթերը, որոնցմէ առնելով նաեւ Ամերիկայի հայ թերթերը, միտամանակ շուտով տնտեսական կեանքի վերազարթումը, առանց հետաքրքրուելու թէ՛ նախապէս դուրս հանուածներուն ո՞ր տողար կը կազմէին այդ միջոցին ներս առնուածները, ատարք ալ շարժուան բանի՝ օրը պիտի աշխատէին ի՛նչ օրավարձ պիտի ստանային եւ ո՞րքան ատեն: Եստ կարճ տեւեց այս շարժումը, նոր բազմութիւններ հանուեցան գործէ, բայց այս մասին որեւէ վիճակագրական տեղեկատուութիւն չեղաւ ծանուցի մէջ: Այսօր փաստ է, սակայն, որ Տիֆլիզի մէջ համապարօտ է անգործութիւնը:

Կապիտալ չկայ որ պետական պաշտօնատարները կը շարունակեն չլքողով ընկերային այս մեծ աղետին վերջ տալու հարցով, բայց արդեւ ճիշդ երեւցած չունի դեռ:

Նման պայմաններու մէջ կարելի ու չէ ստանալ որեւէ դրական ու տեսական արդիւնք, բանի չարիքին արձա՞ր՝ դրամատիրական շահագիտութեան հոգեբանութիւնը կը մնայ անփոփոխ ու տիրապետող: Ցանկանալի է որ այդ հոգեբանութիւնը տիրական է ո՛չ միայն անհատ արդեւաբարտներու եւ գործատէրերու, այլեւ աւելի կամ նըպաստող պետական կամ քաղաքապետական իշխանութիւններու հակազդէին եւ ինքնակազմակերպութիւններու, մինչև իսկ պետական հիմնարկներու մէջ:

Մէկ կողմ գնեց անհատական հիմնարկները: Անոնք երկու օրինակ թաղաքապետական ու պետական իշխանութիւններու հակազդէին ենթակայ շրջանակէն:

Գործերու ամէնէն զէջ շրջանին 1930 օգոստոս-սեպտեմբերին սկըսած, երբ անգործներու թիւը կ'ա-

ճեր ժամէ ժամ, նիւ-Նորքի հանրապետութիւններու ընկերութիւնները սկսան կրճատել ծառայողներու թիւը՝ մեքենավարին վրայ բարդով վճարումներուն հսկող պաշտօնակցին պարտականութիւններն ալ: Եւ այս այն միջոցին, երբ նիւ-Նորքի բոլոր կարեւոր փողոցներու անկիւնները մէկէ աւելի ծարրիկ, առուարէլ մինչև իրիկուն ոտքի կեցած, անձրեւին ու ձիւնին տակ կը ջանային խնձոր ու նարինջ ձմեռելի հացագինը հանելու համար իրենց ընտանիքի անդամներուն:

Նոյն շրջանին պետական հիմնարկ մը, Թղթատարական վարչութիւնը, որուն կեդրոնը Ուշիկի թիւնի կը գտնուի, բոլոր նախահարկերու մէջ բազմաթիւ ծառայողներ հանեց պաշտօնէ՛ անգործներու նոր բանակ մըն ալ աւելցնելով արդէն գոյութիւն ունեցածներուն վրայ,

Երբ պետական հաստատութիւն մը մէկ օրէն միւսը փողոց կը նետէ իր ծառայողներէն բազմութիւններ եւ օրէնք մըն ալ չի պաշտպաներ վերջիններուն իրաւունքները, այս կը նշանակէ որ շարքեր գործանելու համար անհրաժեշտ են արձատական միջոցներ:

Գործիչներու կատարելագործումը փոխանակ ծառայելու նաեւ եւ ամէնէն առաջ աշխատուող դասակարգի շահերուն, ընդհակառակը նոր բազմութիւններ կը զրկէ աշխատանքէ եւ օրէնք չի նախատեսեր որ եւ պաշտպանութիւնները:

Երկուստարդ աղջիկներու եւ անչափահասներու աշխատիլը պատճառ կ'ըլլայ որ ընտանիքի հայրեր մնան անգործ: Փօրը չի վերաբերիլ...

ԽՍԲ.— Յայտնուած փափաքին վրայ, անփոփոխ կը հրատարակենք այս գրուածները, ամէն պատասխանատուութիւն ձգելով Յիւրիակին:

Լուեցան հրատարակի վրայ գառն զանգառներ, նաեւ բուն բարեբեր, որոնց առիթ էր սուսած իմ մէկ բանաստեղծութիւն ի Պարսի, յուսուար 12ին, Եղիշէի անձին եւ ժամանակին մասին:

Անոնք զանգառներ էին, բոլորած հայու ազնիւ արտէն, որովհետեւ Եղիշէի համբաւը վտանգուած էր. ուրովհետեւ Ե. Դարու սքանչացուած ծառայողը մը խախտած էր իր ժամանակէն. Վարդանի սպասաւորն եւ դարպասը նոյնացուած էր Թաւր լեւան վրայ, նոյնիսկ Սիւնայի բարձունքը արթնող միանձնաւորին հետ, որ կը յայտնուէր հոն Ե. դարու սկիզբները:

Այդ զանգառները գեղեցիկ ցուցեր էին, թէ ինչպէս Եղիշէ նաեւ քանակաբար դարուն կը վախելէր հայ սրտերու մէջ սէր, համակրանք եւ հիացում:

Եթէ իմ ընդդիմաբաններս այսպէս հրատարակել էան իբրև հայրենասերներ, նախանձանդիներ հայրենի ստացուածներու, կը յայտարարեմ, որ իմ մէջ հայրենասէր ոգին աւելի կենդանի կը լսուի, այդ ոգին է որ ինձ բարբառի կուտայ ու կը միշտ միջամուտ ըլլայ հնարանի հարգանքներ, հայ համաստեղծութեան մէջ աստիք ունեւոր, աստիք ինքնուրոյն: Վտանգաւոր է ծանապարհը, առաւարներու եւ դահաւանդներու վրայէն է գնացող: Բայց թեւ կուտայ հայրենասիրութիւնս, հայրենի անողորմ փառքին նախաձեռնողութիւնս: Կը յարգեմ, կը պաշտեմ իսկ իմ նախահայրերս սերտապարտ անոնց չնաշխարհիկ ստեղծագործութիւնները, բայց ուրիշ ստեղծագործութիւններս հետ նաեւ գիտակցութիւնը, թէ հնաւոր ծանապարհին վրայ կարող են այդ ստեղծագործութիւնները խաթարուած, վթարուած ըլլալ դարձանաւոր յեւրոպայիներ, կարող են սարգած, մուտ գործած ըլլալ անոնց մէջ գառնազգեստ Յակոբներ, թէպէտ հայր օրհնութեան արժանացած, բայց ոչ հարազատ անդամիկներ: Հայրենի տաճարին մէջ կ'երկրպագեմ եւ ճշմարտութեան, բայց առտեղի է ինձ կեղծիքը, հայրենի ծառայողութեան մէջ կը փնտռեմ ինքնուրոյն աստիք, բայց կը խոտեմ աստիք, որ ուրիշ լուսավառներու ծառայողութեան ունի իւր լոյսը մուրաքանչ:

Անկեղծ պիտի չհամարիմ հայրենասերին զգացումները, եթէ անոնք խաղաղաւորուած են պատերազմի, եթէ կը հրձուին առարկաներով որոնք փողոցներ կ'երկուս լուսնի լոյսին տակ եւ կը խոտովն, եթէ անոնք արեւու ծառայողներու տակ այլապէս անուանուած անտանիքի: Համար է անշուշտ Ե. դարուներ աշխարհը, ցորենի թմրութիւնը տիրացած է մեր գագաթներէն: Անոնք իրենց նկարագրներով նախադիմը միայն Դե րասական ժամանակի համար: Անոնք կը կողոպտեն դափնիները Փաւստոսի եւ Ղազար Փարպեցու: Կը շահի՞ հայ մատենագրութիւնը, եթէ ի սէր Մովսէսի եւ Եղիշէի հրաշալի Փաւստոս կորսեցնել իւր հրաշալի կամ հաստատելին Ղազար սուրբ իւր հաստատութիւնէն: Կործանել չէ՞՞ ապա Բայց Մովսէս Թորենայի Թ. դարուն եւ Եղիշէ Զ. դարու երկրորդ կէսին եւ կեղծ Եղիշէ Ե. կամ Բ. դարուն կը գտնեն իրենց արժեքը իբրև ժամանակին մտաւորականութիւնը, կ'ըլլան իմանալի: Կը վախելն պատշաճ յարգանքը:

Ոչ ազգային ինքնասիրութիւնը, այլ ուղիղ քննադատութիւնը, պիտի ուղղէ մատենագրութեան պատճառութեան մէջ իւրաքանչիւր հեղինակին գափաքը: Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Եթէ մեր նախորդները անփոթեղան հայր պատճառութեան շէնքը

Ա. ՊԱՐՍԻ.— Կ'ապրիմ անձանթ անկիւն մը: Միակ երկիրը գոր կարելի չէ հայրական դարձի կուշի: Երկիր մը ուր չկան բազմաթիւ Հայեր, որպէս զի ստեղծուէր ճակատագրական պահանջը Հայր հայ պահելու, հայ մանուկին հայեցի կրթութիւն տալու:

Բայց եթէ հոմ բազմութիւն եւ բանակներով հայ երախներ եղած բարոյներու մէջ կան Հայեր որոնք անտարբեր են հանդէպ օտարացման պատուհանին ու իրենց ճոխ սեղանին է իրենց մտահոգութիւնը, կան նաեւ վայրեր, ուր հայ երախներ չունին, բայց որը կը կրճէ անոնց սիրտէն մինչև կարծր սովորը:

— Հայը հայ պահել: Ի՛նչպէս... Այն դիտողը հարցումը որ կուտայ «Յուսալ» իր ընթերցողներուն, չի նմանիլ նախորդ հարցարաններուն:

Գործարկութեան առթիւ բացուած հարցարանի մը մտահոգութեան հորիզոնը շատ-շատ մէկ երկու տարի է: Անկէ յետոյ ամէն բան կրնայ շոտով: Այդ մէկ-երկու տարին անգործ գործաւոր քիչ կ'ուտէ, զէջ կը հարգուի, ատեն տեղ կը բնակի, թատրոն, սինեմա չերթար ու կ'ապրի: Բայց հայ մանուկի հայեցի կրթութեան մտահոգութեան հորիզոնը կը հասնի մինչև հայ ժողովրդի եւ հայ անուան վերջակէտը, եթէ միջոցը չգտնուի:

Ուտի, բայց այն պէտք է ծոտենալ այս հրամայական պահանջին:

Իրազդ յեղափոխութեան արձանակի, ճի վախճանային պահանջանքներ, առաջադրուած վրայ կը դնեն «Յուսալ» մտայնէն, «Հայրենիք» Ամերիկայի մարդ պէտք է անտես որ արդարեւ թերը Դաշնակցական թերթը: Չեղի ի՛նչ, իրենց դրած դաշնակցական հարց է: ոչ ոք չի կր ճանչնա՞ծ մեր թիւն կ'ուզեմ դաշնակցական թերթը: Անոնք կուտան իրենց թիւն ամէնէն պատուաւոր անհատական ճանապարհ մտաւորական նման հանրային եւ կարեւոր մը մասին կարծիք չապանելու:

Ուրեմն հրատարակուած ժողովրդի վկայութեամբ պարտութիւն կը դնեն դաշնակցական ոչ-դաշնակցական մտաւորականութեան որ անկեղծութեամբ չալտուի այս հարցի մասին կամ մէկ ժամու համար զէջը զերով ամէն քէն ու սիր:

Սա կը նմանի այն երկրին ինչ եղբայրներուն որոնք ալ իրենց կարգին կաթողին իրենց երրորդ եղբայրը, եւ յայտարարեն համար կը հանրային սենեակին մէջ հանրապետութեան:

Եւ արդէն ի՛նչ կայ անկեղծ սական հարց մը, հայրենասիրութեան ըլլան անոնք դաշնակցական թերթը, հնչական կամ ըստ նախորդ, հնչական կամ հայրենասիրական հարցը: Ընդհ. հարց է՞ միջոցը:

Մ Ի Ջ Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Մ Ա Մ ՈՒ

ԱՄՍՐԵԻԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ի՛նչպէս արգիլի աւստրել-գերման հիպոստիտիւթիւնը: Որո՞նք են պատասխանատու այս ճրագրին: Ինչ ո՞ր իտալիան օրուէ բողոք չի յայտնել Պերլինի եւ Վիեննայի դէմ: Եւ ինչ ո՞ր քրիստոնեայի դափնիք լուռ կը մնայ:

Այս հարցերն է որ սկսած է բերել քրանսական մամուլը:

Կը ԳՆՍՅՆԵՆ

Կ'ուզեն քննանել քրանսայի հանրային կարծիքը, կը գրէ Տէպա:

— Կը հրաւիրեն հանրային կարծիքը որ չլքողով իւր յաջողութիւն կ'արձանագրեն այն իրադրութիւնը թէ Պ. Գորբյուտ չի մերժել լոկ իրաւարանական քննութեան մը եւ ինքնակի մարտ 19ի համաձայնութիւնը, կը հուսանեն թէ պէտք չէ մտահոգուիլ Իտալիոյ բուն զիջումը: Կը յաւանորեն թէ Գերմանիա եւ Աւստրիա չեն կրնար չընդհատել իրենց բանակցութիւնները: Միակ մտահոգութիւնն է որեմն արգիլել Քրանսական թերթերու ընթերցողներուն դէպքերու ստույգ ծանօթացումը: Գիտակցութեան գլխաւոր աշխատանքը կը կատարուի երկրին ներքը: Արտաքին գործուեւութեան վրայ մտածող չկայ:

ՀԱՊԱՆ ԻՍԱՅԱ

Պէտք է որ քրանսայի հիգուի իտալիոյ հետ իր բերուածութիւններով, կը գրէ պէտքէ:

— Այն պահուն կը պատրաստուի կը դարձնէ զոյալիճակը, Մուսոլինի կ'ընտանաւորուածային ընթացքը զէպ Անշուտի, այն թաղաքային թիւն պիտի ըլլա՞ր մտադրութեամբ թէ, իտալիոյ յարձար ստիպելու որ զիջումը ընէ նաւային հարցին մէջ:

ՀԻՍԱ ԳԻՏԵՆՔ

Այ հիմա գիտենք թէ ի՛նչ են գերմանիոյ մտադրութիւնները, կը գրէ Թաւ:

— Կուսակցութեանց բուն վեճերը, որոնք ծայրայն դուրսութեան կը վերաբերեն, կը վերաբերեն իր կառուցանել հաստատուն հողի վրայ հարազատ ստեղծելով, եթէ իրենք միտնալ փորձեցին իրենց միտնալութեամբ մեր միտնալութեան, մենք պիտի գտնուէք անարդար հանդէպ նոր եւ ապագայ անտեղեկներուն, եթէ նոյն տարիներով սուսուց աղբիւրներու քննութեան, շարունակեց բարձրացնել արգալին պատճառութեան շէնքը: Անոր յանկարծական փլուզումը պիտի հրաժարուի մեր յաջողութիւնը անոնց արդար անէ՞ք պիտի բերէ մեր շիրիմներու վրայ: Եթէ մենք խաբուեցանք, չմոռցնենք զոնէ մենք ուրիշները:

Հ. Ն. ԱՆԻՆԵՆ

ՊԱՍՏԱՍԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Որո՞նք են պատասխանատուները, կը հարցնէ Լա Ռէֆ:

— Անոնք են որ յատուկ անկեղծ երկարաձգել գերմանական պարտութեան հետեանքները խառնակ վերակարգելու եւ անոնք որ բնագրերու կառուցանել փոփոխակ հետեւելու թիւն են իրադրութիւններուն եւ երեսակային թէ զիջումը չազնաւորութեան մը թէ պիտի անդիտանայու պատճառութեան, ոչ կը կրնան բողոքողին հաստատուն մէկ միւ, ո՛չ ալ հաշտութեան եւ ամէն ճարտը զէջ կը զգոյշ ցնորքներ առաջադրեն իր իրադրութիւնները:

Նոյն շրջանին պետական հիմնարկ մը, Թղթատարական վարչութիւնը, որուն կեդրոնը Ուշիկի թիւնի կը գտնուի, բոլոր նախահարկերու մէջ բազմաթիւ ծառայողներ հանեց պաշտօնէ՛ անգործներու նոր բանակ մըն ալ աւելցնելով արդէն գոյութիւն ունեցածներուն վրայ,

Երբ պետական հաստատութիւն մը մէկ օրէն միւսը փողոց կը նետէ իր ծառայողներէն բազմութիւններ եւ օրէնք մըն ալ չի պաշտպաներ վերջիններուն իրաւունքները, այս կը նշանակէ որ շարքեր գործանելու համար անհրաժեշտ են արձատական միջոցներ:

Գործիչներու կատարելագործումը փոխանակ ծառայելու նաեւ եւ ամէնէն առաջ աշխատուող դասակարգի շահերուն, ընդհակառակը նոր բազմութիւններ կը զրկէ աշխատանքէ եւ օրէնք չի նախատեսեր որ եւ պաշտպանութիւնները:

Երկուստարդ աղջիկներու եւ անչափահասներու աշխատիլը պատճառ կ'ըլլայ որ ընտանիքի հայրեր մնան անգործ: Փօրը չի վերաբերիլ...

Անկեղծ պիտի չհամարիմ հայրենասերին զգացումները, եթէ անոնք խաղաղաւորուած են պատերազմի, եթէ կը հրձուին առարկաներով որոնք փողոցներ կ'երկուս լուսնի լոյսին տակ եւ կը խոտովն, եթէ անոնք արեւու ծառայողներու տակ այլապէս անուանուած անտանիքի: Համար է անշուշտ Ե. դարուներ աշխարհը, ցորենի թմրութիւնը տիրացած է մեր գագաթներէն: Անոնք իրենց նկարագրներով նախադիմը միայն Դե րասական ժամանակի համար: Անոնք կը կողոպտեն դափնիները Փաւստոսի եւ Ղազար Փարպեցու: Կը շահի՞ հայ մատենագրութիւնը, եթէ ի սէր Մովսէսի եւ Եղիշէի հրաշալի Փաւստոս կորսեցնել իւր հրաշալի կամ հաստատելին Ղազար սուրբ իւր հաստատութիւնէն: Կործանել չէ՞՞ ապա Բայց Մովսէս Թորենայի Թ. դարուն եւ Եղիշէ Զ. դարու երկրորդ կէսին եւ կեղծ Եղիշէ Ե. կամ Բ. դարուն կը գտնեն իրենց արժեքը իբրև ժամանակին մտաւորականութիւնը, կ'ըլլան իմանալի: Կը վախելն պատշաճ յարգանքը:

Ոչ ազգային ինքնասիրութիւնը, այլ ուղիղ քննադատութիւնը, պիտի ուղղէ մատենագրութեան պատճառութեան մէջ իւրաքանչիւր հեղինակին գափաքը: Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Եթէ մեր նախորդները անփոթեղան հայր պատճառութեան շէնքը

Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Եթէ մեր նախորդները անփոթեղան հայր պատճառութեան շէնքը

Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Նոյն շրջանին պետական հիմնարկ մը, Թղթատարական վարչութիւնը, որուն կեդրոնը Ուշիկի թիւնի կը գտնուի, բոլոր նախահարկերու մէջ բազմաթիւ ծառայողներ հանեց պաշտօնէ՛ անգործներու նոր բանակ մըն ալ աւելցնելով արդէն գոյութիւն ունեցածներուն վրայ,

Երբ պետական հաստատութիւն մը մէկ օրէն միւսը փողոց կը նետէ իր ծառայողներէն բազմութիւններ եւ օրէնք մըն ալ չի պաշտպաներ վերջիններուն իրաւունքները, այս կը նշանակէ որ շարքեր գործանելու համար անհրաժեշտ են արձատական միջոցներ:

Գործիչներու կատարելագործումը փոխանակ ծառայելու նաեւ եւ ամէնէն առաջ աշխատուող դասակարգի շահերուն, ընդհակառակը նոր բազմութիւններ կը զրկէ աշխատանքէ եւ օրէնք չի նախատեսեր որ եւ պաշտպանութիւնները:

Երկուստարդ աղջիկներու եւ անչափահասներու աշխատիլը պատճառ կ'ըլլայ որ ընտանիքի հայրեր մնան անգործ: Փօրը չի վերաբերիլ...

Անկեղծ պիտի չհամարիմ հայրենասերին զգացումները, եթէ անոնք խաղաղաւորուած են պատերազմի, եթէ կը հրձուին առարկաներով որոնք փողոցներ կ'երկուս լուսնի լոյսին տակ եւ կը խոտովն, եթէ անոնք արեւու ծառայողներու տակ այլապէս անուանուած անտանիքի: Համար է անշուշտ Ե. դարուներ աշխարհը, ցորենի թմրութիւնը տիրացած է մեր գագաթներէն: Անոնք իրենց նկարագրներով նախադիմը միայն Դե րասական ժամանակի համար: Անոնք կը կողոպտեն դափնիները Փաւստոսի եւ Ղազար Փարպեցու: Կը շահի՞ հայ մատենագրութիւնը, եթէ ի սէր Մովսէսի եւ Եղիշէի հրաշալի Փաւստոս կորսեցնել իւր հրաշալի կամ հաստատելին Ղազար սուրբ իւր հաստատութիւնէն: Կործանել չէ՞՞ ապա Բայց Մովսէս Թորենայի Թ. դարուն եւ Եղիշէ Զ. դարու երկրորդ կէսին եւ կեղծ Եղիշէ Ե. կամ Բ. դարուն կը գտնեն իրենց արժեքը իբրև ժամանակին մտաւորականութիւնը, կ'ըլլան իմանալի: Կը վախելն պատշաճ յարգանքը:

Ոչ ազգային ինքնասիրութիւնը, այլ ուղիղ քննադատութիւնը, պիտի ուղղէ մատենագրութեան պատճառութեան մէջ իւրաքանչիւր հեղինակին գափաքը: Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Եթէ մեր նախորդները անփոթեղան հայր պատճառութեան շէնքը

Երբ անկաշատ է դատաւորը, երբ անի արդարութիւնը չազնաւորութեան մէջ կ'ըլլան:

Եթէ մեր նախորդները անփոթեղան հայր պատճառութեան շէնքը

ԼՈՒՐԵՐ ԿՈՎԿԱՍԵՆ

(X. քաղաք, 23 օրստ)

Ըմբոստուծիւններ եւ գնդակա թարու՛մ— Գուր Գանձակի շըր- ջանին մէջ.— փախտական- ներուն գոյքերը կը ծախ- սուին.— Բուսերը շայաս- տան կուգան... Ի խըն- դիր ուտելիքի.—

Նոր եկած Թաթարները պատ- ճում են, որ Եւրոպիայի եւ Գարաբաղի շըջանում ապստամբները լուսներ են բարձրացել եւ պատահած կոծու- նխաններին գնդակահարում են: Իրը թէ Բակից զորամաս են շարժել դէպի Գարաբաղ:

Նախընտանի շըջանում երկու Թաթարներ, Քարալիի շարիք բեկը են Աղիզ բեկը (կղբայինը) իրենց ճարգիւնացով ծոռ մի տարի է այլ շըջանը հասնելի վիճակի մէջ էին պահում: Բողջեկիները խորամանկ միջոցներով դիմելով նրանց խոս- տուցներ են տալիս եւ նոյնիսկ պաշտօններ են առաջարկում, պաշ- ճանով, որ վար դենն իրենց դէն- բերը են յանձնելն կուտարու- թեան: Ըմբոստները հաստատմ են բողջեկիներին խոստուցներին եւ իրենց ճարգիւնացի մի քանի հոգով անձնատուր են լինում:

Չանցած մէկ օր, Չեկան երկու կղբայիններն նախընտանում հրա- պարակով գնդակահարում են: Այս դէպքը մեծ աղմուկ է առաջ բե- րում: Չեկան եւ Աղիզ բեկի ճար- գիկ շարժակում են նախընտանից Երեւան գնացող պատասխանատու կոծուխտները վրայ եւ երկուսին խտում են:

Անցեալ աշնանից Գանձակի շըջանում ապստամբներ մնացել էին (թէ լուսներում եւ թէ անտունե- րում): Հէկից որ զարուր բացում է, նրանք գործի են անցնում եւ ա՛յ ու սարսափ են առաջ բերում: Այնպէս որ մի գիւղից միւս գիւղը բողջեկի- ները դժարութեամբ են ճամբու- րում: Ապստամբներից ամենաչափ- նին Օթելովիներն իր 15 զինակից ընկերներով գնում է իրենց գիւղը եւ վերջը մնում է իր ընտանիքի եւ ձուկների ծոռ: Ինչպէս կը լինի հարեան Թաթարները կ'իմանան եւ անմիջապէս լուր կուտան գիւղի ու- տիկանապետին: Կերջինն էլ իր ու- ժերը հաւաքելով կը շըջանապետ Փիլը- վիբառու տունը, ծոռ երեք ծամ կուր- տեղի կ'ուենեայ, Փիլովիբառու տղա- ները բողջեկիներին շղթան կը պատ- ճեն եւ կ'ազատեն: Իսկ Փիլովիբ- արին կը մնայ իր տան մէջ եւ մի- նակ ծոռ մէկ ծամ կուտի յետոյ, երբ կը վերջանայ փամփուշտը, եւ սպաննէ իր ձեռքով կնոջը եւ ապա ստորձանակը ձեռքին ձեռնակ թաշ- կինակ բռնած դուրս կըգայ բակը: Այդտեղ բողջեկիները այլեւս չեն կրակի եւ կը ծոռենան Փիլ- վիբառու, սակայն վերջինն չորս հոգու- տեղն ու տեղը կը պառկեցնէ եւ յետոյ վերջին գնդակով իր կնանքին վերջ կը տայ:

Բողջեկիները Գարաբաղեակի շըջանից մեծ բանակութեամբ տնա- լին իրեր են բերել Եւրոպիայի շըջանի կախանով կուշած գիւղը եւ շատ աման գներով վաճառում են գիւ- ղացիներին: Այլ իրերը լուսներ ա- պստանում կամ Պարսկաստան ան- ցած փախտականներին գոյքերն են: Ըստ նոյն ճարգու պատմա- ծին, Ռուսաստանից մեծ թիւով Ռու- սեր կեկել են Հայաստան: Երբ նրանց հացը են տւել թէ ինչո՛ւ են կեկել պատասխանել են.

— Գոնէ Հայաստանում կարու- դանում ենք ոչխարի, եզրան, խոզի եւ այլ կենդանիների ոտ եւ դուրս ծարիլ ու ապրիլ, իսկ Ռուսաստա- նում բաւական չէ որ հաց չկայ, դրանցից եւ ոչ մէկը չի ձարում: Թէ՛հրանից գրում են որ Ռե- շեղում, բողջեկիներին անդրկասպան երկրից փոխադրած բեկեղին թի- թեղիները մէջ գնդացիի ծառեր են գտնել: Ամբողջ ապրանքը գրաւ- ուած է:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԵՆ

ԳՈՐԾԻ ՏԱԳՆԱԳՐ

ՊՕԼԷ.— Անգործութիւնը սկսուա սուր հանգամանք ստա- նալ: Յունուար եւ փետրուար ամիսներուն Պ. Տը Գայեազը տազնապի մատնուեցաւ, բայց իր հանած հայ աշխատաւորնե- րուն զործ հայթայթեց քաղա- քապետարանին կողմէ կառու- ցուելիք նոր շէնքերու մէջ: Ա- մէնէն սուր տազնապի շըջանին, Ծնունդին տոնացան 9 ժամուան շըջանապետը կրճատելով 7 ժ, 7.30 ժ, նաեւ բողջեկից զոգեցով 12 օր միայն գործարանը Իսկ Պ. Վիճէն իր մէկ բաժնիքը զո- ցաց զբեթէ կրեք ամիս եւ մէկ ժամուան կրճատուածով: Բայց այս վերջինին մէջ այնքան մեք հարեանակիցները չտուժե- ցին:

Ուրեմն կը մնար միայն Պ. Ծալապրիկը որ ունէր յարատեւ գործ: Մինչ այնքանը կը վերսկ- սէին, ոչ այնքան բանուկ, Պ. Ծալապրիկն սկսաւ ճամբել իր աշխատաւորները, որոնց մէջ նաեւ 7.8 ընտանիքի տէր Հա- յեր, որոնք երկար առնելի միջը կը գործէին իր գործարանին մէջ: Ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանամ թէ դեռ պիտի արձակէ 25 գոր- ծաւորներ որուն մէջ նորէն 3 4 Հայեր:

Մեր գաղութի գործերը աղեւ- սի փուտերը ըլլալով, կ'ազդուի ամուսնի տազնապէս: Փորձեր կատարուեցան մազուլով վառել փուտերը, բայց անհաջախ եղաւ: St. Paulի ամուսնը չուենալով 4 արտանքի ամուսնի ուժը, գործատէրներու հաշուին չի գար: Ի՛նչ պիտի ըլլայ մեր վի- ճակը՝ կը հարցնեն իրարու օրուան որ ժամին հանդիպել, այդ է իրենց առաջին հարցումը: «Չուայէ մըրանսէզը իր բաց- ւելիք դասընթացներու յայ-

տազերը 3 լեզուներով Հայե- ըն Սպանիան եւ Իտալիան փակցնել տուած է գործարանի պատը: Մեր հայրենակիցները կը հարցնեն դպրոց երթալ թէ ոչ: Դասաւանդութիւնը պիտի սկսի ապրիլ 14ին:

Պ. Ծալապրիկը որ շատ զո՛հ էր իր հայ աշխատաւորներէն, նամակով մը դիմեց աշխատա- քի նախարարութեան հայ զբժ- բարտ անգործներու համար եւ ստացած է նպաստաւոր պա- տասխան, որուն պատճէնը կը տրամադրեմ «Յառաջ»ին: Երբ օտար գործարանատէր մը կը հետաքրքրուի զո՛նէ բարոյսպէս օգնելու համար, ի՛նչ կը բանին մերոնք... Գրչամարտ (տեսակ մը տընփոխիկ) այն ալ այս դժ- բարտ օրերուն, երբ այնքան անհրաժեշտ է քով քովի գալ, միջոց խորհիլ մասամբ մեղմնու- շարիքը: Մինչ մեք կը վիճենք, տեղացի գործաւորները (մանա- նաւոյ հոս) կը պահանջեն զուրս ընել էթրանսիէն եւ տեղաւորել տեղացին:

Վաղուան մղձաւա՛ն շով կ'ապ- րի երբեմն շէն ու կայտառ այս գաղութը... «Ի՛նչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը, ոչ տէր ունինք ոչ տիրական, հարեանիք ալ չունինք որ երթանք»: Անս պատառը հացի համար տառապող ժողո- վուրդին վիճակը:

Միջին ե՛րբ այս անիշխա- նակն եւ անկազմակերպ վի- ճակը:

Աւետիս Շիրոյեան

ԿԵԱՆՔԻ ԼԱՍԻՌՈՒՅԻ ՄԷՋ

ԼԱ ՍԻՌՈՒՅԻ.— Մեր գաղութը ծոռաւորուելու վեց տարուան կեսը ունի թէ՛ն տնտեսապէս լու եւ չեն ազդում գործադիւրսներէն, բայց ազգային որեւէ մէկ շարժում չկայ: Երկու տարի առաջ, շնորհիւ Ն. Յ. Գ. Կոմիտէի ջանքերուն, բացում էր ճանկապարտէզ մը, իր շուրջը բողջեկով ամբողջ գողութիւն դիտակցից հասարակութիւնը: Մէկ տարուան մէջ բաւական հայերէն գրել-կարգալ սորվեցուցած էին փոք- ընկերներուն: Դժբախտաբար վարժուչին եւ Կորճ-մը խտանակիչներ խափա- նեցին այս գործը:

Ներկայիս վարժուչին իրկուսնե- րը մէկ ծամ դաս կուտայ յատկապէս դատում: Հայերու դասակներուն: Լախիթան ըլլալով ծովափ, ունի դեղեցիկ տեսարաններ: Գործաւորնե- րը կ'աշխատին նաեւ շինութեան մէջ: Ոչ միայն գործարարութիւն չե- դաւ այլեւ ճարտ 15էն 25 բաւական թիւով գործաւորներ աւին:

ՍԱՄԱՐԱՂԱԳԻ ՄԷՋ

Բազուի «Կոմունիստ» թիւ- թին համաձայն, Սամարղանդի կոմունիստ կուսակցութեան շար- քերուն մէջ կան 75 Հայուհի- ներ, 40ը շատ գործունէներ: Ա- նոնք պետական փոխառութեան տուին 250 բուրլի: Յաճախ կ'իշխակ կ'երթան, բերք հաւա- քելու: Աշնան հաւաքեցին 80 փութ բամպակ: Գիւղէ գիւղ քա- ռոցութիւն կը կատարեն հաւա- քական գիւղատնտեսութեան մասին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

«ՊԱՐԱՊ ՆԱԻԱՀԱՆԳԻՍԻՆ

ՊԱՐԱՊ ՀԱՇՈՒՆԵԿՇԻՌ»

«Ճիւղհուրիթ» կը գրէ այս վերնագրին տակ.—

Պոլսոյ նաւահանգիստի Ըն- կերութեան ընդհ. ժողովին մէջ, նաւահանգիստի գործառնու- թեանց համար հետեւեալ տե- ղեկագիրը կարգացած է.

— 1930 տարուան մէջ, նա- ւահանգիստի գործերը զգալի- օրէն պակաս են: Մասնաւորա- պէս 1929ին մաքսային նոր կեանքագրին գործադրութեան պատճառով եւ շատ ներածման ազդեցութեամբ, 1930ի ներա- ծուցները, մէկ տարուան առաջ- ուան հետ բաղադատմամբ, հա- րիւրիկ քառասուն պակաս են զընթէ:

Այս կացութիւնը, ընկերու- րութեան հասոյթին վրայ բա- ցասական ազդեցութիւն ըրած ըլլալու է որ մաս մը պաշտօն- եաներու ամսականներէն հա- րիւրին հինգ զեղչուած է:

Ընկերութեան Իշ դրամատան ունեցած 500,000 ոսկիի պարտ- քին այս տարուան մասնաւիճա- րին վճարումը յետաձգուած է:

1930ին ընկերութեան ձեռքը գտնուած փոխադրութեան մի- շոցներն են.— 433 մավուճա, 31 տուկա մօթէօր բրմօրքէօր- ներ, նաւակներ, ընդամենը 514 կտոր:

1930ին, օտար նաւահան- գիսներէն մեր նաւահանգիստը 276,156 թօն ապրանք եկած է, օտար նաւերով եկած ապ- րանքներու ընդհ. գումարին վրայ, 1929ի բաղադատմամբ, հարիւրիկ 41, եւ 1928ի բաղադատ- մամբ հարիւրիկ 35 պակաս կայ:

Ընդհանրապէս աքթար- մայի գործերը 1929ի բաղադատ- մամբ հարիւրիկ 12, եւ 1928ի բաղադատմամբ հարիւր 28 ա- ւելցած են: 1930ին ընթացքին պարպուած հանքածուխի քա- նակը 433,674 թօն, իսկ բեռ- ցուած քանակը 213,024 թօն է: 1928 եւ 1929 տարիներուն հետ բաղադատմամբ 45 պակաս է: 1930ին, շուրի բաղադատը 238,410 թօն եղած է, որ 1928ի եւ 1929ի բաղադատմամբ պա- կաս է:

Ընկերութեան ընդհ. հասոյթը 1,513,157 ոսկի 67 դրու է, որ 929ի հասոյթի բաղադատմամբ 667,551 ոսկի 93 դրու է պա- կաս է, Հասոյթները նուազ ըլ- լալուն պատճառով, միայն հա- րիւրիկ վեց տոկոս պիտի տրուի:

ԹՈՒՐՔԻԱՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

25 հոկտեմբերու ճաշ լուրը թէ Երեսփոխաններէն 150 հո- ղին չպիտի վերջնաւորուին եւ անոնց տեղ մեծ մասով առեւ- տրականներ եւ երկազորներ պիտի ընտրուին: Անոնցում 14ը Մեղակոմիտի անդամ են, մնացեալ 46ն ալ իրենց նախկին պաշ- տօններուն պիտի վերադառնան: Այս 60 հոգիին տեղ առնուելիք- ները մեծ մասով երկազորը եւ առեւտրական պիտի ըլլան:

ԱՍԱՄԵՐՈՒՄԻՅՆԵՐԸ ԻՃԻՇԿ

Դրած էինք թէ այս օրերուս վիճ՝ մը կայ Ֆրանսական բժշկա- կան շըջանակներուն մէջ:

Փրոֆ. Պրոնտիթ այն տեսակետը կը պաշտպանէ թէ պէտք է այլու- հետեւ բոլոր ատամնաբուժական ու- սանողներէն պահանջել բարձրագոյն կրթութեան վկայական (պաշօ) եւ ոչ թէ միայն երկրորդական կրթու- թեան վկայական (պրէվէ): Ասիէ ա- ուաջ ատամնաբույժները միայն «պրէ- վէ»ով եւ պարզ ատամնաբուժական ուսում մը ստանալէ յետոյ իրաւունք կ'ունենային հիւանդ ականները դարձնելու: Բժշկութեան ճասին ատամնաբույժներուն տղիտութեան պատճառով, շատ մը բարոյութիւն- ներ ստեղծուած են: Այս թէ ինչո՛ւ փրոֆէսօրը կը պահանջէր, որ ամէն ատամնաբույժ նախ բժիշկ դառնար:

Այս տեսակետին դէմ արտա- յայտուեցան կարգ մը փրոֆէսօր- ներ:

Փրոֆ. Հայե՛մ կ'առաջիւրդ, որ Ֆրանսայի մէջ ներկայիս կան 7000 ատամնաբույժներ: Ասոց մեծամաս- նութիւնը բժշկական ուսանողներն չէ բլրած: Այսպէս 2000 բնա- կիչն զէմ կ'ունենանք մէկ ատամ- նաբույժ: Արդ, երբ ատամնաբույժներէն «պաշօ» պահանջուի կամ բժշկական ուսանողներն մը, այն առեւն ա- տամնաբույժներուն թիւը աւելի եւս պիտի նուազի, միւս կողմէ ակուաշ- բաշողները պիտի շատան, նախկին անօրինական ձեւերը պիտի բազմա- պատկուրին:

Փրոֆ. Հարթման պաշտպանեց այս տեսակետը, աւելցնելով թէ պէտք է բժշկական ուսանողներուն տղուին ատամնաբուժական դասեր եւ շըջանաւարտ բժիշկներուն ա- տամնաբույժի իրաւունք:

Փրոֆ. Ռոմէ եւս Համաձայն գրու- նուեցաւ այն տեսակետին թէ պէտք չէ դժուարացնել ատամնաբուժական ուսանողներին: Պարզ «պաշօ» մը պահանջելն իսկ 90 առ հարիւր պի- տի նուազեցնել ատամնաբույժներու թիւը, միջդեռ երկիրը պէտք ունի ատամնաբույժներու:

Վիճարանութիւնը դեռ պիտի շարունակուի Ապրիլմիսին մէջ:

ՀԻՒՍԻՍԻ ԴԷՄ ԼԱՄԱԺՂՈՎ

Այս օրերուս Պոլսոյ մէջ տեղի կ'ունենայ հիւճախի (վիւլե՛մ) հա- մաժողովը: Չափազանց հետաքրքրա- կան էին վիճարանութիւնները հիւ- ճախի դարձանման նոր մեթոտնե- րուն մասին: Մասնաւորապէս գնա- հատուեցան ոսկիի աղբրով դարձա- նումի փորձերը, «փնէօմիթրաքս»ը, «թորաքովլաթիլն», «Ֆրէնիտէթիո- միլն»: Այս մեթոտները սուղ ըլլալով, խորհրդակցութիւններ կատարուեցան աւելի ժողովրդական գիներով կատա- ընելու համար դարձանումը:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՂ

(20)

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

ԹԱՃԱՍԻՆ ՓԱՅՄՅԻ ՅԻԾԱՏԱԿՆԵՐԸ

«ԺՈՒՌՆԱԼ»ՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՏԱՐԱՓԸ

Իմ յուշերուս մէջ Երլուրի դէպքերուն քննիչ յանձնախումբի կողմէ շարունակուած տեղեկագրին մէջ ճաշփորձի որոնց ձեռքով եւ ինչ կատարակով գործարուած ըլլալը պարզուած է:

Սակայն դէպքին բուն երբին ճարը եւ ամէնէն կարեւորը անձանօթ չեն: Որովհետեւ այդ թուականներուն երբին գազանիքները երեսն հազար անկարելի էր:

Ես պաշտօնիս բերումով տեղեկացած ճշմարտութիւններս գրելու մէջ որեւէ անպատշաճութիւն չեմ տեսներ: Որով առանց վերապահութեան ըն- թեացողները տեղեկ կը պահեն այդ իրադարձութիւններուն:

Այլ օրերուն իբրեւ փախտական Եգիպտոս գտնուող նախկին զվա- սար լրտես Աճմէտ ձէլալէտտին փաշա, Ե. բարտուղարութեան միջոցաւ թէ հայ Համիտին կը զրկէր հետեւեալ «ժուռնալ»ը, որուն մէջ յիշուած էր.

— «Զեր ծառան որքան ալ Սուլթանական համալրանքէն զբը- կուած եւ կարգ մը մարդոց երեսն անիւրանած եմ, սակայն շատ փոքր տարիքէս վ վեր Սուլթանական շնորհներով մեծցած եւ ապ- րած ըլլալուս համար, կը ստիպուիմ տեղեկացնելու որ ձէտն թուր- քերու եւ Հայ Կոմիտէներու միացման հետեւանքով, ձընելի մէջ որոշուած մը տուած է մահափորձի ենթարկել Սուլթանը: Այս ուրբը հարորդելու պարտականութիւնը վրաս կը դնէ իմ տեսած»

շնորհներս եւ երախտագիտութիւնս, Այս լուրը կը հաստատէ նաեւ մերը Սուլթանութեան Ծառաններէն Տիրան Էթէմտի Բէլէլեկանս:

1321 ծայլն 17. Գաջիրէ

Գերման ընկերվարականներէն Հէնրի Ատոյֆին «ժուռնալ»ը.

— «Որքան ալ օսմանեան կայտեր Սուլթան Համիտ խան հյազ- ընթելի ընկերվարական վարդապետութեան հիպոնաւակ է, սակայն Գերմանիոյ շահերուն հետ իր կեանքին ունեցած կապակցութեան հետեւանքով, պարտականութիւն կը համարեմ իրեն իմացնելու որ ձէտն թուրքերը եւ հայ եւ պուլկար կոմիտէները կը ծրագրեն մօտ օրէն մահափորձի ենթարկել զինք»:

Հէնրի Ատոյֆ

Ռուսական եւ ֆրանսական դեսպանատունէն Հաճի փետաւ Է- Ֆէտտիի տեղեկութիւնները.—

Համի Փիետա Էթէմտի գրուող «ժուռնալ»ներ ներկայացնելէ կը խուսափէր, սակայն երբեմն բերանացի տեղեկութիւններ տալով Սուլթանին համակրանք միշտ վառ կը պահէր իր վրայ:

Ռոմբի դէպքէն երկու ամիս առաջ, Համի Փիետա Էթէմտի հանրա- գրուա շինութեանց նախարար Չիհիլի փաշային յայտնած էր որ ձէտն Թուր- թիքը ծոռ առնելէ Պոլսոյ մէջ դէպքը պիտի յարուցանէ: Աւելցուցած էր նաեւ որ դեսպանատուններու հարկուած լուրերէն տեղեկացած է ինք այդ դէպքերու մասին:

Աժէլքի դեսպանատան գործակատարին 8 սեպտ. 1905 թուա- կի գրութեան պատճէնը.—

— «Օտանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ ընդհանուր անգոր- րութիւնը կատարուելու նպատակով, հայ կոմիտէներու կողմէ կազմակերպուած գաղտնի դատարկութեան մը երեսն հանուելուն օգնելու համար, Տիմիթի Անաղթօթի անուն Յոյնի կը դէպի Պոլս կրուիլը անցած օրոտոս 6ին հե- ազարով խնայուցած է: Յիշուելին այս մասին մեզի տուած տեղեկութիւն-

ները տեղական ոստիկանութեան հաշորդած էին: Ասոր վրայ Եթէնք եւ Պիլե՛ն գտնուող կասկածելի ճարգիկ հետապնդուած էին:

Այլ միջոցին Իզմիրի մէջ երեսն հանուած ուսմբերը, յոյն կառա- վարութիւնը աւելի խիստ միջոցներու ճղած էին:

Տեղական ոստիկանութիւնը իր քննութեանց եւ հետապնդումներու ար- դիւնը շատ չանցած տեսաւ: Անցած ուրբաթ օր Պիլե՛նի ոստիկանութիւնը ամուսնի փաճառատան մը մէջ պահակութիւն ընող Հայու մը, Փրէմեանի բնակարանին մէջ ուսմբերով լեցուն չորս պայտակներ ձեռք անցուցած եւ ձեռքալարած է Փրէմեանը եւ ուրիշ երկու Հայեր: Ասոնց մէկը այս պայտակները Փրէմեանին յանձնուց է եւ կը զբաղի նաւաւարութեամբ, իսկ երկրորդը փոխարկուց է:

Ոստիկանութիւնը այս կերպով հետք մը գտնելէ վերջ կրկնապատկեց իր հետազոտութիւնները եւ հետեւեալ օր Եթէնքի մէջ ալ կարգ մը Հայեր ձեռք

ԸՆԿԵՐԱՆՆԵՐԻ ԿԱՐԿԱՆՈՒՄԸ

Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան կողմէ

Այս շաբաթ իրիկուն ժամը Յին, Նիկողոսեանի ճաշարանը
14 Rue François Garcin

Նուազ, երգ, արտասանութիւն
Մ ու ա զ ք ք ա զ ա ա է

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

զատական նոր մէկ վէպը (Մարիամ Մագաղիմացիի կեանքէն)

Ռ Ա Պ Պ Ի

Խորհրդանկարուած Մեկտոն Քեղապետի

գին՝ 15 ֆր. Գիմելմիմիանիեղինակին՝ 208bis Rue Lafayette, Paris (10)

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Չ

ՉԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէն դասա-
խօսական ժողովի կը հրաւիրէ
Վրաստան, ՄՂօ, Մուրատ և
Արզրուի կոմիտէներու բոլոր
ընկերները այս շաբաթ իրիկուն
ժամը 8.30ին, 186 Ave. Ver-
dun, Իսի Լ-Մուլինո: Կը խօսի
ընկ. Վահան Փափազեան:
Ք Ա Ի Ա Ռ

Սէն Լորի (Մարտի) ենթա-
կոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը
Ռուբաթ իրիկուն ժամը Յին:
Բոլոր ընկերներու ներկայու-
թիւնը անհրաժեշտ է:
Լիմոն Պատ. Միութեան ժո-
ղովը այս իրիկուն ժամը 8.30ին
ծանօթ հաւաքատեղին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Ո. Միութեան Փարիզի
Վահանի զբոսարանին դասա-
խօսութիւնը այսօր Հինգշաբթի
ժամը 9ին Ֆլորիսի մէջ: Կը
դասախօսէ Պ. Բենո, «ընկերվա-
րութիւնը և հայ կուսակցու-
թիւնները» նիւթին շուրջ: Դա-
սախօսութիւնն իստոյ մէկ ժամ
սինժա: Կը հրաւիրուին անդա-
մենը և համակիրները:
ԱՆՅՈՒՇԱՏԵՏՐ նորակազմ Ե-
րիտասարդ միութիւնը խորհրդ-
դակցական ժողովի կը հրաւիրէ
նախկին Երիտասարդաց միու-
թեան անդամները և նոր ան-
դամակցի փափաքողները վա-
ղը իրիկուն ժամը Յին 29 Rue
Etienne Dolet, Պ. Միասի սիր-
ճարանը:

Այրի Տիկ. Օլիմպիա Միսան-
եան, Տէր և Տիկին Յովհաննէս
Միսանեան, Պ. Պ. Սրապիտի և
Յարութիւն Միսանեան, Տէր և
Տիկին Միսան Միսանեան և
զաւակուցք, Տէր և Տիկին
Քարո Աղեան և զաւակուցք,
Տէր և Տիկին Յակոբ Մանուկ-
եան և զաւակուցք, Այրի Տի-
կին Յիլոմէն Պապանեան և
զաւակուցք, Պ. Պ. Ֆլորիսեան,
Գէորգ և Սրապիտոն Ճըլլզեան,
Տէր և Տիկին Յակոբ Այոյլէ-
մէզեան, Տէր և Տիկին Ան-
տիբեան, Տէր և Տիկին Անուա-
եան, Ինչպէս նաև Իրենց պա-
րզանները սրտի խորունկ կըս-
կիծով կը ծանուցանեն իրենց
ամուսնոյն, Տօր, եղբոր, աներօր,
և ազգականին՝

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԻՆԱՆԵԱՆԻ

(Կուտինացի)
զանազան և անակնկալ մահը՝
որ տեղի ունեցաւ Ապրիլ 6ին
67 տարեկան հասակին մէջ:
Յուզարկաւորութիւնը կը
կատարուի այսօր Հինգշաբթի
կէսօրէ վերջ ժամը 1ին Քոյոն-
պի Saint Pierre Saint Paul և
կեղեցիին մէջ,
(Յիւզարկաւորներու թափօրը
տունէն 21bis rue des Avants,
Colombes) կը սեկնի ժամը
12.45ին:
Հանգուցելոյն մարմինը պի-
տի բամբակեղէն Բոլոնպի գերեզ-
մանատունը:

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ և խոհանոց.
Չուր, կազ, կիկար. աշխատա-
նոցի յարմար: Մէթրօի և մար-
շէի ծախի Պալ 7 տարի տա-
րեկան վարձք 2500: Դիմել Պ.
Անանիկեանի, 48 Rue Compans
Մէթրօ Place des Fêtes.

EMPIRE (Երկր-20) 37 Av. Wagram

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

ՇՆՈՐՀԱԿԱՒԲ

Ստորագրեալս, Իշխանեան
Օհաննէս, որ կը դարձանուի
թոքախտէ «Օթէլ - Տիէօ»
հիւանդանոցին «Սէնթ Օկիւ-
թէն» սրահին մէջ, կուզամ
յայտնել ներկայիս իմ և իմ
հիւանդ ընկերներու կողմէ մեր
սրտագին շնորհակալութիւնները
այն բանի մը բարեկիրտ հայ-
րենակիցներուն որոնք մեզ ոգ-
նած են, ինչպէս նաև Փարիզի
Հայ Կարմիր Խաչի ժրջան
անդամուհի, ազնիւ Օրիորդ
Գալֆահանի որ յաճախ մեզի
կ'այցելէ և նիւթապէս կ'օգնէ:
Իշխանեան Յիսանէս
Salle St. Augustin, lit 27,
Hôpital de l'Hôtel Dieu, Paris(4).

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹԻՒՆ
Հ. Կ. Խայի, փարիզի Հայ Տիկ-
նանց Միութեան և փարիզի հայ
Բժշկական միութեան կողմէ
կազմակերպուած Salle des So-
ciétés Savantesի մէջ, 28 Rue
Serpente, Paris (6).

Վաղը Ռուբաթ իրիկուն ժամը
9ին, Salle F.ի մէջ:

Նիւթ՝ Բժշկական միութեան
տասնամեակը, կը խօսին Պ. Պ.
Տոքթ. Վ. Թորոսեան, Տոքթ.
Պ. Քոլոլեան և Տոքթ. Ե. Մի-
նասեանց:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԹԻ

— Կը փնտռուի եղբայրներս
Սասունի Ահարոնք զիւրացի
Յովհաննէս, Կարապետ և Պօ-
ղոս Նահնկեան, որոնք ընդհ.
պատերազմէն առաջ կը զբո-
նուէին Տիգրանակերտի Հուսայ-
նան զիւրը: Կրտսեր եղբայրս
Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր
Քէմալի աղահանքներուն մէջ:
Միշտ և այսօր իրենց մասին
լուր չկայ: Իրենց հասցէն զիտ-
ցողներէն կը խնդրուի իմացնել
Շահինեան Մկրտչի 96 bis rue
de la Tour-Billy, Argenteuil,
(S. et O.) France: Ճշգրիտ լուր
տուողին 500 ֆրանք նուէր:

Սուրէն Փանոսեան կը

փնտռէ իր եղբայրները՝ (Տէ-
րնտեցի. Սերաստիա) Սիմօն
(Ճանօ), Արեւտակէս և քոյ-
րերը՝ Զմրուիտ և Մարգրիտ
Փանոսեան, որոնք ընդհ. պա-
տերազմին անյայտացած են:
Իմացնել Յառաջի վարչութեան:
— Սեւերեկի, Յակոբ
Հազարվարդեան, Սեւո վանէսի
որդին, կը փնտռէ իր եղբայրը
Կարապետ Հազարվարդեան, որ
23 տարիէ ի վեր կորսուած է:
Կը կարծուի ըլլալ Լիվրուլ, ա-
մուսնացած անգլիոսիի մը հետ
և ունի երեք զաւակներու կը
խնդրուի լուր ունեցողներէն տե-
ղեկացնել հետեւեալ հասցէին:
Bakkal Agop Hazarvartian, A-
rabe Pounar, Alep, (Syrie).

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԻՆԵՆՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթէ: Արժատ.
և նոր մէթոս. դարձ. արանց և կա-
նանց մորթի, արեան, վերն. հիւղթ.
և վարիտի: Ամէնօր 9-12, 2-8, 4ին, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԻՆԵՆՐ 123 Bd.

Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
Միջանցք, արեան, մորթի հիւանդ. թ.
տարրուած: Կը ընդունի ամէն օր 9-
12 և 2-8 և կիրակի առաւօտները:

Փարիզի մաշկէն գեղեցիկ
զիւարկները F.
Sorbier մօտ, 11 rue Lafayette
և 11 Place de la Madeleine.
Գիններ անմրցելի:

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՍԻ
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Գ Ե Բ Ջ Ա Կ շեռած. Provence 67-07

Ո Ւ Ն Ճ Ե Ա Ն

66 Rue d'Hauteville PARIS (10e)

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ

Ամենադիւրին և նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոնի մէջ
Սէն Լազարի կայարանէն 8 վարկեան, ելեքտրական զնացքով
ժամը 10 թրէն, երթելի 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 և 4 սեն-
եակով ափարթեմաներ, ամենավերջին Confortով, ամառ ձմեռ
տաք և պղղ ջուր խոնանոցին և բաղնիքին մէջ, կեդրոնական
Փերմութիւն և վերելակ (ascenseur): 50 հազարէն 100 հազար
Ֆրանք — միայն մէկ քառորդ կանխիկ, մէկ քառորդ մէկուկէս
երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճա-
րելի: Ըստ կամու, պետական տոկոսի սակով, հարբերին 7: Դիմել
Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, Կառ Սէն
Լազարի մօտ: Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը
պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները:

Գ Ե Բ Ջ Ա Կ

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԽԱՆՉԵՐԵԱՆ

71-73 Route d'Orléans. Cachan. (Seine)

ՄԱՆՈՒՅԻ — Պանոսի 88 թիւ հանրակու. քին կայարանին ճիշդ դե-
մացի ափարթեմանին երկորդ յարկը:

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՈՒՆ
Չափու վրայ տոկուն և ճաշակաւոր կոշիկ ունենալու հա-
մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կոշիկալարը
միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզ: Մասնագիտութիւն Քոնէֆ
աը Շինի, Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրու-
թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորոգութեան

GRANDE EPICERIE INTERNATIONALE

ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐԲ
215 Rue Vendôme (Լինոյ). փլա կիշառի յօտիկը
ԼԻՈՆԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՅ ՉԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Մեր վաճառատան սկզբունքն է ծախիլ աժան գնով և
շահիլ արագ շրջանառութիւնէն:
Այս երկրորդ անգամ է, երկու ամսուան ընթացքին, որ
մեր ծախած արեւելեան և եւրոպական նպարեղներու
վրայ գգալի գեղջ կ'ընենք:
Մեր սկզբունքն է աժանութիւն, մաքրութիւն, ուղղամու-
թիւն: Այս պատճառով մեր գիները անմրցելի են, ապրանքը
լաւ և սպասարկութիւնը անմերթ:
Իմաստացէք մեր նոր գեղջերուն և բաղդատեցէք ուրիշնե-
րու գիներուն և մեր նախորդ գիներուն հետ:
Կրնաք համոզուիլ միայն փորձելով և գոյ պիտի մնաք:
ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐԲ

« THE SEVA VOICE » MONOPOLE

ԱՄԷԼԵՆ ՇԲԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱՎԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈՒԱԳՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՖԸ ՈՐ ԶԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ÉLEGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK
APPAREIL DÉPOSÉ
Փ Ն Տ Ռ Ե Լ Բ Ո Ղ Ո Յ Ր Լ Ա Ի Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր Ո Յ Ի Ն Մ Է Ջ Կ Ա Մ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS
206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS,
Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչև 19, փակ է կիրակի օրերը
AGENT PARTOUT
LA MARQUE MONDIALE
DEPOSITAIRE GENERAL. — PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

BOURSE Benefices intérêts
peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres
espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et
culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accredité
rue Drouot, Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱԶԱՐԱՆ Ֆ Լ Օ Ր Ի Ս
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Բոտէն և Սէն Միշէլ շեռածայն Litré 34-
Արեւելեան և եւրոպական խնամուած կերակուրնայն

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԵՐՈՒԹԵԱՆ
Varicesի (վարիս) և hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատաւոր
զարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին
թնոններով:
Տիաղէմի (diathermie), (իւթրա-վիոյէ) ultra-violet
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱԵԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4-7.30, կիրակի եւ
օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 21-
(Կառ տիւ Նօտի և Կառ ար լ'էտի մէջտեղը)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵՇԻՇԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսիի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուով մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութիւնի
Բաց է ամէն օր ժամը 9-12 և 3.50էն 7.50: Կիրակի և առաւօ-
տ 10-12: Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ թիւ-
թիւն, շողանկարներ (radiographie), դերմանիշակագոյն, յետ-
մրագոյն և ռէսթիկէնեան դարմանում (radiothérapie prolon-
guée ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բուր կերակուրները և ելեկտրաբարձ-
բուր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին և մորթային բազմաթիւ
կանխութիւններու դէմ գործածուած դիտական ամենավերջին
բուր ազդակներն են:
Թոքախտաւորներու համաքթնոթորաքի գործողութիւն: Հաս-
տատային կանխագիւղջ և բուժիչ պատուաստ և շիճուկ (կա-
ռպէս անվտանգ):
Ջրային և չոզեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէտեղան, ի-
ւրջակուն և ֆրէյտեան մէթոններ:
Դարմանատուները ունի իր մասնագէտ բժշկները աչքի, թի-
ակունքի, ինչպէս նաև արանց և կանանց ծննդամիջային և վի-
րային հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատահանող հիւանդներու կը տրուի Լուր իմ-
րարմանտան ապամուտքով կ'ընդունի վերսիշեալ ժամերուն
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութիւն-
կ'այցելէ նաև դրոշ հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-
Métro: Place de Clichy-La Fourche, Autobus H. R. 15
Tramway 39, 40, 42, 5:

Մ Ե Ծ Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն
M. HABIAN
31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-
Թրամ. 40, 45 օմթօպ.
Արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղներու
թարմ և ճօխ մթերք: Ամանագիտականներ իսկ գոյն
ձգենք: Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում: Գին-
անմրցելի: Ապագրանքներ արագ կը յանձնուին բնակարան-
այն:

« THE SEVA VOICE » MONOPOLE
REGISTERED TRADE MARK
APPAREIL DÉPOSÉ
Փ Ն Տ Ռ Ե Լ Բ Ո Ղ Ո Յ Ր Լ Ա Ի Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն Ն Ե Ր Ո Յ Ի Ն Մ Է Ջ Կ Ա Մ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE
ETABLISSEMENTS
206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS,
Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչև 19, փակ է կիրակի օրերը
AGENT PARTOUT
LA MARQUE MONDIALE
DEPOSITAIRE GENERAL. — PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

Եզրհասկան ընտրություններ

Գրքեր էինք թէ եզրհասկան վաճառքը եւ Ազատական կուսակցութեան պետերը իրենց հետեւորդներով մեկնելու էին Պէնի-Սուէֆ ընտրական փրօփականտի համար, սակայն զինուորական կարեւոր ուժերու արգելքին առջեւ, չէին կրցեր դուրս ելլել կայարանէն: Վերադառնալու համար իրենց տուած հրամանին վրայ, Նահաս եւ Մահմուտ փաշաները նախ բողոքագիր մը խմբագրեցին այս կարգադրութեան դէմ, յետոյ, ընդ վերադարձուելու սպանալիքին առջեւ, ստիպուեցան շոգեկառք մտնել եւ իրենց հետեւորդներով վերադառնալ Գահիրէ:

8, RUE CHATEAUDUN Ի
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՍԵ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ՏՕՔՔ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԾԻԾԵԱՆ
Նախկին բժշկապետ Մերսիէի Ֆրանս. Ֆիւանդանցներու Պատուով մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
Բաց է ամէն օր ժամը 9—12 եւ 3.50էն 7.50: Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12: Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ զննութիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանրէակազոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ռետինի կէտերու դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻՍԹԷՐՄԻԻ բուժող կերակրումները եւ եւրկտրաբուական բուժող ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած դիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:
Թոքայտաւորներու համար pneumothorax կ'որոշուի թիւն: Հակահեմոտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
Չորային եւ չորեկան հիւանդութիւններու դէմ քննածական, թեւաբազկան եւ ֆրէճոյեան մէթոտներ:
Դարմանանաւոր ունի իր մասնագէտ բժշկները աչքի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանք եւ կանանց ծննդաբանական եւ վնասարարին հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:
Դարմանանաւոր ատամնաբույժ կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրօշ հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42
Métro: Place de Clichy—La Fourche, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

ԸՆԿԵՐԱ—ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԵՅԱՍԵՂԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան կողմէ
Այս Շաբաթ Իրիկուն ժամը Յին, Նիկողոսեանի ճաշարանը
14 Rue François Garcin
Նուազ, երգ, արտասանութիւն ճոխ պիւքէ
Մ ու ա թ ը ա զ ա տ է

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՅԱՐԱՆ Յ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Թուէն եւ Սէն Միշլէ շեռածայն Littre 38—
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հ. Կ. ԽԱՅԻ ԶՈԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ
19 Ապրիլ Կիրակի օր Salle Washingtonի մէջ
Հովանաւորութեամբ եւ նախագահութեամբ
Պ. Ա. Ա Ն Ա Ր Ո Ւ Ե Ա Ն Ի
Ճոխ գեղարուեստական բաժին

ՏՕՔՔ. ԽՈՒՊԵՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՆՆԱԿՑ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Varicesի (վարիս) եւ hémorroïdesի (հեմորոյիս) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վիճարկութեամբ:
Տիւրքուալի (diathermie), (իւթրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԿԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՆՆԱԿՑՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՈՒԹՅՈՒՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31—
(Կառ տիւ Նօրի եւ կառ տը Լ'էսլի մէջտեղը)

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ
Վաղը Շաբաթ Իրիկուն ժամը 8.0ին Ste. Byotherapitique, 131 Rue Cambroane, մէթրօ Vaugirard.
Կը խօսի Թ. ԿԱՐԱՊԵԱՆ, Նիւթ ունենալով «Հրանդի (Միւլըն Կիրճեանի) գրականութիւնը»:

ԴՊՐՈՑԱՄԵՐԻ ԱՐՅԵՏԱՆՈՑՆԵՐԸ
1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.) Tél. Raincy 17
Կը գոհացնեն ամէնէն դժուարահաս յաճախորդները, զի բամաշիւրի պայմաններով:
Հագուստեղէններ եւ ճերմակեղէններ, նուրբ ձեռագործ աշխատանքներ, օժտի պատրաստութիւն: Վարիչ խնամակալութիւն այցելութիւններ կ'ընդունի երեքշաբթի օրերը թգտուեցէք առիթէն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
112 Rue de Turenne. փարիզ (3) Մէթրօ' République
Պէլիֆօն' Archive 50—61
Այցելեցէք մեր խանութը եւ բազմապէս մեր գիները

ՇՔԵՂ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ
Կազմակերպուած Հայ Արիւնքու ծնողներու կողմէ
Ի ՆՊԱՍՏ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ
Վաղը Շաբաթ Իրիկուն ժամը 9.30ին
ԺԱՆ ԿՈՒՇՈՒՆԻ ԱՐԱՆՔՆԵՐՈՒՆ ԻՄԷՋ, 8 Rue Jean Goujon
Մէթրօ' Rond Point des Champs-Élysées
Կը ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. Հ. ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ
ՍԵԼԵԲԹ ՃԱՋ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Բ Օ Յ Ի Յ Ե Օ Ն Ճ Ո Ւ Պ Ի Թ Է
ՄՈՒՏԲ 10 ՖՐԱՆՔ

Մ Ե Ծ Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն
M. HABIAN
31 rue Cramme 31, Bois Colombes - Tél. Charlebourg 18
Պ-բաւ. 40, 45 օժտու.
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններ, թարմ եւ ճոխ մթերք: Ամանաշտուհանճեան իսկ զօժակ ձգնք: Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում: Գինեւորանքներ: Ապսպրանքներ արագ կը յանձնուին ընկալարաններ:

Կ'ՈՒՉՈՒԻՆ ԹՐԷՍԷ ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԿԻՆԵՐ
ԱՐՇԵՍԸ Կ'ՈՒՍՈՒՑՈՒԻ ՉԳԻՏՈՂ ՆԵՐՈՒ,
Դիսել «CHAUSURES FAVEUR» 2 rue Repenties, Marseille.

ՄԱՍՂՈՑ ՏՍԿ Է «ԱԳ — ՏԱԳԻ ԲԱՌԱՄԵԱՅ ԳՈՅՄԱՐՔ»
1914—1918 մեծ եղանի շրջանին Երզրատի եւ Սեբաստիոյ միջեւ գտնուող Ազատ լեռան վրայ մղուած չորս տարուան գոյամարտի պատկերալից պատմութիւնը լոյս կը տեսնէ մօտ առնէն: Գիրքը պիտի բաղկանայ 300է աւելի մեծադիր էջեր, որուն վեց պրակները լոյս տեսած են ընտիր թուղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ: Կը խնդրուի սոյն գոյամարտին վերաբերող անհատական կենսական տեղեկութիւններ փոխանակել հետեւեալ հասցէին: A. Arabian, 36 rue des Dominicains, Marseille.

ՀՈՂԻ ԵՒ ԹԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ՓՈՒՍՏՈՒՈՒԹՅՈՒՆ
ՇԱՏ ՆՊԱՍԱԽՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անվտանգ կան պէտք ունին դրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱԹՈՍԵԱՆԻ, 111 rue du Chemin de Fer, Clamart, ԲՇ. ԴՇ. եւ ՇՐ. օրերը իրիկուն ժամը 6.30էն 9, Կիրակի՝ առտուընէ կէսօր:

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑՆԵՐ ԵՒ ՄԱՌՇԷԻ ՀԱՅ ԱՌԵՏԻՐԱԿԱՆՆԵՐ
Կանացի գլխարկներու մեծաքանակ գնումներու համար դիմեցէք
ETABLISSEMENT
Օ. ԵՒ Ա. ԵԱԶՍԱՃԵԱՆ ԵՂՐԱՅՐՆԵՐՈՒ
37 Rue Eugène Martin, Fontenay s)Bois, Seine
Փոքրաքանակ գնումներու համար դիմեցէք մեր մասնաճիւղերուն՝ MAISON ԼՈՒԻՋ.— 12 Rue Ronde Point Montfermeil, Le Raincy.
MAISON MARCELLE.— 41bis Rue Paul Cavaré, Rosny s)Bois, ուր պիտի գտնէք վերջին նորածուծութեամբ ամէն տեսակի կանանց եւ արանց գլխարկներ եւ maroquineries: Կ'ուզուին ներկայացուցիչներ արտասահմանի մէջ:

ԱՆՅՈՐՎԻԼԻ նորակազմ Երիտասարդ միութիւնը խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ նախկին Երիտասարդաց միութեան անդամները եւ նոր անդամակցիլ փափաքողները մաղը Իրիկուն ժամը Յին 29 Rue Etienne Dolet, Պ. Միւնասի սիրճարանը:
Կ'ԱՐԻՉԻ հարաւային շրջանի Յառաջդիմաբարձ միութեան ղառախօսութիւնը վաղը շաբաթ Իրիկուն ժամը 9ին Պանեթի զպրոցի շէնքին մէջ: Կը խօսի Պ. Մ. Գարակէօզեան «Տրապիզոնցի Անթանոս» գրքի մասին: Կը հրաւիրուին անդամները եւ համակիրները:
ՇԱՎԻԼԻ ԵՐԿ. ԵՐԿ. Միութեան եռամսեայ ընդհ. ժողովը վաղը Իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին կ'հասարակուին: Կը խօսին Նիկողոսեանի օրակարգի կարեւորութիւնը, բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:
ՄԱՐՍԷԼԻ ԲՇԽԱՆ ԵՆԹԱԿՈՒՄԻՆԻ ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերբը, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:
ՎԻԷՆՆԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Գրիտասարդ, Ապառաժ, Ռոստոմ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին «Նաճակ» ակումբին մէջ:
ՄԱՐՍԷԼԻ ԲՇԽԱՆ ԵՆԹԱԿՈՒՄԻՆԻ կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերբը, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

GRANDE EPICERIE INTERNATIONALE
ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐՔ
215 Rue Vendôme (Լիոն), փաս Կիշաւի Ժողովրդական Երկրագործական սկզբունքի 5 ծախել աժան գնով եւ շահիլ արագ շրջանառութիւնէն:
Այս երկրորդ անգամն է, երկու ամսուան ընթացքին, որ մեր ծախած արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններու վրայ գգալի գեղջ կ'ընենք:
Մեր սկզբունքն է՝ աժանութիւն, մաքրութիւն, ուղղամտութիւն: Այս պատճառով մեր գիները անմրցելի են, ապրանքը լաւ եւ սպասարկութիւնը անմեղք:
Դանօժացէք մեր նոր գեղջերուն եւ բազմապէս ուրիշներու գիներուն եւ մեր նախորդ գիներուն հետ:
Կրնաք համոզուիլ միայն փորձելով եւ գոյ պիտի մնաք:
ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐՔ

Հ. Յ. Դ.
Փ Ա Ր Ի Չ
ՉԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէն ղառախօսական ժողովի կը հրաւիրէ Վառաման, ՄՂօ, Մուրատ եւ Արդութեան խումբերու բոլոր ընկերները այս Շաբաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին, 186 Ave. Verdun, Իսիլէ-Մուլինս: Կը խօսի ընդհ. վահան փափաքեան:
Պ Ի Ս Ի
ՍԻՆ ԼՈՒԻՆ (Մարսել) ԵՆԹԱԿՈՒՄԻՆԻ ժողովի կը հրաւիրէ Մարգարէ Իրիկուն ժամը Յին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:
ՎԻԷՆՆԻ կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Գրիտասարդ, Ապառաժ, Ռոստոմ խումբերու բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին «Նաճակ» ակումբին մէջ:
ՄԱՐՍԷԼԻ ԲՇԽԱՆ ԵՆԹԱԿՈՒՄԻՆԻ կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Արամ, Աղբիւր Սերբը, Եփրեմ Խան, Համազասպ եւ Վարդգէս խումբերը այս կիրակի ժամը 2ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:
Վաղը Ուրբաթ Իրիկուն ժամը 9ին, Salle F.ի մէջ:
Նիւթ՝ ԲՇԽԱԿԱՆ միութեան տասնամեակը, կը խօսին Պ. Պ. Տօքթ. Վ. Թորոսեան, Տօքթ. Պ. Բօլոյեան եւ Տօքթ. Ե. Միւնասեանցի:
ՍՈՒՂԱՊԱՀԱԿԱՆ ԴԱՌԱԹՍՈՒՒԹԻՒՆ
Հ. Կ. Խայի, փարիզի Հայ Տիկնայի Միութեան եւ փարիզի Յայ ԲՇԽԱԿԱՆ միութեան կողմէ կազմակերպուած Salle des Sociétés Savantesի մէջ, 28 Rue Serpente, Paris (6).
Վաղը Ուրբաթ Իրիկուն ժամը 9ին, Salle F.ի մէջ:
Նիւթ՝ ԲՇԽԱԿԱՆ միութեան տասնամեակը, կը խօսին Պ. Պ. Տօքթ. Վ. Թորոսեան, Տօքթ. Պ. Բօլոյեան եւ Տօքթ. Ե. Միւնասեանցի:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ
ՄՏԱՑԱՆՔ
Վալանա, Գործ.— 416.80;
Շաթու Բ. 2էն.— 50;
Փարիզ, Մ. Գ.— 70;
Փարիզ, Մ. Ս.— 35;
Կընսուլը, Մ. Գ.— 10;
Սէն Շամն, Գործ.— 196.50;
Իսիլէ Մուլինս, Պ. Պ.— 25;
Անիկէն, Մ. Հ.— 70;
Սէն Թորոս, Հ. 2.— 35;
Թուլուզ, Մ. Մ.— 35;
Մարսել, Ի. Թ.— 35;
Պրոնք, Ամիր.— 10 տուլ:
Փարիզ, Տի. Ա.— 25;
ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒԻ
— Կը փնտռու Սեբաստիոյ Երիտասարդ գիւղացի Պետրոս Դարազըղեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն՝ Էլմոն: 1923ին կը գտնուէր Փարիզ: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբորը կամ Հարազըղեանի 43 Rue St-Barbe, Marseille.
— Կը փնտռու Տիկին Սրբուհի Յէնէրճեան: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պալիս Իմացնի Երուանդ Պէօրճեանի, 16 Rue Lainerie, Lyon, France.
— Սուրեն Փանոսեան կը փնտռէ իր եղբայրները՝ (Տէրէնտեղի, Սեբաստիո) Սիմոն (Ճանօ), Արիտասարդ եւ քոյրերը՝ Զորիստ եւ Մարգրիտ Փանոսեան, որոնք ընդհ. պատերազմին անյայտացած են: Իմացնի Յարազի վարչութեան:
— Սեւերեկցի, Յակոբ Հազարճըղեան, Սեւօ Վանէսի որդին, կը փնտռէ իր եղբայրը Կարապետ Հազարճըղեան, որ

Columbia
Agence exclusive
H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
1931ի Հարիւն, լուսարէն եւ թուրքերէն ամէնակերպի փլւթները հասած են. նուազուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 Ֆր.:
Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (հրաշխարհում) 300—2000 Ֆր.: Կրնաք հայթայթել նաեւ La Voix de son Maitre Courant continu, գին 478 Ֆր.:
75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Միտուած ներքեւ չենք ասել: Բաց է ամէն օր 8էն Իրիկուն 9:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ
Հ. Յ. Ո. Միութեան Փարիզի վահան ղառախօսական ղառախօսութիւնը այս Կիրակի ժամը 9ին Յորիայի մէջ: Կը ղառախօսէ Պ. Բեհո, «Ընկերականութիւնը եւ հայ կուսակցութիւնները» Նիւթին շուրջ: Դասախօսութիւնն յետոյ մէկ ժամ սինէմա: Կը հրաւիրուին անդամներն եւ համակիրները:

ՎԱՐՔՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ
Երկու սենեակ եւ խնամք
Հուր, կազմակերպութիւն, աշխատանքի յարմար: Մէթրօի եւ շէնքի մօտ: Պալլ 7 տարի յարկան վարձք 2500: Դիմել Անանիեանի, 48 Rue Comptant, Մէթրօ Place des Fêtes.
EMPIRE Միգրե-Յոլ 37 Av. Wagram
ՄԱՍՆԱԿՑ ԲԺՇԻՎԵՆԻ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաթու: Այս նախ մերթոմ. դարմ. արանք. շէնքի եւ վարիկ: Ամէն օր 9.12.2.8, 4րդ. ՄԱՍՆԱԿՑ ԲԺՇԻՎԵՆԻ 123 Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur Միգրե: արանք, մորթի հիւանդ. սարքալուծ.: Կ'ընդունի ամէն օր 12 եւ 2—8 եւ Կիրակի առտուընէ:
IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITION 208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant H. STEPHAN

ՀԱՐԱՇ

ՀԱՐԱՇ 35 ֆ. 70ֆ. 140ֆ. ԱՆՊԻԿ 20 21-40 21- ԵՊԻՊՏՈՍ 250 ֆրանք ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տլ. 10 տլ. ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH" Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN Rédaction et Administration 235, Faub St.-Martin PARIS (10e) MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS Téléphone: NORD 67-23

ՀԱՐԱՇ 11 ԱՊՐԻԼ 1931 11 AVRIL 1931

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1541

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆԵՐԹՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ ԱՆՃՐԿԱԾ ԵՒՐՈՊԱՆ

Անգամ մը եւս շեշտուեցաւ փոխադարձ կասկածի մթնոլորտը, Լոնտոնէն Պերլին ուղղուած հրաւերին առթիւ:

Լոնտոնի հրաւերին կասկածելի հանգամանքը փաստելու համար, Յրանսայի աշակողման թերթերը դիտել կուտան թէ՛ Անգլիոյ և Գերմանիոյ խաղաղարարներուն տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենար ժընեւի ժողովէն առաջ: Իրրեւ թէ չէնտրուին ալ այդպէս նախատեսած էր:

Բայց Պերլին «անփոփոխականութիւն» ունեցաւ առաջարկելու որ աւելի կանուխ տեղի ունենայ տեսակցութիւնը, եւ չէնտրուին ու Մաքսուրտ ներքաշուով, մէկ ամիս յետաձգեցին: Այսինքն, Գերմանիան կորսնցուց ժընեւի ժողովէն առաջ միտքերը պատրաստելու պատեհութիւնը...

Միւս կողմէ, կը պատմեն թէ Անգլիա իր մտքին մէջ դրած է միտքի լուծելու աւստրեւզերման համաձայնութեան եւ նաւային պայմանագրութեան խնդիրները:

Աւելի որոշ խօսելով, Անգլիա իրարու հետ կը կայէ երկու խնդիրները՝ որպէս զի Յրանսա հարկադրուի ստորագրել նաւային պայմանագիրը:

Այս քաղաքականութեան մէջ, Լոնտոն իրեն հետ ունի շոտը, որ նմանապէս վերապահ է, եթէ ոչ բարեացակամ դիրք ընծայէ և աւստրեւզերման համաձայնութեան հանդէպ: Մուսոլինիին կ'ուզէ ներք դնել Յրանսան, որպէս զի աւելի լայն զիջումներ ընէ նաւային սպառազինութեան հարցին մէջ: Եթէ Յրանսան յամառի չձանձնալ Իտալիոյ հաւատարմութեան իրաւունքը — հոգ չէ թէ աստիճանաբար — Հոտի աչք պիտի գոցէ Պերլին եւ Վիեննայի միջեւ զոյցացած համաձայնութեան: Ինչ որ կ'ընչանակէ աւելի բարդացնել կացութիւնը եւ վտանգել նաւային պայմանագիրը:

Ահա այս կասկածելի մթնոլորտին մէջ է որ Անգլիոյ արտաքին նախարար Լոնտոն կը հրաւերէ Գերմանիոյ իր պաշտօնակիցը եւ վարչապետը: Յրանսան նկատի չունին այս հրաւերին մէջ — գոնէ առ այժմ — եւ Պերլին տրամադիր չէ ընդունելու որ եւ է հրաւեր՝ այս պայմաններուն մէջ:

Ուրեմն, Լոնտոն իրեն կը վերապահէ միջազգային իրաւաւարարի դերը: Գերակշռութեան հիմաւորը միտումը, որ հետզհետէ կը շեշտուի, շուքի մէջ ձգելով Յրանսան:

Չափով մը, արդար է Յրանսական թերթի մը կարծիքը թէ եւրոպայի քաղաքական առանցքը հետզհետէ կը փոխադրուի Լոնտոն:

Մէկ խօսքով, ուշադրաւ խմորուցին տեղի կ'ունենան ցամաքային եւրոպայի մէջ, խախտելով հազիւ հաստատուած հաւատարկութիւնը:

Եւ կարելի չէ միտել թէ՛ այս բոլոր անցուղարձին մէջ, Յրանսան է տուժողը:

Նախ որ, հետզհետէ կը խախտուի վերստի հիմքերը: Գերմանիան թէ՛ եւ յանցաւոր է թուղթի վրայ, եւ զիտակցորէն կը համակերպի զանազան կաշկանդումներու, բայց աստիճանաբար գլուխ կը վերցնէ, միշտ հաւատարմէ հաւատար խօսելով:

Երկրորդ, խախտած է արդէն Յրանսայի դիրքը՝ Պալքանիստանի մէջ, իրրեւ հետեւանք Իտալիոյ գործօն աշխատանքներուն: Հոտի հմայքը հետզհետէ կը զօրանայ Պուլկարիոյ եւ Յուստատանի մէջ: Իսկ Եւրոպայական, Յրանսայի այս հոգիանաւորնալը, կը գտնուի յայտնի սպառնալիքի մը տակ, որուն հանդէպ իր երկիրը յայտնիք քանիցս՝ քաղաքական եւ տնտեսական շրջանակներէ բխած արտայայտութիւններով:

Եւ վերջապէս, անակնկալներու շարք մը կ'ընայ ստեղծելու աւստրեւզերման համաձայնութիւնը, առ այժմ առեւտրական — մաքսային, բայց ընդունակ՝ վերածուելու քաղաքական ազդեցութեան պայքարի մը:

Եւ արդէն, այս հաւանականութիւնը չէ՞ որ ամէնէն աւելի կը մտատանջէ Յրանսան:

«Անշուտ»ը դատարկ խօսք չէ: Գերմանիոյ բոլոր հոսանքները փրկութեան գօտի մը կը համարեն Աւստրիոյ հետ միացումը: Թերթերէն գտն առանձին միութիւններ կան, յատկապէս այդ գաղափարին տարածման, գործնականացման համար: Այդ միութիւններէն մէկուն նախագահն է Պ. Լէօպէ, Բախտակի ընկերակազմական նախագահը, որ շունչալից ճառեր խօսեցաւ երկու տարի առաջ, Վիեննայի մէջ, եւ կը շարունակէ շնորհակալ քարոզել: Պերլինի մէջ հրատարակուեցաւ տեսակ մը ձեռնարկ-ուղեցոյց, որ գործնական գիտելիքներ կը քարոզէ «Անշուտ»ի մասին:

Բացորոշ է որ, յաղթական եւրոպան կը գտնուի անձրկած վիճակի մը մէջ եւ անընդհատ ելքեր կը փնտռէ, գոնէ «իրաց վիճակը» պահպանելու համար:

Կը գտնուինք հարցականներով շրջապատուած կացութեան մը առջեւ:

«ՄԻԱԿ ԵՒ ԱՍՈՒՐ ՈՒՆԼՈՒԹԻՒՆ»

Յրանսայի վարչապետը Պ. Փիէռ Լափալ եւ արտաքին նախարար Պրիան տեսակցութիւնը մը ունեցան, մասնաւորաբար աւստրեւզերման համաձայնութեան մասին:

Գրեթէ էնք թէ անցեալ ուրբաթ օր, խորհրդարանական պատգամաւորութիւնը մը ներկայացրէ էր վարչապետին եւ արտաքին նախարարին, եւ կարգ մը բարձունքներ էր ներկայացուցեր ընդդէմ մաքսային համաձայնութեան: Թելեգրաֆը էր մանաւանդ որ կատաւարութիւնը չգոհանայ Անշուտի հանդէպ որդեգրելով բացասական ուղեգիծ մը, ընդհակառակն դրական քաղաքականութիւնը մը վարէ, ուժ տալով Եւրոպայի տնտեսական կազմակերպութեան ձեռնարկին: Պատգամաւորութեան լայնածափ բարձունքներն էին որ նիւթ կազմեցին վարչապետին եւ արտաքին նախարարին խորհրդակցութեան: Այս տեսակցութեան ընթացքին, որոշուած է գործակցութիւն մը ստեղծել Յրանսական մեծ շահերուն միջեւ, որպէսզի կարելի ըլլայ ֆրանսական տեսակցութեան ըստ «միակ եւ ամուր ուղղութիւնը»:

Խորհրդարանի փակման հետեւաբեզով, կարելի չէր եղած գոհացում տալ մաքսային համաձայնութեան մասին հարցապնդում ուղղուելու առաջարկներուն: Վարչապետը հաղորդած է շահաբերողներուն թէ հարցապնդման հեղինակներուն տրամադրութեան տակ է թուական նշանակելու համար:

ՀՈՂԸ ԿՐ ԿԳԻ

Ժընեւէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ երկու օրէ ի վեր Սթոքհոլմի լեռան ստորոտը Լինթեյնուի մէջ հողը շարժուելով վրայ է եւ հողային փլուզումի նոր վտանգ մըն ալ այդտեղ կը սպառնայ:

800 մեթր երկարութեամբ եւ 250 մեթր լայնութեամբ հողը ճեղքուած է Անընդհատ, ճաթոտուքի ձայներ կը լսուին: Կարգ մը վայրերու մէջ հողը լայն ճեղքուածներուն 500000 խորանարդ մեթր հողի փլուզման կը սպասուի մէկ վայրկեանէն մուտք արդէն շրջակայքը բազմաթիւ շէնքեր փլած են: 2 դիւրեր, որոնք վաւեր շրջանին մէջ կը գտնուին 700 մեթր բարձրութեան վրայ, պարպուեցան արդէն:

ՎԱՃԱՌԱՍՄԱՐՏ ԻՉՄԻՐԻ ՄԷՉ

Իզմիրի մէջ հրապարակուեցաւ անցած է քանի մը օրէ ի վեր շրջան ընող զրոյցներու երեսէն: Չորրորդ այն է որ Ռուսիայէն շոգենաւերով մանիֆաթուրա, 4օշիկ, կերպաս եւ կրաղիւս կը զրկուի Իզմիր: Խորհրդային հեւապտոտը այս զրոյցներուն առթիւ ըսած է թէ անոնք շատ հեռու են ճշմարտութենէ: «Այս օրերս, ըստ հեւապտոտը, «Սթրիմ» շոգենաւոր Իզմիր պիտի գայ, բայց մանիֆաթուրայի վերաբերեալ ապրանք չկայ մէջը, միայն կրաղիւս կայ:

Նոյն խնդրին մասին Ռուսիոյ առեւտրական ներկայացուցիչն ալ հետեւեալով ըսաւ. «Կրնաք հերքել այնուրեք թիւսերը Իզմիրի մէջ վառարանարտ պիտի ընեն: Այս քաղաքականութիւնը միայն Եւրոպայի մէջ կը գործադրուի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անդուար եւ Չեխոսլովակիա

Չեխոսլովակիա առեւտրական սենեակներու ընդհ. ժողովը գումարուեցաւ Փրակայի մէջ, ուր կորովի կերպով, իր դիրքը ճշդեց ընդդէմ աւստրեւզերման մաքսային համաձայնութեան: Բանաձեւով մը, ժողովը կը յայտնէ թէ — «Այս միութեան հետեւանքը պիտի ըլլայ մաքսային տուրքերու յաւելումը ի վնաս այն երկիրներուն, որոնք միութեանէն դուրս կը մնան եւ այսպէս, ո'չ միայն պիտի վնասէ չեխական տնտեսութեան, այն ամբողջ կեդրոնական Եւրոպայի»:

Յատուկ յանձնարարութիւն մը նշանակուեցաւ հարցը խորապէս ուսումնասիրելու համար այս ուղղութեամբ, ինչպէս նաև, ամէն պատահականութեան հանդէպ պատրաստ գտնուելու համար, որովհետեւ, ժողովականները այն համոզումն ունին թէ Չեխոսլովակիա չի կրնար չէզոք մնալ վտանգին հանդէպ:

Լոնսոնի հրաւերի շուրջ

Գերման նախարարներու Լոնտոն այցելութեան թուականի փոփոխութեան առթիւ, «Ռէյթինգ» զործակալութիւնը կը հաղորդէ հետեւեալ տեղեկութիւնները: Լոնտոնի մէջ, մէկ քանի շաբաթ վերջ, 3—4 պետութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ տեղի ունենալիք խորհրդակցութեան մը մասին, կարգ մը երկիրներու կրած տպաւորութիւնը արդէնք է շփոթութեան մը, որուն տուն տուած են երկու շատ յստակ ու անշատ հարցեր: Լոնտոնի կողմէ գերման նախարարներուն ուղղուած հրաւերը եւ Հոտի նաւային երրեակ համաձայնութեան ստորագրման առթիւ, արտաքին նախարարներու Լոնտոն այցելութեան:

«Գերման լաւատեղեակ շրջանակներ կը յայտնեն թէ, անգլիական կառավարութեան կողմէ գերման նախարարներուն ուղղուած հրաւերին վրայ՝ մարտի կէսերուն մէկ քանի օր Լոնտոն անցնելու համար, թղթակցութիւններ փոխանակուեցան Լոնտոնի եւ Պերլինի միջեւ միանգամայն երկու կողմերուն յարմարող թուական մը ճշդելու համար: Ահա, այս այցելութեան թուականն է որ ճշդուեցաւ:

«Գերման նախարարներ Լոնտոն պիտի հասնին յունիս 5ին ուրբաթ երեկոյ. շաբաթ եւ կիրակի օրերը պիտի անցնեն Չեքոսլովակիայի մէջ: Երկուշաբթի օր 8 յունիս, ինչոյց մը պիտի տրուի Լոնտոնի գերմանական զեսպանատան մէջ՝ ի պատիւ անգլիական կառավարութեան եւ զիւրանագիտական մարմինի, որուն պիտի յաջորդէ ընդունելութիւն մը: Գերման նախարարները պիտի վերադառնան Պերլին յունիս 9ին:

Հակառակ այս ճշդումներուն սակայն, գերման թերթերը միշտ կը յամառին կարծել թէ այցելութեան թուականի փոփոխումը արդէնք է Յրանսայի արտաքին նախարարին Պ. Պրիանի «ազդանքներուն» եւ կը յայտնեն թէ 48 ժամ անընդհատ Անգլիացիները Գերմանիան ենթակեցին ծիծաղելի կացութեան մը, եւ թէ նախանշլով Յրանսայի արտաքին նախարարին առջեւ, իրենց անձարակութիւնը մատնեցին:

Լեհաստանի ուսու գաղափարները

Հողերու համայնացման համար, Ռուսիոյ մէջ կատարուած վերջին ճնշումներուն հետեւանքով, Լեհաստանի մէջ կը նշմարուին բազմաթիւ ուսու նոր գաղափարներ, որոնք փախուստ կուտան իրենց մայր հայրենիքէն: Լեհ կառավարութիւնը ստիպուեցաւ թուլցնել մէջ հաստատել մեծ գաղթական մը 1200 հողերնոց, այս գաղթականներուն համար:

Ռուսական նախարարական խորհուրդը

Պ. Թիթուլէսքո որ կարող թագաւորին կողմէ հրաւիրուած էր կազմելու նոր դահլիճը, Լոնտոնէն հազիւ Պուլքէշ հասած, յարաբերութեան մտաւ զանազան անձնաւորութեանց հետ: Դահլիճի կազմութեան բանակցութիւնները պիտի տեւեն քանի մը օր, նկատի ունենալով զժուարթութիւնները որոնց կրնայ բախի Պ. Թիթուլէսքո, կուսակցական հակամարտութեանց հետեւանքով: Յոյս կայ որ յատաճիկայ շաբթու դահլիճ կազմուի:

Կանիի եւ մանիւսակները

Անգլիական Հնդկաստանի մահմետականները իրենց համազուտարին մէջ, խիստ քննադատութիւններ ուղղեցին կանիտի, անոր համար որ այս վերջինը յայտարարել էր թէ կը մերժէ իսլամ պետերուն հետ բանակցել ի նպատակ մահմետականներու սահմանադրական երաշխիքներու հարցին շուրջ:

Մահմետականներու համազուտարը կոչի մը մէջ կը յայտարարէ. «Համազուտարը կը ներկայացնէ թո՛ւնասուն միլիոն մահմետական ժողովուրդ եւ բացարձակապէս կը մերժենք ենթակուելու կանիտի բռնատիրութեան, քանի որ ան կը մերժէ բանակցել մեզ հետ: Կը մեղադրենք կանիտին որ երկպառակութեան որոմները ցնանած է, անցեալ ապրիլին, բանալով անհնազանդութեան պայքարը, որ տեղի տուաւ Չարքերու եւ վայրագութեանց»:

Կանիտի տննդէ կը տառապի:

ՄԱՐՏԻՅԻ ԱՉԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մարտի 9-ականական ժողովը երկար աշխատանքէ վերջ, կազմեց իր վարչութիւնը հետեւեալ անդամներէ:—

Պ. Պ. Գ. Շահլամեան, Վ. Ղազարեան, Յ. Շալճեան, Ա. Արզումանեան, Կ. Տէր Պողոսեան, Ա. Վառսահեան, Շ. Թաշճեան: ԳՊՐՈՅԻ Շէնթէլ:— Զատիկի կերակի օրը, առաջնորդ Պալաքեան եպիսկոպոսի տուած ընդարձակ եւ ոգեւորիչ տեղեկութիւններէն եւ կացութեան պարզաբանումէն յետոյ, հանգանակուեցաւ 10,000 ֆրանք մէկ ժամուան մէջ:

Պ. Խորասանեանի 100,000 ֆրանք նոր նուիրատուութիւնը, անօրինակ խանդավառութեամբ ծափահարեց հայ զարգիւթը:

Արթուրեան բոլոր թմարը զգացումները եւ քննադատներն ու քննադատները: Այս յուզիչ ժեսթը եւ հանրութեան ունեցած զոհաբերութեան ոգին ցնցեց բոլորը: Մահաւանդ անհատները, նաեւ անոնք որ սկսած էին շփոթի մէջ ձգել հանրային կարծիքը ու կրթական զործին հանդէպ ցոյց տուած բոլորանունը աշխատանքը:

Ուտուերամ բազմութենէն զուրցած 10,000 ֆր. արդիւնքը եւս ցոյց տուաւ որ այս ժողովուրդը կը դնահատէ զորքը, կը սերէ զպոստը, կը գործուրաւ իր գաւազներուն վրայ: Հանգանակութեան մասնակցեցան 5, 10, 100, 200, 500, 1000ով, ծերն ու մանուկը, կիներն ու երիտարուրդը, բոլորը անխտիր շերտ մթնոլորտի մէջ, ոգեւորուած եւ հպարտ: Պ. Մ.

ԵՆԻՍՏԱՆԻՆԻ ՏԵՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱԳՐ

Չարգէպի ճարտարարուեստական սէնտիքան կառավարութեան ուղղեց յիշատակագիր մը ուր կը հաստատուէ աշխատանքի ժամերու կանոնադրութեան մէջ, փոփոխութիւններ մտցնելու անհրաժեշտութիւնը: Այս յիշատակագիրը կը նախատեսէ Եւրոպայի մէջ շաբաթական հնգօրեայ աշխատանքի կերպարկումը:

Ճարտարարուեստական մեծ ձեռնարկներ կը մտածեն արդէն կարճ ժամանակուան մէջ որդեգրել աշխատանքի այս ձեւը:

ԹՐԳՈՒՆԻՆԵՐՈՒ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆԻՔԸ

Թրքուհիներու միութեան կողմէ պատգամաւորութիւն մը դիմած կատարած է կառավարութեան, որպէսզի թրքուհիներուն տրուի ընտրութեան բուլտը իրաւունքները:

Ինկիւրիի քաղաքական շրջանակները կը յայտնեն թէ այս դիմումներուն հետեւանքով օրինազիծ մը պիտի ներկայացուի լառաճիկայ Ազգ. ժողովին, ապահովելու համար կիներու ընտրող եւ ընտրելի ըլլալու իրաւունքը յատաճիկայ ընտրութեանց ընթացքին:

Թրքուհիներն արդէն թաղապետական ընտրութեանց մասնակցելու իրաւունքն ունին:

ԽՈՒՎԱՅՈՅՁ ՊԱՆԵՍՏԵՐԸ

Անձամօթներ կը կա թացիկ Հայֆայի մտերմը գտնուող հրէական Լաթալալ գիւղին վրայ: Գիւղացիները իրար անցան: Գիւղին պահապարակ վերաւորուեցաւ: Ոստիկանութիւնը հետապնդեց լարձակողները որոնցմէ շատերը ձերբակալուեցան արաբական զիւղի մը մէջ:

ՅԱՐԱՃՈՒՆ ՏԵՂԱՏԻՈՒԹԻՒՆԸ

Մեր նույնպիսի յղումով ներկայացրել էինք Ձեր անուշակամ...

Մեր ներկայացուցիչ, ձեռնարկներ, որոնք ոչ այլ ինչ են, եթե ոչ մե...

Ամեն տեսակ բռնությունները կարծում ենք...

Երկրորդ թերթը մեկ տարւայ մէջ ունեցել է 70,000 քրոն...

Յայտնի է, որ սկանդինաւեան երկիրները, հոկտեմբերեան յետադր...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Նախ համայնական կուսակցութեան մէջ ծայր տւեց «աջ-ձախ»...

Հետաքրքիրն այն է, որ համայնականների քայքայումով ուժեղա...

Ու բաժան-բաժան խմբակներն ու հասարակները սկսան գանդամներ...

Եւ արդէն վերջին ընտրութիւնների ժամանակ, միջև մեծամասնա...

Երկրպագութեան եւ տարածաշրջանակներին վերջ տալու նպատակով...

Դեմոկրատիան կամայ-կամայ դուրս է գալիս ապականութենից, երես է դարձնում առիակա...

Ներկայումս շեշտական կուսակցութիւնը դարձել է մի խղճալի...

Այս դանդաղ բաց յարատւ կերպով կարծիր յետաշրջութիւնը...

Ստոկհոլմի վերջին ընտրութիւնների ժամանակ համայնականները...

Պատմութիւնը օրէնքներն ունի... Ռ. ԿԵՆԵՊԵՆ

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բաց թուրքերը զո՛հ էին: Կարելի է այս մասին զարգաբար...

Վենիզելայի պատերը, ի վարձ էրենց ճառագայթեան Պոլսի ստա...

Միջին իրենց վերաբերմանը բանակը եւ հանրային պաշտօնները, անոնք առեւտուրը կը ձգէին քրիս...

Նախապատերազմեան մեծ ախորժակները երեսն ելած էին: Անհատական շահերը շատ քիտա...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Գումարը նշանակութիւն չունի: «Թուրքերը պիտի վճարեն», կ'ըսէին...

Երկու պաշտօնաթերթերի խրճատները փոխել է շարքերից վերտարել...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Եւ արդէն վերջին ընտրութիւնների ժամանակ, միջև մեծամասնա...

Թուրքերը ըստ աւանդութեան կրկին խառնուելու զինով, այս անգամ...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Տեղին վրայ քննելով համայնականների պատահաւոր, երանց խոսք...

ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ՄԱՐՄԻՆՈՅ ՀԱՅ ԿԱՆԱՔԵՆ

Ս Է Ն Ժ Է Ր Ո Ս

ՄԱՐՄԻՆՈՅ.— Երկու մեծ պուլվարներ վերի կողմէն շրջանակաձև...

Այս պողոտաներու երկու կողմերուն վրայ կառուցուած բոլոր տուները...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

րով նպատակ կամ հակառակ կանգով կը տանի փութը...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

Մ Ի Զ Ա Զ Գ Ա Յ Ի Ն Մ Ա Ս ՈՒ Լ

Տեղի տալով Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան պնդումներուն, անգլիական կառավարութիւնը...

Քուրտաւանները շփոթութիւնը լայնօրէն կը շահագործուէին: Հակառակ նախատեսութեանց...

ԸՆԿԵՐԱ—ՀԱՄԱԿԱՐԱԿԱՆ ԹԵՑԱՍԵՂԱՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. Պատ. Միութեան կողմէ

Այսօր Շարաթ Իրիկուն ժամը 8ին, Նիկողոսեանի ճաշարանը

14 Rue François Garcin

Նուագ, երգ, արտասանութիւն

ճոխ պիւֆէ

Մ ու տ ք ք ա զ ա տ է

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Ե Կ

Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆ ԿԵՏՈՆԷ

Լ Ի Ո Ն.— 18 Ապրիլ, Շարաթ Իրիկուն

Գ. Թարգայեաութեան սրահին մէջ

Կը նախագահէ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Մանրամանութիւնը յաջորդաբար

Փ Ա Ր Ի Զ.— 26 Ապրիլ Կիրակի Իրիկուն

Salle d'Horticultureի մէջ

Հ. Կ. ԽԱԶԻ ԶՕԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՇՐՋ. ՎՍՐՁՈՒԹԵԱՆ

և ԲԱՐՇԻՆՆԻ «ՄԱՆՈՒԿԵՆՐՈՒ ՊՈՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՄԱՍՆԱԶԻՒԿ

19 Ապրիլ Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչև 11

Salle Washingtonի մէջ

ԷՄԹՐՈ Georges V.

Հովանաւորութեամբ և նախագահութեամբ

Պ. Ա. Ա Շ Ա Ր Ո Ն Ե Ա Ն Ի

Ճոխ գեղարուեստական բաժին

Տոսերը կը ծախուին «Յառաձ» խմբագրատունը

Ե Ր Ե Կ Ո Յ Թ — Ն Ե Ր Կ Ա Յ Ա Ց Ո Ւ Մ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԷՆՐՈՍՄԱՐՏԻ 16ՐԿ ՏԱՐԵԿՈՒՄԻ ԱՌԹԻԻ

Նախաձեռնութեամբ Մարտիկի վասպ. Հայրենակց. միութեան

Կը նախագահէ՝ Պ. Յ. ՇԱՂՃԵԱՆ Կը խօսի՝ Պ. ԱԶԳԻՆ

Հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 84 rue Chape (Salon Chape)ի մէջ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Մարտիկի պետական երաժշտանոցի երգչուհիներ՝ Տիկ. Լորիտա Մարտիկեան, Mlle Massaglia եւ պետ. երաժշտանոցի դաշնակահարուհիներ՝ Mlle Suzan Arnaud, Յառաջ Մարտիկի պետ. կիթառի նուագչ. ընտիր եղանակները կ'ովկասեան պարեր և նուագ:

Մարտիկայ, Ստուտեան դեկ. Մ. Մարտիկեանի կը ներկայացնէ

ՄՈՒՐՈՒՄ ԴՐԱՅԻՆ ԵՒ ՏՈՍՄԱՎԱՃԱՌՆԵՐԸ (ՉԱԵՇՏ)

Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ա Կ Ո Ւ Մ Բ

Այսօր Շարաթ Իրիկուն ժամը 8.0ին Ste. Byotheraphitique, 131 Rue Cambroune, մէջը Vaugirard.

Կը խօսի՝ Ռ. ԿԱՐԱՊԵԱՆ, Նիւթ ունենալով՝ «Հրանդի (Մելքոն Կիրճեանի) գրականութիւնը»:

Շ Ք Ե Ղ Պ Ա Ր Ա Հ Ա Ն Դ Ե Ս

Կազմակերպուած Հայ Արիւնքու ծնողքներու կողմէ

ի ՆՊԱՍՏ ՍԿԱՌԻՏԱԿԱՆ ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

Այսօր Շարաթ Իրիկուն ժամը 9.30ին

ՃԱՆ ԿՈՒՇՈՒՆՆԻ սրահներուն մէջ, 8 Rue Jean Goujon

Մէջը՝ Rond Point des Champs-Elyssées

Կը խօսի՝ Պ. Զ. ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ

ՍԵԼԵԲԹ ՃԱԶ, ԳԵՂԱՐՈՒԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Բ Օ Ր Ի Ց Ե Օ Ն Ճ Ո Ւ Պ Ի Թ Ե

ՄՈՒՏՔ 10 ՅՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱՆՅՈՐՎԻԼԻ նորակազմ երիտասարդ միութիւնը խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ նախկին Երիտասարդաց միութեան անդամները և նոր անդամակցի փոփոխողները այս Իրիկուն ժամը 8ին 29 Rue Etienne Dolet, Պ. Միասին սիրճարանը:

ՓԱՐԻՉԻ հարաւային շրջանի Յառաձ գիւմարացի միութեան ղառախօսութիւնը այսօր Շարաթ Իրիկուն ժամը 9ին Պաննէօի դպրոցի շէնքին մէջ, Կը խօսի Պ. Ս. Գարակէօզեան «Տրայիզոնցի Անթառամ» գրքի մասին: Կը հրաւիրուին անդամները և համակերպները:

ՇԱՎԻԼԻ ԵՐԿ. Երիտ. Միութեան եռամսեայ ընդհ. ժողովը այս Իրիկուն ժամը 8.30ին ծանօթ հաւաքատեղին: Նկատի ունենալով օրակարգի կարեւորութիւնը, բոլորին ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՄՏԱՑԱՔ Մարտիկ, Գործ.— 981.60 Քր.: Մարտիկ, Յ. Մ.— 260, Կարգադրեցիկ: Լը Բան, Գ. Պուլ.— 35:

ԳՈՐԴԳԷՆ Բէշեշեանէ կը խնդրուի հանդիպել «Յառաձ» խմբագրատունը:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H. STEPHAN

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի Սեբաստիոն Երասար գիւղացի Պետրոս Դարաղըզեան, հօր անուն՝ Նշան, մօր անուն՝ Էլմօն: 1923ին կը գտնուէր Փարիզ: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր հօրեղբորը շահի Դարաղըզեանի 43 Rue St. Barbe, Marseille.

— Կը փնտռուի Տիկին Սրբուհի Ֆէնէրճեան: Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուի Պոլիս: Իմացնել երուան Պէօրճեանի, 16 Rue Lainerie, Lyon, France.

— Սուրէն Փանոսեան կը փնտռէ իր եղբայրները՝ (Տէրէնտեցի. Սեբաստիա) Միսօն (Ճանօ), Արիստակէս և քոյրերը՝ Զարուհատ և Մարգրիտ Փանոսեան, որոնք ընդհ. պատերազմին անյայտացած են: Իմացնել Յառաջի վարչութեան:

— Սեւերեկցի, ցակոր Չաղարվարեան, Սեւօ վանէսի որդին, կը փնտռէ իր եղբայրը Կարապետ Չաղարվարեան, որ 23 տարիէ ի վեր կորսուած է: Կը կարծուի ըլլալ Լիվրուլ, աճուսնացած անգլիոսիի մը հետ և ունի երեք գաւակները: Կը խնդրուի լուր ունեցողներէն տեղեկացնել հետեւեալ հասցէին: Bakkal Agop Hazarvartian, Arabe Pounar, Alep, (Syrie).

— Կը փնտռուի Մարաշի Զավուլու թաղին Լուսնեագ Սահակեան, հօր անուն՝ Զարուհի (Կառավարական պաշտօնեայ), մօր անուն՝ Խաթուն (վարժուհի), եղբոր անուն՝ Սամուէլ: Տէրքօրի ջարդին 9—10 տարեկան էր և կը գտնուէր Շէտտատիլէ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել M. Fernezlianի, 36 Rue de la Part Dieu, Lyon, (Rhône), France.

— Կը փնտռուի Բալուի Սղափ գիւղէն եղբայր, Արտաշէս Դ. Մարգարեան որ կը գտնուէր Փրակիտէն (Ամերիկա): Երեք տարի առաջ նամակ կը ստանայի Իմացնել՝ Սղափի Յովհ. Դ. Մարգարեանի 17, Rue des Dominicaines, Marseille, France.

Ամերիկահայ թերթերէն մասնաւորապէս «Հայրենիք»-էն կը խնդրուի արտատպել: — Մարաշի Եսայի Գարամանլեանի որդին Սիսոն Գարամանլեան կը փնտռէ իր հօրեղբայրը Յակոբ Գարամանլեանը, որ կը գտնուէր Շիքաօ (Ամերիկա) Ընդհ. պատերազմէն ի վեր լուր չունի իր մասին, իր հասցէն գիտողներէն կը խնդրուի իմացնել: Simon Karamanlianի, Usine Vigier, Pont St. Esprit (Gard) France.

Ամերիկահայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել: — Բնիկ Պիլիքի Ս. Յովհաննիսայ թաղէն նաճար Գէորգեան.

նի որդին, Լեւոն Գէորգեան կը փնտռէ իր մօրեղբայրը (անունը չի յիշէր) որ Ամերիկա կը գտնուի: Իր մասին լուր ունեցող բոլոր հայրենակիցներէ կը խնդրուի իմացնել Լեւոն Գէորգեանի, 16, Bd. des Italiens, St. Louis Marseille.

Կը խնդրուի «Հայրենիք» օրաթերթէն արտատպել:

— Կիրճիկ Նորայր և Ժերար Աֆարեաններէ (Կօշկակար) կը խնդրուի իրենց հասցէն իմացնել ստիպողաբար H. Meguerianի, 138 Rue Lafayette, Vienne (Isère): Կը կարծուի թէ այժմ կը գտնուին Մարտիկ և կը զբաղին Կօշկակարութեամբ:

MONDE

Միջազգային մեծ շաքարաւորութիւնը գրական, գեղարուեստական, գիտական և ընկերային տեղեկութեանց

Կը հրատարակուի մաշի ուրբաթ, Գին 1.50 ֆրանք, տարեկան բաժնեկից 50 ֆր., վեցամսայ՝ 25 ֆրանք (Ֆրանսայի համար):

Հասցէ.— Administration de Monde, 50 Rue Etienne Marcel, Paris (2e).

Կ'ուզուի ժողովուրդի և քրիստոնէի սրբի սրբի պաշտօնէ կարող գործաւորուհիներ: Դիմել՝ մաշի օր ժամը 1—3, Օ. Յակոբեանի, 11 rue Senechal, սենեակ թիւ 30, մէջը Գուրու կամ Պէլլի:

Օ Թ Օ

ԻՆՔՆԱՇԱՐԻ ՎԱՐԵՆՈՒ ԴՊՐՈՑ Ինքնաշարժ (օթօ) վարելու փափաք ունեցողները թող անմիջապէս դիմեն՝ ոսկերիչ ժամագործ՝

ԺՕԶԵՆ ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆԻ 2 Rue Francis-de-Pressensé — 34 rue d'Aix, Marseille.

Ութը դասը 100 ֆրանք, շաբաթը երեք անգամ, դասի ժամը առաւօտ 7.30—8.30, կէս օրէ վերջ 1—2:

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ և խոնարհոց. շուք, կազ, էլեկտր. աշխատանոցի յարմար: Մէջը թիւ և մարշէի մօտիկ: Պայ 7 տարի տարեկան վարձը 2500: Դիմել Պ. Անանիեանի, 48 Rue Compans Մէջը Place des Fêtes.

EMPIRE Միգր-Յոլ՝ 87 Av. Wagram

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէջ. Շաթլէ: Արմատ. և նոր մէթոն. դարձ. արանք և կանանց մորթի, արեան, վիներ. հիւր. և վարիսի: Ամէն օր 9.12.2.8, Կիր, 9.12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԻՇԿՆԵՐ 123 Bd. Sébastopol, Փարիզ, Մէջ. Réaumur. Մեղանցք., արեան, մորթի հիւանդ. սարքաւոր.: Կ'ընդունի մաշի օր 9—12 և 2—8 և Կիրակի առաւօտները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՏԱԿ Է «ԱԳ — ՏԱԳԻՔԱՌԱՄԵՆՑ ԳՈՅԱՄԱՐՏԸ»

1914—1918 մեծ եղեռնի շրջանին եղակատի և Սեբաստիոն միջև զանազան Ազատի վրան վրայ մղուած չորս տարուան զոյամարտի պատկերալից պատմութիւնը լոյս կը տեսնէ մօտ ատենէն: Գիրքը պիտի բաղկանայ 300է աւելի մեծադիր էջերէ, որուն վեց պրակները լոյս տեսած են ընտիր թուղթի վրայ մաքուր տպագրութեամբ: Կը խնդրուի սոյն զոյամարտին վերաբերող ներուստու կնիքունիկներէր փոխանակել նետուեալ հասցէին: A. Arabian, 36 rue des Dominicains, Marseille.

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89 Մէջը՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՐՈՆ

Չափու վրայ տոկուն և ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական մեք. ուսումնասիրած կօշիկակարը միայն գոհացում կընայ տալ մեքի: Մասնագիտութիւն Բոնէի սը Շիւնի: շեռածայնով իսկ կրնաք խորակցիլ: Ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ: Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորոգութեան

ՌԱՏԻՍ ՄԱՍՆԱԳԷՏ Պ. Ա. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ 2 rue des Fossés St. Jacques, Paris (5)

Գ Ր Ա Ս Ե Ն Ե Ա Կ Վ Ա Հ Ա Ն Զ Օ Լ Ա Ք (SCHOLAK)

ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ՝ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ՝ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ

Հիմնադրուած 1906ին ՓԱՐԻԶ

6 rue Adolphe Focillon, Paris Tél. Gobelins 19—60

Ներկայիս՝ 1. Brunoյի մէջ՝ վարձու երկու յարկաբաժիններ 2—3 սեն. եակնոց, յոգարան, նոր շէնք:

2. Brunoյի մէջ՝ ծախու երկու հողեր շահաբեր կալուածներու շինութեան յատուկ, խանութով, քառակ. մէջը 90 ֆր.:

3. La Bauleի մէջ՝ ծախու ծոկեղերեայ արդիական villa մը շինուած 1930ին:

4. Հարիւրին 5 տոկոսով փոխառութիւն՝ այն յաճախողներուն որոնք կ'ուզեն շահաբեր կալուածներ կամ վիլաներ շինել: Ենթադրութեամբ համար վերջին գին:

5. Փորթ տ'Օրլէանի մօտ 10 պարիկ հողամասեր փոքր տուներու շինութեան համար. վճարման դիւրութիւններ: Լապատեհութիւն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՃԱԶԱՐԱՆ Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէջը օտեն և Սէն Միշլէլ շեռածայն Litrre 38—43

Արեւելեան և եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ՝ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԻՊՈՒԹԵԱՆ

Varices (վառիս) և hémorroïdes (էմորոյիս) արմատական դարմանուած առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:

Տիարէն (diathermie), (իւլտրա-վիօլէ) ultra-violets.

ԳՆՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏԵՐՈՒ ԱԵՒԱՑԱԿՈՒԹԵԱՆՍԻՐ

Բնդունելութեան ժամեր մաշի օր 4—7.30, Կիրակի և տօն օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-49

(Կառ տիւ Նօի և Կառ տը Լ'էսթի մէջտեղը)

ԾԱՌՈՒ ՀՈՂԱՐԱՅԻՆՆԵՐ 120 ՄԵԹՐԵՆ

ՍՍՍԵԱԼ

Փարիզէն 15 վայրեան և կայարանէն 4 վայրեան հեռու, հարողակցութեան բազմաթիւ և արագ միջոցներ, վճարելի 5 տարիէն, կարելի է պայմանաժամը երկարաձգել: Ջուր, կազ, էլեկտրականութիւն և կոյուղի պատրաստ: Մանրամանութեանց համար դիմել մաշի օր ժամը 9—12 և 2—6.30, իսկ Կիրակի օրեր միշտ և կէս օր Պ. GUERYի 1 ROUTE D'ORLEANS, CACHAN.

Հաղորդ. միջոց.— փորթ տ'Օրլէանէն առնել 88 Թիւ Թրամուէլը և իջնել GRANGE ORY կայարանը: Չեր տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուի համարաբան մը պէտք եղած քաղաքապետները տալու համար:

Մ Ե Ծ Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

M. HABIAN

31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-29

Թրամ. 40, 45 օմտօպ.

Արեւելեան և եւրոպական մաշի տեսակ նպարեղէնները թարմ և ճոխ մթերք: Ամանադժուհանճերն իսկ գոհ կը ձգենք: Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում, Գիրքեր անմրցելի: Ապսպարանքները արագ կը յանձնուին ընկալանքներով:

Ս Ա Պ ՈՒ Ն Ջ Ե Ա Ն Ե Ղ Բ Ա Ր Ք

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵՍ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

39 Rue de Trévis, Paris (9), մէջը՝ Cadet, Tél. Prov. 06 91

Ամէն տեսակ արեւելեան և եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ և մեծաքանակ վաճառում:

Յաճախողներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիւնեթի գերմանական մեքենայով անարատ և թարմ սուրճ:

Ապրանքներուն ամենալաւր՝ անմրցելի գիններով:

Հայրենակիցներ, օգտուեցի՛ք ստիքին

Հ Ա Ր Ի Ի Ի Ի Ե 25 Զ Ե Զ

Փարիզէն վկայեալ և Պոլսոյ հրապարակին հանրածանօթ դիմելով

ԺՕՐԺ ԶԷՊԵՅԵԱՆԻ, "ՕՍԻԶՕ ՏՕ

ՀԱՐԱՇ

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, etc.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN. Rédaction et Administration: 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10°).

Table with publication details: 4th year, 12th issue, 1931, 12th April 1931.

№ 5001 1542

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ

ԱՆՏԻՐՈՒԹԻՒՆ

Թերթերը գրեցին թէ Ազգերու Դաշնակցութեան Գաղթականներու Յանձնաժողովը իր վերջին նիստին մէջ...

Մեր տեղեկութիւնները կը հաստատեն այս պարագան: Միեւնոյն ատեն կ'իմանանք թէ արդէն իսկ ձեռնարկներ կը կատարուին այս ուղղութեամբ:

Կը նշանակէ թէ հազարաւոր մարդ-արարածներու տեղափոխութիւն մը պիտի կատարուի նորէն, նման լքեալ գոյքերու կամ կարասիներու փոխադրութեան:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը օր առօր հաշուեյարդարի ենթարկելու համար գաղթականներու տաղտուկը, վարձու պիտի տայ Յունաստան մնացած բազմութիւնները, իբրև աշխատանքի միջոց: Իբրև ինչպէս, շէնցնելու համար Յարանսայի հարաւարեւելեան շրջանի ընդարձակ հողերը (աւելի ճիշդ՝ ճահճային տարածութիւնները):

Ինչպիսիք մը, — ո՞վ է ստանձնած այս տաժանելի գործին պատասխանատուութիւնը, ի դիմաց Հայոց ազգին...

Պ. Բաշալեան ժընեւ կ'երթեկէ Գաղթ. Յանձնաժողովին անունով: Բայց իրականին մէջ այդ Յանձնաժողովը անուանաւոր Մարմին մըն է, եւ նոր է որ կը վերակազմուի: (Ժընեւի խորհրդակցութիւնը տեղի ունեցած է Մարտ 10 — 11ին): Պ. Բաշալեանի ծախքերը կը հոգայ Բարեգործականը, որուն հետ կապուած գործերն ալ ինքն է որ կը հետապնդէ:

Արդ, Գաղթ. Յանձնաժողովին նախկին մնացորդները կամ նոր յաւելուածները եւ Բարեգործականը կ'ըմբռնեն այս յանձնառութեան ծանրութիւնը: Կը ստանձնեն անոր պատասխանատուութիւնը: Ո՞ր եւ է ատեն խորհրդակցած, կարծիք հարցցած են այս մասին, եթէ ոչ «ազգովին», գոնէ իրենց հատուկ շարժումներով:

Այլ երջանիկ պարտները գաղափար ունին Յարանսայի հարաւարեւելեան շրջանի աշխարհագրութեան մասին: Մասնօրէն տեղական, այլ մասնաւոր՝ գեոքոմիան, տեղաւորման պայմաններուն:

Գիտեն որ թոյլտուութիւն, դիւրութիւն չկայ համախուժ պայքրելու: Իմացած են գոնէ, որբերու տեղաւորման պայմանները: Կամ Պուլկարիայէն փոխադրուած Ռուսերու կացութիւնը:

Յարանսան «բէնչուէր»ի պէտք ունի, եւ կրնայ գտնել ո՞ւր որ ուզէ: Ազգերու Դաշնակցութիւնն ալ միշտ՝ կը ձգտի հոգ մը պակաս ունենալ: Իսկ մե՞նք, — պիտի գիտնանք վերջապէս թէ ինչ կ'ընենք...

Նորութիւն մը է զբոլոր խնդիրը: Յունաստան քանի մը տարիէ ի վեր ամէն ժողով մէջ կը յիշեցնէր գային: Կ'արծարծէ իրեն յատուկ հաշիւներով:

Բարեացակամութիւն չի պակսիր: Յունական կառավարութիւնը ինքն ալ գիտէ որ հայ գաղթականները բոն մը չեն իրեն համար: Բայց մեր անտիրութիւնը պատճառ կը դառնայ որ գործեր սարքուին մեր գլխուն վերեւ:

Արդ, իրաւունք ունինք հարցնելու թէ սպառած են բոլոր միջոցները:

Գաղթ. Յանձնաժողովը կամ Բարեգործականը որեւէ ատեն մտածեցին լուրջ ձեռնարկ մը կատարել տեղին մէջ, խնդիրը բազմապիսի տեղի ունի վրայ, փոխանակ ընդ առաջ երթաւ Փարիզի կամ ժընեւի մէջ մշակուած առաջարկներու:

Անս Մակեդոնիոյ որբերուն խնդիրը — ճշմարիտ անել մը, որուն լուծումը կրնայ յանգիլ նոյնիսկ տեղափոխութեան: Անշատ եւ ինքն իր մէջ ամփոփ խնդիր մըն է, ծնած՝ բացատրիկ պարագաներէ:

Նոյնիսկ այս մասնակի խնդիրը չէ զբաղեցուցած ոչ Գաղթ. Յանձնաժողովը, ոչ Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը, ոչ ալ Բարեգործականը: Ապահովարար՝ Բարեգործականի տեղական (Յունաստանի) ներկայացուցիչները չեն ալ հետաքրքրուած այս տղոց գոյութեամբ: Այլապէս, կը հաւատանք թէ մինչեւ յունաստանութեան դուռը չէին հասցնել գտնուելու: Չէին ստիպել Մակեդոնիոյ շրջանը կատարել, գիւղէ գիւղ թափափուի ի խնդիր պատճառ մը հացի:

Երբ անուշադրութեան մատնուած է այս պատիկ խնդիրը, ինչպէս ծրագրներ կ'որոճան, թելադրութիւններ կ'ընեն հազարաւոր բազմութիւններու մասին: Այն ալ առանց բոլոր միջոցները սպառած ըլլալու:

Ժողովուրդը ենթալի է հոտ: Մարդիկ են որ պիտի փոխադրուին անձանօթ ուղղութեամբ, թէ աթոռներ եւ սեղաններ արթորներ կամ գերանդիրներ:

Մինչեւ ո՞ւր եւ մինչեւ ե՞րբ — այս անտիրութիւնը:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ՎԵՐՍՎՍԱՆ ՇԱՐԺԻԼ

Թուրքեւպարսիկ սահմանադրուի քիւրտ ցեղախումբերը վերսկան ըմբոստական գործողութիւններու:

Թուրք կառավարութիւնը օգնական ուժեր ղրկելով գորացուց Պայազիտի շրջանին իր պահակազորքը ու դիմուժ կատարեց պարսիկ կառավարութեան որ հակողութիւն կատարէ եւ ի հարկին արգելէ քիւրտ ուժերու համախմբումը որ այս պահուս տեղի կ'ունենայ Սարը-Սուրի հիւսիսը եւ Սուլուի իրգայի կիրճին մէջ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԲԱՆՈՒՈՐ ԵՒ ԳԻՒՂԱՅԻ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՆԵՐ

Սալը կուսակցութեան ընդհանուր դիւանը քանի մը օր առաջ նիստ ունեցաւ Լամէթ փաշայի նախագահութեամբ: Այս դիւանն է որ պիտի ճշդէ երեսփոխանական թեկնածուները: Գիւլանին ձգտումը հետեւեալն է. —

- 1. Ներկայ Ազգ. ժողովին մեծամասնութիւնը նոր ժողովին հիմը պիտի կազմէ:
2. Նոր երեսփոխան չպիտի աւուրի այն ասպարէզներուն մէջէն, որոնցմէ բաւականաչափ ներկայացուցիչներ կան ներկայ ժողովին մէջ:
3. Պայազիտեաններէն եւ բանակէն երեսփոխան չպիտի աւուրի:
4. Ոչ ոք երեսփոխան պիտի ըլլայ, պարզապէս իբր վարձատրութիւն անցեալին մէջ իր ըրած ծառայութեանց:
5. Նոր ժողովին մէջ Սալը կուսակցութեան անունով բանուր եւ երկրագործ երեսփոխաններ պիտի գտնուին: Այս երեսփոխանները իրական բանուր եւ երկրագործ պիտի ըլլան:

Համայնախմբուող Թուրքիոյ մէջ

Թուրք թերթերուն տեղեկութեանց համաձայն, համայնափարները քանի մը օրէ ի վեր նոր գործունէութեան մէջ մտած են: Համայնափարները, Մայիս 1ի համար, կարգ մը թուրքիկներ պատրաստած եւ սկսած են զարտնաբար գտնական տեղեր տեղափոխելու: Սալը կուսակցութեան անունով կը գործուի եւ կարգ մը համայնափարներ երեսփոխան ցոյց կը արուին:

Հասկցուած է որ յայտարարութիւնները ձեւաւորի ծխախոտի գործարանին բանուրները գրգռելու նպատակ ունին: Ոստիկանութիւնը ձեռք անցուցած է թուրքիկները եւ քննութիւն կը կատարէ:

Հանրային Պարսի խնդիրը

Գործադարներու Սորհուրդը Լամէթ փաշայի նախագահութեան տակ նիստ գումարեց: Ժողովին մէջ, արտաքին գործափար թէ վիճիք Ռիւշտի տեղեկութիւններ տուաւ Հանր. Պարտքի խնդրին շուրջ Ֆրանս. դեսպանին հետ ունեցած շփումներու մասին:

Յարանսական դեսպանը այս խնդրին մասին իր տեսակցութիւնները կը շարունակէ: Դեսպանին անպաշտօն այցելութեան միջոցին ալ այս խնդրին մասին բանակցութիւններ կ'ըլլան, այնպէս որ հաւանական է որ հարցը նոր բանակցութեանց յանգի: Դեսպանին միջոցով բաժնետէրերը ընդունած են թէ ներկայ կացութեան բերումով նոր բանակցութեան սկսիլը անհրաժեշտ է:

Տիրող կարծիքը այն է թէ ոչ մէկ պատճառ կայ բանակցութեան չսկսելու, եւ թէ այս շփումներէն վերջ կը սպասուի որ բաժնետէրերը պատուիրակ ղրկեն:

Թուրքիոյ յարաբերութիւնները

Պուլկարիոյ Պորիս թագաւորը, եւ թագուհին Պոլիս պիտի հասնին Մայիս 14ին կամ 15ին եւ անմիջապէս պիտի մեկնին Էնկիւրի:

Թագաւորին կ'ընկերանան նաեւ իր երկու ջորերը եւ Սիւրիլ իշխանը: Արքայական ընտանիքը, որուն կ'ընկերանայ նաեւ Պուլկարիոյ արտաքին նախարարը Պուրօֆ, Էնկիւրի մէջ, հիւր պիտի ըլլայ Մուսթաֆա Քէմալի:

Իզմիր խաղախոյնը

Իզմիրի վրայ բռն ժողովրդի մը պայթեցաւ որուն յաջորդեց յորդառատ ու երկարատեւ անձրեւ մը: Քաղաքին մէջ, բազմաթիւ թաղեր ողողուցան, հինգ հոգի շանթահար եղան: Հեղեղը աւելց ջրաղբիւսի փողոցները, ջրելով բազմաթիւ անձեր: Հինգ հոգի խեղդուցան:

Ռուսերգերման քանակցութիւններ

Ռուսերգ օր, Պերլինի մէջ սկսան բանակցութիւնները խորհրդային անուարական պատուիրակութեան եւ զերման ճարտարաբանութիւնի ներկայացուցիչներուն միջեւ, Ռուսիոյ կողմէ Գերմանիոյ տրուելիք կարգ մը յանձնարարութեանց մասին: Այս յանձնարարութիւնները նախատեսուած էին զերման ճարտարագործներու վերջերս Ռուսիոյ մէջ կատարած ճամբորդութեանց ընթացքին:

Այս սպասարանները կը գնահատուին 300 միլիոն ոսկի մասը: Ինչպես ճարտարագործներու, զերման կառավարութիւնը ստանձնած է խորհրդային ապսպարանքներու վճարման 100ին 70ի երաշխաւորութիւնը:

Յոյնեւֆրանսական անուարար

Կը յիշուի թէ յոյն կառավարութիւնը խզեր էր Յարանսայի հետ անուարական պայմանագրութեան մը կնքման բանակցութիւնները, այն առարկութեամբ թէ, Յարանսա աւելցուցած ըլլալով մաքսատուրքը, անկարելի կը դարձնէ յունական գինիի Յարանսա մուտքը:

Այս առթիւ, պատասխանելով օտար թղթակիցներու հարցումներուն, Յունաստանի արտաքին նախարարը յայտարարեց. — Յարանսա կ'ուզէ պաշտպանել իր գինիները, իր իրաւունքն է, կ'ընդունինք Ֆրանսական կառավարութեան զփուարութիւնը այգեպաններու ճնշումին առջեւ, բայց այդ չի նուազեցնել զփուարութիւնները: Յոյնեւֆրանսական յարաբերութիւնները կը մնան սովորական: Փոխադարձաբար ներածումներ պիտի կատարուին ընդհանուր մաքսատուրքի հիման վրայ:»

Ռուսական ճարտարապետական ծագումը

Թիթուլէսը որուն պաշտօն յանձնուած էր կազմել Ռուսանիոյ նոր դահլիճը, վերջացուց իր բանակցութիւնները գտնական հոսանքներու պետերուն հետ, որմէ վերջ, այս վերջիններ թագաւորին կողմէ հրաւիրուցան տեսակցութեան: Այս տեսակցութեան ընթացքին, թագաւորը կոչ ուղղած է իւր քանչիւր հոսանքի պետերուն, որ ընդառաջ երթալով թիթուլէսը ձեռնարկին, նպաստեն միացեալ դահլիճի մը կազմութեան:

Այսօր ուրեմն յայտնի պիտի ըլլայ թէ թիթուլէսը պիտի յաջողի: Այն պարագային որ քաղաքական հոսանքները յօժարին մտնել դահլիճին մէջ, թիթուլէսը անոնց պարզէ ծրագիրը գոր կ'ուզէ գործադրութեան դնել:

Հնդկաստանի խոյվութիւններ

Ամբիցարի մէջ, մաս մը Հնդկներ ժողով գումարելով, քուէարկեցին բանաձեւ մը, որով գովքը կը հիւսնեն Լահորի մէջ ոստիկանական պաշտօնեայի մը սպանիչներուն, եւ մարտիրոս կը հռչակեն, երկու օր առաջ Լահորի մէջ կախուած ոճրագործ մը, որ սպաններ էր անգլիացի սպայի մը կինը:

Ոստիկանութիւնը Պերտուլի մէջ ձերբակալեց հարիւրի մօտ ազարակապաններ եւ բազմաթիւ զիւղացիներ, որոնք արգելք կը հանդիսանային սերիշ աղանդէ մէկու մը երկրագործական աշխատութեան:

Ֆրանսիայի ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

(ՀԱՅԵՐ ԵՒ ՌՈՒՍԵՐ)

Տեսնուած կան տաղանայը ամէնչէն աւելի կը հարուածէ բնականաբար այն գաղթական գործաւորները, որոնք ինչպէս Հայերն ու Ռուսերը, ըլլալով հայրենազուրկ, չեն վայելիր իրենց ազգային կառավարութեան պաշտպանութիւնն ու օժանդակութիւնը: Ահա թէ ինչ կ'ընէ Ռուսիոյ նախկին արտաքին նախարարներէն Պ. Միլիւտեօֆ, «Էնթրանսիտան» ի աշխատակցին, Ռուս գործաւորներու մասին որոնց իրականութեան կացութիւնը կը համայնախոսութեան հայ աշխատաւորներու կացութեան:

Պ. Միլիւտեօֆ, պարզելէ յետոյ ուսումնասիրութիւնները զփոշակ կացութիւնը կը պատասխանէ խմբագրին հետեւեալ հարցերը: — Բայց, գաղթականներու յատուկ պաշտօնական կանոնադրութիւն մը չկա՞յ: — Ընդէն է, կայ. 1928 յունիսին, Ազգերու Դաշնակցութեան կողմէն հաւաքուած միջկառավարական խորհրդաժողովը կառավարութիւններէն խնդրեց որ չիւրաքանչէր ուսումնասիրութիւններուն (ինչպէս նաեւ Հայերուն) օտար աշխատանքը սահմանափակող կանոնները, առանց նկատի ունենալու այս գաղթականներուն մասնաւոր կացութիւնը եւ չձեռնարկեն անոնց արտաքսման, մինչեւ որ գրացի պետութեան մը՝ մուտքի արտօնութիւն չստանան:

«Այս յանձնարարութիւնները որ մտած են 1928 յունիս 30ի կարգադրութեանց մէջ, Յարանսայի մէջ ի գորտ են 1930 փետր. 1էն ի վեր, 1930 յունուար 1ին՝ նախագահական հրովարտակի նիւթ կազմած ըլլալով: Սակայն, մեռեալ տառ մնացած են ցարդ: Ինչո՞ւ չեն գիտեր:»

«Տեսնուած կան տաղանայը եւ անգործութիւնը անշուշտ վերջ պիտի գտնուի: Բայց, գաղթականներու յատուկ պաշտօնական կանոնադրութիւն մը չկա՞յ:»

Անցեալ տարի նոյն այս շրջանին, անգործներու ընդհանուր թիւը ցոյց կը տրուէր 1524: Ապրիլ 4ին, Փարիզ քաղաքի անգործներու թիւն էր 21,910 (5551 կիներ) անցեալ շաբթուան 22,172ին դէմ: Սէնի միւս համայնքներուն մէջ 14,436, ընդամենը ուրեմն Սէնի ամբողջ նահանգին մէջ 36,346 անգործներ, անցեալ շաբթուան 36568 ին դէմ, ուրեմն 222ի նուազում մը մէջ շաբթուան ընթացքին: Ըսած ենք նախապէս թէ պաշտօնական այս թիւերը բոլորովին չեն համապատասխանիր իրականութեան, իսկ այս վիճակագրութեան մէջ, ցոյց տրուած յաւելումը կուգայ անուկից, որ 5 նոր օգնութեան քննուողներ յատուտուած են տարբեր վայրերու մէջ, արձանագրելով տեղական անգործները, որոնք ցարդ նպաստ չէին ստանար որեւէ տեղէ:

Մարտի 30էն 4 ապրիլ, Յարանսա մտած են 1190 օտարականներ՝ իբր աշխատաւոր, իսկ իրենց երկիրները սեղանած են 2454 օտարականներ:

Հ. Կ. ԽԱԶԻ 20ԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ
 Նախաձեռնութեամբ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
 և ՓԱՐԻՉԻ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՄԱՍԻԱՃԻՒԻԼԻ
 19 Ապրիլի կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչև 11
 SALLE WASHINGTONի մէջ ԷՄՔՐՈ Georges V.
 Հովանաւորութեամբ և նախագահութեամբ
Պ. Ա. Ա Շ Ա Ր Ո Ն Ե Ա Ն Ի
 Ճոխ գեղարուեստական բաժին
 Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»ի խմբագրատունը

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՍՈՒՍՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՍԻՍ
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

ԵՐԳԱՅԱՆԴԵՍ ՀԱՅՎԱՆՈՒԹ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

18 Ապրիլի Երեւանի իրիկուն ժամը 8.30ին
 Pleyel ցան, Salle Chopinի մէջ, 8 Rue Daru, (Métro: Ternes)
 Կը մասնակցին՝ Paul Fauchet, ուսուցիչ պետական երաժշտա-
 նոցի, Roger Boulmé, (violoncelliste), Արա Պարթեւեան, Julien
 Brun (flûtiste)
 Տոմսերու գինը՝ 50, 30, 20, 10 և 5 ֆրանք
 Կիմեր.— Maison Pleyel, 252 Rue du Fbg. St. Honoré, M. M.
 Weiler, 111 Bld. Saint Michel, Հրանդ Սամուէլ, 51 Rue Mr. le
 Prince. և «Յառաջ»ի խմբագրատունը:
 ԵՄՔՐՈ.— Սրահին դուռները կը փակուին ժամը 9ին:

Լ Ո Յ Ս Ց Ե Ս Ա Ի

Ա Մ Ե Ն Ո Ւ Ն Հ Ա Ս Ց Ե Ն

ՀԱՍՑԵՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱԲԱՆԱԿ ՀԱՅԵՐՈՒ, 176 էջ
 Գինն է 6 ֆր., փոստի ծախսը՝ 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.
 փնտուկ բոլոր գրքովաճառներու մօտ
 Կեդրոն.— «Արփի» գրատուն, L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris (20).
 Լիոնի շրջանին համար գիմել Պ. Սահաթճեանի, 4-6, Rue
 de la Part-Dieu, Lyon.
 Մարտէլի շրջանին համար գիմել Մերիկեանցի, Կը գտնուի
 նաև Լ. Գեւորեանի մօտ, «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

**ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
 ՀԱՅԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻՍ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
 Մէթրո օտէն և Մէն Սիշելի Հեռաձայն Littre 38-43
 Արեւելեան և եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochecouart Մէթրո Cadet և Anvers Autobus J. JB.
 Tél. TRUDAINE 56-58
 Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարգի և Աղիքի հիւանդութիւններ
 Յատուկ յարկաբաժին վերականգնող և Մորթի հիւանդութեանց
 ULTRA-VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ու-
 կորի, Ջրային, Արեան հիւանդութիւններ և Յօդացաւ:
 Ինչպէս նաև Assurances Sociales հիւանդներ:
 Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9-12 և 3-7, կիր. մինչև կէսօր:

**GRANDE EPICERIE INTERNATIONALE
 ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐՔ**

215 Rue Vendôme (Լիոն), փլաս Կիշառի մօտակը
 Լիոնի եւ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԵԱՆ
 Մեր վաճառատան սկզբունքն է ծախել ամեն զնոյ և
 շահիլ արագ շրջանառութիւններ:
 Այս երկրորդ անգամն է, երկու ամսուան ընթացքին, որ
 մեր ծախած արեւելեան և եւրոպական նպարեղներու
 վրայ գգայի զեղջ կ'ընենք:
 Մեր սկզբունքն է ժամուածիւն, մարքուածիւն, ուղղամտու-
 թիւն: Այս պատճառով մեր գիները անմրցելի են, ապրանքը
 լաւ և սպասարկութիւնը անմեղի:
 Եւրոպացիք մեր նոր գեղջերուն և բաղաւորեցէք ուրիշնե-
 րու գիներուն և մեր նախորդ գիներուն հետ:
 Կ'ընաք համոզուիլ միայն փորձելով և գոյի պիտի մնաք:
 ՄԱՐԻԼՈՍԵԱՆ ԵՂՐԱՐՔ

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
 Place des Abbesses
 Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88
ՎԱՐՉՈՒ ՍՐԱՂՆԵՐ
 Պարսիական, Կիւրիական, Կիւրիական, Կիւրիական, Կիւրիական,
 Երեւանի, Երեւանի, Երեւանի, Երեւանի, Երեւանի, Երեւանի,
 Մասնաւոր գին շալերու

ՎԱՐՉՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

Երկու սենեակ և խոհանոց.
 Զուր, կազ, կիւկոր. աշխատա-
 նոցի յարմար: Մէթրոի և մար-
 շէի մօտակը, Պայլ 7 տարի: տա-
 րեկան վարձք 2500, Գիմել Պ.
 Անանիկեանի, 48 Rue Compans
 Մէթրո Place des Fêtes.

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԺՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Ամբաս-
 ան և նոր մէթրո. դարձ. արանք և կա-
 նանց մորթի, արեան, վերսեր. հիւր-
 և վարձի: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4իր, 9-12.

ՄԱՍՆԱԳԵՏ ԲԺՇԿՆԵՐ 123 Bd.
 Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
 Միջանցք, արեան, մորթի հիւանդութ-
 անքը: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
 12 և 2-8 և Կիրակի առաւօտները:

Օ Թ Օ

Ինքնուշարժ ՎԱՐԵԼՈՒ ԴՊՐՈՑ
 Ինքնաշարժ (օթօ) վարելու
 փափաք ունեցողները թող ան-
 միջակայս գիմել՝ ոսկերիչ ժա-
 մագործ՝

ԺՕՔԵՑ ՂԱՋԱՐՈՍԵԱՆԻ
 2 Rue Francis-de-Pressensé —
 34 rue d'Aix, Marseille.
 Ութը դարը 100 ֆրանք, շա-
 բաթը հրեք անգամ, դասի ժա-
 մեր առաւօտ 7.30-8.30, կէս
 օրէ վերջ 1-2:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
 208bis, Rue Lafayette Paris (10)
 Le Gérant H. STEPHAN

BOURSE Benefices intérêts **ՊՈՒՐՍ**
 peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres ou
 espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et Cir-
 culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accrédité. 16,
 rue Drouot, Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԵՍԵՐԵԱՆ
 ՄԱՍՆԱԳԵՏ ՆԵՐԻՒՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
 Varicesի (վառիս) և hémorroïdesի (էմոռոյիտ) արմատական
 դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մե-
 թոտներով:
 Տիաղէութի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
 ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱԿ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԳՈՒԹԵԱՆՑ
 ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ ամէն օր 4-7.30, Կիրակի և տօն
 օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-49
 (Կառ տիւ Նօնի և Կառ տը Ի'էսդի մէջտեղը)

Դ Ե Ր Ջ Ա Կ Հեռաձ. Provence 67-07
Ո Ւ Ն Ճ Ե Ա Ն
 66 Rue d'Hauteville PARIS (10e)

Դ Ե Ր Ջ Ա Կ Հեռաձ. Provence 67-07
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԽԱՆՉԵՐԵԱՆ
 71-73 Route d'Orléans. Cachan, (Seine)
 ՄԱՍՆԱԳԵՏ Պանեոյի 88 թիւ հանրակառ. քին կայտարանին ճիշդ գե-
 մացի ամբարձրմանին երկրորդ յարկը:

Մ Ե Շ Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Ս Տ Ո Ւ Ն
M. HABIAN
 31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-29
 Թրամ. 40, 45 օմօպ.
 Արեւելեան և եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղներու
 թարմ և ճոխ մթերք: Ամանադուռահաններն իսկ զո՛ր կը
 ձգենք: Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառում: Գիները
 անմրցելի: Ապսպրանքները արագ կը յանձնուին ընկալարանները

ԱՌԱՋԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒՆ
 ԳԱՆՈՐ ՏԱՓԱՌՈՒ
TAILOR
Georges Cherbetian
 Métro Poissonnière 94, RUE LAFAYETTE - PARIS

ՍՈՒՇԱԿԱՎԱՃԱՌ Ն. ՊՈՒՏԱԳԵԱՆ
 Պոլսոյ հանրածանոթ եփրիմ տան մէջ տարիներով աշխա-
 տելէ վերջ, փարիզի մէջ կատարելագործած է արհեստը և
 այժմ ունի իր սեփական վաճառատունը
ԿԸ ՇԻՆԷ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈԳԷ
ՕԳՏՈՒԵՑԻՔ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՍՏՉ ԱՂՈՒԷՄՆԵՐԷՆ
ԽՆԱՄՈՒՍՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ՉԱՓԱՌՈՐ ԳԻՆ
 15 Rue Henri Monnier, Paris (9e)
 Métro Pigalle Հեռաձայն Trudaine 07-90

CORDONNERIE «AKAP»
 Maison A. KAPIKIAN
 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
 Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՈՒՆ
 Չափու վրայ տոկոս և Յաշակաւոր կոշիկ ունենալու հա-
 մար ոտքի կազմակերպական ձեւը ուսուցանուած կոշիկակարը
 փրայն գոհացում կ'ընայ տայ ձեռք: Մասնագիտութիւն Քուէի
 տը Շինի: Հեռաձայնով իսկ կ'ընաք խորակցիլ: Ժամադրու-
 թեամբ չափ առնելու կուգայ:
 Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորոգութեան

ԻՆՉՊԵՍ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒ ԸՆԿՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ
 Երբ մարդու մը գործարանները կը ստանան կանոնա-
 սնունդ և օր, արեան շրջանառութիւնը կ'ըլլայ կանոնա-
 ճկարութեան և հիւանդութեան առան մարդու եւանդը
 պակաս և արեան մէջ լաւաջ կուգան թոյներ, որոնք պա-
 ճառ կը դառնան անժամանակ ծերացման և երբեմն մահու-
 Յայտնի գիտնականներ Պրատին, Սեկար, Քարնո եւայն
 տասնաւ են, որ արեան մաքրումէն վերջ, տկար և թու-
 ժարանները կը վերստանան իրենց բնականոն վիճակը և
 բարձրանայ հիւանդին եւանդը:
 Այս պատճառաւ KALEFLUID կը ծառայէ հիւանդանոցի մէջ
 եւս մաքրութեան և շիղջերու ուժեղացման: Պատանջելու
 գրքերը (արի):
 KALEFLUID կը ծախուի ամէն տեղ, եթէ չկայ, գիմել
 մեր հասցէին՝ ստանալու համար contre remboursement
 Sté. KALEFLUID, 49 rue Balagny, Bureau 21, Paris (17).

**ՁՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
 ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**
 ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝
 1.— փարիզի շրջականները ամէն ուղղութեամբ հողաբա-
 ժիններ գնելու:
 2.— Ամսական փոխութիւն ամբողջութեամբ կամ մա-
 սամբ վճարուած հողամասերու վրայ:
 3.— Վիլաներ, տուններ և բնակարաններ գնելու և վա-
 ձելու:
 4.— Տուններու և ամէն տեսակ fonds de commerceներու
 վրայ գրաւակնով փոխառութիւն ստանալու:
 5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմելու
ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱՐԱՀԱՍԵԱՆ
 Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra.
 Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10-12 առաւօտները և
 4-7 կէսօրէ վերջ, կիրակի և տօն օրեր ժամը 10-1: Հեռա-
 խոս Provence 87-32 և 82-48:

Columbia **POLYDOR**
 Agence exclusive REGISTERED TRADE MARK
 H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-83
 1931ի Հայերէն, լուսարէն և թուրքերէն լատինագիր
 փլաքները հասած են նուազում և երգուած նշանաւոր ար-
 ուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.
 Ունիք նաև ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (կոր-
 խաւարուած) 300-2000 ֆր.: Կրնանք հայթայթել նաև
 La Voix de son Maître Courant continu, գին 478 ֆր.
 75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Մասնա-
 ները ետ չ'ենք առնելու: Բաց է առնելու օր 8 էն իրիկուն:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
 ՀԱՅՎԱՅԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՍՈՒՍՏՈՒՆԸ
 112 Rue de Turenne. փարիզ (3) Մէթրո՝ République
 Թէլիֆօն՝ Archive 50-61
 Այցելեցէք մեր խանութը և բաղաւորեցէք մեր գիները

ՄԻՋԱԳՎԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԹԻՇԵԱՆ
 Նախկին բժշկապետ Մերսիի ձրանս. հիւանդանոցներու
 Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան
 Բաց է ամէն օր ժամը 9-12 և 3.50էն 7.50. Կիրակի և տօն օրեր
 10-12: Հոն կատարուին Ք. ճանաչողութեամբ ամէն կերպ գն-
 թիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-
 մրգոյն և աւտօթիւնեան դարմանում (radiothérapie profonde)
 նաև ՏՐԱԹԵՐՄԻԻ բուրք կիրառութեան և ելեկտրաբուժան-
 բուրք ձեւերը, որ ներքին, արտաքին և մորթային բազմաթիւ հի-
 վանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին և
 բաւարարող վերջին են:
 Թոքախտաւորներու համար pneumothorax գործողութիւն: Հափ-
 ծախսային կանխարգելիչ և բուժիչ պատուաստ և շիճուկ (պատու-
 աստ անվտանգ):
 Չղային և չղպեան հիւանդութիւններու դէմ քննարկան, թոք-
 լաղրական և ֆրէոյտեան մէթոտներ:
 Դարմանանաւորը ունի իր մասնագէտ բժշկները արձք, թոք,
 ախտի, ինչպէս նաև արանց և կանանց ծննդամիջոցին և վեր-
 քային հիւանդութիւններու համար:
 Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի ԼՈՐԷ ԽԱՍՏ
 Դարմանատան աստիճանը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
 Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութիւն-
 կայցիէ նաև գրքի հիւանդներուն:
 Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-42
 Métro: Place de Clichy-La Fourche, Autobus H. R. Rbis
 Tramway 39, 40, 42, 5:

ՏԻ. ԱՐԻԱ ՁԷՆԻ

 Կը բացատրէ
 անցեալը, կա-
 ուստիները ներ-
 կային մէջ, կը
 գուշակէ ապա-
 դան, ըստ ձեռ-
 քի գիտելու և
 ատղերու և
 քարտերու: Ա-
 մէն օր (Կիր. և ալ մէջը) օ. 3-7,
 բացի Ե. է: 62 RUE DE LA ROCHEFOU-
 CAULD քաղկին Խորք, Բ. յարկ, ալ
 կողմ. MÉTROPIGALLE.

ԱՍԱՆԱԳՈՒԹՅՈՒՆ
 ՓԱՐԻՉԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ
 Առանց ցաւի կը քաշէ և կը դար-
 մանէ ախտները: Ունի ստամոքսաբ.,
 սիրտի ախտներ: Չափաւոր գին:
 Խորհրդակցութիւն ամէն օր ժամը
 9էն 3: 3 Bld. Belleville, Métro
 Ménilmontant.

EMPIRE Միգիթ-201՝ 37 Av. Wagram
Կ'ուզուիմ ժէնոէ ուս կը
 Բրէի տը շին
 պլուզ կարող գործաւարուհիներ:
 Դիմել ամէն օր ժամը 1-3,
 0. Յակոբեանի, 11 rue Sénégale,
 սենեակ թիւ 30, մէթրո Բուրօն
 կամ Պէլլի:

...հաննեբրու բազմութիւնը, այն ժամը պայմաններուն մէջ, որ ինկած ենք մենք ես: Եւ առնոց կազմակերպութիւններուն մասին այս ընդհանուր տեսութիւնը նպատակ ունի միայն մէկ հրահանգը:— դաս առնել անոնց մէջ, **ԲԱՂՂԱՆ**

ԹՈՒՐԲԻԱ

ՄԱՆԻՖԵՍՏՈՒԹՅՈՒՆ ՎԱՃԱՌԱՄԱՐՏԸ

Ռուսերը որոնք մինչև հիմա հրապարակին վրայ ամեն քարիւղ ու շարք կը ծախէին, սկսած են մանիֆեստալի վերաբերելով պարտքերը ու բերել: Մանիֆեստալի վաճառականն ըր բաշխելիներուն 180 հազար ուկրաին արարներ ապաւրած է: Մանիֆեստալի այս ամանութիւնը ուսուական սովորական վաճառամարտի հանգամանքը չունի, որովհետեւ ձափոններն ալ սկսած են զին կտորել ու առատ ներածում ընել: Ձափոնական մանարան— ցուցանիչը այս մասին լայն գործունեութիւն ցոյց տալ սկսած է: Ապարանքներ եղած են Ատանայի, Մէրսիսի եւ Անթալիայի շրջանակներուն համար. ձափոնիները մտադիր են Արեւմտահայերէն մէջ «թրանսիթի» ըր վերաբերելով բանալ, թուրքերը եւ Պարսկերու մէջ աման արարներ ծախելու համար:

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՄԱՐՏ ԿԱՅ ԹԵՂՈՅ

ԵՏՈՒՆ ԿԱՄԻ ԱՅՆ ԱՅՈՒ ՎԵՐՆԱԳՐՈՎ ԿԵ ՔՐԵ ՄԵՃԻՄՈՒՆԵՐԻՆԵՐԻ ՄԵՃ:

Կ'արժէ ծոռէն եւ շատ լըջօրէն բնիկ ուսական վաճառամարտը, որով վերջերս կը զբաղի մեր մասնաւոր: Հրապարակու եղած պնդումներուն համաձայն, վաճառամարտ մեր հրապարակին ալ տակնուվրայ կ'ընէ, եւ իրէ միջոցներ ձեռք բերելու, միայն անոր արտադրողը մը պիտի կարգէ եղի:

Բնութեան տեսակետով, Ռուսիոյ արտադրութիւնը համաշխարհային արտադրութեան հարկերին մէկուկէսն է: Եթէ նոյն իսկ հարկերն հինգ ըլլայ, դարձեալ չի կրնար միջազգային հրապարակ ցնցիլ: Բայց եւ այնպէս, վաճառականութեան արտադրողը մը արարներ ծախելու համար, որովհետեւ միջազգային

շուկան արդէն իսկ ստանալ ունի, դերադրողութեան հետեւանքով:

Օրինակ, Ռուսիոյ արտադրած առաջին, ցորենը եւ բարիլը կը ներմանին լեյունը գաւաթ մը յորդեցնող կաթիլներու: Իսկ այն պարագան, որ Գերմանիոյ մէջ թրքականին տեղ գնուած է Սոխուժի ճիւղաւորը, արդիւնք է Պերսիոյ մեր պատուակալ հիւպատոս եւ ճիւղաւորի վաճառականն էր Մուսաբեկ Գաւաթեան:

Ռուսիայ աման արարներ կը ծախէ, ինչո՞ւ եւ ի՞նչ ձեւով:

Ստոյգ է թէ Ռուսիա անօթի, մերկ, առանց փայտի եւ ամուլի թողալ իր ժողովուրդը, ուսական արարներ կը ծախէ: Ռոբիշտեւ պէտք ունի օտար դրամի, գնելու համար իր ուզած մեքենաները: Հընգամեայ շինարարութեան ծրարները որ սկսած 1928ին, մեր դրամով 150 միլիոն ուկրաին կը պահանջէ, զուլս ելլելու համար:

Վիեննայէն գրած մէկ նամակով, եւ առաջին լրագրողը եղալ լրագրութեան մէջ որ խոսեցաւ վաճառամարտի մասին:

Ելլո նամակիւ մէջ կ'ընէի թէ Ռուսերը ստիպուած են շատ աման ծախել, որպէսզի հայթայթեն անհրաժեշտ դրամը:

Ռուսիոյ ծախածը որքան ալ քիչ ըլլայ, անհաւանական չէ որ երկուսը միջոցներ ձեռք առնեն վաճառամարտին դմ: Եթէ հարկ ըլլայ, առաջիկային պիտի անդրադառնանք այս խնդրին:

ԿԵՆՏՐՈՆԱՐԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԵՃ

ՀԱՆԿԵՆ ՍԵ ԱՆԿԻՆԻ ՄԵՃ

ԸՆԿԻՆ.— Տերույ Դպրոցատէր Տիկանց Օժանդակ Օրիորդաց Միութեան կողմէն Pavillon du Lach մէջ, ապրիլ 4ի շարքով օրը սարքուած երկուրթեւ անցաւ լաճող, հակառակ երկայնիկը որոշ մէկ մասին անտարբերութեան:

Մտերմական միջնորդողի մը մէջ եւ երկուսորդ բարձրութեան մը մասնակցութեամբ, պարբեր առաջ, փոքրիկն օր. նախանտես իր կանխահաշտ ստացանքին ամբողջ հմայքով նուազեց բանի մը գտնական կտորներ, եւ տեղացի դեպքերի օրինակներ կատարելին հայկական պարեր ազգային տարազներով:

Օրիորդաց Միութիւնը կարանդակով, սրտագրա գուրգուրանքով Դպրոցատէրի սանուհիներուն համար իր պատրաստած տոնածառէն վերջ, կ'ապացուցանէ այս հանդէսով թէ ապագային եւս պիտի կարենաւ երեսն գալ իրեն գործուն ու երկուստարող ու մը ընկերիկն նման շրջանակի մը մէջ, ուր դրսեւոր հայութեան անհրաժեշտ է շեշտել պարբերաբար իր ազգային ծագումը:

ՀԱԿՔԱՍԱՂ

Լիճն, 6 ապրիլ.— Արարկիլի շաքրեակից, Միութեան Լիճնի մասնաճիւղը, Չատիկի առթիւ կարգուկերպով էր. հակախաղաղ մը: Կը նախագահէր Պ. Սեդրակ Պապուսարեան, որ բանի մը սեղանը խօսքերով հանդէսը բացաւ ու բնի հրաւիրեց Պ. Վ. Մխարանը որ երգեց «Ես սիրել եմ մի գոյգ աչերը» ջութակի մասնակցութեամբ Պ. Ա. Մեղրեանին: Նուազարուժեանի մէկ բանի երգական կտորներէն վերջ, բանախօսեց Պ. Ա. Մեղրեանը որ անդրադարձաւ նոր Արարկիլի համար, թափուած ջանքերուն ու պէտքը շեշտեց համալսմանը:

Պ. Ա. Մեղրեանին անմիջապէս յետոյ բնի հրաւիրուցաւ Պ. Զ. Թաղեանին, խօսելու համար միութեան կողմէ:

Բանախօսութեան յետոյ ներկաներուն բաշխուցան, Չատիկի առթիւ միութեան կողմէ պատրաստուած կարծիք հակախօսեց, կէս ժամէ աւելի տեւեց հակախօսեց, որմէ յետոյ ամուրդի հանուցաւ պատի դրոջ մը:

Մեղրեան թաղեանին **ԿԱՐԿԻՐ ԽՈՍՉԻ ԳՍԱՆՄԱՐՏԻՆ** ՌՈՒՍ, 6 ապրիլ.— Հ. Կ. Նաչի քառամակար տոնուցանա մեծ շուքով Ռուսիի մէջ նախաձեռնութեամբ Ռուսիի Հ. Կ. Ն. մասնաճիւղին անցեալ շաբաթ իրիկուն:

Հանդէսին կազմակերպութեան համար ջանք չէին խնայեր Կարմիր Նաչի անդամուհիները, մասնաւորապէս ատենապետուհի Տիկին Աւագեան, քարտուղարուհի Օրիորդ Մարի Տէյրիմէնցեան, գանձապահուհի Տիկին Յակոբեան:

Բացումը կատարեց Ատենապետուհի Տիկին Աւագեան, որ հակերճ կերպով բացատրեց Կ. Նաչի նպատակը, անհարկ մը նետուելով անոր անցեալ գործունեութեան վրայ:

Բացման խօսքէն յետոյ եղան արտաստեղծութիւններ, մենեքաներ, խմբերգներ: Օրուան յարմար արամախօսութիւն մը ըրած էին Օրիորդներ Մարի Աւագեան եւ Մարի Տէյրիմէնցեան:

Ասոնց յաջորդեց փոքրիկներու պարերը, որոնք չափազանց ուրախացուցին ներկաները:

Վերջին խօսքը արուեստագիտ. Մեղրեան թորոտեսանի որ յօտաւորապէս կէս ժամ բանախօսութեամբ պարզեց Կարմիր Նաչի նպատակը, ծանրանալով երկու զիջաւոր կէտերու վրայ.—

Պարզաբար ալլաւերման դէմ կարելի ամէն միջոցներով եւ հայ կողմ մասնակցութիւնը ազգային կեանքին իր բարբեր արդիւնքներով:

Կէս զեշերին ներկաները մեկնեցան գոհ տպաւորութեամբ: Հոս պէտք է յիշել որ Գեորգ Բեռնարդեան սերայօժար արամադարձ էր իր սրահը հանդէսին: Թղթակից

ՊՈՒՆՅԵՐԻԱ

Նոր սերունդին նկատմամբ: Անգամ մը որ ուսուցիչը դաստիարակը ընէ իր դասախօսութեանը Linguaphone փաթեթ մը կաղապարին վրայ, այս վերջինը հազարաւոր օրինակներով կարելի է արտադրել կրամաֆօնի պարզ փաթեթներու վրայ եւ դարձաբերել:

Գ.— Փոքր դրամագումարով մը կազմուելիք ընկերութեան: Իր դրամագումարով գնել այդ ընդօրինակուած փաթեթերը Linguaphone-էն եւ գանոնք 100ին x շահով մը ծախել այն հայրենապիտեաներուն որ արդէն ունին իրենց կրամաֆօնը: Ու այսպէս 100ին x գոյացուած շահը տրամադրել այն փաթեթներուն եւ կրամաֆօններուն համար որոնք «ճիւղաբար պէտք է փոխ տրուին» այդ դարձեցները չունենցող ազգակիցներուն: Ու այսպէս յաջորդաբար ազգակիցի մը կողմէ փոխ առնուած կրամաֆօն եւ փաթեթերը պէտք է փոխանցուին բախտակիցներու: Պայմանաւ որ այս վարիչները հոգ տանեն որ փոխ առնուած առարկաներուն որ եւ է փաստապէս չհասցնեն:

Եթէ բացառիկ արկածներէ դուրս, փոխ առնող մը, վերջին յիշեալ առարկաներուն, իր անհոգութեան պատճառաւ որեւէ փաստապէս չհարկը դաշն հետապալ linguaphoneի դասաւանդութիւններէն:

Ա. Գ. Հ.

ՊՈՒՆՅԵՐԻԱ

Նոր սերունդին նկատմամբ: Անգամ մը որ ուսուցիչը դաստիարակը ընէ իր դասախօսութեանը Linguaphone փաթեթ մը կաղապարին վրայ, այս վերջինը հազարաւոր օրինակներով կարելի է արտադրել կրամաֆօնի պարզ փաթեթներու վրայ եւ դարձաբերել:

Գ.— Փոքր դրամագումարով մը կազմուելիք ընկերութեան: Իր դրամագումարով գնել այդ ընդօրինակուած փաթեթերը Linguaphone-էն եւ գանոնք 100ին x շահով մը ծախել այն հայրենապիտեաներուն որ արդէն ունին իրենց կրամաֆօնը: Ու այսպէս 100ին x գոյացուած շահը տրամադրել այն փաթեթներուն եւ կրամաֆօններուն համար որոնք «ճիւղաբար պէտք է փոխ տրուին» այդ դարձեցները չունենցող ազգակիցներուն: Ու այսպէս յաջորդաբար ազգակիցի մը կողմէ փոխ առնուած կրամաֆօն եւ փաթեթերը պէտք է փոխանցուին բախտակիցներու: Պայմանաւ որ այս վարիչները հոգ տանեն որ փոխ առնուած առարկաներուն որ եւ է փաստապէս չհասցնեն:

Եթէ բացառիկ արկածներէ դուրս, փոխ առնող մը, վերջին յիշեալ առարկաներուն, իր անհոգութեան պատճառաւ որեւէ փաստապէս չհարկը դաշն հետապալ linguaphoneի դասաւանդութիւններէն:

Ա. Գ. Հ.

ՎԱՆԻ ՀԵՐՈՍՄԱՐՏԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՏԵՍԻՆ, 9 ապրիլ.— Անցեալ երկուշաբթի կէսօրէ յետոյ սինեմա նովթի մէջ տօնուցանուած Վանի ապրիլեան հերոսամարտի 16րդ տարեկանը նախաձեռնութեամբ տեղացի վասպուրականի Հայրենակցական Միութեան Օրուան բանախօսութեամբ կատարուած էր Պրն. Վահան Փափագեան, որ յատկապէս հրաւիրուած էր Փարիզէն, հանդէսին իր սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերէր տեղացի «Կոմիտաս» երկու երգչախումբը:

Սրահը ժամանակէն առաջ լեցուած էր կողիկ բարձրութեամբ մը: Բեմին երկու կողմերը կը ծածանէին հայկական եւ ֆրանսական եռանդուններու նկարները:

Երգչախումբը հանդէսը բացաւ «Մեր Հայրենիք»ով որմէ վերջ օրուան նախագահ Պրն. Վ. Հիւսեան համառօտ կերպով բացատրեց հանդէսին նշանակութիւնը:

Արտաստեղծութիւններ ըրին Պ. Մ. Գրիգորեան, Փոքրիկն Օր, Հիւսեան «Էյ ճան հայրենիք», կ'արժէ նաեւ յիշել Լիւնէն Պրն Սարգիս Սիրահանեանի արտաստեղծութիւնը, Մ. Վարդանեանի «Հայ Հերոսներ»:

«ՅԱՒԱՐ»Ի ԹԵՐԹՈՒՆ

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ Ա. ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ ԹԱՃԱՍԻ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՍԱԿՆԵՐԸ

ԻՆՉՊԷՍ ԿՈՒԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

Կրտսերին նախարարութեան կողմէ Պոլսոյ օտար դեսպանատներէն բնուած կատարուած դիմումներէն հասկցուած է որ յեղափոխականները իրենց բոլոր ծախքերը կը ամանակին օտար դրամատուներու միջոցաւ: Ստորեւ կը ներկայացնենք Սրբիւ Ռիշի անուանի եկած գումարները, քաղցով օտար դեսպանատներէն:—

Վիեննա-Էնկիլ աւստրիական դրամատան վրայ 3000 ֆրանք, Սօֆիայի Պանք Կոմիտանի (պոլիարական) 3000 ֆրանք, Եթէնքի Իոնիլը Պանք Կոմիտանի վրայ 2000 ֆրանք, անձանթ մարզուն Ֆիլիպպի Տիկինի վրայ 2000 ֆրանք, Եթէնքի Վիլիամի վրայ 5000 ֆրանք, Ֆիլիպպի վաճառականներէն Երուանդ Արամեանի կողմէ գրկուած անգամ մը 3500 եւ Եթէնքի անգամ 2000 ֆրանք:

Եթէնքի Իոնիլը Պանք Կոմիտանի վրայ 2500 ֆրանք, ուրիշ անգամ 2500, 4000, 3000 ֆրանք անձանթի մը վրայ, Տալիտ Երսայի ընկերութեան վրայ 6000, 4000, 7400, 2600, 2000, 6000, 4000 ֆրանք: Այս ֆրանքները 1905 տարուան ապրիլ, մայիս, յունիս, յուլիս, օգոստոս, հոկտեմբեր, նոյեմբեր, յունուար եւ փետրուար ամիսներուն գրկուած են:

Վերջին յիշուած տեղեկութիւնները, Բերայի եւ Սիլիստրի կառավարչութեան, Եթէնքի անգամ տեղեկութիւնները, քաղցրագրութեան, Ա. Գորբաքանի հրահանգարարին եւ վերջապէս Երլուրդի մասնաւոր սպասարկութեանց կողմէ հարգուած լուրերը կը ծանուցանեն խիստ ծոպուրա մահափորձ մը, եւ

բոլոր իշխանութիւնները հրաման ստացած էին աւելի քան արթուն ըլլալ եւ ամէն միջոց ձեռք առնել:

Խիստ քննութեան ենթարկուցան Տալի կամ ցամաքի ծածրով Պոլսու հասնող ծածրորդները, ինչպէս եւ պանդխները, խաները եւ «փանտիոն»-ները: Հրաման տրուած էր արտաքսել անգործ եւ կասկածելի մարդիկը: Մասնաւորաբար Պէշիքթաշի ստիկանութիւնը զիշեր ցերեկ կը հսկէր Երլուրդի պալատին շուրջը եւ ուրբաթ օրեր ճիզիթի շրջապատը մասնաւոր հսկողութեան տակ կ'առնէր:

Ելքան խիստ միջոցները եւ կանխազգուշութիւնները ձեռք առնուելով հանդերձ, Երլուրդի մահափորձին հեղինակները բազմաթիւ անգամներ Երլուրդի պալատին մէջ մտած են օտար հիւրերու պէս ներկայանալով պաշտօնական ընդունելութեանց մասնակցած էին: Յեղափոխականները կրցած էին գլխավորութեան քննել եւ տեսնելով որ ձեռքի ուժերը նետուելով Հայ միւր պալատին կարելի չէր, որոշած էին դժուարին մեքենան զնել կառքի մը մէջ եւ այնպէս կատարել մահափորձը:

Ինչ որ սրտնեղութիւն կը պատճառէր Սուլթանին, այն համոզումն էր թէ մահափորձը չէր կրնար կատարուել առանց ներքէն մարդիկ ապահոված ըլլալու: Այս կարծիքին ուժ կուտային ստացուած «ժուռնալ»ներն ալ: Մահաւանդ որ օճաքործները ձեռք չէին անցում:

Ինչպէս ըսի արդէն, Սուլթանի ճշգրիտ, Հիւսեանի եւ Ֆէհիմ փառանքութեան եւ դեռ շատ ուրիշներու կողմէ արուած «ժուռնալ»ները կը ծանուցանէին թէ ներքին կարգավերութիւն մը, դատաւարութիւն մը ալ կայ այս գործին մէջ: Ուստի հրաման տրուցան քննել յանձնաժողովին՝ այս ուղղութեամբ տանիլ աշխատանքները, մասնաւորապէս քննութիւն կատարելով Պոլսու գտնուած կուսակիցներու, գահաժողովուրդի ղեկավարի մարդը եւ խիստ կարեւոր դեսպանատան մը անգամներու մասին: Սուլթանին նկարագրին ու կասկածամտութեան ծանօթ մարդիկ, որոնք շահ ունենին գանդը

բոլոր իշխանութիւնները հրաման ստացած էին աւելի քան արթուն ըլլալ եւ ամէն միջոց ձեռք առնել:

Խիստ քննութեան ենթարկուցան Տալի կամ ցամաքի ծածրով Պոլսու հասնող ծածրորդները, ինչպէս եւ պանդխները, խաները եւ «փանտիոն»-ները: Հրաման տրուած էր արտաքսել անգործ եւ կասկածելի մարդիկը: Մասնաւորաբար Պէշիքթաշի ստիկանութիւնը զիշեր ցերեկ կը հսկէր Երլուրդի պալատին շուրջը եւ ուրբաթ օրեր ճիզիթի շրջապատը մասնաւոր հսկողութեան տակ կ'առնէր:

Ելքան խիստ միջոցները եւ կանխազգուշութիւնները ձեռք առնուելով հանդերձ, Երլուրդի մահափորձին հեղինակները բազմաթիւ անգամներ Երլուրդի պալատին մէջ մտած են օտար հիւրերու պէս ներկայանալով պաշտօնական ընդունելութեանց մասնակցած էին: Յեղափոխականները կրցած էին գլխավորութեան քննել եւ տեսնելով որ ձեռքի ուժերը նետուելով Հայ միւր պալատին կարելի չէր, որոշած էին դժուարին մեքենան զնել կառքի մը մէջ եւ այնպէս կատարել մահափորձը:

Ինչ որ սրտնեղութիւն կը պատճառէր Սուլթանին, այն համոզումն էր թէ մահափորձը չէր կրնար կատարուել առանց ներքէն մարդիկ ապահոված ըլլալու: Այս կարծիքին ուժ կուտային ստացուած «ժուռնալ»ներն ալ: Մահաւանդ որ օճաքործները ձեռք չէին անցում:

Ինչպէս ըսի արդէն, Սուլթանի ճշգրիտ, Հիւսեանի եւ Ֆէհիմ փառանքութեան եւ դեռ շատ ուրիշներու կողմէ արուած «ժուռնալ»ները կը ծանուցանէին թէ ներքին կարգավերութիւն մը, դատաւարութիւն մը ալ կայ այս գործին մէջ: Ուստի հրաման տրուցան քննել յանձնաժողովին՝ այս ուղղութեամբ տանիլ աշխատանքները, մասնաւորապէս քննութիւն կատարելով Պոլսու գտնուած կուսակիցներու, գահաժողովուրդի ղեկավարի մարդը եւ խիստ կարեւոր դեսպանատան մը անգամներու մասին: Սուլթանին նկարագրին ու կասկածամտութեան ծանօթ մարդիկ, որոնք շահ ունենին գանդը

բոլոր իշխանութիւնները հրաման ստացած էին աւելի քան արթուն ըլլալ եւ ամէն միջոց ձեռք առնել:

Խիստ քննութեան ենթարկուցան Տալի կամ ցամաքի ծածրով Պոլսու հասնող ծածրորդները, ինչպէս եւ պանդխները, խաները եւ «փանտիոն»-ները: Հրաման տրուած էր արտաքսել անգործ եւ կասկածելի մարդիկը: Մասնաւորաբար Պէշիքթաշի ստիկանութիւնը զիշեր ցերեկ կը հսկէր Երլուրդի պալատին շուրջը եւ ուրբաթ օրեր ճիզիթի շրջապատը մասնաւոր հսկողութեան տակ կ'առնէր:

Ելքան խիստ միջոցները եւ կանխազգուշութիւնները ձեռք առնուելով հանդերձ, Երլուրդի մահափորձին հեղինակները բազմաթիւ անգամներ Երլուրդի պալատին մէջ մտած են օտար հիւրերու պէս ներկայանալով պաշտօնական ընդունելութեանց մասնակցած էին: Յեղափոխականները կրցած էին գլխավորութեան քննել եւ տեսնելով որ ձեռքի ուժերը նետուելով Հայ միւր պալատին կարելի չէր, որոշած էին դժուարին մեքենան զնել կառքի մը մէջ եւ այնպէս կատարել մահափորձը:

Ինչ որ սրտնեղութիւն կը պատճառէր Սուլթանին, այն համոզումն էր թէ մահափորձը չէր կրնար կատարուել առանց ներքէն մարդիկ ապահոված ըլլալու: Այս կարծիքին ուժ կուտային ստացուած «ժուռնալ»ներն ալ: Մահաւանդ որ օճաքործները ձեռք չէին անցում:

Ինչպէս ըսի արդէն, Սուլթանի ճշգրիտ, Հիւսեանի եւ Ֆէհիմ փառանքութեան եւ դեռ շատ ուրիշներու կողմէ արուած «ժուռնալ»ները կը ծանուցանէին թէ ներքին կարգավերութիւն մը, դատաւարութիւն մը ալ կայ այս գործին մէջ: Ուստի հրաման տրուցան քննել յանձնաժողովին՝ այս ուղղութեամբ տանիլ աշխատանքները, մասնաւորապէս քննութիւն կատարելով Պոլսու գտնուած կուսակիցներու, գահաժողովուրդի ղեկավարի մարդը եւ խիստ կարեւոր դեսպանատան մը անգամներու մասին: Սուլթանին նկարագրին ու կասկածամտութեան ծանօթ մարդիկ, որոնք շահ ունենին գանդը

բոլոր իշխանութիւնները հրաման ստացած էին աւելի քան արթուն ըլլալ եւ ամէն միջոց ձեռք առնել:

Խիստ քննութեան ենթարկուցան Տալի կամ ցամաքի ծածրով Պոլսու հասնող ծածրորդները, ինչպէս եւ պանդխները, խաները եւ «փանտիոն»-ները: Հրաման տրուած էր արտաքսել անգործ եւ կասկածելի մարդիկը: Մասնաւորաբար Պէշիքթաշի ստիկանութիւնը զիշեր ցերեկ կը հսկէր Երլուրդի պալատին շուրջը եւ ուրբաթ օրեր ճիզիթի շրջապատը մասնաւոր հսկողութեան տակ կ'առնէր:

Ելքան խիստ միջոցները եւ կանխազգուշութիւնները ձեռք առնուելով հանդերձ, Երլուրդի մահափորձին հեղինակները բազմաթիւ անգամներ Երլուրդի պալատին մէջ մտած են օտար հիւրերու պէս ներկայանալով պաշտօնական ընդունելութեանց մասնակցած էին: Յեղափոխականները կրցած էին գլխավորութեան քննել եւ տեսնելով որ ձեռքի ուժերը նետուելով Հայ միւր պալատին կարելի չէր, որոշած էին դժուարին մեքենան զնել կառքի մը մէջ եւ այնպէս կատարել մահափորձը:

Ինչ որ սրտնեղութիւն կը պատճառէր Սուլթանին, այն համոզումն էր թէ մահափորձը չէր կրնար կատարուել առանց ներքէն մարդիկ ապահոված ըլլալու: Այս կարծիքին ուժ կուտային ստացուած «ժուռնալ»ներն ալ: Մահաւանդ որ օճաքործները ձեռք չէին անցում:

Ինչպէս ըսի արդէն

ՀԱՐԱՇ

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for different regions.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN. Rédaction et Administration: 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10°).

ՀԻՆԳՇԱԲԻԻ 16 ԱՊՐԻԼ 1931 16 AVRIL 1931

ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1545

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԳՍՀ ՄԸ ԵՒՍ ՓԼԱՒ

Ապրիլ 14ին, հանրապետութիւն հռչակեց հարեւան Սպա...

Եւ այժմ իրեն հետեւանք թաղապետական ընտրութեանց...

Պէտք չկար սպասել խորհրդարանական ընտրութեանց...

Պէտք չկար սպասել խորհրդարանական ընտրութեանց...

Նոր չէ որ յիշափոխական ալիքը կը յորդի Սպանիոյ մէջ...

Սպանիոյ մէջ զգալի փոփոխութիւն, սպանիացի ժողովուրդը դժուար կը...

Քանի որ Երեսուցի տարիէ ի վեր յիշափոխական կաթսան կ'ե...

Կը ֆշայ Բաթալիոյ մէջ, նոյն իսկ անջատման զնով:

Սպանիոյ մէջ զգալի փոփոխութիւն, սպանիացի ժողովուրդը դժուար կը...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՍՊԱՆԻԱՆ

ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԿԸ ՇՐՄԱՐԻ «ԱՌՓԱՄԱԲԱՐ»...

Երկ հաղորդեք էինք արդիւնքը Սպանիոյ թաղապետական ընտրութիւններուն որոնք վերջացեր էին հանրապետական ընկերավարական զործակցութեան ջանքերով լաղթանակով: Այս կացութեան հանդէպ, թագաւորին կը մնար երկու ճամբան ու զանէն հրատարակելու կամ, արժեքներու համար իր արքայական իրաւունքները յամարել զանին վրայ, պայքար յայտարարել ու երկիրը ժառանգ թաղապետական կոնկրետ վարչապետութեանց:

Արդ, Սպանիոյ թագաւորը որ յաճախ շարժած է արտապահ զազակարներով, որքան անշուշտ որ թոյլ կուտային իր ծագումն ու դիրքը եւ մինչև իսկ իր երիտասարդութեան պայքար մղած է կրօնականներու ազդեցութեան դէմ, խոնկտութիւնն ունեցաւ ընտրելու առաջին ճամբան: Երբ թագաւորը երկու ճամբան ծին, զանէն հրատարակեց հետեւեալ պարագաներու տակ:

Վճռած ուլտով պաշտպանել իր զիրքն ու թագը, ձեռնադրելով կ'ընէր ապահովելու արքայական տան իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, երբ թագաւորը իմացաւ թէ արդէն Պարլիամենտը Սարաղուսայի եւ ուրիշ կարեւոր քաղաքներու մէջ հանրապետութիւն է հռչակուած ու պաշտօնատուններու վրայ կը ծածանի հանրապետական դրօշը:

Այս լուրերուն վրայ, թագաւորը իշխանութիւնը փոխանցեց վարչապետին ծովակալ Ազնարի որ իր քով կը գտնուէր ու քիչ վերջ, արտաքին նախարարը կը խմբագրէր զանէն հրատարակուած պաշտօնագրերը:

Թագաւորին որոշման մէջ մեծ դեր ունեցած է նաեւ հե-

տեւեալ պարագան: Արքայական բազմութիւն պետք զացեր էին հանրապետական ղեկավարին Ալքալա Չամարայի բնակարանը, առաջարկելու որ հանրապետականներու եւ արքայականներու միջեւ, զինադադար մը կ'ընուի անմիջապէս, արիւնահեղութեանց առաջին անգամ մտաւորով Չամարայ որ շրջապատուած էր իր կուսակիցներով, վճռապէս մերժեց, յայտնելով մէկ-տեղ թէ հանրապետական ուժերը պարտաստ էին անմիջապէս զործի ձեռնարկելու:

Չամարայի այս պատասխանն էր որ թագաւորին թիւսդրեց ժամ առաջ հրատարակուած:

Երբ հրատարակեց խմբագրութեան, արտաքին նախարարը կոստ Ռոմանոսէն զնաք Ալքալա Չամարայի, որուն յանձնեց իշխանութիւնը, յանուն հանրապետական առժամեալ կառավարութեան:

Առժամեալ կառավարութիւնը ուրեմն կազմուած է Չամարայի ղեկավարութեամբ: Նոր զահլիճը առաջին խնդրակցութեան մը ընթացքին, ձեռք առաւ արդէն երկիրն հանրապետութիւնն ապահովող միջոցներ ու առաջին առթիւ, շրջաբերական հեռագրով մը, հրատարակեց քաղաքականները որ հրատարակեցին պաշտօնագրերը:

Երկրին ամէն կողմը խանդավառութիւն կը տիրէ: Ծարք ոչ մէկ միջակայք պատահած է: Միայն նախկին զահլիճին պատերազմական նախարարը զօր-Պէրէնկուէրն է որ մերժեց իր պաշտօնատեղին յանձնել նոր կառավարութեան, որ կը կարծուի թէ պիտի բանտարկու տալ զայն:

Թագաւորը որուն կինը աղ-լիկն է Անգլիոյ Վիկտորիա թագուհին, մեկնեցաւ Անգլիա իր ընտանիքով:

ՔՐՏԱԿԱՆ ՇԱՐՇՈՒՄՆԵՐԸ

ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ ԵՒ ՊԱՐՍԻԿ ԱԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ

«Սոն Փոսթ»-ի Մուսուլի թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ իրաքի Բիւրտերու շարժումին մասին:—

Իրաքի Բիւրտերուն կառավարութեան ղեմ ղեկավարած ապստամբական ճակատը օրէ օր կ'ընդարձակի: Ապստամբութիւնը վարող քիւրտ Շէյխ Մահմուտ իր գտնուած շրջանակին մէջ ուղղակի կառավարութիւն կազմած է: Շէյխ Մահմուտ վերջերս Սիւլէյմանիէի, Հարսայի և Պարսիի շրջանակներուն գիւղերը հարկահաւաքներ իրականացրած է և սկսած է տասնորդի եւ արջառի տուրք գանձել:

Կարելի է ըսել թէ այս ընդարձակ շրջանակին մէջ իրաքի կառավարութեան ոչ մէկ խօսքը կ'անցնի:

Իրաքի կառավարութիւնը շէյխին ղեմ իր պայքարը կը շարունակէ: Վերջին օրերուն, Պարսիայի և Պարսիայի կառավարական ուժերէն կարեւոր մաս մըն ալ Շէյխ Մահմուտի վրայ զրկուած է: Այսպէս, իրաքի բանակին երեք չորրորդը ապստամբական շրջանակին մէջ կը գտնուի:

Միւս կողմէ, յամառ գործը կը շրջի այստեղ թէ Բիւրտերու կողմէ Ազգերու Դաշնակցութեան եղած բողոքները նկատի առնուած են: Կ'ըսուի նոյնիսկ թէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը մարտին մը պիտի զրկէ այս շրջանակը, բողոքները տեղույն վրայ քննելու համար:

Թեք. հեռագրական զործակալութիւնը.— Թուրքեալպարի սահմանին վրայ անդորրութիւն կը տիրէ: Բայց եւ այնպէս, որոշ է որ սահմանին մօտերը, Արարատէն փախչողները կարգ մը կազմակերպութիւններ կ'ընեն:

Թուրքիոյ և Պարսկաստանի միջև կ'ընդունւած ապահովութեան պայմանագրութեան համաձայն, երկու կողմերն ալ պարտաւոր են իւրաքանչիւրին ապահովութեան ղեմ շարժող աւազակները յանձնելու: Այս պայմանագրութիւնը յարգելով, թեք. կառավարութիւնը պարսիկ պաշտօնեաներուն յանձնած է

սահմանը անցնող պարսիկ աւազակները: Կը յուսացուի որ պարսիկ կառավարութիւնը նոյն ընթացքը պիտի բռնէ Թուրքիոյ հանդէպ:

«Կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է իր սահմանին վրայ ամենափոքր ղեկըն անգամ խեղդելու համար: Միւս կողմէ, կառավարութիւնը պարսիկ կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է կացութեան վրայ:»

Քիւրտերու Թարիզի շուրջ ?

Թրքական Անատոլիոյ գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Պարսկական սահմանին վրայ նոր ղեկըն չկայ: Արարատի փախստականներուն զրգուցիլութիւնը Թուրքիոյ շրջակայքը տեղի կ'ունենայ, այնպէս որ ամէն միջոց ձեռք առնուած է սահմանին վրայ կառավարութիւնը ամենափոքր շարժումն իսկ զսպելու համար:

«Մեր բանակը արթուն կեցած է այս զրգուցիլութիւններուն հանդէպ: Նկատելով որ պարսիկ կառավարութիւնն ուղղա-մրտութիւն սպասելու իրաւունք ունինք, կառավարութիւնը Պարսկաստանի ուշադրութիւնը հրաւիրած է Թուրքիոյ եւ շրջակայքերու Բիւրտերուն մասն մունը շարժումներուն վրայ:»

Ջերմութիւն Պարսիկ դեպքում

Թուրք թերթերը գրեք էին թէ Արարատէն Պարսկաստան ապաստանած քիւրտ յիշափոխականներ՝ օժանդակութեամբ Արարատականի Բիւրտերուն ձեռնարկած են գործողութեանց ընդդէմ Թուրքիոյ: Փարիզի պարսկական դեսպանատունը, հիմնուելով թէհրանէն ստացուած հեռագրի մը վրայ, հետեւեալ հերքումը կը հաղորդէ.

«Պարսիկ կառավարութիւնը, սահմանակից շրջաններու խաղաղեման մէջ, կարելի եղած չափով զործակցելու համար Թուրքիոյ, գիւնթափելէ յետոյ խնդրոյ առարկայ ապաստանեալները, զանոնք հեռացուց սահմաններէն եւ զրկեց պարսկական հողամասի ներսերը: Դեռ վերջերս, պարսիկ զօրախումբերը կ'ըն մղած ըլլալով քիւրտ խռովարարներուն դէմ եւ զանոնք հետապնդած ըլլալով, այս վերջինները, ապաստանել էին թրքական հող: Արարատի պարսկական շրջանին մէջ, այլեւս քաղաքական ապստամբ խումբեր չեն մնացած:»

«Միայն Արարատի թիւ թէ «քիւրտ բմբաստանը, ապաստանուած ըլլալով պարսիկ հողի վրայ, վերսկան իրենց գործունէութիւնը ատրպատականի Բիւրտերուն մեղսակցութեամբ:»

Էմիր Ալի քաղաք Սուրիոյ ?

Պաղատէն տրուած հեռագրի մը վրայ, իտալական մամուլը կը յայտնէ թէ համաձայնութիւն մը կ'ընդունւած է Սուրիոյ եւ Ֆրանսայի միջև եւ թէ ըստ այդ համաձայնութեան Սուրիոյ թագաւոր պիտի նշանակուի Հիւսէյն Թագաւորին տղան, Էմիր Ալի: Թէեւ այս լուրը չէ հաստատուած, սակայն, իտալական մամուլը երկար մեկնաբանութիւններ կուտայ անոր, ինչ որ անգամ մը եւս երեւան կը բերէ հոգատարութեան հարցին հանդէպ իտալիոյ ուղղութիւնը: Մատնանշելէ յետոյ թէ Ֆրանսայի կողմէ Սուրիոյ մէջ հետապնդուած քաղաքականութիւնը իրեն արժեք մարդու եւ դրամի մեծ գոնդու-թիւններ, «Մէսաճէրօ» թերթը կը գրէ թէ այս կացութեան հանդէպ, ֆրանսական կառավարութիւնը թերեւս որոշած է Սուրիոյ հանդէպ կիրարկել այն քաղաքականութիւնը որուն կը հետեւի Անգլիա իրաքի մէջ: Բայց, կը շարունակէ թերթը, եթէ այդ է Ֆրանսայի որոշումը, Էմիր Ալիի հետ պարզ համաձայնութիւն մը չի բաւեր ստեղծելու նոր թագաւորութիւն մը: Այդ իրաւունքը կը պատկանի միմիայն Ազգերու Դաշնակցութեան, որուն պարտաւոր է ամէնէն առաջ ղեկավար ֆրանսա-թէք ուրեմն, Ֆրանսա իրօք համաձայնութիւն մը կ'ընթած է Էմիր Ալիի հետ, ժընեւի դիւանները պէտք է որ տեղեկութիւն ստացած ըլլան: Առայժմ, կ'ընդակայնէ թերթը, կարեւոր է շեշտել թէ Սուրիոյ վերածումը թագաւորութեան, Էմիր Ալիի գահակալութեամբ, պիտի ստեղծէ նորը կացութիւն մը, այն պատճառով իսկ որ, հոգատարութեան տակ գտնուող երեք արաբական շրջանները թագաւորութեան վերածուելով, ենթարկուած պիտի ըլլան Հիւսէյնի երեք գահակներու մականներուն: Ահա թէ ինչո՞ւ Ֆրանսայի ընթացքը կ'արժէ որ ուշադրութեան առնուի:

«Ճիւրնակէ տ'իթալիա» իր կարգին կը յայտնէ թէ, ինչ որ ալ պատահի Սուրիոյ մէջ, Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին յունուարի նիստին մէջ վերահաստատուած և ճշդուած սկզբունքը կը մնայ անփոփոխ եւ ոչինչ կրնայ որոշուիլ, առանց հոգատարութեանց յանձնարարութիւն եւ Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդին, որ հակակշիռ տեւական եւ որոշ իրաւունքներ կը պահէ հոգատարութեանց վարչաձեւերուն վրայ: Փարիզէն «Թայմս»-ի ուղղուած հեռագիր մը կը հերքէ իտալական թերթերու այս լուրը եւ կը հաւատարմութիւնը:

Ռուսերու մասին համաձայնութիւն

Գերման ճարտարագործներու եւ խորհրդ. Միութեան տընտեսական խորհուրդին ներկայացուցիչներուն միջև տեղի ունեցող բանակցութիւնները վերջացան:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Գ. Էջ)

ՀԱՐԱՇ

ԲԱՇՆԵԳԻՆ
3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
ՅԲԱՆՍՍ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
235, Faub St.-Martin
PARIS (10e)
MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURES
Téléphone: NORD 67-23

ՌԻՐԱԹ
17
Ա Պ Ր Ի Լ
1931
17 AVRIL 1931

Ի. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1546

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՆ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՄԲ

ԴԱՏ ՈՒՆԻՆՔ ԹԷ ՈԶ

Երկրորդի ռամկավար օրկանին մէջ, Պ. Վ. Թէքէեան կը շարունակէ իր տեսութիւնները՝ թուրքեան յարաբերութեան մասին: Այժմ առջեւ ունին վերջին երկու խմբագրականները — «Ով ինչ կրնայ պահանջել» եւ «Հրաժարում պատրանքէ»:

Այս անգամ ռամկավար խմբագրապետը կը զբաղի դաշնակցական թերթերու տուած պատասխաններով: Մասնաւորապէս «Յառաջի» երեք խմբագրականներով. — «Մինչեւ այստեղ ի՞նչ քանք...» Ու կը փորձէ աւելի պարզ խօսիլ: Լուսարանել մութ մտայնութիւնը: Առաջին լուսարանութիւնը. — «Գաղութայնութիւնը պէտք է հրաժարի երկրային պահանջներ զննելէ, որովհետեւ կայ հայկական Տէրութիւն մը, որ այդ պահանջները զննելու Թէ աւելի իրաւասութիւնը եւ Թէ աւելի պատեհութիւնը ունի. կ'ըսենք պահանջներ զննելու եւ ոչ Թէ կոտորելու ձեռնարկութիւնը նախ, պատեհութիւնը անկէ վերջ զայով եւ գնահատման՝ այսինքն իմաստութեան հարց ըլլալով: «... Արդ, քանի որ գաղութայնութիւնը երկրային պահանջներ զննելու պատեհութիւնը չունի (եւ ատոր պատրանքը վնասակար է իրեն եւ բոլոր Հայոց), քանի որ ատոր իրաւասութիւնն այդ պահանջներու բերմամբ», տրուած է երեւանին, մենք բարեք եւ կ'ըսենք որ այլեւս հրաժարելու ենք այդ պահանջներէն եւ գնանք յանձնուելու ենք հայկական Տէրութեան, որ այդ պատեհութիւնը երբ գտնէ՝ իրաւասութիւնն ալ կը յիշէ, չի կրնար չի յիշէ»:

Եւ մենք, եթէ խելք ունինք, կը սահմանափակենք մեր պահանջը թէ ի՞նչ, գոր ստանալու յոյս մը կրնանք ստուգանել երբ հրաժարում ըլլանք շատէն եւ շատին համար կոտորէն: (Յ Ապրիլ): Երկրորդը՝ ընդլայնումն է առաջին տեսակէտին: Պ. Թէքէեան անկախութիւնը մեծ գոհողութիւն մը՝ չի համարեր այդ հրաժարումը: «Մարդ կը գոհէ միայն այն գոր պիտի կրնար ունենալ: Իրաւունք ուրիշ բան է եւ իրաւունքի աւարկան՝ ուրիշ բան: Իրաւունք կրնայ միշտ ունենալ եւ իրաւունքի աւարկան՝ երբեք: Եթէ իրաւունքն զատ, գոր վստահ եմ Թէ ունիս՝ նաեւ վստահ կամ գոնէ յուսալից եմ Թէ պիտի կրնայ ունենալ իրաւունքիդ աւարկան, այն ատեն որ հոգեպետութիւն մը ըրած կ'ըլլայ հրաժարելով իրաւունքիդ. հակառակ պարագային գոհողութիւն չկայ: Այս պարագային՝ կայ միայն պատրանքի մը գոհողութիւնը: «... Պատրանքներ կան որոնք վնասակար չեն. այս մէկը վնասակար է մեզի, նախ պէտք է ազատիք անկէ՝ որպէսզի կարենանք այնպիսի մեր ճամբան որոշել, ցաւած սրտով բայց յստակ մտքով այդ ճամբուն մէջ մտնել եւ իրն քայլել: Աւելի մեծ տակաւորութիւն չկայ քան անկարելի յոյսով մը ինքզինքը օրօրեմն ու եղած տեղը մնալը: Ազգասիրութիւնը սիրահարութիւն չէ վերջապէս:» (30 ապրիլ):

Ու վերջապէս, աղաղակ մը սրտատուչ, որ ունի վճիռի մը ուժգնութիւնը. — «Պատրանք ու պատրանք է չտեսնել՝ թէ գաղութայնութիւնը ոչ մէկ միջոց ունի, պիտի ունենայ եւ կրնայ ունենայ իր բարոյական իրաւունքը արժեքներու»:

Շարքը շարունակելի է տակաւին: Սպասելով նոր թղթաբերին, կանգ առնենք զրուած կէտերուն վրայ: Թէեւ, ըսնք միջանկեալ, տաժանելի բան է վիճարանութեան բռնուելի մէկու մը հետ, որ չի հաւատար ո՛ր է քանի, որ քաղաքական խնդիրներով կը զբաղի իրեն գեղապաշտ, գլխի վայր խելով իր իսկ մանուածապատ նախադասութիւններու բաղկին մէջ:

Ի՞նչ ատող տեսակէտ—հրաժարիլ պատրանքէ: Բար զննել արդի վրայ, եւ հետապնդել կարելին, ոչ թէ ցանկալին... Անշուշտ այս արամբանութեամբ ջուրը կ'իյնայ նաեւ ռամկավարներուն հոշակաւոր «Մեծ Տեսիլքը», որ անհամեմատ աւելի «շատ» է քան մեր պահանջած, մեր հետապնդած թղթը:

Եւ պատրանքը վարատելու համար, Պ. Թէքէեան մեր հոգեւոր պահանջները լրացնելու հոգը, իրաւասութիւնն ու նախաձեռնութիւնը կը յանձնէ Երեւանի ոստիկանական տեսչութեան, գործածելով խոշոր, գլխազիր բառ մը, «հայկական Տէրութիւն» (Puissance): Ուրիշ խօսքով, կը գտնէ իշխանութիւն մը, որ հրապարակաւ յայտարարեց թէ ինք «Ամենայն Հայոց կառավարութիւնն է»:

«Կոմիսարիատ» մը, որ տարին տասներկու ամիս կը ծաղրէ հայկական Դատար, անկախ ու միացեալը, թրքահայ իրաւունքները եւ յիշէ: Որ Անիի աւերակներն անգամ չկրցաւ փրկել: Որ փոքրամասնութեան իրաւունքները, երկիրէ երկիր կողմ փոխադարձ պարտաւորութիւններն անգամ չի կրնար արժեքնել: Որ գաղութները կը համարէ իրեն խոնակութեան, մարդանոցի եւ շահագործման հնոցներ, եւ կը թքնէ թէքէեաններու երեսին:

Արդեօք զիւանդիտական նուրը խաղի՞ր են ասոնք: Խորախորտոր քաղաքականութիւն մը, որուն մեր խելքը չի կրնար հասնիլ: Կամ արդեօք, մենք, իրեն ընդդիմադիր, իրեն «Հայաստանի թշնամիներ», յստակ չե՞նք տեսներ, եւ անիրաւ մեղադրանքներ կ'ընենք:

ԱՆՈՒՆ ՔԱՎԱՌՈՐ

(Քիչ մը ՊԱՏՈՒԹԻՒՆ)

Կարելի է արդէն սեռած նկատել թագաւոր մը որ դահէն կը հեռանայ եւ հետեւաբար, զբել անոր կենսադրականը, քանի որ դահէն դուրս, պիտի շարունակէ ընկ ալ ինչ որ կ'ընեն մեծափարթամ ու հասարակ մահկանացունքը. — ուտել, խմել եւ երբեմն ալ դաւել ու սպառել... Վերջին մէկ դարու ընթացքին, չորրորդ անգամ է որ Սպանիոյ դահը կը փչի: 1808 կարողութիւն կ'իյնար Նափոլէոնի հարուածներուն տակ: Իրմէ վերջ մէջոտիւնան է. զրեթէ բան. տարկեան էր խմբակի մը: 1868ին, Իզապել Բ. թագուհին կը ստիպուէր ընկնելու քաղաքի ճամբան: Իսկ իր թոռը Լէոն-Մարիա - Մարի - Իզաբել Փաշա - Անթուան Ալֆոնս 13րդ, իր ծննդեան օրէն իսկ թագաւոր Սպանիոյ, Կատալոնի, Սարազինի, Երկու - Սիկիլիաներու, Նաեւ Երուսաղէմի եւ ուրիշ վայրերու... այս անգամ կ'ընկնէ, վերջնապէս տեղը կը ձգէ հանրապետական մեղադրու ու վաւերական նախագահի մը: Մնած էր 1836-ին Մատրիտի մէջ, իր հայրը իր ծնունդէն վեց ամիս առաջ մեռած ըլլալով, իր գահաժողովուրդ ծնած օրն իսկ թագաւոր յայտարարուեցաւ Սպանիոյ եւ վերեւ յիշուած երկիրներուն... բայց, հասարակութեան դեկ ձեռք տառաւ ան օրն, ուր 16 տարեկանը թեւախոնքը, մինչեւ այդ օր գործած ըլլալով խնամակալի մը ձեռքին տակ:

Պէտք է ըսել թէ՛ իբր թագաւոր, որեւէ զէշուութիւն չէ հասցուցած իր երկրին. քաղութիւն ալ ունէր: 1905ին՝ թագուհին հետ Փարիզ այցելութեան մը ընթացքին, սպանիացի անիշխանականներ ձեռնառուներ նետեցին իր կողքին վրայ: Բանի մը անձեր սպանուեցան ու վերաւարուեցան. ինքը մնացող էր անողով, ատանց վախճալու, ազդուելու եւ տեղէն շարժելու: Ճիշդ մէկ տարի անտ, 1906ին, Անգլիոյ Վիկտորիա թագուհին թոռուհիին հետ իր ամուսնութեան առթիւ, անիշխանականները կրկին ձեռնառուներ կը նետեն հարսանեկան կառքին վրայ, սպաննելով ու վերաւարելով ըստմաթիւ հրահրեալները: Ինքը նորէն անվաս ազատած էր, ինչպէս նաեւ թագուհին, որուն ձեռքէն բռնելով կ'օգնէ որ կառքէն իջնար: Այս զէպէն երկու ժամ յետոյ, իր անձնական կառքով, թագուհիին հետ առանձին, երկու ժամ կը պտուէր Մատրիտի փողոցներուն մէջ: Նոյն պաղարհուրեցոյցն տուաւ նաեւ յետագային, իրեն ուղղուած երկու մահափորձերու պահուն, ինչ որ նպաստեց իր ժողովրդականութեան, մինչեւ սակայն, անիշխանականի մը զիջատումը: Ատկից վերջն էր որ իր ատողը սկսաւ խաւարիլ, երբ մահաւանդ ուղղակի ձեռք գարկաւ օրուան քաղաքականութեան եւ միջամտեց կուսակցական պայքարներուն:

Հիմա անշուշտ, ատենի եկած է որ Լոնտոնի իր անանձնարարին մէջ, առաջին լուրուներէն յետոյ, յիշէ եւ ողբայ, — աւա՛ղ, փառացս անցաւորի... Սպանիոյ թագուհին իր հետեւորդներով հասաւ Փարիզ, ուր կայարանը զինքը զիմաւորելու գացեր էին քաղաքի ծանօթները: Իսկ Մարսելէն շողեկաւ մտաւ թագաւորը, նորնպէս գալու համար Փարիզ, ուր մէկ քանի օր մնալէ վերջ, իր ընտանիքով պիտի մեկնի Անգլիա:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ս Պ Ա Ն Ի Ո Յ Դ Է Պ Ք Ե Ր Ը

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մայրաքաղաքէն բաժնուած պահուն Սպանիոյ թագաւորը հետեւեալ յայտարարութիւնն ուղղեց ժողովուրդին. — Կիրակի օրուան ընտրութիւնները յստակօրէն կը յայտնեն ինձ Թէ այսօր, կորսնցուցած եմ ժողովուրդին համարումը: Ինչո՞ւ կ'ըսէ ինձ Թէ այս պահութիւնը վերջնական պիտի ըլլայ, որովհետեւ միշտ ծառայած եմ Սպանիոյ, միակ նպատակը ըլլալով հանրային շահը, թագաւոր մը կրնայ սխալիլ եւ անշուշտ, երբեմն ես ալ սխալուեմ, բայց լաւ գիտեմ Թէ մեր հայրենիքը միշտ վեհանձն գրտնուած է հանդէպ սխալներու, որոնք չարակամութեամբ չեն գործուած: «Թագաւորն եմ ըլլող Սպանիացիներուն եւ ես իսկ Սպանիացի եմ: Պիտի կրնայի գնահատել միջոցներ գործածել պիտի: Կանելու համար արքայական իրաւունքները եւ ուժգնութիւնը կարգաւորու համար հակառակ կողմերուն զէմ. բայց վեհապէս կ'ուզեմ հեռու մնալ ամէն գործուած:»

Հանրապետութեան նիւստական կարգումները

Սպանիոյ հանրապետական առժամայ կառավարութիւնը Եւրոպայի հիմնական սկզբունքներուն եւ իր ուղեգծին մասին հրատարակութեան տուաւ յայտարարութիւն մը, որուն կարեւոր հատուածները ստորեւ.

Կառավարութիւնը իր հաւաքական եւ անհատական գործունէութիւնը պիտի ենթարկէ սահմանադիր Բորթէսի (խորհրդարան) զատարանին, երբ ատենը զայ իր իշխանութիւնը յանձնելու անոր:

Կառավարութիւնը վերաջնութեան պիտի ենթարկէ վարչական եւ կառավարական այն գործունէութիւնը, որ կը ընտելէր արդէն երբ 1923ի Խորհրդարանը լուծուեցաւ, այս կերպով երեւան հանելու համար պատասխանատուութիւնները: Նոյնը պիտի ըլլայ նաեւ յետագայ գործունէութեանց համար:

Կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ լիուիլ պիտի յարգէ անհատական խղճի եւ կրօնական պաշտամունքի ազատութիւնը:

Անհատական սեփականութեան իրաւունքը երաշխաւորուած է օրէնքով:

Կառավարութիւնը թոյլ չպիտի տայ որ նորակազմ հանրապետութեան հակառակորդները զայն քանդելու ելլեն:

Այս պատճառով ալ, ընդունելով մէկտեղ անհատական ազատութեան անհրաժեշտութիւնը, պիտի կատարէ զատական ու վարչական հետապնդումներ, եթէ պէտք ըլլայ:

ՇԵՏԱՊՆԻՈՒՄՆԵՐ

Առժամայ կառավարութեան անդամները, լրակատար նիստի մը ընթացքին, որոշեցին անմիջապէս զբաւման ենթարկել արքայական պալատը, որուն գոյքերը, կարասիները, եւ յիշ. պիտի ցուցակագրուին Նոտարի մը միջոցով: Բոլոր սենեակները պիտի կնքուին եւ պալատը պիտի յանձնուի ոստիկանական հսկողութեան:

Որոշուած է ազգային աղէտներու պատասխանատուները փնտնել եւ առ այս անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի երեք դատավարութեանց, ընդդէմ նախորդ կառավարութեանց:

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Այսօրիական «Յայրա» գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ մարտի 15ին մէջ, հանրապետութեան հոշակուած մեծ խանգովառութեամբ ընդունուեցաւ: Ամէն տեղ հանդարտութիւն կը տիրէ:

Բանակը եւ ոստիկանութիւնը յարած են նոր վարչաձեւին: Երկրին միաձայն համակրութիւնը հանդէպ նոր վարչաձեւին նախատեսել կուտայ անոր արագ ամրացումը: Բոլոր նահանգներուն մէջ, ժողովուրդը զանազան եղանակներով ամբողջ օրը յայտնեց իր ուրախութիւնը հանրապետութեան հաստատման առթիւ: Միայն մէկ քանի փոքր միջադէպեր պատահած են մէկ քանի վայրերու մէջ:

Բարսալանիոյ անցած հանրապետութիւնը

Բարսալանիա բաժնուելով Սպանիայէն, կազմեց իր հանրապետական անջատ կառավարութիւնը, գլխաւորութեամբ զնր. Մաչիայի որ հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ այս առթիւ. —

“ԱԶԲԵՐՆԻՍ ԲԱՆԱՆՔ”

“ՍԵՒ ԾՈՎԸ ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ, ՄԻ ԶԵՐԿՐԱՎԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԻՍՏՆԵՐՈՒՆ Կ’ԱՆՅՆԻ՛”

«Երկմաղ» այս վերագրելու տակ զիտել կուտայ թէ թրքական նաւատորմը շատ վար է ուսուակուեցնել, յուսակաւեւ եւ նոյնիսկ ուսուակաւեւ:

«Անցեալ տարի, երբ «Ճաւուղ»-ի նորագոյն տափը քանի մը հեղէն երեսփոխաններ խորհեցան, հեղէն ծովային նախարարը ըսաւ. «Պարտենէր, ինչո՞ւ իրար կ'անցնէք: Տրեստի մը, որ իր շուրջը չունի 5-6 գորտեր եւ արկական թորփիլաւորած, անքան աշուտ չէ»:

Միջոցառման այս ամուս «Ճաւուղ»-ին ընկերացիները համար պիտի ունենանք միայն երկու թորփիլաւորած, որոնք արդէն ծովը իջեցուած են: Իսկ Հեղէնները ունին 10 թորփիլաւորած եւ 10 թորփիլաւոր, գոր նորոգեցին ամբողջ ջովին: Ռուսներու անգամ վերջին դրութեամբ 4 թորփիլաւորած ունի:

Այս, ճանկելու ընաւ տեղի չկայ: Ռուսները Սեւ ծովը, Հեղէնները Միջերկրականի մէջ տեղադրել կ'աշխատեն, թէ՛ նորոգելով իրենց նաւերը եւ թէ՛ նորոգելով ջովինը:

Այս կայտութեան առջեւ, պէտք է շատ զգույս եւ պթուն զրուակելու ու առաւելագոյն կարեւորութիւնը տանք մեր նաւատորմին: Եթէ անհոգ ասուելիք, անխուսափելիօրէն Սեւ ծովը ուսուսրուն պիտի անցնի ամբողջովն, Միջերկրական ալ Հեղէններուն»:

ՆՈՐ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ ՇԵՆԵԼՈՒ ԱՌԱՋ ԱՐԿ

Բնիկ Տիգրակերտի Գ. Եղիշէ ԶԵՐԵՏԵԱՆ «Պայքար» թերթին նամակ մը գրելով կը յայտնէ Թէ Ամբիկեան «Պօրտ» ընկերութեան ըրվ գումարը 525,000 տոյարի գումար մը, գոր ատենօք անոր յանձնած են երեք Տիգրակերտցիներ, Տիգր. Թօփրահանեան (75,000), Յովհ. Հան Տօնճեան (40,000) եւ Արայան Սահակեան-Յովհաննէս (50,000) տոյար, Դամակաբէր կ'աւելցնէ Թէ այս երեք կտակներուն վաւերաւորութիւնը կը գտնուին Տիգրակերտի վերաշինաց Միւսթեան ըրվ եւ կը թելադրէ որ դիմուսներ կատարուին այս գումարը ստանալու ու անով նոր-Տիգրակերտ անունով աւան մը շինելու Հայաստանի մէջ, ինչպէս շինուած են Նոր-Խարբերդ, Նոր-Արաբիք, Նոր-Մալաթիա եւ ուրիշներ:

ԱՒՍՏԵՒԻԳԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՇՈՒՐՁ

Գերման կառավարութիւնը զիմա՞ կատարեց շահաւորակութիւնաւորութեան յանձնարարութիւնն որ մայիս 15ի իր նիստի օրակարգին վրայ զնէ կրկու նոր հարցեր:

1) 1930 մարտ 29ի առեւտրական պայմանագրութեան ձեռնարկութեան հետեւանքով, եւրոպական մաքսային յարաբերութեան մէջ ստեղծուած վիճակին քննութիւնը: Այս առթիւ զերման կառավարութեան կողմէ արտաքին նախարար Բոլքրիուս կը յայտնէ թէ յանձնարարութեան պիտի տայ զեկոյց մը՝ աւստրիական մաքսային համաձայնութեամբ հետապնդուած նպատակներուն մասին:

2) Գերմանիա կ'առաջարկէ յանձնարարութիւն օրակարգին վերջ զնի նաեւ օղային կցումաքային փոխադրական միջոցներու համար իւղի եւն. մաքսէ գերծ կացուցման հարցը:

ՀԱՐԱՇ

ՀԱՐԱՇԻ ԲԱՆՈՒՄ
3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
ՅԱՐԱՇԻ 35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.

"HARATCH"
Directeur-Propriétaire
SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
235, Faub. St.-Martin
PARIS (10e)

ՀԱՐԱՇ
18
Ա Պ Ր Ի Լ
1931
18 AVRIL 1931

Է. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1547

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ. ԲԱՆԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՆՐԱՆ ԵՒ ԲՈՒՆ ՊԱՏՐԱՆՔԸ

Այլ ևս պարզ է Պ. Վահանի թեքեանի տեսակետը. «Գաղութային իրավունքը պետք է հրաժարի երկրային պատկանելիությունը...»

1919-1920 թթ. Պ. Վ. Թեքեանի ալ մեկն էր այն իմաստուններին, որ կը ծաղրէին մեզ, երբ Երևանը կը համարէինք խորհրդային կողմից...

Այսինքն թողով իրականությունը կը կոչուի «պատանդ» ինչպէս կը կոչէ այսօր:

Այդ օրէն ի վեր, ինչ պատանդացու: Ինչպէս այնքան մեծացաւ «պի մը Երևանը», բարոյապէս եւ ֆիզիքսպէս...

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

Այստեղ, ներքին սահմաններու ընդարձակման հարցին մէջ «Հայկական Տէրութիւնը» — միշտ գլխաւորը — եւ իրականությունը ունի եւ պատանդութիւնը:

ՀԱՅԵՒՓԻՒՄԻ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Անատոլիոյ Գործակալութիւնը Ապրիլ 11 Թուականով կը հաղորդէ Էնկիւրիի պարսիկ դեսպանատան հետեւեալ պաշտօնական հիշատակագիրը: «Պոլսոյ Թերթերէն ոմանց մէջ կատարեալ ցառով կարգադրեց թէ Առաքաւորական մէջ Գործերը եւ Հայերը միասին կ'աշխատին թուրքոյ դէմ եւ թէ պարսիկ պաշտօնականները կը քաջալերեն անոնց շարժումները: Պարսկաստան, Արարատի անցեալ գործողութեանց ընթացքին, խօսքով թէ գործը յոյս տուաւ թուրքոյ հանդէպ հարեւանի իր բարեկամութիւնը եւ ամէն կերպով նպաստաւոր ընթացքը, եւ այս պարագան ծանօթ է նաեւ թուրքոյ պետական վարչներուն: Պարսիկ դեսպանատանը ցառով կ'ընդունին եւ հերքելու պէտք կը տեսնեն այս լուրերը, որոնք կ'ընեն միտքերը շփոթեցնել եւ վերաբերել պարսիկ հանրային կարծիքը, որ միայն անկողմ բարեկամութիւն կը սնուցանէ թուրք ազգին հանդէպ:»

ՊԱՐՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պոլսոյ ճարտարապետական Միութիւնը (Մասնաճիւղ) արտակարգ նիստ մը գումարեց, օրակարգ ունենալով ներածման եւ արտածման հիւսուցարարչութեան անդեռութիւնը տեղական ճարտարապետութեան վրայ: Այս առթիւ տեղի ունեցան շատ տարբեր խորհրդակցութիւններ, իսկ յետոյ կարեւորութեան պատճառով:

Թողովի ընթացքին խորհրդակցութեան առարկայ եղաւ Պարսկաստանի այն որոշումը, թէ արտաքին առևտուրը պետական մենաշնորհ է եւ թէ Իրան պարսիկ ներածողը պէտք է նոյն արժեքով ալ պարսկական ապրանք գնէ ու արտածէ: Խօսք առնողները միաձայնութեամբ շեշտեցին թէ այս կարգադրութիւնը ծանր հարուած մը պիտի տայ թրքական արտածութեանը:

Ի վերջոյ որոշուեցաւ ժողովի հրահրել շահագրգռուող վաստակաւորները, եւ խորհիլ թէ ինչ միջոցներու դիմելու է տաճարային փարստեղծի համար: Ընթացքին վարչներէն մէկը այս առթիւ հետեւեալ յայտարարեց լրագրողներուն: «Եթէ Իրան այս տեսակ որոշում մը տուած է, կը նշանակէ թէ ապագային է իր ներածման եւ արտածման հիւսուցարարչութեան մէջ միջոցներու երկրին հարստութիւնը, եւ միւս կողմէն կանոնացնել իր դրամը: Սակայն իրենաբարբարական է գիտնալ թէ իր այս որոշումը ինչ անդրադարձներ պիտի ունենայ միւս երկրներուն վրայ, քանի որ անոնք ալ կ'ընեն փոխադարձութեան դիմել:»

ԹԱԳԱՌՈՐ ՍԻՆԵՄԱՅԻ

Ամերիկեան Ֆիլմի ընկերութեան մը տնօրէնը Լուս Անճելոսէն հետաքրքրով հրատարակէ Սպանիոյ դահլիճէն Ալֆոնս թագաւորը որ յանձն առնէ առաջին դեր կատարել Ֆիլմի մը մէջ: Այս ֆիլմը պիտի ներկայացնէ Ալֆոնսի թագաւորութեան պատմական զխաւոր դրուագներով:

ԳԻՐԱՍՈՒՆ

Ամերիկեան Ֆիլմի ընկերութեան մը տնօրէնը Լուս Անճելոսէն հետաքրքրով հրատարակէ Սպանիոյ դահլիճէն Ալֆոնս թագաւորը որ յանձն առնէ առաջին դեր կատարել Ֆիլմի մը մէջ: Այս ֆիլմը պիտի ներկայացնէ Ալֆոնսի թագաւորութեան պատմական զխաւոր դրուագներով:

ՕԳՆՅՅԷՔ Է. Կ. ԽԱՉԻՆ

որ կենդանի ազգակ մըն է ՀԱՅՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սպանիոյ դիպլոմատ

Սպանիոյ դահլիճէն թագաւորը հասաւ Փարիզ ուր մէկ քանի օր կենալ վերջ պիտի մեկնի Անգլիա: Հանրապետական նորակազմ կառավարութիւնը սկսած է միջոցներու դիմել ամբողջով համար վարչաձեւը եւ պահպանելու համար երկրին անդրութիւնը: Արդէն տասնի չափ հրովարտեցին գործադրութեան դրուած են: Նոր կառավարութեան առաջին գործերէն մէկն եղաւ ազատութիւն տալ քաղաքական բոլոր բանտարկեալներուն: Ասկից զատ կ'ընտրէ նաեւ թէ ներքին շնորհած է 4 տարիէն վար բանտարկութեան դատապարտուած հասարակ դատապարտեալներուն, եւ կէսի իջեցուցած է մնացեալ բանտարկեալներուն պատիժը: Դատի պիտի ենթարկուին նախկին վարչապետ եւ պատերազմական նախարար զօր. Պէրէյէկուէն եւ Փրիմօ տէ Ռիվերայի աշխատակիցները:

Նոր դահլիճը բազմաթիւ կարգադրութիւններ ըրաւ նաեւ բարձր պաշտօնատարներու նշանակման մասին: Գալով անկեալ թագաւորին վերջին յայտարարութեան, որ հազարաւոր օրինակներով արքայականները ցրուել էին երկրին բոլոր կողմերը, կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ հակառակ բացառիկ կացութեան, պէտք չէ տեսած այդ յայտարարութիւնը արդիւնու, որովհետեւ, վստահ է ժողովուրդին զգացումներուն վրայ:

Երկիրը առհասարակ խաղաղ է: Միայն համայնավարներն են որ Սէվիլայի մէջ խռովութիւններ հանեցին, հաւաքովի մը ընթացքին զօր կազմակերպել էին քննադատելու համար քաղաքի հանրապետութիւնը:

Ֆրանսիայի մասնաւոր վեճ

Աթէնքէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ թէեւ Ֆրանսայի եւ Յունաստանի միջեւ, առևտրական դաշնագրի կնքման բանակցութիւնները կը շարունակուին եւ յոյս կայ որ յաջողութեամբ աւարտին հակառակ կարգ մը վիճելի կետերու, սակայն յոյս կառավարութիւնը մերժեց երկրապագայ մաքսային պայմանադրական սակագնի կիրարկումը: Հետեւաբար, ապրիլ 17էն սկսեալ առաւելագոյն մաքսատուրը կը կիրարկուի ֆրանսական ներածումներու ճրայ:

Թուրք օջախներու լուծուեցում

Թուրք Օջախներու վերջին համաժողովը ապրիլ 10ին տեղի ունեցած է Էնկիւրի մէջ: Օրակարգի միակ խնդիրն էր Օճախներու խալիքի միացումը որուն մասին առաջարկ ներկայացուցած են Միտհաթ Շիքրի, Շիքաի եւ Համիտուլահ Սուլայի պէյերը: Առաջարկը ծափերով ընդունուած եւ միաձայնութեամբ զուգարկուած է միացումը որուն համաձայն, օջախներու կազմակերպութիւնը կը լուծուի եւ ամբողջութեամբ կը փոխանցուի խալիք կուսակցութեան:

Համալուրսակ Անշուսի դէմ

Աւստրիական մաքսային համաձայնութիւնը տեղադրելու խնդրով մը պարտադրած է եւրոպական կարգ մը պետութիւններու որոնք քաղաքական լուրջ վտանգ մը կը տեսնեն Անշուսի իրականացման մէջ ու Եւրոպայի տնտեսական կազմակերպումը իրականացնելու համար լծուած են լուս աշխատանքի մը: Անցեալ ամիս փարիզի մէջ գումարուած արմատիքի խորհրդաժողովէն ի վեր մասնաւոր, կարծիքի յաճախակի փոխանակութիւններ տեղի կ'ունենան Փարիզի, Լոնտոնի, Հոնոնի, Էնթալի, Էնթալի, Էնթալի եւ արեւելեան Եւրոպայի մայրաքաղաքներուն միջեւ:

Կանխելու համար Անշուսի իրականացումը, որուն շուրջ վիճաբանութիւններ տեղի պիտի ունենան Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնարարական նիստին մէջ, շանք կը թափուի ներդաշնակելու իւրաքանչիւր պետութեան տնտեսական քաղաքականութիւնը՝ նախատեսուած միջոցաւոր տնտեսական դրութեան մը հետ:

Այս մտքով ալ, Ֆրանսայի վարչապետը նոր խորհրդակցութեան մը հրահրեց արտաքին, առևտրական, ելմտական եւ երկրազորական նախարարները, ինչպէս նաեւ խորհրդարանական բազմաթիւ յանձնարարներու նախագահները:

Հնդկաստանի փոխարքային դէմ

Պոմպէյի կառավարումը որուն մէջ կը ծամբողքէր Հնդկաստանի փոխարքան իր կողմ հետ, յարձակման ենթարկուեցաւ Պոմպէյէն 275 մղոն հեռու Տէրոլի կայսրանին մէջ: Յարձակումը գործուեցաւ քարերով, երբ կառավարման կողմէր ատր կայսրանը եւ փոխարքան կը ճաշէր իր հետեւորդներուն հետ: Պոմպէյի մէջ ոստիկանութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած էր: Հոն, փոխարքան տեսակցութիւն մը ունեցաւ կանտիլի, ինչպէս նաեւ մասնատան պատուիրակութեան մը հետ:

Ռուսիոյ նախարարական խորհուրդ

Թիթուլէքսօ որուն յանձնուած էր Ռուսիոյ նոր դահլիճին կազմութիւնը, երկար տեսակցութիւններ է բանակցութիւններ վերջ քաղաքական զանազան հոսանքներու պատերու հետ, յաջողեցաւ համաձայնութեան գալ:

ՎԱՐԸ ՀԱՅ ԿԱՐՍԻՐ ԽԱՅԻ 20-ԱՍԵՆԱԿԸ

Կ Ը Տ Օ Ն Ո Ւ Ր ՄԵՆ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԻ (Մանրամասնութիւնները կարդալ Գ. Էջ)

ՀԱՍԵՆ ՔԱՆԱՍԵՆԱԿ ՍԸ

ՈՉ ՇԵՓՈՐ, ՈՉ ԹՄԻՐԻԿ... Այլ մըջիւնի մտնէ զործու նշանները՝ յամառ ու բերրի, ինչպէս կը վայել ժողովուրդին համեստ ու համարարած կազմակերպութեան մը, որ կը կոչուի Կարմիր Սալ:

Այո, թող փառաբանանքի ու ներքերի ուռուցիկ ու չափազանց ուղեղներով չաղտորեան հրճուանքը, որ ժողովուրդի ամէն զաւակ պիտի զգայ կատարուած ու մանաւանդ կատարելի զործին զնահատուով:

Բարեկամի զնահատութիւն պէտք է միայն, համեստ այլ հոգեւոր: Գնահատութիւնը պէտք է սրտցաւ ու հարազատ Հայուն, որ զիտնալ թէ պզտիկ ազգ ենք, բայց ունինք շատ աւելի մեծ ցաւեր, քան ամենամեծ ազգերը, թէ ցաւերու ամբողջ մէջ ոճէր է փնտռել ու մտնել անհատական ու մասնաւոր խնդրանքներու նկատմանը, շահեր ու սաղորտներ, զիտնալ մասնաւոր թէ, վէրք մը կապելու, հոգ մը փառատելու, ցաւ մը ամոքելու:

Պէտք է զիտնալ, իսկ եթէ չի զիտնալ, զգայ այս բոլորը ու լեցուի հիացումով զործին հանդէպ, որ անա, քսան տարի կ'արձանագրէ կենսիկ զբերք մէջ, քսան տարի կազմակերպական ճիգերու, զոսոգութիւններու, յոգնութիւններու՝ քայքայման անտանելի պայմաններու տակ, զոսոգութեան պայքարի դաշտին վրայ՝ տեսչատուութիւններով ու յառաջխաղացումներով:

Պէտք է զիտնալ այս բոլորը եւ կամ ըլլալ կոյր՝ նաեւ մըտքով, Կարմիր Սալը մրցակից ցոյց տալու համար Բարեգործականին: Կոյր, այո, չտեսնելու համար Բարեգործականի անստանելի եւ տղայներ աղաներուն ու միլիոններուն դէմ, Կ. Սալի ժողովրդական համեստ լուծանքներ ու ժրջան կիները, կիներ՝ միայն... հայուհիներ որոնք վարժութիւնը չունին ցուցամով պերճանքի, ու զիտնալ արդար հարատուութիւն մը քաղել միայն ու միայն, իրենց ձեռակերտները...

Ո՛չ չեմոք, ո՛չ թմբուկ ու բեմի: Գործը արդէն կը խօսի: ՄԿՐՏԻՉ ԵՐԻՑԱՅՑ

ԼՕՁԱՆԻ ԳՈՐԾԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Անթաքիայէն կը հազարդեն «Սօս Փօսթա»-ի թէ տեղւոյն զոյգվածակի մասին Լօզանի դաշնագրին տրամադրութիւնը չի գործադրուի: Դաշնագրին համաձայն, Անթաքիոյ շրջանակ մասնաւոր վարչութեան մը ենթակայ պիտի ըլլայ եւ պաշտօնական լեզուն ալ ըլլայ թուրքերէնը:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

Յիշեալ թերթին թղթակիցը կը հազարդէ թէ բոլորովին հակառակ վիճակ մը առաջ եկած է: Արաբերէնը տիրող լեզուն եղած է եւ դատարաններն ալ սկսած են թուրքերէնը լեզու:

ՆԱՍԱԿ ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻՆ

ՄԵՐ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԸ

ՔՍԱՆ ՏԱՐԻ

ԿԵԱՆՔԸ ՄԻԼԱՆԻ ՄԵՋ

Մերիկի կարծիքը թաշ, որ քանակ քո կեանքի 20 տարին: Գա երեսուցյակական թիվերի շրջան է, երբ ոչ կա բարձրանալու եւ նոր հորիզոններ ընդգրկելու: Բայց դա մի հասակ նաեւ, երբ յաճախ խորտակուած են ուները եւ կտրուած թեւերը:

Կ'ուզէի, որ դու քո ոչ թը եւ թափը պահես, հասակ նետն եւ մեր հասարակական կեանքում լրել կերպով քո տեղը բռնես:

Մեծ համարում ունեմ կարծիքը թաշի վրայ: Երա պարտականութիւնը մեծ եւ ծանր կը տեսնեմ: Կարծիքը թաշ ասելով՝ ճիշտ կը պատկերաստի ինձի մեր ազգի կէս մասի ունեթի օգտագործման հարցը:

Հայ Կարմիր խաչը երբ գոյութեան քանադանակն է տունում: Հայ Կարմիր խաչը: Ինչո՞ւ: Հայ: Ինչո՞ւ ոչ Հայաստանի: Կայ Թրանսայի Կարմիր խաչը: Կայ Գերմանիայի: Իսկ Հայաստանի՞: Զի՞հայ, Ռուսական սեփնների օգնութեամբ Հայաստանի վրէժն նստած բոլշեւիկները չեն ուզում, որ Հայ Կարմիր խաչը լինի Հայաստանի Կարմիր խաչը: Բայց եւ այնպէս, մենք կը պահենք մեր Կարմիր խաչը, այսօր Հայ, որպէսզի վաղը դառնայ Հայաստանի: Մեր Կարմիր խաչը, որպէս հողեւոր ժառանգ այն Կարմիր խաչի, որ կար Հայաստանում, Հանրապետութեան օրով, եւ որ խեղդեց բանտերի ճանկերում: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Մ'յս է Հայ Կարմիր խաչի զլխաւոր Խորհուրդը: Գլխաւոր, բայց ո՛չ միակ: Նորքան մեծ է եւ Հայ Կարմիր խաչի բարոյական-դատարարական դերը, իբրեւ հայ իրական սեւը հաւաքող, հանրաշխուսթեան ու հասարակական գործունէութեան վարժեցող, շարժման մէջ դնող մէկ ոյժ: Ատրպատականից մինչեւ Քասիֆորիա, ամբողջ տարածութեան վրայ հազարաւոր հայ կանայք միացած են միեւնոյն կազմակերպիչ շարժման հետ: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Միւսիւն. — Ապրիլ 11ին տեղի ունեցաւ Միւսիւնի վարժարանի մէջ Մ. Ռ. Նախկին Սանկրու Միութեան, գրական-երաժշտական ասոբիական հանդէսը նուիրուած բարբեր Մուրաւսի եւ Ռաֆայէլի, ինչպէս նաեւ Միւսիւնի Մարտութեան հիմնադիր մեծն Միւսիւնի յիշատակին:

Միւսիւնի դպրոցը որոշուած ժամուան լեցուցած էր սրահը: Գրեթէ երեկոյթ մը, որուն վարժուած չեն եւ որ գոհանալով չեն պետքուէ հանդէսի կարմիրը չմարմին:

Հանդէսի կազմակերպիչ ծախիւր բանակաւորու հրովարտ էր Հ. Ա. Ղազիկեանը:

Հանդէսը բացուեցաւ Մ. Ռ. քալերով, զոր երգեցին ներկայ առանդները, յետոյ բեմ բարձրացաւ Միութեան նախագահը, որ բացառեց օրուն հանդէսին խմատն ու նպատակը, հայ լեզուի մեծագոյն վարպետներէն Հ. Ղազիկեանին, որ խոսեց Միութեան հրաւերը, քանն առած էր խօսիլ Հայ լեզուի մասին նոյնպէս շնորհակալութիւն բացող Օր. Մ. Պատրեանին, նուրբ դաշնակահարու Ս. Պատրեանին, որ համարուէր յաճախուած էր դաշնակի վրայ եւրոպական կտորներ նուագել:

Ընտանեկան գործերը բաժանուած են երկու խոշոր մասերի. միւսը՝ ներքին գործ, միւսը՝ դրսի գործ: Ներքին գործը ծանրացած է կնոջ վրայ: Նա է սնուցանում եւ խնամում մանուկներին, մայրերն լեզու եւ ազգային ոգի տալիս նրանց. նա է սրբում յոբանջ օգտագործող բլրատիւրը, ոչ ու եռանդ ներշնչում. նա է հսկում օջախի բարեկարգութեան եւ հոգ տանում նրա գեղեցիկութեան. ընտանեկան շնորհից ներս՝ կնոջ վրայ է ծանրացած հոգերի ու պարտականութիւնների մեծ մասը:

Մեղմ է մանուկները հայ օջախի մէջ: Մեր մածկիները եղած են եւ են տան մէջի իշխանութիւնները, իսկ հարսերն ու աղջիկները՝ նրա գործակատարները:

Այս կենտրոնակ տարբերով զօրացած՝ դու պետք է լսուած եւ տեսական աշխատանքով ներշնչու հիայ կնոջը որ նա մեր ազգային կեանքի տանալու չին է եւ, որպէս այլպիսին, պարտականութիւն ունի բաշտելու մեր ներքին գործերի ամբողջ ծանրութիւնը, տէր եւ տիրական լինելու այդ գործերին, ինչպէս տանալի է անուած ընտանիքի ներսում:

Այս գիտակցութեամբ ստորաբաժնայ կիներ պետք է խմանայ, որ իր հոգերի առաքական են կազմակերպիչ մեր մանուկներին ազգային պայտարումի վտանգից խնամել հայ ազատագրական պայքարի կենդանի զոհերին, սրբել հայրենիքի արատութեան համար բանտարկուած եւ արտուրած Հայերի արցունքը, աշխատանք հայկաթովը գործադրելիներին, օրեկ անկարներին եւ առհասարակ կատարել այն բոլոր աշխատանքները, որոնք անհրաժեշտ են մեր ներքին ցուրտ դարձանքում համար:

Մ'յս է Հայ Կարմիր խաչի զլխաւոր Խորհուրդը: Գլխաւոր, բայց ո՛չ միակ: Նորքան մեծ է եւ Հայ Կարմիր խաչի բարոյական-դատարարական դերը, իբրեւ հայ իրական սեւը հաւաքող, հանրաշխուսթեան ու հասարակական գործունէութեան վարժեցող, շարժման մէջ դնող մէկ ոյժ: Ատրպատականից մինչեւ Քասիֆորիա, ամբողջ տարածութեան վրայ հազարաւոր հայ կանայք միացած են միեւնոյն կազմակերպիչ շարժման հետ: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Միւսիւն. — Ապրիլ 11ին տեղի ունեցաւ Միւսիւնի վարժարանի մէջ Մ. Ռ. Նախկին Սանկրու Միութեան, գրական-երաժշտական ասոբիական հանդէսը նուիրուած բարբեր Մուրաւսի եւ Ռաֆայէլի, ինչպէս նաեւ Միւսիւնի Մարտութեան հիմնադիր մեծն Միւսիւնի յիշատակին:

Միւսիւնի դպրոցը որոշուած ժամուան լեցուցած էր սրահը: Գրեթէ երեկոյթ մը, որուն վարժուած չեն եւ որ գոհանալով չեն պետքուէ հանդէսի կարմիրը չմարմին:

Հանդէսի կազմակերպիչ ծախիւր բանակաւորու հրովարտ էր Հ. Ա. Ղազիկեանը:

Հանդէսը բացուեցաւ Մ. Ռ. քալերով, զոր երգեցին ներկայ առանդները, յետոյ բեմ բարձրացաւ Միութեան նախագահը, որ բացառեց օրուն հանդէսին խմատն ու նպատակը, հայ լեզուի մեծագոյն վարպետներէն Հ. Ղազիկեանին, որ խոսեց Միութեան հրաւերը, քանն առած էր խօսիլ Հայ լեզուի մասին նոյնպէս շնորհակալութիւն բացող Օր. Մ. Պատրեանին, նուրբ դաշնակահարու Ս. Պատրեանին, որ համարուէր յաճախուած էր դաշնակի վրայ եւրոպական կտորներ նուագել:

Մրան հակառակ՝ դրսի գործերը կը պատկանեն տղամարդուն: Նա է տէրը եւ պատասխանատուն օջախի շէնքից դուրս եղած աշխատանքներին: Նա է հոգը պատուած, սերնդ սնուած, գերանդին բաշտում, դարեւացի մուրճը շարժում: Նա է զէնք վերցնում եւ օջախը պաշտպանում: Նա է կարծր ատլիս բնութեան արհաւիրքներին, մարդկանց արցակցութիւններին, գոյութեան կոտորելու կարճ ընտանեկան շէնքից դուրս՝ տղամարդն է օջախի տէրը, թէեւ այդ շէնքից ներս նա ենթակայ է տանալու ծանրութեան եւ մի մանուկ իր տանալի համար:

Մ'յս է Հայ Կարմիր խաչի զլխաւոր Խորհուրդը: Գլխաւոր, բայց ո՛չ միակ: Նորքան մեծ է եւ Հայ Կարմիր խաչի բարոյական-դատարարական դերը, իբրեւ հայ իրական սեւը հաւաքող, հանրաշխուսթեան ու հասարակական գործունէութեան վարժեցող, շարժման մէջ դնող մէկ ոյժ: Ատրպատականից մինչեւ Քասիֆորիա, ամբողջ տարածութեան վրայ հազարաւոր հայ կանայք միացած են միեւնոյն կազմակերպիչ շարժման հետ: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Միւսիւն. — Ապրիլ 11ին տեղի ունեցաւ Միւսիւնի վարժարանի մէջ Մ. Ռ. Նախկին Սանկրու Միութեան, գրական-երաժշտական ասոբիական հանդէսը նուիրուած բարբեր Մուրաւսի եւ Ռաֆայէլի, ինչպէս նաեւ Միւսիւնի Մարտութեան հիմնադիր մեծն Միւսիւնի յիշատակին:

Միւսիւնի դպրոցը որոշուած ժամուան լեցուցած էր սրահը: Գրեթէ երեկոյթ մը, որուն վարժուած չեն եւ որ գոհանալով չեն պետքուէ հանդէսի կարմիրը չմարմին:

Հանդէսի կազմակերպիչ ծախիւր բանակաւորու հրովարտ էր Հ. Ա. Ղազիկեանը:

Հանդէսը բացուեցաւ Մ. Ռ. քալերով, զոր երգեցին ներկայ առանդները, յետոյ բեմ բարձրացաւ Միութեան նախագահը, որ բացառեց օրուն հանդէսին խմատն ու նպատակը, հայ լեզուի մեծագոյն վարպետներէն Հ. Ղազիկեանին, որ խոսեց Միութեան հրաւերը, քանն առած էր խօսիլ Հայ լեզուի մասին նոյնպէս շնորհակալութիւն բացող Օր. Մ. Պատրեանին, նուրբ դաշնակահարու Ս. Պատրեանին, որ համարուէր յաճախուած էր դաշնակի վրայ եւրոպական կտորներ նուագել:

Մրան հակառակ՝ դրսի գործերը կը պատկանեն տղամարդուն: Նա է տէրը եւ պատասխանատուն օջախի շէնքից դուրս եղած աշխատանքներին: Նա է հոգը պատուած, սերնդ սնուած, գերանդին բաշտում, դարեւացի մուրճը շարժում: Նա է զէնք վերցնում եւ օջախը պաշտպանում: Նա է կարծր ատլիս բնութեան արհաւիրքներին, մարդկանց արցակցութիւններին, գոյութեան կոտորելու կարճ ընտանեկան շէնքից դուրս՝ տղամարդն է օջախի տէրը, թէեւ այդ շէնքից ներս նա ենթակայ է տանալու ծանրութեան եւ մի մանուկ իր տանալի համար:

Մ'յս է Հայ Կարմիր խաչի զլխաւոր Խորհուրդը: Գլխաւոր, բայց ո՛չ միակ: Նորքան մեծ է եւ Հայ Կարմիր խաչի բարոյական-դատարարական դերը, իբրեւ հայ իրական սեւը հաւաքող, հանրաշխուսթեան ու հասարակական գործունէութեան վարժեցող, շարժման մէջ դնող մէկ ոյժ: Ատրպատականից մինչեւ Քասիֆորիա, ամբողջ տարածութեան վրայ հազարաւոր հայ կանայք միացած են միեւնոյն կազմակերպիչ շարժման հետ: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձիւղ եւ աւելի քան եօթը հարար անդամ:

Որպիսի՞ հակապահ յառաջադիմութիւն ընդամենը երկու տասնեակ տարիների ընթացքին՝ մանաւանդ կէքէ աչքի առաջ ունենանք նահապետական բարբերի մէջ ապրած Հայ կնոջ բաշտիլը հանրային գործերից...:

Միւսիւն. — Ապրիլ 11ին տեղի ունեցաւ Միւսիւնի վարժարանի մէջ Մ. Ռ. Նախկին Սանկրու Միութեան, գրական-երաժշտական ասոբիական հանդէսը նուիրուած բարբեր Մուրաւսի եւ Ռաֆայէլի, ինչպէս նաեւ Միւսիւնի Մարտութեան հիմնադիր մեծն Միւսիւնի յիշատակին:

Միւսիւնի դպրոցը որոշուած ժամուան լեցուցած էր սրահը: Գրեթէ երեկոյթ մը, որուն վարժուած չեն եւ որ գոհանալով չեն պետքուէ հանդէսի կարմիրը չմարմին:

Հանդէսի կազմակերպիչ ծախիւր բանակաւորու հրովարտ էր Հ. Ա. Ղազիկեանը:

Հանդէսը բացուեցաւ Մ. Ռ. քալերով, զոր երգեցին ներկայ առանդները, յետոյ բեմ բարձրացաւ Միութեան նախագահը, որ բացառեց օրուն հանդէսին խմատն ու նպատակը, հայ լեզուի մեծագոյն վարպետներէն Հ. Ղազիկեանին, որ խոսեց Միութեան հրաւերը, քանն առած էր խօսիլ Հայ լեզուի մասին նոյնպէս շնորհակալութիւն բացող Օր. Մ. Պատրեանին, նուրբ դաշնակահարու Ս. Պատրեանին, որ համարուէր յաճախուած էր դաշնակի վրայ եւրոպական կտորներ նուագել:

Մրան հակառակ՝ դրսի գործերը կը պատկանեն տղամարդուն: Նա է տէրը եւ պատասխանատուն օջախի շէնքից դուրս եղած աշխատանքներին: Նա է հոգը պատուած, սերնդ սնուած, գերանդին բաշտում, դարեւացի մուրճը շարժում: Նա է զէնք վերցնում եւ օջախը պաշտպանում: Նա է կարծր ատլիս բնութեան արհաւիրքներին, մարդկանց արցակցութիւններին, գոյութեան կոտորելու կարճ ընտանեկան շէնքից դուրս՝ տղամարդն է օջախի տէրը, թէեւ այդ շէնքից ներս նա ենթակայ է տանալու ծանրութեան եւ մի մանուկ իր տանալի համար:

Մ'յս է Հայ Կարմիր խաչի զլխաւոր Խորհուրդը: Գլխաւոր, բայց ո՛չ միակ: Նորքան մեծ է եւ Հայ Կարմիր խաչի բարոյական-դատարարական դերը, իբրեւ հայ իրական սեւը հաւաքող, հանրաշխուսթեան ու հասարակական գործունէութեան վարժեցող, շարժման մէջ դնող մէկ ոյժ: Ատրպատականից մինչեւ Քասիֆորիա, ամբողջ տարածութեան վրայ հազարաւոր հայ կանայք միացած են միեւնոյն կազմակերպիչ շարժման հետ: Բայց որ, օտար, պիտի յարուցին անէ մի օր: Կը պահենք, իբրեւ ներքին խորհրդանշան մեր ազատութեան, ժողովրդավար, Միացեալ եւ Անկախ Հայաստանի: Կը պահենք շերտ սերտով ու գործունէութեամբ, որպէս ազատ ստեղծագործութեան սքանչելի արգասիք:

Քան տարի առաջ եւ գոյութիւն ունէր միայն Հիւսիսային Ամերիկայի մի երկու կենտրոնում: Այսօր եւս պատկառելի ցանցով տարածուած է շուրջ ցամաքամասերի գրեթէ բոլոր երկրներում — Հիւս. Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներ, Կանադա, Կուբա, Արժանքներ, Ֆրանսա, Յուճաստան, Բուլղարիա, Ռուսիա, Մեքսիկո, Իրաք, Պարսկաստան, Եգիպտոս — ուր աստանդական հայը մի վայր է գտել իր դուրսը հանդէսեցնելու համար:

Քան տարի առաջ եւ մի վարժական խմբակցութիւն էր, բազմաթիւ մի քանի տասնեակ կիներէրց եւ այլերէրց:

Այսօր եւս ծաւալուն մի կազմակերպութիւն է՝ որ ունի ծոտ տասը ճիւղ. վարչութիւն, Հարկեր վաճառող մասնաձ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆԳԱՄ Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ Ի Կ I N E M A T A P I S V E R T Ի Ս Է Ջ ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԱՌԱՒՕՏ ԺԱՍԸ 9.30ԻՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ Ն. ԿՈՐԳԱՆԵԱՆԻ

“ԵՐԿՐՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ,”

Ֆ Ի Լ Մ Ը

Տ Ո Մ Ս 7 Ֆ Ր Ա Ն Ք

Հ. Յ. Գ. ԼԻՈՆԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ ԿԸ ՀՐԱԻՐԵ
ՌԵՆՏԻ ԽՈՒՄԵՐԱՅՈՐ ՇԱՐՔԻ ԿԷՍՈՐԷ յԵՍՈՅ ԺԱՄԸ 2ԻՆ, սովորա-
կան հաւաքատեղին:

ԼԻՈՆԻ ԲՈՂՈՐ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ առաւօտ ժամը 8.30ԻՆ
Գ. Թաղապետարանի մատենադարանը:

ՓՈՆ ՏԸ ՇԻՐԻԻԻ ԽՈՒՄԸ ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՈՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ
3.30ԻՆ սովորական հաւաքատեղին: ԿՄՍՈՒՄ.— Այս ժողովներուն
ներկայ պիտի ըլլայ Կ. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

Հ. Կ. ԽԱՉԻ 20ԱՄԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Եւ ՓԱՐԻՉԻ «ՄԱՆՈՒԿԵՐՈՒ ՊՈՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՄԱՆՈՒՅԻՒԻՆ

Վաղը Կիրակի Կէսօրէ վերջ ժամը 4ԻՆ մինչեւ Կէս Գիշեր

SALLE WASHINGTONի մէջ Գեորգես Կ. Վալեր

Հովանաւորութեամբ Եւ Նախագահութեամբ

Պ. Ա. Ա. ՆԱՐՈՆԵԱՆԻ

Բացման խօսք՝ Պ. Ա. Ա. ՆԱՐՈՆԵԱՆԻ

Բանաստեղծութիւններ, ներշնչող, պար, ընտիր ճաղ տրիւն, ճոխպիւֆէ

Կը ներկայացուի «ՆԱՄՈՒՍ»-էն հարսանիքի տեսարանը

տ Ե Ղ ա կ ա ն տ ա ր ա զ ն Ե ր ո վ

Մասնակցութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱՔԵԱՆԻ

Մ ո լ տ ք 7.50 Ֆ Ր ա ն ք

Կը խնդրուի 7 տարեկանէն վար երախտներ չբերել: 7 տարե-

կանէն վեր տղոց համար կը գանձուի ամբողջ տոմսի արժէքը:

Տոմսերը կը ծախուին «Յառաջ»-ի խմբագրատունը, Հրանդ

Սամուէլ զբառունը 51 Mr. le Prince Եւ հանդէսին օրը կիշէն:

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ

Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

Լ Ի Ո Ն.— Այսօր Շարքի իրիկուն ժամը 8.30ԻՆ

Գ. Թաղապետութեան սրահին մէջ

Կը նախագահէ՝ Պ. ՇԱԽԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՐՁԱՆ ԶՈՒԼԷՐԵԱՆ

Վ. Ա. Լ. Ա. Ն. Ս.— Այսօր Շարքի իրիկուն ժամը 8.30ԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ մասնակցողին

Կը նախագահէ՝ Պ. ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Ո Ռ Մ Ա Ն.— Վաղը Կիրակի ժամը 2ԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ մասնակցողին

Կը խօսի՝ Պ. ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Տ Է Ս Ի Ն.— Վաղը Կիրակի Կէսօրէ վերջ ժամը 2ԻՆ

Սօսիէթէ Լիոնէզի մէջ

Մասնակցութեամբ Հարլ. Միլոնեանց Հ. Յ. Գաշնակցութեան,

Կարմիր խաչի, Եւ յայն:

Կը խօսի՝ Պ. ՇԱԽԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Գեղարուեստական բաժին, Երգ Եւ արտասանութիւն

Մ ո լ տ ք ր ա զ ա տ է

Վ Ի Է Ն.— Վաղը Կիրակի Կէսօրէ վերջ ժամը 2ԻՆ

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ.— 25 Ապրիլ, Կիրակի օր

Նախաձեռնութեամբ Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ մասնակցողին

Կը նախագահէ՝ Գ. Բ. ԵՊԻՍԿ. ՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. Մ. ՎԱՐՁԱՆԻՅԱՆ

ՎԱՐՁԱՆ ԱԿՈՒՄԲ Այսօր Շարքի իրիկուն ժամը 8.30ԻՆ

Ste. Biotherapeutique, 131 rue Camb-

ronne: Մէթրո՝ Vaugirard.

Կը խօսի՝ Պ. ԶԱՒԻՆԸ, ՆԻՔ ՈՆԵՆԱՅԻՆ

«ՄԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ԲԱԺԱՆՈՒՄԸ»

ԵՐԿՐԱՆՆԵՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԾ ԹՈՐՈՍԵԱՆԻ

Այսօր Շարքի իրիկուն ժամը 8.30ԻՆ

Pleyel ճան, Salle Chopinի մէջ, 8 Rue Daru. (Métro: Ternes)

Տոմսերը գինը՝ 50, 30, 20, 10 Եւ 5 Ֆրանք

Գիմել.— Հրանդ Սամուէլ, 51 Rue Mr. le Prince. Եւ «Յա-

ռաջ»-ի խմբագրատունը:

ԾԱՆՈԹ.— Սրահին դուռները կը փակուին ժամը 9ԻՆ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Կ. ՍԱՍՈՒՆԻԻ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՆԸ ԲՆԱԿԱՆ ԱԿՈՑՈՎ

Փոստի ծախքով 6 Ֆր. Գին 5 Ֆրանք

Գիմել Լ. Գեոնեանի «Յառաջ»-ի խմբագրատունը:

Հ. Յ. Գ.

Փ Ա Ր Ի Ջ

ԱԼՅՈՐՎԻԻՒ Ս. Միլոնեան

նրա խնամքով ընդհ. ժողովի կը

հրաւիրէ բոլոր ընկերները,

այսօր Շարքի իրիկուն ժամը 8ԻՆ

1 Bld. Carnot, Alfortville. Բոլոր

ընկերները ներկայութիւնը

պարտաւորի է: Ժողովը կը

փակուի ժամը 11ԻՆ:

Կ Ա Ի Ա Ռ

ՄԱՐՍԷՅԻ Պատանեկան

միութեան ընդհ. ժողովը այսօր

Շարքի իրիկուն ժամը 8.30ԻՆ,

Միութեան Գրադարան Ընթեր-

ցարանին մէջ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Իշխան նրա խն-

ամիտն ժողովը կը հրաւիրէ Ա-

րամ, Աղբիւր Սերը, Եփրեմ

Խան, Համազասպ Եւ Վարդէ

Խան: Կարգադրութեամբ իրիկուն

ժամը 8.30ԻՆ սովորական հա-

ւաքատեղին: Բացակայները պա-

տասխանատուութեան պիտի

ենթարկուին:

ՊՕՄՆ ՍԷՆ ԺԻՒԼԷՆԻ (Մար-

սէյլ) Հաւարան նրա խնամքով

ընկերակցութեան զատարան

սական ժողովը՝ Վաղը Կիրակի

իրիկուն ժամը 8ԻՆ ծանօթ հա-

ւաքատեղին:

ՆՐՍԻ Կոմիտէի ներկա-

յացուցչական ժողովը կը հրա-

ւիրէ Վոսման, Գ. Վարուժան,

Իսրայիլ Օրի Եւ Անդրանիկ

Խան: Կարգադրութեամբ

խմբագրութեամբ իրիկուն ժամը

8ԻՆ, 182 Bld. de la Madeleine.

ՆՐՍԻ Իսրայիլ Օրի Խան

ժողովը այսօր Շարքի իրիկուն

ժամը 8.30ԻՆ ընկ. Ա. Արեանի

ընկերանը:

ՍԷՆ ՇԱՄՈՆԻ Ենթակոմի-

տը, ստիպողաբար ժողովի կը

կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները

Վաղը Կիրակի ժամը 2ԻՆ, Վա-

րուժանի ակումբին մէջ: Կարե-

ւոր օրակարգը: Բոլոր ընկերնե-

րու ներկայութիւնը անհրաժեշտ

է: Բացակայները նկատու պիտի

առնուին: Ներկայանալ անդա-

մատեարդ:

ՍԱԼԷՆ ՏԻԺԻՐՈՅԻ Բարեկէն

Սիւնի Խանի ժողովը Վաղը

Կիրակի ժամը 2ԻՆ ծանօթ հա-

ւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգը:

Բոլոր ընկերներու ներկայու-

թիւնը անհրաժեշտ է:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԱԼՅՈՐՎԻԻՒ Երիտասարդաց

Միութեանը զատարանական ժո-

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄՏԱՅԱՔ

Տէսին, Եկ. Միւթ.— 10:

Վիէն, Եոզ. Հ. Մ.— 20:

Վիէն, Գ. Ա.— 10:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր Եւ Տիկին Մանուկ Գա-

լուտեան, շնորհակալութիւն

կը յայտնեն ազգականներու,

հարեանակիցներու, Բալուի Հայ-

րենակցական Միութեան Եւ

ամէն անոնց որոնք անձամբ,

նամակով Եւ ծաղիկագրակով ի-

րենց ցաւակցութիւնը յայտնե-

ցին իրենց սիրելի աղջկան Մա-

րիի (5 տարեկան) դառնաղէտ

մահուան առթիւ:

Մարտի 15 Ապրիլ 1931

Յաւով կը տեղեկացնէ հայ-

րենակիցներու Մշտ օրունք դի-

րի-ԳՈՐ ՏԵՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆԻ

Մահը որ տեղի ունեցաւ 12

Ապրիլ առաւօտեան ժամը 6ԻՆ

Վիէնի (Իզէր) Սէն Մօրբա հի-

ւանդանոցին մէջ: Թաղումը կա-

տարեկցաւ Ապրիլ 14ԻՆ:

Անոնք որ կը փափաքին

որ Եւ տեղեկութիւն ունենալ

հանգուցելի մասին կընան դի-

մել Գրիգոր Ալոյսիանի, 124

Rue Lafayette, Vienne, (Ysère)

France:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի Այնթապցի

Արմենակ Գլըճեան որ 1926ԻՆ

Եկած է Պարսկաստան Եւ զտնու-

էր Պէյրութ Եւ կը զբաղէր

հացազորութեամբ: Իր եղբայրը

կը գտնուի Ամբրիկա Իմպրի

իւր քանոնարան Սարգիս Թաշ-

ճեանի, chez Mr. Piraux, Saclas

(Seine et Oise) France.

— Կը փնտռուի Եոզակտի

Պարսի զինուորի Եւսայի Դա-

զէրեան, հօր անուն՝ Փիլիպ, մօր

անուն (չի յիշեր): Կը կարծուի

թէ այժմ Փարիզ կը գտնուի իր

մօր հետ: Իմպրի Պ. Տօնիկա-

նի, chez Mr. Sicard, au Moulin

Daurouze, par Paulhaguet, (Haute

Loire).

— Կը փնտռուի Մարաշի Զա-

վուշու Պարէն Լուսնեագ Սա-

հակեան, հօր անուն՝ Գարուժիւն

(կաւաճարական պաշտօնէտ),

մօր անուն՝ Խաթուն (վարժուհի),

Երբ որ անուն՝ Սամուէլ: Տէրօրի

չարդին 9—10 տարեկան էր Եւ

կը գտնուէր Եւստատիյէ: Լուր

ունեցողներէն կը խնդրուի իմա-

ցնել M. Fernezianի, 36 Rue de

la Part Dieu, Lyon, (Rhône).

France.

— Մարաշի Եւսայի Գարա-

Ժեռուի կարուսիներու ուշադրութեան

ԿՈՒՉՈՒԻ Ժեռուի վարժ կարուսիներ, մշտական ձեւով

Եւ լաւ վճարում:

Դիմել՝ Maison Perfecty, 40 rue d'Enghien, Paris (10) Mét-St-Denis

Mme Tchobadjian, 3 rue Thouin Paris (5) Métro: Place Monge

Mme Nigoghossian, 31 rue Mme Curie, Bagneux.

Ծ Ա Ս Ո Ւ Է

Վերսիտոն Սէն Թ'Անթուանի (Մարտի)

մէջ Վիլա մը՝ 4 փիէս, պատշաճ

խմելու ջուր, 700 մեթր շրջափակով պարտէզ, պաղատան

անր, հասութեամբ այգի:</

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՐՅՈՒՆՔԸ

Շատ հին դարերու՝ երբ թան-
գարաններու մէջ երկա՛ր-երկա՛ր
քնացող այս գծուած փարաւոն-
ները չկային տակաւին, Աստուած
փոխանակ ծարգարէները դրկելու,
անձամբ կ'իջնէր վար՝ գանգրահեր
սեւ ձորքով, ճանր մահակը ձեռ-
քին, Ուրարտական վեհագետի ճը
արտաքինով: Կը ծոռենար ծարգոց եւ
կը խօսէր անոնց մտերմօրէն:

Մարդիկ չէին աղօթեր այն ա-
տենները, խոսելի չէին ծիսեր, ծոծ
չէին վառեր ու ժամերով չէին եր-
կրապագեր անոր առջեւ իրենց խնդ-
րանքը ընկու համար:

— (Բարեւ բարեկամ Աստուած,
ի՛նչ լաւ կ'ըլլար եթէ՛) վաղը ձեր
լոգարանին ցնցուրը բանալիք եզկա-
տացրենի աստուներու վրայ: Ի՛նչ
լաւ կ'ըլլար եթէ՛՝ ուսկանս առա-
ջին նետուրու ընտիր ձուկերով լեց-
ուէր եւ կողերս հինգի տեղ տար
աման կաթ տային: Գիւղին աղ-
ջիկը սափորը ուսին կը ծուրրէր աղ-
բուրի ճամբէն, կը դեզերէր գետա-
կին ափը, դիտելով փայլուն խեցի-
ները՝ որոնցմէ արեւին եօթը գոյնե-
րը կը ցրանար: Կարծիր խեղափառը
երկ'արտարար խոռոչը մտնել աղջիկը
աչքերը կը բարձրացնէր երկինք: Աս-
տուած կը կանխէր անոր դեռ ան-
ձեւ, անկերպարան փափաքը, բարի
ժպիտ ճը կը սահեցնէր պեխերուն
տակէն ու կ'ըսէր գրեթէ՝ ձե՛ծ հօր
ճը գորով՝ «Թող ըլլայ»:

Աղջիկը
կը վերցնէր զմրուտի փոխառած
կենդանին, կ'անցնէր կուրծքին եւ
ուրախ՝ ուրախ կը վերադառնար տուն:
Յոգնաբեկ ճշակը՝ զիջելը երազին
մէջ կը խօսէր Աստուծոյ հետ եւ
առուուն բարձին տակէն սակի կը
գրուէր: Գեռ ձեռք չբարձր՝ բարկե-
րով կարծիր սակիները:

Շատ սրայեղէի, հոգալիս կարճէի
էր
Աստուած: Բաց արեստ որ գոտուե-
ցաւ ծարգոց հետ: Ինչո՞ւ:

Մեր գիւղի աւելորը՝ որ լայնա-
նիստ ընկառեցնիներու տարիքը ու-
նէր, այսպէս կը պատմէր պատմու-
թիւնը:

— Հովիւր որ Աստուծոյ շնորհ-
ներով լեցուած հարստ աղբիւրի
կողմը կ'արածէր, ամէն իրիկուն
տուն դառնալուն կնոջ առօրեայ
նախապիտակները կը ճաշակէր: Աւել-
ցուր, թիւում կերակուրներու պէս
նախապիտակներ՝ որոնց համը աղ-
բատները դիտեն միայն:

— Եթէ դուն երկուտանի ար-
ժէք ունենալի՛ր՝ Աստուած բեղի ալ
կ'երեւէր: Եթէ դո՛ւն ծարր ըլլալի՛ր՝
կինդ ուրիշներուն աղախիւր չէր
ըլլար: Եթէ դո՛ւն... եթէ... եթէ...

— Ի՛նչ ընե՛ծ կնիկ որ չերեւիր,
ճեղ օգնել, այս վիճակէն բարձրա-
ցնել չուզիր՝ կ'երեւէր բան ճը գիտէ:
Թերեւս կ'ուզէ մեր համբերութիւնը
փորձել: Թերեւս ինձ թագաւոր կար-
գելու համար պատրաստութիւններ
կը տեսնէ: Թերեւս, ո՛վ գիտէ, թե-
րեւս... Կը թոթովէր ծարրը բունէ
արթնցողի ճը վարանուով: Գեռի
ճը պէս որ կը կորսուի աւղաներուն
մէջ, յետոյ գլուխը դուրս կը հանէ
յանկարճ անակնկալ տեղէ ճը:

— Այ՛, թագաւոր պիտի ըլլաս
կովերուն վրայ: Կովարձ թագաւոր:
Թերեւս... թերեւս... խեղճի պտուկը...

Այ՛ զղիմացաւ նախապիտակներուն:
Կաւէ ապուրամանը շարժեց որ ճը
կնոջ երեսին ու դուրս ինկաւ: Հե-
ռուցաւ գիւղէն լուսնկայ զիջելով,
եղաւ կեցաւ ձամբուն եզերքը՝ «Ձամբ
մուրաբիկ» ծաղիկ վրայ եւ բարձրա-
ձայն բարբեց Աստուծոյ:

— «Հէ՛յ Աստուած, դուն որ բա-
րեւեղելով ջուրի նման կը հոսեցնես
ուրիշներու երկրներէն, ինչո՞ւ չես
երեւիր ինձի: Բո՛ւէ՛, արգարութիւն է
որ ես մտած ճիշտ գիւղին ճիւղը
ձուռ կովարածը: Ինչո՞ւ ես ալ գա-
զիներ, պարտեզներ, կովեր ու գա-
մէշներ չունենամ: Ինչո՞ւ ուրիշնե-
րու կիները հարստութեան, բախտա-
ւորութեան մէջ լողան եւ իմինի
գաւանջ անոնց հացթուրք, կովիկը
եւ իրիկունները դուրս տանի իր
անկերջ գանգաւներով: Կամ ինձի ալ
ճարտ տեղ զիւր եւ երեսա՛» որ ճը
կ'ար սա փորձանք կիներ ձեռքէս առ
որ ազատի, ինչ կ'ըլլայ բարեկամ
Աստուած:

Երբ աւարտեց, իր վերջին բառը

կ'արձագանգէր տակաւին. յորանջող
ամառութեան ձերմակ լեռներով ա-
տամնաշարուած բայց երախիկ մէջ:
Աստուած... Աստուած...
II

Ամիսներ եւ տարիներ ի դուր
սպասեց խեղճ կովարածը բերանա-
բայ կողորդիլուի նման: Ո՛չ կ'երե-
ւար Աստուած, ոչ՝ ալ կնոջ հոգին
կ'առնէր, կը վերցնէր մէջտեղէն:
Այն ատեն որչեց բունի առնել իր
բախտը: Բարձրացաւ Արարատի ըս-
պիտակ գագաթը՝ ուրկէ ամէն օր
վար կ'իջնէր Աստուած եւ թակարդ
ճը լարեց: Երկաթէ շատ ամուր ձու-
ղերով աղուէսի թակարդ ճը՝ որուն
մէջ կրնար իյնալ նաեւ ծարր ճը,
գալլ ճը եւ հին դարերու միամիտ,
բարի Աստուածը:

Յաջորդ օրը՝ երբ Աստուած վար
կ'իջնէր՝ կեցաւ թակարդին առջեւ,
մէջքը կռթնցուց մահակին, մտաները
մխրճեց ձորքին մէջ եւ խնդալով՝

— Ա՛հ ծարր, ծարր, ինչեր ալ
կը խորհի: Բայց թո՛ղ ըլլայ. գիտակ-
ցաբար պիտի մտնեմ այս թակարդին
մէջ: Մարդը՝ որ պատկերիս վրայ
կապալարեցի եւ շունչէս կեանք
տուի անոր՝ այնքան ալ վատ պիտի
ըլլայ՝ իր բաղձանքին գոհացում տա-
լէս վերջն ալ՝ դիւ մինչեւ վերջը
բանապիտակ թողելու ստորձան:

Փորձե՛ծ, ըսաւ Աստուած եւ ին-
կաւ թակարդը:

Հովիւր՝ որ հեռուն ձիւներուն
մէջ դարանի կեցած կը սպասէր,
զպականակին ձայնը առնելուն վա-
ղեց, ծոռեցաւ թակարդին եւ բժճի-
ճարով ճը ձեռքերը շփելով՝

— Ա՛, ա՛, ա՛, դուք թակարդը
ինկա՞ծ, այս երբեք մտքէս չէր
անցնէր: Կը յուսայի առնուածքն
գոնէ աղուէս ճը...

— Ինչո՞ւ կը ստեա՛ Գուն լաւ
գիտես որ աղուէսը այս ձիւնապատ
գագաթը չբարձրանար: Գո՛ւզէիր Աս-
տուծը որաւլ եւ լաջողեցար: Հիմա
ուզէ ինչ որ կը փափաքես: Պայմա-
նով ճը միայն՝ որ ծարրոց չպատմես
այս դեպքը: Ի՛նչ, Աստուած թակար-
դը ինկած... գիտես որ արժանա-
պատուութեան խնդիր է վերջապէս...

Շուտ թե՛, կ'ուզեմ ժամ առաջ դուրս
գալ թակարդէն: Ա՛յ, շատ գէշ կը
ցայցնեն այս անիծուած շտարը:

— Գուրս գա՛լ թակարդէն, ո՛չ
բարեկամ, ո՛չ՝ այդ միայն երազիդ մէջ
կը տեսնես: Հիմա որ օճիկը ձեռքս
է, պէտք է օգուտի առիթէն: Սպա-
սե՛՛ դե՛ս՝ մինչեւ որ ի՛նչե՛ծ գիւղ
հարցնեմ կնոջս վրէ՛լ: Ի՛նչ պէտք է
ունենալ երջանիկ ըլլալու համար:

Կը ծրարէր Աստուած՝ երբ վե-
րտարձաւ հովիւրը եւ սուր շամ-
փուր ճը խոթեց անոր ծարրին: «Աստուծոյ
է կեանքը ծարրուն լա-
րած թակարդին մէջ եւ լիմարութիւն
անոր խոճիկն փտասէլը», կը մտնար
Աստուած, արթննալէ յետոյ՝ ձեռքը
նոր բացուած վերքին տանելով:

— Կինս կը փափաքի, դարձաւ
հովիւր Աստուծոյ, եւ ես կը պա-
հանջե՛մ որ սակի տաս մեղի: Ոսկի՛
բեռներով, գետերով եւ ծովերով՝
Ոսկի՛, ոսկի՛, ոսկի՛:

— Երկու հոգիի երջանկութեան
համար հարկաւոր չէ՛՝ այդքան սակի
ունենալ:

— Բայց ես կ'ուզեմ թագաւոր
ըլլալ եւ թագաւոր ընել աշխարհի
բոլոր կովարածները եւ բոլոր աղա-
խիկները թագաւորի ազամանակուռ
թագերով:

— Ո՞՞, դուն կ'ուզես գործը
մեծցնել... բայց ես այդքան սակի
չունիմ, բարեկամ: Ա՛ն եթէ՛ կ'ու-
զես, ըսաւ Աստուած գոտիի ծալքե-
րէն պղինձէ դրած ճը հանելով:

— Ըսել է սակի պիտի չտա՛ս:
Լաւ շնորհակալ եմ: Հիմայ դուն կը
մտա՛ս թակարդին մէջ՝ մինչեւ որ
խեղճ գիւղիդ գալ:

Աստուած մինակ մնացած կը
խօսէր ինքնիրեն՝ «Վտանգաւոր,
շա՛տ վտանգաւոր կենդանի...»

Սատանաները կը պարէին թա-
կարդին շուրջը եւ նմանցնելով Աս-
տուծոյ ձայնը կը բքքալային, «Վտան-
գաւոր կենդանի, հի՛, հի՛, հի՛: Ի՛ճ
սիրելի գլուխ գործոցս, այնքան չէ՛՝
միամիտ ձերուի, հի՛, հի՛, հի՛»:

Ե. ԿՈՐԻՆԻ

(Վերջը յաջորդով)

Հ Ր Ա Ն Դ (Ս Ե Լ Ք Ո Ն Կ Ի Ի Ր Ճ Ե Ա Ն)

Որուն «Պանդուխտի Դամակները» ճրատարակուեցան վերցրելու
գեղեցիկ հատորով մը Ե. Գ. Բ. Ի կողմէ

ԱՐՁԱՎ ԷՋԵՐ

ՀԱՅ ՈՐԲԸ

Կը տեսնէ՛ք, սա տղան՝ արեւէն
այրուած կուրծքով եւ պճտուն աչ-
քերով:

Կը տեսնէ՛ք, կ'ըսեմ, սա որք ու
վայրի տղան, հասակով դեռ այն-
քան փորքրիկ, բայց իմաստութեամբ
այնքան մեծ ու գովելի:

Ես կը ճանչնամ դայն:
Անպատէն կուգայ ան եւ անոր
հէքեաթը անապատներու համայնա-
բաւ խորհուրդէն շատ աւելի բարդ
է եւ շահեկան:

Ես դայն ու նմանները անոր
շա՛տ եմ ճանչցած:

Անոնց ամէն մէկը, տիգրիսական
է՛ն մեծ խորհուրդէն աւելի լայն
թեւեր ունի, եւ անպարփակ իմաս-
տութիւն:

Անոնց իւրաքանչիւրը, անդու-
ղին վրայ կախուած լայնբերու կը եր-
ձանի այնքան հերոսական եւ այն-
քան գեղեցիկ:

Աշխատե՛ տղաս:
Դուն՝ շատերէն ու բոլորէս ա-
ւելի ըմբռնած ըլլալ կը թուիս ի-
մաստը կեանքին եւ աղբան ու ա-
պուշ խորհուրդը անոր:

Ու դուն՝ զիտես, որ ծարրիկ թշ-
նամի ես իրարու, վայրի ու կարծիք
գալիւրէն աւելի:

Եւ ատոր համար ահա, դուն՝ ու-
ղեցիր ճանչնալ ինքզինքդ եւ չափա-
նիշը բարձրելի:

Ու յաջողեցա՛ր:

Ու բալէ՛, մի՛ կենար բնա՛ւ:
Կրնաս փտաս՛ ըլլալ, որ երկ-
վայրկեանի ճի՛ակ դարպը պիտի
վառնգէ բու գոյութեանդ ազնիւ ճա-
կատարիլը՝ անապատներու աւազով
գրուած:

Մարդիկ՝ — ունայնութեան գա-
հակայներ — այնքան անզուժ եւ
անպզու, որ պիտի փութան հար-
ուածել քեզ, սեւ խաչ ճը բաշելով
վրայեզ:

Եզի՛ր ըմբոստ ու ազնիւ, իմ որք
բարեկամս, իմ որք ընկերս:

Մոռցա՛ր, որ երեկ էր, երբ
ծարրիկ ուղեցին շահագործել քեզ
ու տառապանքը՝ անապատին եւ սր-
բազան:

Մոռցա՛ր, կ'ըսեմ, որ փորձեցնե-
րու սալաքարերուն վրայ, այնքան
զիջելներով, բու հասակիդ մեղրու-
թիւնը ցուցադրեցիր, եւ ո՛չ որք, ո՛չ
ձօռեցաւ ու զրկեց քեզ:

Երջամարտէ ու բալէ՛՛ կոխկրտե-
լով, առնականօրէն եւ հպարտօրէն,
իմ անապատի՛ տղաս:

Եւ դուք՝ ծարրեր պարաններու
եւ դրեակներու, զիտե՛ք որ ցաւէն
ձե՛ս, ցաւով սե՛ս ու ցաւով մե՛ճ:

ՍԷՆՁ

Հ Ր Ա Ն Դ Ի (Ս Ե Լ Ք Ո Ն Կ Ի Ի Ր Ճ Ե Ա Ն)
Գ Ր Ա Վ Ա Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ը

(Բ. Եւ վերջին մաս)

Այսպիսով, Մելքոն Կիրճեանը
այցելու՛մ է իր ամուսնու
«համայնը, բանտը ու ճշակը
մարդկայնացնում է շրջաքց գա-
սաւորելով այն տեղ ուր խակարան
ծարրիկ կարող են նստիլ, եւ այն-
տեղից վար է դուրսը այն դասը,
ուր անխուրտէն բազմել էր, բար-
ձրեց նաչելով սեւ ձեռքերով, արեւ-
վառ ձակատով շինականի եւ դա-
րկալի վրայ:

Գագաթացու եւ գուռագուռ հա-
կամարտութիւնը ոչ այլ ինչ էր եթէ՛
ոչ, ներկայ իմաստով դասակարգի
պաշար: Ու հեղինակի համակրու-
թիւնը միշտ եղել է գաղթականի եւ
դարկալի կողմը:

Սա գրականութեան ուսակալա-
բացում է, եւ արդէն ճեր գրակա-
նութեան մեծագոյն արժէքները
մէկը հէնց այդ է:

Չուտ գրական-գեղարուեստական
տեսակետից Մելքոն Կիրճեանի
«Պանտուխտի կեանքէն նամակները»
մեծ արժէք են ներկայացնում:

Մրանից բառատուն եւ աւելի
տարիներ առաջ՝ դաղթականն ու
«համայնը» դժուարութեամբ էին
բարձրանում գրականութեան մէջ.
ճամբմեծ ու անհաճոյ նիւթեր, բազ-
մաթիւ անգամ գրած ու խուսած
այդ ճախին. շատ գրողներին նեղ էր
գալիս այդ կալածքը, բայց Մելքոն
Կիրճեանը ապացուցեց, որ հազար
անգամ ճամբմեծ նիւթը կարելի է
վերցնել եւ տալ նոր ձևով, նոր
մշակում ու նոր դիտողութիւններով:

Ճիշդ է, նա համայնապարփակ
եւ կարկառուն տիպարներ չի ստեղ-
ծել, բայց նրա իւրաքանչիւր տիպը
մէկ ցափի, մէկ հոգի ներկայացուցիչ
է: Եւ դուրսէ անբնական լինէր
դարձել համայնապարփակ տիպար-
ներ տալ, որովհետեւ մեր դարերի
ներքեւ թիւրքացում է խոսերի
անկիւններում, մէկ միջավայրի ճը-
նունդ չեն, տարբեր գաւառներից ու
զիւղերից, տարբեր սովորութիւննե-
րով նիստ ու կացոյի ըմբռնումնե-
րով եւ աւելի տարբեր բարբառով,
խառնուածքով, մէկ խօսքով «Մի-
ացեալ Հայաստան», դեռ անկազ-
մակերպ, անկապ վիճակում:

Ամէն տեսակետից մեծ տարբե-
րութիւններ կան Վանի, Մշոյ,
Կարնոյ, Տիգրանակաթի, Թարբերդի,
Բալուխի եւ ուրիշ գաւառներից եկած
դարկալների միջեւ:

Առանձին-առանձին վերցրած՝
նա մեծ յաջողութեամբ է գծել Վա-
նեցի, Մշեցի եւ այլ գաւառացի-
ների տիպարները: Երանք տեղա-
ցիկան ցայտուն գծեր ունեն եւ
այնքան հարգատու ու ճշգրիտ, որ
երանց արտասանած մէկ բառից,
գատողութեան մէկ ձեւից, ըմբռնու-
ղութեան բնաչափութեամբ կարելի
է անտիպալ ստել, որ երկական Վա-
նեցի, Մշեցի կամ Բալուխի է: Այս
արդէն իրապաշտ գրողների մեծա-
գոյն յատկութիւնները մէկն է:

Դե՛քերից աւելի Մելքոն Կիրճե-
անը կարևորութիւն է տալիս
գեղեցիկին եւ դրանով, անխուսա-
փելիօրէն, տալիս է իր օգտապաշ-
տական լիճուր, թեւակոխելով հրա-
պարակախօսութեան սահմանները: Եւ
այդ անու՛մ է այն Սասարակ պատ-
ձառով, որ չի կամենում թշուառու-
թեան վրայ գեղարուեստի շէնքը կա-
ռուցանել, այլ գեղարուեստով մեղ-
ճացնել թշուառութիւնը: Այս արդէն
արդիւնք է հեղինակի խառնուած-
քին, որ մէջ գերազուցող տարբը
մարդասիրութիւնն է եւ ազգասիրու-
թիւնը:

Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները՝ մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Որպէս ձեւ պատշաճում է կեր-
թիլ եւ բովանդակութեան: Լիկալ
հարկերէն ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի: Ճիշտ կը
նէր սակի՛ դրանք գեղարուեստա-
վիճակագրութիւններ եւ մեր
վերջի լաւագոյն յատկութիւնները:
Հեղինակի լեզուն պարզ է եւ
հուն:

Սիւրբ Ստեփանոսի անուանումը
«Պանդուխտի կեանքէն նամակ-
ները» մէկ-մէկ վաւերագրեր
անցած ու անհասացած մի գրուած
մի ժամանակաշրջանի:

Հ. Կ. ԽԱՉԻ ԶՈՒՍԵԱԿԸ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Նախաձեռնութեամբ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ
 և ԳՐԱՐԻՉԻ «ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ» ՄԱՍՆԱՃԻՂԻ
 Այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչև կէս գիշեր
 SALLE WASHINGTONի մէջ Մէթրո Georges V.
 Հովանաւորութեամբ եւ նախագահութեամբ

Պ. Ա. Ա. ՆԱՐՈՆԵԱՆԻ

Բացման խօսք՝ Պ. Ա. ԱՆՆԱՐՈՆԵԱՆԻ
 Բանախօսութիւն, երգ, նուագ, պար, ընտիր ճաշ տրիւէ, ճոխպիւֆէ
 Կը ներկայացուի «ՆԱՄՈՒՍ»-էն հարսանիքի տեսարանը
 տեղական տարազնեայ երգերով
 Մասնակցութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ ՍՈՒՐԱՐԵԱՆԻ
 Մուտքը 7.50 ֆրանք

Կը խնդրուի 7 տարեկանէն վար երախաներ չբերել: 7 տարե-
 կանէն վեր տղոց համար կը գանձուի ամբողջ տոմսի արժէքը:

ՌԱՏԱԷԼ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՊԱՐԻ ԴԱՍԵՐ

Կրելի՝ 2 rue d'Alsace. ASNIÈRES, (Seine)

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՍՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՏ)

51 Rue Monsieur le Prince, PARIS (VIe)
 Հեռ. անայն՝ Danton 88-85 Մէթրո՝ Odéon
 ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՅՐԱՆՏԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐԲԵՐ, ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ
 ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ և ԿԱԶՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ: ՏՊԱՐԱՆ
 ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ.— Մ. Կիւրճեան (Հրանդ)՝ Պանդուխտի Կեանքէն
 (20 ֆր.), Կ. Զարեան՝ Երեք երգեր (60 և 75), Վ. Շուշանեան՝
 Ամբաստաններ (25), Սափեան հասցէն (6), Կ. Սասունի՝
 Ապրիլեան եղեռնը (5), Ղ. Մելոյեան՝ Երեք ընկերները (10),
 Սայաթ Նովայ (6):
 Գրատանս մէջ կան Հայաստանի Պետհրատին բոլոր գործերը:
 Հայաստանէն հասած են մեծ քանակութեամբ երաժշտական
 կտորներ: Ունինք Ամբաստանի, վարանդեանի, րաֆֆիի եւ այլ
 ծանօթ հեղինակներու բոլոր երգերը: Կոմիտաս վրդ.ի, Սպեն-
 դեարեանի, Ռ. Մելիքեանի եւ, երաժշտական գործերը:
 ՎԱՐՉՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ԶԱՆԱԶԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐԲԵՐ
 Ընդարձակ գրացուցակը լոյս կը տեսնէ շուտով
 Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՍՅԷՆ

ՀԱՍՅԷՆԵՐ ՅՐԱՆՏԱՐԱՆԱԿ ՀԱՅԵՐԻՆ, 176 ԷՋ
 Գինն է 6 ֆր., փոստի ծախքով 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.
 փոստով բոլոր գրավաճառներու մօտ
 Կեդրոն.— «Արփի» գրատուն, L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris (20).
 Հիտին շրջանին համար դիմել Պ. Սահաթեանի, 4-6, Rue
 de la Part-Dieu, Lyon.
 Մարտչլի շրջանին համար դիմել Մերիկեանի: Կը գտնուի
 նաև Լ. Գեոնեանի մօտ, «Յառաջ» խմբագրատունը:

ԴԵՐՉԱԿ

Հեռ. ան. Provence 67-07

ՈՒՆՃԵԱՆ

66 Rue d'Hauteville PARIS (10e)

ՀՈՂԻ ԵՒ ԶԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ՓՈԽԱՏՈՒԹԻՒՆ

Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անմիջա-
 կան պէտք ունին դրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱԹՈՍԵԱՆԻ, 11bis
 rue du Chemin de Fer, Clamart, Բ. Ղ. և Շ. օրերը երեկ-
 ուան ժամը 6.30էն 9, Կիրակի՝ առտունէն կէսօր:

Ժեռուի կարուհիներու ուղարկութեան

ԿՈՒՉՈՒԻ Ժեռուի վարժ կարուհիներ, մշտական ձեւուած գործ
 եւ լաւ վճարում:
 Դիմել՝ Maison Perfecty, 40 rue d'Enghien, Paris (10) Mét. St-Denis
 Mme Tchorbadjian, 3 rue Thouin Paris (5) Métro: Place Monge
 Mme Nigoghossian, 31 rue Mme Curie, Bagneux.

ԳՈՂՉԱԿՈՒՄԻ

ՏԻ. ԱՐԻԱ ԶԷՆԻ

ՄԷՆ օր (Կիրակի և մէջը) Ժ. 3-7,
 բացի Ե. 2-է: 62 RUE DE LA ROCHEFOU-
 CAULD Բակին կողք, Բ. յարկ, աջ
 կողմ. MÉTROPIGALLE.

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲՅՈՒՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արժան-
 կը նոր մէթոս. դարձ. արանք եւ կա-
 նանց մորթի, արեան, վերներ. հեղձ. և
 եւ վարիս: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4 րդ, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ԲՅՈՒՆԵՐ 123 Bd.

Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
 Միջանցք, արեան, մորթի հիւանդութ.
 տարրաւուծ.: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
 12 եւ 2-8 եւ Կիրակի առաւօտները:

EMPIRE Միգր-Լու՝ 37 Av. Wagram

Electrophone Thomson-Houston
 Brilliant repertoire of disques

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville
 Place des Abbesses
 Métro: Abbesses. Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՉՈՒ ՍՐԱՋՆԵՐ

Պարահանդէսի, հացկերոյթի,
 երկրորդներու եւ այլիսի համար
 Մասնաւոր գին չախերու

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)
 Le Gérant H STEPHAN

8, RUE CHATEAUDUN

MÉRIDIONAL

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՍՈՒՄՈՒ Է

MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

BOURSE Benefices intérêts **ՊՈՒՐՍ**
 peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres ou
 espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et Cir-
 culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accrédité. 16,
 rue Drouot, Paris, Téléph.: Provence 49-76.

BAIL A CÉDER

Վարձու է լաւ գերազանցող մը (4 մեթր Լայնք, 4 մեթր խորու-
 թիւն) իր բոլոր կազմածներով: Իրաւունք կայ բացի նպարեղէնէ որեւէ
 գործի: Պայժ 8 տարի, վարձք տարեկան 2000 ֆր., բեքեղ 7500: Վճար-
 ման դիւրութիւններ: Մանրամասնութեանց համար դիմել ամէն օր
 ժամը 12-14 եւ 17,30-18,30 Պ. Մարտիտեանի, 13 rue Charles Fried-
 del, Փարիզ 20, Թրամուէյ 26, Էլէնի՝ L'Ermitage.

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

38 Rue Rochecouart Մէթրո Cadet & Anvers Autobus J. JB.
 Tél. TRUDAINE 56-58
 Թոքերու, Ստամոքսի, Լիարդի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ
 ցատուկ յարկաբաժին վեներական եւ Մորթի հիւանդութեանց
 ULTRA - VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ռ-
 կորէ, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ թողացաւ:
 Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ:
 Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7, կիր. մինչև կէսօր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՌԵՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ALIMENTATION TURENNE

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

112 Rue de Turenne. փարիզ (3) Մէթրո՝ République
 Թէլիֆօն՝ Archive 50-61
 Այցելեցէք մեր խանութը եւ բաղադատեցէք մեր զինները

ՍՈՒՇՏԱԿԱՎԱՃԱՌ Ն. ՊՈՒՏԱԳԵԱՆ

Պոլսոյ հանրածանօթ եփրիտ տան մէջ տարիներով աշխա-
 տելէ վերջ, փարիզի մէջ կատարելագործած է արհեստը եւ
 այժմ ունի իր սեփական վաճառատունը
ԿԸ ՇԻՆԷ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՅ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈԳԷ
 ՕԳՏՈՒՅՑԷՔ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՍԱԾ ԱՂՈՒԷՍՆԵՐԷՆ
 ԽՆԱՍՈՒՄՈՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ
 15 Rue Henri Monnier, Paris (9e)
 Métro Pigalle Հեռ. անայն Trudaine 07-90

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN
 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
 Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՈՒՆ
 Զափու վրայ տոկոս եւ ճաշակաւոր կոշիկ ունենալու հա-
 մար ոտքի կազմախօսական մեք ուսումնասիրած կոշակաբը
 միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն Քաշի
 տը Շինի: Հեռ. անայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրու-
 թեամբ չափ առնելու կուգայ:
 Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորոգութեան

M. HABIAN

31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-29
 Թրամ. 40, 45 օթօպ.
 Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղէններու
 թարմ եւ ճոխ մթերք: Ամանագիտականներն իսկ գոհ կը
 ձգեն: Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում: Գիները
 անմրցելի: Ապստանները արագ կը յանձնուին ընկալարանները

Agence exclusive **REGISTERED TRADE MARK**
 H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
 1931ի Հայերէն, լուսարէն եւ թուրքերէն ամէնալիքի
 փլաքները հասած են նուազում եւ երգում նշանաւոր ար-
 ուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.:
 Ունինք նաև ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաշ-
 խաւորում) 300-2000 ֆր.: Կրնանք հայթայթել նաև
 *La Voix de son Maître Courant continué, գին՝ 478 ֆր.
 75: Մեր զինները գործարաններէն նշանակուած են: Մախուած
 ներք ետ չենք առնել: Բաց է ամէն օր Թ. Յնի Իրիկուան 9:

ՁԵՐ ՃԱՄՐՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԴԻՍԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LLOYD
 13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
 Tél. Anjou 07-45 Adr. Télégr. Palestloyd
 Ցոմակներ ամէն երկիրներու համար:
 եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, Արժանիւն, Պրագիլա,
 ըրուկէյ, Զինաստան, եւ այլն:
 ՄԱՆՈՒ.— Արտասահմանէ եւ գաւառներէ մակտոյններու
 կը տրուին պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ տոմսերը:
 Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ գեղջ Հայերու համար:

ՁՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
 ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝
 1.— փարիզի շրջակայքը ամէն ուղղութեամբ հողագործ-
 փոխեր գնելու:
 2.— Ամսականով տուչինելու ամբողջութեամբ կամ մաս-
 անով վճարուած հողամասերու վրայ:
 3.— Վիլաներ, տուններ եւ բնակարաններ գնելու եւ վաճա-
 ճելու:
 4.— Ցուներու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու
 վրայ գրաւակալութիւն փոխառութիւն ստանալու:
 5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմելու:
ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԵՐ ԱՐԱՐԱՎԱՍԵԱՆ
 Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra
 Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10-12 առաւօտները
 4-7 կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տոն օրեր ժամը 10-1: Հեռ. ան-
 այնուս Provence 87-32 եւ 82-48:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
 ՄԱՍՆԱԿԵՑ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒՆՆԵՐՈՒԹԵԱՆ
 Varicesի (վառիս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատաւ
 դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին
 թոններով:
 Տիպիկ (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets-
 ԿԱՐԱՆՈՒՄ ՅՐԱՆՏԱՐԱՆ ՄԱՍՆԱԿԵՑՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ
 Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4-7.30, կիրակի եւ տոն
 օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 314
 (Կառ տիւ Նօտի եւ Կառ տը Լ'էտի մէջ տեղը)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՋԱՅԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
 61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
 Մէթրո Ետէնս եւ Սէն Միշլէլ Հեռ. անայն Littré 38-4
 Արեւելեան եւ եւրոպական խմածուած կերակուրներ

ՍՈՒՆԱՍԱՐԳ ԴԵՐՉԱԿԱՏՈՒ
 ԳԱՆՈՐ ՏՊԱՆՈՒ
TAILOR
Georges Cherbetian
 Métro Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE

ՄԻՋԱԶԳՈՒՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՍԻՀՐԱՆ Կ. ԲԵՇԻՇԵԱՆ
 Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
 Պատուոյ մէտայլ ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան
 Բաց է ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ
 միջիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տոն օրերը 10-12:
 Հոն կը կատարուին Ք. ճառագայթներով ամէն կերպ փո-
 թիւն, շողանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-
 մրագոյն եւ ռէօթիկէնեան դարմանում (radiothérapie prolon-
 guée) ՏՐԱԹԷՐՄԻՐ՝ բոլոր կիւրակութիւնները եւ ելեկտրաբազմ-
 բոլոր մեքերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ
 ևանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենալիքի
 բաւարարողութիւնն են:
 Թոքախտաւորներու համար pneumothoraxի գործողութիւն: Հազ-
 ժախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շինուկ (կա-
 լապէս ամլանդ):
 Զուայն եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ բնածամական
 Լազարկան եւ ֆրէյտեան մէթոններ:
 Դարմանանաւորուելու իր մասնագէտ բժշկները աչքի
 առնել, ինչպէս նաև արանց եւ կանանց ծննդաբիւրոյն եւ
 քայնի հիւանդութիւններու համար:
 Assurance Socialeի պատուաւոր հիւանդներու կը տրուի Լուրժ
 Դարմանատան ստանալու յարմար կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերը:
 Տօքթ. Մ. Բէշիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեան
 կայքէջէ նաև գրքի հիւանդներուն:
 Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-
 Métro: La Fourche et Brochant, Autobus H. R.
 Tramway 39, 40, 42, 5:

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for different regions.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction et Administration 235, Faub St.-Martin PARIS (10e)

ԵՐԵՎԱՆԻ 21 ԱՊՐԻԼ 1931 21 AVRIL 1931

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1549

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱՎԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ Ե

Պ. Թէքէեան պիտի կրնար առարկել... Մենք «Հայկական Տէրութիւն» ըսելով, կը հասկնանք...

Նախ որ — պիտի խոստովանին՝ վերջապէս — այսպէս կրնանք «Գաղութահայութիւնը» ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ իր...

Անոնք շատ կը նմանին ճամբորդութեան մը ընթացքին, «դէպքերու բերմամբ» կայարան մը իջած, սահմանադուր մը...

Այդ «ժխորը», Պ. Թէքէեան, գնչուի ճրճոց չէ, աւարէն բաժին ստանալու համար:

Մենք ալ պատրանքներ չունինք: Բայց ուրիշ բան է իրատես, գործնական դառնայ, քննական...

Ան տարիներէ ի վեր էֆէնտին, Պ. Բաշալեանը, Գաղթ. Յանձնաժողովը, Բարեգործականը առանց քաղաքական խնդիր...

Արդ, երբ այս «խոսք» քաղաքականութիւնը, անհատական շահերու եւ իրաւունքներու հետապնդումն իսկ ամլութեան դա...

ԹՈՒՐԻՒՆՅՈՑ ՏՆՏԵՍ. ՏԱԳՆԱՊԸ

«Սօս Փօսթ» կը գրէ թէ Պալէ-Գարաալտըն հանքի ընկերութիւնը նեղ կացութեան մատնուած է...

Յիշեալ թերթին տեղեկութեանց համաձայն, հանքերու գործունէութիւնը այս ամսու վերջ պիտի դադրի եւ պաշտօնեաներն ու բանուորները պիտի արձակուին...

ԹՈՒՐԻՒՆՅՈՑ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹԵԿՆԱԳՐՈՒՄԻՆԵՐԻՆ ԾԱՆԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏ Խալիքի նախագահական դիւանը դուռնուած է Մ. Բէմալի նախագահութեան տակ եւ կուսակցութեան երեսփ. թիկնածուներուն ցանկը ճշդուած է:

Յանկը յայտարարուեցաւ կիրակի: Ընտրութիւնները ապրիլ 25ին պիտի կատարուին ամէն կողմ, մէկ օրուան մէջ: Առնուած տեղեկութեանց համաձայն, թիկնածուներու ցանկին մէջ 35 նոր անուններ կան: Այս թիւին մէջ կը գտնուին հինգ բանուոր, հինգ ալ երկրագործական թիկնածուներ: Ասոնցմէ զատ, նոր թիկնածուներուն մէջ են թանաքարանի նախորդ անօրէն Խալիք, Մեքալալտի նախկին նախագահ Բիքթաթ, նախկին դատական գործավար Բէքթեք Շէփքթէ, Թէքթաթի նախորդ դեսպան Մէմուտէ Շէփքթէ եւ Սալահ Ճիւսօզ պէյերը:

Ամէնէն կարեւոր խնդիրներէն մէկը կը նկատուի այն որ Խալիք կարգ մը կուսակալութիւններէն պակաս թիկնածու ցոյց պիտի տայ, որպէսզի այսպէսով պատենութիւն տարուի անկախ թիկնածուներուն, ի հարկին քուէ շահելու եւ ընտրուելուն:

ՅԱՔԻՐ ԹԱՂՐԱՅԻ ԳԱՏԸ

Հայագրի Ֆաքիրը Թաքրապէ, որ պահ մը իր ետեւէն քաշեց ամբողջ ֆաքիրը, դատ բացած է Ֆրանսացի օրագրողի մը փոյ շէօզէի դէմ եւ անկից կը պահանջէ կէս միլիոն ֆրանքի ֆատուցում: փոյ շէօզէ իր մէկ գրքին մէջ եւ հրապարակային արտայայտութիւններով կը պնդէր թէ ֆաքիրութիւնը անպարարութիւն է եւ մասնաւորաբար կը յարձակէր Թաքրայի վրայ:

Առաջին դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր ֆաքիրի գատական Առաջին Ատեսին առջեւ. ուր ֆաքիրին փաստաբանը ներկայացուց անոր պահանջները: Ֆաքիրին դէմ խօսեցաւ փոյ շէօզէի փաստաբանը Մորիս կարսօն, որի խօսքը զփաթակար սակայն, ժամանակին, ուրիշներու ֆետ ստորագրածէ յայտարարութիւն մը, ուր կ'ըսուի թէ Թաքրայի վրայ փորձարկում մէջ ոչ մէկ կեղծիք կը նկատուի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ման՝ Օկիւսը Կոյիւնի

Տառապող փոքր ժողովուրդներն ընդհանրապէս, իսկ հայութիւնը մասնաւորաբար, մեծ բարեկամ մը կորսնցուցին Օկիւսթ կօլէնի մահով: 70 տարու էր եւ կը վարէր «Տէպա» յիարտաքին քաղաքականութիւնը:

Ուսումնասիրելով մէկտեղ եւրոպական քաղաքականութեան ընդհ. երեւոյթները, մեծ հետաքրքրութեամբ ու մարդասիրական համակրանքով կը հետեւէր փոքր ժողովուրդներու ազատագրական ոգորումներուն եւ իր յանախակի միջամտութիւններն ի նպատակ շայրուն, ինչպէս նաեւ Յոյներու եւ Պալէստինացիներու ժողովուրդներու, իրեն ապահոված էին մեծ ժողովրդակալութիւն եւ փոխադարձ համակրանք:

Հրատարակած է բազմաթիւ գործեր, որոնք մեծ մասամբ, ամփոփումն են իր օրական յօդուածներուն:

Սպասնիոյ դէպքերը

Սպանիոյ կառավարութիւնը իր վերջին նիստին մէջ կարգ մը կարեւոր որոշումներ տուաւ: Բանակի եւ դատական վարչութեան վերակազմութեան մասին, մշակուեցաւ ծրագիր մը եւ ազգ. տօնի օր որոշուեցաւ Մայիս 1ը: Գաղով կրօնական պաշտամունքի հարցին, կառավարութեան եւ վատիկանի միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին:

Գրբեր էինք թէ Գ. Միջազգային որոշած է շահագործել սպանիական հանրագետութիւնը եւ երկրին յուզումնալար վիճակը, զբոցեցու համար բոլշեւիկեան խոտովութիւններն: Լոնտոնէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ բոլշեւիկեան բազմաթիւ գործակալներ Լեհաստանէն անցած են, Սպանիա երթալու համար: Սպանիացի համայնավար ղեկավար մը, որ կ'ընկերանար բոլշեւիկ գործակալներուն, յայտարարած է թէ Սպանիա կը գտնուի համայնավարական յեղափոխութեան մը նախօրեակին:

Երկար վարչապետ Ռուսմանիոյ

Երկար բանակցութիւններէ եւ աշխատանքներէ վերջ, հեռագրական գործակալութիւնները հազիւ հաղորդեցին լուրեր թէ թիթուլէսթօ յաջողեցաւ կազմել դահլիճ մը զանազան հոսանքներու մասնակցութեամբ, յանկարծ լուրը հերքուեցաւ կատարուած իրողութեամբ մը: Իրօք, նոյն հեռագրական գործակալութիւնները առաջին լուրէն մէկ քանի ժամ վերջ կը հաղորդէին հետեւեալ լուրը:—

Պ. Թիթուլէսթօ չկրնար ընտրել իր աշխատակիցները եւ հանդիպած ըլլալով կարգ մը դժուարութիւններու, հրաժարեցաւ դահլիճը կազմելու յանձնարարութենէն: Դահլիճի կազմութիւնը յանձնուեցաւ փրոֆ. Երկարի որ երկու ժամուան խորհրդակցութենէ վերջ, թաքաւորին ներկայացուց դահլիճին անդամները:

Պ. Երկար, համբաւուր պատմագէտը եւ Հայութեան մեծ բարեկամը որուն յորեկանը կը պատրաստուին տօնել Ռուսմանիոյ մէջ, հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ մամուլին ներկայացուցիչներուն:— Տեսարանութիւններու եւ մեծ ծրագրերու հակառակ եմ: Երկիրը անշարժութեան մատնուած է: Վերակենդանալու եւ իր ուժերուն վստահելու պէտք ունի: Կը յուսամ թէ պիտի կրնամ Ռուսմանիան ոտքի հանել: Նախորդ օրէնսդրութենէն պիտի պահենք ինչ որ ազգը կրցաւ իւրացնել: Դէմ եմ ամէն դիկտատորութեան, որովհետեւ, ազգը պէտք չունի նման վարչաձեւի մը: Մեր ժողովուրդը կրնայ ինքզինքը կառավարել առանց խոտովութեան: Արտաքին քաղաքականութեան մէջ ոչ մէկ փոփոխութիւն: Ներքին քաղաքականութեան մէջ, չեմ մերժեր որեւէ գործակալութիւն:

Չեկան կը շարունակէ գործել

Վերջացաւ դատավարութիւնը ու կրանացի պաշտօնատարներու, որոնք ամբաստանուած էին թէ երկար ատենէ ի վեր, գործաւորներու յատկացուած գործերը կը ծախէին մասնաւորներու: Դատավարութիւնը տեւեց 10 օր: 6 հոգի դատապարտուեցան մահուան: 22 հոգի երկարատեւ բանտարկութեան:

Դեպի Համալեռնայա

Աշխատանքի Միջազգային Դիւանի վարչական խորհուրդը նիստ գումարեց ժընեւի մէջ եւ որոշեց անմիջապէս նիստի հրաւիրել յանձնախումբը որ պաշտօն ունէր Ազգերու Դաշնակցութեան յանձնախումբի նիստին ներկայացնել երկրագործական վարկի միջազգային ընկերութեան մը կազմութեան ծրագիրը, իրաւական եւ ելեւմտական կէտերով: Յանձնախումբին ջանքերով եւ ներկայութեամբ է ելեւմտական կոմիտէին մէկ յատակագիր որ կը բովանդակէ հետեւեալ կէտերը:— Երկրագործական միջազգային վարկի ընկերութիւնը երկար ու միջին պայմանաժամով փոխ գրամ պիտի տայ զբաւալին վարկի ազգ. հաստատութիւններուն, որոնք կալուածներու վրայ՝ առաջին գրաւով փոխատուութիւններ կը կնքեն: Այս ընկերութեան արտօնեալ դրամագումարը պիտի ըլլայ 50 միլիոն տոլար:

ԻՐԱՔԻ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ Պաղտատէն «Յուսաբեր» թղթակիցը կը գրէ Ապրիլ 3 թուականով:

Այն օրինագիծը, որով իրաքի հայութեան ներքին իրաւափոխակը կը զըզուի, արդէն պատրաստ է եւ վաղ պիտի յանձնուի խորհրդարան: Ըստ իմ ունեցած հաւաստի տեղեկութեանց, օրինագիծը վերջնապէս իւրացուցած է հաւասարութեան սկզբունքը ընտրական հարցին մէջ, այնպէս որ ասկէ ետքը այլեւս «եկուրքի» ու «տեղացի» խնդիր պիտի չունենանք, վերջնական է նաեւ յան, որ առաջնորդը կամ իրաքցի եւ կամ տանկապատակ ծնողքէ մը սերած ըլլալու է:

ՊԱՂՏԱՅԻ ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՎՃՈՐԸ

Պաղտատէն կը գրին մեզի:— Ինչպէս գրած եմ, ցոյցի հետեւեալով ետքը ամբաստանեալներէն չորսը դատական վճռով ազատ արձակուած էին: Միւս երեքին դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ Մարտ 30ին:

Դատարանը ազատ արձակեց ամբաստանեալները, միաժամանակ 5 տարուան համար 2000-ական ռուբլի երաշխաւորագին դատապարտելով անոնցմէ իւրաքանչիւրը:

Ամբաստանեալները, որոշած են դիմել վերաքննութեան:

ԲՔՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄՆԵՐ

«Եւ Անրա» ապրիլ 9ի Թիւրքի մէջ կը գրէ:—

Իրաքի Շէրիֆաթ քերտ աշխարհային պետը, Օսման պէյ իր մարզոցով յարձակեցաւ Հորմէն դիւղիստիկանատան վրայ: Կարճ բախում մը տեղի ունեցաւ, որու ընթացքին ոստիկան մը սպանուեցաւ: Յետոյ հասան Շէյխ Մահմուտի մարտիկները եւ յառաջացան մինչեւ Փիլիքի զինուորական կայանը: Ծամբան անոնք կողոպտեցին քաղաքի զինուորական միջերանայինները: Իրաքի կառավարութիւնը անոնց վրայ զրկեց զսպիւր ուժեր եւ անգլիական օդանաւեր զանոնք ուղարկեցին: Օդանաւերը ցրուեցին նաեւ զինացիներուն թոռնակները, անոնցմէ պահանջելով որ պարպեն իրենց դիւղերը, ուր տեղի պիտի ունենան ուղղափոխութիւնը: Այսպէսով զինացիները ըստ անոնցմէ միացան եւ սկսան կոռուի կառավարութեան դէմ: Սպանեալներու թիւը 8 է:

Հէրթօ Վերլեյքոն

Պ. Հէրթօ որ Լիոնի քաղաքակալն էր երկար ատենէ ի վեր, իր այս պաշտօնէն հրաժարած էր ընկերավարական հարու հետ իր յանախակի բախումներուն հետեւեալով եւ այս վերջիններուն դատարանական մար, հրաժարելով նաեւ թաղապետական խորհրդակալի դերէն, նոյն պաշտօնէն համար թիկնածութեան դրամ էր ընդգէմ ընկերավարական թիկնածուին: Պ. Հէրթօ ընտրութեանց մէջ շահեցաւ ջախջախիչ մեծամասնութեամբ:

ՎՐԻՊԱԿ

Շաբաթ օրուան «Յառաջ» մէջ, Մեր կարծիքը խոսքը 1929-2029 ընդմիջութեան խոսքը բանուորի ճանկերում—պիտի ըլլայ ԲՆԱՒՆՈՐԵՐԻ, ինչպէս իմաստէն ալ կը հասկցուի:

Յունաստանի գաղթականներուն տեղափոխման համար սահմանուած հողը Յորանսայի «հարաւ. արեւելեան» մարզէն— ինչպէս գրած էր ուսմական պար պաշտօնաթերթը— այլ հարաւարեւմտեան (Թուրքի շրջան):

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԱՐՑՈՒՆՔԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Կինը խոր կը շարունակէր սպասելով ամուսնին եւ երեւակայութեան մէջ թաղուհի դարձած, ընկերները կ'որոշէր՝ «Դրացի երեսնամարդը որ երկար ուրի հասակ ունի, իմ թիկնապահը պանը որ հաղող եւ հողիկ մէջ ծորող մեղրագոյն աչքեր ունի, պիտի կորսնցնէ իր շատուկ կինը եւ պալատի պահապանը պիտի դառնայ: Այն երեսնամարդը որ աղուային շէկ պիտի ունի եւ միւսը որ մարդուս պատրիկ քթի ին փոխարէն խոշոր քթի...»

Այս բախտորոշ վարկանքին ներս մտաւ կովարանը դժգոհ եւ պղծնէ՛ զբանը դաշտին մէջ նետելով՝

— Ա՛ր, զլուսիկ ուտէ՛: Եթէ քիչ մը քիչ ուզէ՛ք թիկնապահը իմ իմ քիչն ուզէ՛ք: Ի՞նչ որ մեր տիկինը թաղուհի ըլլալ կ'ուզէ, զետեղով եւ ծովերով ոսկի է հարկաւոր:

Եւ զնաք երկնցաւ լարէ՛ք բազմոցին վրայ: Հաղի վարկանք մը անցած, կինը պտուղ սկսաւ՝

— Մա՛րդ, մա՛րդ խմորը ոսկիի փոխուցցաւ:

— Շո՛ւտ, վերցուր պղծնէ՛ զբանը եւ դեր ձաւարի պարկին մէջ:

— Ա՛յս ալ ոսկիի փոխուցցաւ: Անա գարին, հաճա՛ր, կորն'կը, բոլորը՛, բոլորը՛, ոսկիի փոխուցցան: Բայց մտխրեմ' զլուսիկ՝ եթէ ազատ արձակեցիր Աստուածը:

— Ո՛չ, զեռ թակարդին մէջն է, մինչեւ որ խելքը զլուսը դա՛յ:

— Այո՛, այո՛, մինչեւ որ ոսկիի պալատին ունեցնէք արծաթէ սանդղակներով, մինչեւ որ դահը բարձրանանք, մինչեւ որ...

Մէջ անգամէն հարստացաւ ուրեմն հովիւը: Եւ անգամ մը որ ոտքերը դրաւ պալատներու ոսկեհիւս գորգերուն վրայ, սարսափելի, անզուժ մէկը դարձաւ: Կեղեցից, կողպտեց բոլոր բարեկեցիկները: Սպաննեց իր կինը եւ յափշտակեց ուրիշներունը: Զարգեց, կոտորեց եւ վերջապէս դարձաւ թագաւոր:

Դրացի երկրին թագաւորը՝ նուէրներ զրկեց, շնորհատրեց իր լաղորթները պատշաճ անուով եւ արեւշատութիւն մաղթեց նամակով մը՝ որուն մէջ փոխանակ թագաւորներու թագաւորի, թագաւոր տիրոջը կը արտել միայն:

Սատուիկ բարկացաւ, կատաղեցաւ կովարանը: Կանչեց իր հպատակները, զէնք-զրահ եւ ոսկի տուաւ անոնց: Ճանց հասարակութեան եւ եղբայրութեան: Եւ Գովցաւ ազատութիւնը: Անարգից, պարսպանց բոլոր բանակները, կեղեցիները եւ հրաւերեց վրէժ լուծել: Զէնքերը դարձան զրացի երկրի թագաւորին վրայ, փրկելու համար տառապող եղբայրները: Յանգուցեցան մարդիկ: Կուրծքերը հեւալ, բռունցքները սեղմուել եւ ակունքները կրճատու սկսան: Գիշերանց զաղամազողի յարձակեցան թշնամի երկրին վրայ, յանկարծակի բերին, Լաթրեցիին բանակը, շրջաններն շէն փաղաքներն ու գիւղերը: Խուճապի եւ թշուառութեան մասնեցին զաւարկները: Սպաննեցին թագաւորը, գերեցին թագուհին, կողպտեցին գանձերն ու բերին լեցուցին արդարասէր թագաւորին պալատները:

Յետոյ՝ զեղբայրութիւն եւ հասարակութիւն՝ պալատներէն ներս եւ «կովարանութիւն ամենեցուն» պալատներէն դուրս:

նար իրեն, խոտոտ մը կը նայէր աչքերուն: Տեղանկան լայն մը կ'որոշուէր զնաքին եւ ծանր-ծանր՝ վեհաշուք քայլերով կը հեռանար, կը կորսուէր խուարին մէջ: «Ո՛վ է այս որ կը յանգնի հեղին իմ գերեզմանին հեղինակութիւնը», բառաչեց թագաւորը դունչը տնկած անդ կատաղեցաւ մը հրաւեր կարգացող ցուրի նման եւ քովը կանչեց բոլոր հպատակները:

«Ըսէ՛ք, հարցուց անոնց, ո՞վ կայ հիմա ինձմէ՛ անկի հզոր եւ բարձր»

— Աստուած, պատասխանեցին ամենքն երեսնամարդն ու ըմբոստները:

— Մա՛հ այս անբարտաւաններուն, հրամայե՛ք եւ դառնալով միւսներուն՝

— Ի՛նչո՞ք, տարինն արտալ եւ բանտարկեցի ձեր Աստուածը աղուսի թակարդի մը մէջ, սա զիմացի լերան վրայ՝ երբ զեռ տխմար կովարան մըն էի ձեզի պէս: Հիմա ե՛ս եմ ձեր Աստուածը, վաղուքն սկսած պիտի գաք ամէն օր երկրպագել իմ առջև:

— Ի՛նչ ըսել է երկրպագել, կը հարցնէին հպատակները:

— Երկրպագել կը նշանակէ թագաւոր-Աստուծոյ ոտքերը համբուրել, լզել:

Յաջորդ օրը երբ հպատակները կարգով թագաւորին ոտքերը կը համբուրէին՝ թախիծը իշաւ Արարատ լեռան վրայ, չեղանկան մեկանի ջրախառն թիւթեալ գոյնով ծարիր մը քաշեց Աստուծոյ կողմերուն շուրջ եւ մօրտէր զոյնը ձիւնի ճերմակին հետ նոյնացուց զրեթէ: Յետոյ արտուած մը լուսեցաւ, ցնցուցաւ երկրը, պայթեցաւ լեռը եւ ձուխերուն մէջն էր բոցազն լեզուով մագիլները սքած վիշապ մը դուրս ելաւ, գահաւիժեց պալատին վրայ եւ կուտուաւ թագաւորը իր գահովը, իր բոլոր ոսկիներովն ու զոհարներովը: Մարդիկ կը փախչէին խելակորոյս եւ միմիկ ետեւ դառնալով սարսափով ստանձ աչքերը լայն լայն բացած կ'աղաղակէին՝ «Աստուած... Աստուած...»

— Պիտի այրե՛մ, պիտի ոչնչացնե՛մ քեզի, ապերախտ արարած, կ'ըսէր Աստուած լեռան գագաթէն զլուսը շարժելով, կըր ոտնաձայներ լսեց, դարձաւ ետին ու ձայն տուաւ՝

— Հէ՛յ, ո՞վ էք դուք եւ ի՛նչ զոր ունիք այս կողմերը:

— Մենք, պատասխանեցին անձանցները, մահուան դատապարտուածներ ենք: Եւ կեանք ենք ազատելու մեր Աստուածը՝ որ տարինն արտալ բանտարկուհի մըն է այս կողմերը, կովարան մըն է ձեր ձեռքը:

— Ի՞նչ որ կը փնտնէք: Ձեր Աստուածը վաղուքն վերածուած ըլլալու են այս կողմերուն մէջ:

— Բայց մահ չունի մեր Աստուածը: Անկա՛ն ո՛չ կը հալի, ո՛չ կը ցնդի: Ան կը կենայ գերազույց արձարթութեան մը վրայ՝ ուրիշ կը ժպտի մեզ անսահման սէրով մը՝ որ երանութիւնով կը լեցնի մեր հոգին եւ տարբերութեան անհուն խորխորատ մը կը ստեղծէ մեր եւ անսահմանութիւնը միջեւ:

Այն ատեն հրամայեց Աստուած որ զազրի կրակը: Յետոյ մօտեցաւ անձանցներուն, զերկեց, համբուրեց մէկիկ-մէկիկ եւ

— Ո՛չ, ո՛չ, պիտի չըմանգեմ զլուս գործոցս եւ դառնալով անձանցներուն՝ «Ոսկէ վերջ դուք ալ պիտի չմեռնիք ինձի պէս եւ նաեւ բոլոր ձեր նմանները՝ որոնք արեւունցիներու, կրակներուն մէջ, մահուան կուրծքը պատռելով կը խիզախեն մինչեւ այս բարձունքները հասնի:

V

Կովարան թագաւորի ժամանակներէն մինչեւ այսօր, կը կարծեն մարդիկ որ Աստուած

չերեւիր այլեւս մարդոց: Եւ երբ սարսաղ երկիրը եւ լեռներու կատարներէն ծուխ երեւի, ինչպէս յանցանքի վրայ բռնուած գողերը՝ կը զողան մարդիկ, կը հնչեցնեն ոսկիէ կոշիկները եւ անոնց մետաղէ թրթրացող հնչեղ թեւերուն կը լսանան իրենց դեմնաքարը աղապատանքը: Աստուած... Աստուած...»

Մինչդեռ Աստուած թէ՛ կը չի յայտնուիր, չի խօսիր մարդոց, բայց ծպտուած աղքատի ցնցոտիներով, կուզայ տաճարներու, եկեղեցիներու եւ ամէն տեսակ աղօթատուններու առջև, անհամարձակ՝ կը մտնենայ, կը զիտէ ներս, բարկացած մահակ կը զարնէ քարերուն եւ թատրոնի յամարողի մը պէս՝ որ զժգոհ է շատ զէ՛ ընտաղուած անարուեստ խաղարկութեան մը, կ'ըսէ ինքնիրեն:

— Անպիտան արարածներ: Իրենք զիրենք թագաւորները առջև կը կարծեն եւ ինձի ստորին բռնակալի մը հետ կը շփոթեն: Ես կովարանը վերցուցի մէջտեղէն որ չերկրպագեն արևու եւ ձեռքերը վեր բարձրացուցած աներես մարգարդներուն նման ոսկի եւ անմահութիւն չմտնան զուր տեղը: Կրակի տա՛մ, ոչնչացնե՛մ այս սողունները: ...Բայց այն միւսները՝ որոնք խոցոտած մարմիններէն արիւնը կը յորդանոսի խոցմտանքիս վրայ: Այն կատարեալները որոնք համար այնքան դարբեր տքնեցաւ, ինչպէ՛ս... ինչպէ՛ս...»

Կը յուզուի Աստուած, շնազիտեր վշտէն թէ հրճուանքէն, կը յորդի աչքերը, կը նստի լայնօրէն հովերու քամակը եւ զլուսը առած խենթի մը պէս կը սլանայ, կ'աներեւութանայ զպէս լեռները: Եւ հոն՝ ուր կ'էլնան իր արցունքները, կ'ըսեն թէ՛ կը փշրուին պատասխանները, ձայնը, ծագիկները, անտառներ եւ պուրակներ կը զոյնան, աղբիւրներ, առուակներ կը կարկանդակ եւ առուակները, կեանքն ու զեղեցկութիւնը, հեթանոս աղէկներուն ստիպեցնուն նման՝ գիւղ-գիւղ վայելք եւ երջանկութիւն կը բաշխեն այդ կողմերը իշխանող բոլոր ձա՛մբարդներուն:

Ե. ԿՈՐԻԻՆ

ՆԱՍԱԿՆԵՐ ՇԱՐՈՒ. ԱՍԵՐԻԿԱՅԷՆ

ՄՈՆԹԵԿԻՏԵՈՅԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

ՄՈՆԹԵԿԻՏԵՈՒ, 2 ապրիլ — Մեր գաղութը կը բաղկանայ ճեճ ճատով կիլիկեցիներէ եւ կը հաշուէ ճատ 3000 անձ: Ստուար թիւ մը կը դրալի նպարավաճառութեամբ, մաս մը հարուստի եւ արդուարարի ճաճառումով: Փոքրաթիւ են արհեստաւորները — դերձակ, կողակար: Ստուար թիւ մը ալ հնակարկատի անուկը յախտեական խաչի մը պէս կուսկն առած, կը թափափի փողոցէ փողոց պատառ մը հայ ճարկու:

Ամերիկայի հեռուոր խաչը շուտով հարստանալու հետեակարը, տնտեսական կեանքի բարեօրոն յոյր շատեց յեղած են արդիւններու համարեթէ իրենց ճամբու ճարքը հոգացողներ ըլլան, վերադառնալու պատրաստ են: Ամերիկան չէ՛, ան Ամերիկան ուր կը կարծեն թէ դրամը կը հոսի: Ահազին գոհողութեանց եւ դրակներու արդիւնքն են քանի մը տարիները որ խաչը կ'ըլլան ուրիշներու պալատ: Կարելի չէ այսուհետեւ ծովը անցնելով գալ այսպիսի երկիրներ առանց դրամի, առանց մէկն ունենալու: Թշուառութիւնը այլպիսիներու համար է:

Մաս մը Հայեր որ յաջողած են ինքնաբազառու կամ բարեկեցիկ, այդ կը պարտին հայրական ձեռնարկութեան եւ աշխատասիրութեան:

Ինչպէս Հարաւ. Ամերիկայի շատ մը պետութիւնները այնպէս ալ Ուրուգուայի Հանրապետութիւնը կը առաւապի անգործութեան: Ըստ տեղական թիւթերու, այս պարկի Հայնապետութեան մէջ կան 25,000 անգործներ որոնք 10000 մարդաբազարին Մոնթեպլետոյ մէջ: Անգործութեան առաջին տեսիլու համար տեղական թիւթեր կ'առաջարկեն գոցել երկրի տեղերը՝ զարթեցնելու առջև: Ես պահանջը կը գնեն մահուանը պահանջողականները, որոնք հոս ձերմակներ (Պանքո) կ'որակուին:

Արուսեկէյը կարելի է հարաւային Ամերիկայի ամենէն ազատական սկզբունքներով ծածուած երկիրը նկատել: Ունի երկու ճեճ բարաբաւակաւակցութիւններ, — կարմիրներ, (բոլորաւ) իր ճեղքաւորութեամբը կը ճեղքուին (պլանքո):

Առաջինը ձեռնած է իր ընկեր-վարական սկզբունքներով, իսկ երկրորդը պահպանողականութեամբ: Առաջին կուսակցութիւնը կողմակից է օտարներու երկրի մէջ զարգացումին, անոնց անտեսական լուսութեան, իսկ երկրորդը բոլորովին հակառակ: Անցեալ նոյնքերին նախադասական ընտրութեանց առթիւ բարաբաւակ մեծ պայքար տեղի ունեցաւ երկու կուսակցութեանց մէջ եւ վերջացաւ կարմիրներու յաղթութեամբ, Գարբիէլ Թերրալի ընտրութեամբ:

Արուսեկէյի այս պարկի Հայնապետութիւնը ունի 18,000 քառ. ըկիւններ տարածութիւն եւ ճատ 2 միլիոն բնակչութիւն:

Ահա այսպիսի հանրապետութեան մը հովանիին տակ կ'ապրին այն քանի մը հարաւայիններ, որոնք կեղծանցած են ճարաբարեկեցիկ Մոնթեպլետոյ մէջ: Հոս Հայերը ունեցած են ազգային կողմակցութիւններ: Իր պայքարի վերին ճարմին կայ Գաղթական Միութիւնը, որ վերջերս վաւերացուած է կառավարութեան: «Հայերու Ընդհ. Միութիւն» անունով:

Միութիւնը ունեցած է իր սրտ օգտակարութիւնը եւ գործունէութիւնը: Տարին անգամ մը կը փոխուին անգամները: Միութիւնը չէ կրցած որոշ ուղեգիծ ունենալ: Այո՛, ունի իր ծրագրեր, բայց ծրագրով կայտնութիւն չի փրկուիր: Կցկոտը միջոցներ, բնահամ գործեր իրարու յաջորդած են:

Ձառք թափուած է գոնէ բանի մը նմանակուտ. ազգային կեանքը, սակայն չէ եղած այն ինչ որ կը

պատուէր: Երեք հարարեակ մը հայրական մը մէջէն միայն 1800 ճատ անհասանելու արուած է իրենց պարտքը կատարել ազգային տեսակետով՝ վճարելով տուրք մը: Իսկ միւսները ի՛նչու չեն կատարել իրենց պարտականութիւնը: Ո՛ր պէտք է փնտել պատճառը այս անտարբերութեան...: Ետեք չէ՛ն ան հայրողները որ մէկ ձեռքով լիարուակ կը նուրբեն: Պէտք է հրահրել զպայմանները, խանդավառութեամբ գործի փարկով:

Միութիւնը վերջերս ունեցաւ իր օժանդակ ճարմինը: Կը յուսացուի որ երկու տարեկ ի վեր յայտարարուած ճակատագրաւոր — զարգաց վերջապէս պիտի կարենան բանալ: Այնպէս կը սպասեն անոր բացումին: Գաղութի մէջ գոնուող պրոլետներու ուղիղ Բարեկեցի աշտարակին լեզուներու խառնուրդը կը ցուցադրէ: Գիշ մը Հայերն բառեր, շատ մը թուրքերէն, արաբերէն, լուսնաբէն, ֆրանսերէն, սպաներէն:

Հայրական անուշ ու քրտնաշիկ «Ա. Բ. Գեղ» գառ մը տուր ինձիս՝ ո՞վ մեծ վարդապետ, աղաղակը որքան պիտի յուզէ անտարբեր սրտերը:

Գաղթական Միութեան մէկ գո-

վիկի ձեռնարկն էր կեկեպտեմբերի մը դեմքը, որուն մէջ իր սրտը միմը ունեցաւ հոգեւոր հովիտը միմը: Ծաղազեան:

Գաղթական մէջ ներկայացուած և ազգային հարաբերութիւնը շատ ուսումնասիրելու են: Ներկայ արտուած թաղան սեղի ունեցան կրկու կայացում, մէկը՝ «Գաղթականութիւն» և միւսը՝ «Թաղաւորութիւն»:

Իր հիլիական թաղաները սուտա մեկը 22ին, Սինէ Միւրամարի մէջ կայացան նիւթը շատ ճանթ մը ըլլալով, խուս բարձրութիւն ներկայ էր, սակայն իր պայման չգտաւ ժողովուրդը:

Նախ սրահի կարգաւորութիւնը լաւ էր, ահապէս տոմս ճարտար էր եւ նստելիք տեղ չկար: Երկու միջնաբերդները երկար էին եւ ստեր կը քնանային: Ներկայացուած այլ յաջող էր, թէւ կային իրենց գերբը լաւ ըմբոսող գերկայանքներ, հեղինակը ինչ եւ ուրիշները:

Պ. Պ.

Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ր Մ Ա Մ ՈՒ Լ

ԱՍՏՈՒԾՈՒՆ ԿԻՐԻՔ

«Յուսաբեր»-ի Ապրիլ 4-ի խմբագրականէն, որ կը կրէ «Շայրենիք» խորագիրը:

— «Արարատի վերջին օրհասին, կը թրքական շարքաբար բանակները շղթայաւ շղթայ կ'օղակէին հին ու աւանդական լեռ՝ անոր լեռի մայրուան ապականած բուսուտը: Արարատեանց արեւուն ճապարկներու մէջ խեղդելու համար, տեղի ունեցաւ սոցիալական ճակատագրի մը վտանգաւոր օժանդակ ու դատարանական խորհուրդներուն վրայ: Թշնամիին անձնատուր ըլլալու եւ ազատագրական պայքարը յաջողութեամբ դուրս հանելու համար՝ Արարատի պայտաճարական վարիչներէն Հայրենի թիւթի կ'առաջարկէ սուրբ անցնել լեռան բնակչութեան բարեկեցիկութեանը, կիներն ու ձերբը, պահել միայն ազգուսական ուժերը եւ ապականած ուստեաներու այս արի գործարարակին՝ օրհասական պայքարը մեկ միջեւ վերջին փոփոխումն ու վերջին կաթիլ արիւնը: Եւ ուրիշներուն օրինակ հանդիսանալու համար, այս կատարի առիւծը սրածուծը կը սկսի ի՛ր իսկ հարազատներէն՝ հայրենասիրութեան ու անձնազոհութեան ցնցող ու առատելական պատկեր պարզելով: Ու տանեակ զոհեր Արարատի նուրբական մայրուան վրայ փռելէ ետքը միայն, Ելեւիստուն կը իրականութեան հայրը կը յաջողի մեղմել թափը զարգացած վարիչն ու կատայնել անգէն ժողովուրդը զանգուստային սրածուծը իր իսկ հարազատներու ձեռքով:

Այսպէս հզոր է ահա հողին ձայնը ու սուրբան բուսու, կատարի ու ծրրկած ազատութեան կիրքը:

«ԲԱՅԳԱՅՈՒՄ»

«Հայրենիք», կը պարզէ Գաղթականութեան աճուած Պոլկաւրի մէջ (26 մարտ):

— Այս ուղապարտ երեսփոխները կը վկայեն որ շ. Բ. Գաղթականութիւնը ոչ միայն տկարացան ուսէ նշան զլուսար պայքարները այլ նաեւ կին իրարուութեան: Անոնք բնածնան նորութիւնները ընդունաւ ստակ են, եւ միւսնոյն ատեն սասնիկ ոչքեր: Անոնց վրայ բարեկեցական յոյր:

Այլապէս լաւ: Բայց թէ իրար սարգերը, ազգայնական, ժողովրդականութեան նորութիւնները ընդունաւ ստակ են, եւ միւսնոյն ատեն սասնիկ ոչքեր: Անոնց վրայ բարեկեցական յոյր:

Այլապէս լաւ: Բայց թէ իրար սարգերը, ազգայնական, ժողովրդականութեան նորութիւնները ընդունաւ ստակ են, եւ միւսնոյն ատեն սասնիկ ոչքեր: Անոնց վրայ բարեկեցական յոյր:

Անոնց անգամ, կը շ. Բ. Գաղթականութեան շարքերէն կը հեռանան

կամ կ'արարուին քանի մը անգամ մը հակառակորդները խօսին լայնօրէն ծափ կը զարնեն ու անգին աղմուկ կը հանեն շատու հասարակեցի իրենց հետեակարկութիւնը կը գտնուտուի, կը բացալուի, կը մտնուի: Անկայն, ամէն անգամ ալ զարգացումները ոչ միայն պատասխան կամ բացալուծի ճամբու փոխալ, բնականաւոր, որեւէ անհաշիւ անկէ կուտ, կենտրոնականութեան գործարար կարգաւորութիւն մըն է, որ տարուէ արիւն լի ձողական ուժ ձեռք կը բերէ: Գանգուսներու աչքին եւ ստարտարի անկի ընդարձակ պատասխանները մեծ գործը անկի տանալով շարունակելու համար գանի մը վրայ կը տարածուի ազդուէն մեծ գործը անկի տանալով շարունակելու համար:

ԱՅՈՒՄՈՒՆ ԿԵ ՓՐԻՆՆԷ

«Կղզնակ Հայաստանի» ապրիլ, «Թուրքիա դէպի» շիւմ, խորագրին տակ —

— Եւ ինչպէս որ իտալիա ունի ֆաշիստական նորընծայ գաղութայնաւ ալ Թուրքիա պիտի արտադրէ երկուստար ուժեր որ պիտի յարեն երկրին միակ կուսակցութեան — թայքին:

Եսիկ ետքը այլ նպատակ պիտի ծառայեն «Թուրք» կողմէն կուսակցութեանը, թուրք օրոյց կ'անդամակցին հարաբերականութեան: Օճաղները մէջ չընջուան եւ համարուան իրական եւ հակաբնականութեան: Պէտք էր արդիւն անոր լաւուրը:

«Թուրքիայ տնտեսական եւ ծրրկած վիճակը նախանձիկ կը իրարուութեան հակառակ լայն իրարուութեան: Անոնք բնածնան նորութիւնները ընդունաւ ստակ են, եւ միւսնոյն ատեն սասնիկ ոչքեր: Անոնց վրայ բարեկեցական յոյր:

Այլապէս լաւ: Բայց թէ իրար սարգերը, ազգայնական, ժողովրդականութեան նորութիւնները ընդունաւ ստակ են, եւ միւսնոյն ատեն սասնիկ ոչքեր: Անոնց վրայ բարեկեցական յոյր:

Անոնց անգամ, կը շ. Բ. Գաղթականութեան շարքերէն կը հեռանան

Այս պատերազմէն ետքը կովարան թագաւորը քուն չունէր աչքերուն: Դեռ կուպերը կողոցած, ահաւոր՝ խուլ ձայն մը կուզար սրահներու խորերէն, սրենքերու ետեւէն երկար մօրուքով Ուրարտուցի վեհապետի մը ստուկները կ'առաջանար, կը մտնե-

նար իրեն, խոտոտ մը կը նայէր աչքերուն: Տեղանկան լայն մը կ'որոշուէր զնաքին եւ ծանր-ծանր՝ վեհաշուք քայլերով կը հեռանար, կը կորսուէր խուարին մէջ: «Ո՛վ է այս որ կը յանգնի հեղին իմ գերեզմանին հեղինակութիւնը», բառաչեց թագաւորը դունչը տնկած անդ կատաղեցաւ մը հրաւեր կարգացող ցուրի նման եւ քովը կանչեց բոլոր հպատակները:

«Ըսէ՛ք, հարցուց անոնց, ո՞վ կայ հիմա ինձմէ՛ անկի հզոր եւ բարձր»

— Աստուած, պատասխանեցին ամենքն երեսնամարդն ու ըմբոստները:

— Մա՛հ այս անբարտաւաններուն, հրամայե՛ք եւ դառնալով միւսներուն՝

— Ի՛նչո՞ք, տարինն արտալ եւ բանտարկեցի ձեր Աստուածը աղուսի թակարդի մը մէջ, սա զիմացի լերան վրայ՝ երբ զեռ տխմար կովարան մըն էի ձեզի պէս: Հիմա ե՛ս եմ ձեր Աստուածը, վաղուքն սկսած պիտի գաք ամէն օր երկրպագել իմ առջև:

— Ի՛նչ ըսել է երկրպագել, կը հարցնէին հպատակները:

— Երկրպագել կը նշանակէ թագաւոր-Աստուծոյ ոտքերը համբուրել, լզել:

Յաջորդ օրը երբ հպատակները կարգով թագաւորին ոտքերը կը համբուրէին՝ թախիծը իշաւ Արարատ լեռան վրայ, չեղանկան մեկանի ջրախառն թիւթեալ գոյնով ծարիր մը քաշեց Աստուծոյ կողմերուն շուրջ եւ մօրտէր զոյնը ձիւնի ճերմակին հետ նոյնացուց զրեթէ: Յետոյ արտուած մը լուսեցաւ, ցնցուցաւ երկրը, պայթեցաւ լեռը եւ ձուխերուն մէջն էր բոցազն լեզուով մագիլները սքած վիշապ մը դուրս ելաւ, գահաւիժեց պալատին վրայ եւ կուտուաւ թագաւորը իր գահովը, իր բոլոր ոսկիներ

Մուսուլմանական անհատի մասին

Աւստրիական թերթ մը կը հրատարակէ Մուսուլմանի յայտարարութիւնները աւստրիական համաձայնութեան մասին: Մուսուլմանի յայտնելէ վերջ թէ իտալիա արդէն ջնջած է ներքին ժառանգը, բայց նման քայլ մը միջազգային մարզի վրայ՝ շատ աւելի դժուար է, կը յիշեցնէ կրկին թէ Եւրոպայի անտեսական միութեան մէջ պէտք է մտնեն Ռուսիա եւ Թուրքիա ու կ'ընդհանրեն:

1.— Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջեւ ծրագրուած համաձայնութեան ֆրանսական հիմքը պիտի քննուին: 2.— Եւրոպական հարցերը որեւէ առթիւ չեն կրնար լուծուիլ առանց իտալիոյ մասնակցութեան եւ հաւանութեան: 3.— իտալիա մինչեւ վերջ պիտի պահէ իր հանդարտութիւնն ու անաչառութիւնը:

Անգլիոյ ֆրանսական քանակաւորութիւններ

Ֆրանսական կառավարութեան կողմէ ներկայացուցիչներ մեկնեցան Լոնտոն, յարաբերութեան մտնելու համար անգլիական կառավարութեան հետ եւ միասին քննելու համար քանակաւորութիւններ որոնք ներկայիս կը կատարուին առեւտր. դաշնագրի մը կնքման համար:

Ներկայիս, Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ առեւտրական յարաբերութիւնները տեղի կ'ունենան համաձայն 1882ին կնքուած դաշնագրի: Նոր քանակաւորութեան պատճառ ցոյց կը տրուի այն որ 1882ի դաշնագիրը չի համապատասխաներ ներկայի անտեսական պահանջներուն: Ատկից զատ, Ֆրանսա չի կրնար անտարբեր մնալ օտար ներածութեան հանդէպ՝ Անգլիոյ մէջ ցոյց տրուած արգելիքի ձգտումներուն, որոնք եթէ յաղթանակեն, մեծապէս պիտի վնասեն Ֆրանսայի առեւտուրին:

Ֆրանսիական միջադէպի մը

Քէնիկապէրի մէջ միջադէպ մը տեղի ունեցաւ հետեւեալ պարագաներուն տակ: Միջադէպին տեղի տուին ֆրանսացի երեք սպաներ եւ ֆրանսական հրկայտոսը:

Ֆրանսացի երեք սպաներ, որոնք զերման կառավարութեան արտոնութիւն ստացել էին այցելելու Թանկապէրի եւ կոմպլիքէնի ռազմադաշտերը, կը պատէին Քէնիկապէրի փողոցները՝ ընկերակցութեամբ ֆրանսական հրկայտոսին, երբ փոքր ունեցան թնդանօթաձիգներու զորանոցի մը բակին մէջ, մարզանք կատարող զորախումբ մը լուսանկարելու:

Պահողը զինուորը այս տեսելով, լուր տուաւ իր պետներուն, որոնք չորսը մէկ ձերբակալեցին եւ տարին քաղաքին զինուորական վարչութեան պաշտօնատունը, ուր անոնց ինքնութիւնը յայտնուելով, ազատ ձգեցին, սակայն զրաւելով լուսանկարի գործիքը:

Գերման կառավարութիւնը Պերլինի ֆրանսական դեսպանին միջոցով զիտել տուաւ ֆրանսական կառավարութեան թէ երեք սպաներն ու հրկայտոսը թերացած են հանդէպ ուղղաժողովեան օրէնքները:

Միջադէպը այսքանով փակուած կը նկատուի:

Պոնտիկոյ ողորդումը

Շաբաթ օր կէսօրէն վերջ, Ուրբէ ջրանցքին ամբարտակը յանկարծ քանդուեցաւ 10 մետր երկարութեան վրայ, եւ ջուրը որուն մակերեսը աւելի բարձր է քան հողը, սկսաւ ողորդել շրջակայքը, անցնելով Պոնտիկոյ դաշտէն դէպի Տրանսի եւ Պլան-Մէնի: Յորդող հեղեղը միացաւ Մոլէթի առուակին որ իր կարգին յորդելով՝ ողորդեց շրջակայ տունները, մինչեւ մէկ մետր բարձրութեամբ: Անմիջապէս օգնութիւններ կազմակերպուեցան եւ 20ի չափ տուններ պարպուեցան փութով: 150ի չափ ալ տուններ պարպուեցան Պլան-Մէնի մէջ:

Կառավարական ճարտարագէտները գործի ձեռնարկելով, պատնէշ մը կանգնել տուին հեղեղին դէմ: Ջուրը արդէն սկսած քաշուիլ:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆՆԵՐԵԿ

2. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻԼԵՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

Փ Ա Ր Ի Զ. — 26 Ապրիլ Կիրակի Իրիկուն
Salle d'Horticultureի մէջ

Նախագահութեամբ Վ.Ռ.ՄՇՆՊՈՒՆԵՆԻ ԵՊԻՍԿ. ԲԻՊԱՐԵԱՆԻ

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ. — 25 Ապրիլ, Շաբաթ օր
Նախաձեռնութեամբ Ե. Ո. Միութեան մասնաճիւղին
կը նախագահէ՝ Գ. Բ. ԵՊԻՍԿ. ՊԱՍՏԻՆԵԱՆԻ
Կը խօսի՝ Պ. Մ. ՎԱՐՄԱՆԻԱՆԻ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻԻ.— Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Օթէլ տը Ֆրանսի սրահին մէջ
Նախաձեռնութեամբ Ազգ. Միութեան
եւ մասնակցութեամբ ազգ. կազմակերպութեանց

Ն. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՊԱՆԴՈՒԽՏԻ ԿԵԱՆՔԵՆ

ՀՐԱՆԳԻ (ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՐՁԱՆԸ)
(Բ. հրատարակութիւն «ՆԱՀԱՍԱԿ ԳՐԱՂՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄԵՆԻՈՒ») հեղինակին նկարով, գեղատիպ կողորով՝ Մ. Քէպպաթեանի կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ: Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ Պարսկաներու համար 20 ֆր. միւս երկրները 25 ֆր. կամ 1 տոյար: Ստանալու համար գիմի «Գառաջ» Վարչութեան՝ Լ. Կեռնեանի 235 Fbg. St. Martin, Paris (10).

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
4. ՍԱՍՈՒՆԻԻ
ԱՊՐԻԼԵԱՆ ԵՂԵՆԵՆԸ ՔՆՆԱԿԱՆ ԱԿՆՈՅՈՎ
Փոստի ծախքով 6 ֆր. Գինն է ֆրանս
Գիմի Լ. Կեռնեանի «Գառաջ» խմբագրատունը

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱԾ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Հ. Յ. Դ.

Գ Ա Ի Ա Ռ
ԼԻՈՆԻ Համազասկ խումբի ժողովը վարը իրիկուն ժամը Յուլիանի 181 Cours Lafayette. Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԻ Ռոստոմ ենթաւ կոմիտէի ընդհ. ժողովը վարը իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին, սովորական հաւաքատեղի: Ներկայանալ անդամատերով: ՎԱՍՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ճեմարանի ժողովի կը ճեմարանէ քրիստոսփոք, Բաբելէն Սիւնի եւ կայծակ ենթակոմիտէներու բոլոր ընկերները, այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻՉԻ Սերաստիոյ նահանգի Հայր. Միութեան կեդր. վարչութիւնը կը խնդրէ իր շրջանի քաղաքներու եւ գիւղերու Հայրենակցական Միութիւններէն մէկ լիազօր ներկայացուցիչ զրկել խիստ կարեւոր խորհրդակցական ժողովը մը որ տեղի կ'ունենայ այսօր երեքշաբթի իրիկուն ժամը 9ին Place St. André des Arts մէջը: Միւսը Rue Danton թիւ 2 au Quartier Neuf սրճարանի ներքնասրահին մէջ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԳԱՍԽՈՍՈՒԹԻՒՆ
Հ. Կ. Խաչի, փարիզի Հայ Տիկնանց Միութեան եւ փարիզի հայ թշկական միութեան կողմէ կազմակերպուած Salle des Societés Savantesի մէջ, 28 Rue Serpente, Paris (6).

Աս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Salle F.ի մէջ: Նախագահութեամբ Պ. Գ. Կոթառուկեանի, Նիւթ՝ հայ մեծ բժիշկ մը, Ստեփան փաշա Արսլանեան, կը խօսի՝ Տօթ. Վ. Թորոզեան:

Արի Տիկն Գ. Էքսերճեան եւ իր գաւակները՝ Նուպար, Նատին, Օտէթ եւ Րոննի, Այրի Տիկն Մ. Էքսերճեան, Տէր եւ Տիկն Ջարեհի Էքսերճեան դառնակակից ցաւով կ'իմացնեն անդամանելի կորուստը՝ իրենց ամուսնոյն, իր գաւակն ու եղբոր՝ Պ. ԳԵՌՊ. Մ. ԷՄԻՆԻՃԵԱՆԻ որ յանկարծակի մեռաւ Շաբաթ առաւօտ, 18 Ապրիլ, իր բնակարանին մէջ, 8 Rue des Marronniers, Paris.

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի փարիզի Հայոց եկեղեցին, 15, rue Jean Goujon, այսօր, երեքշաբթի առաւօտ, 21 Ապրիլ, ժամը ճիշդ 10.30ին, եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Père Lachaiseի գերեզմանատունը: Մասնաւոր մահազգ դրկուած չեւախով, կը խնդրուի ներկայիս իբր այն նկատել:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՔԱՇԱՐԱՆ Յ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Թաէոն եւ Սէն Միշէլ
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

BAIL A CÉDER
Վարձու է Լու գերեզմանատուն մը (4 մետր լայնք, 4 մետր խորութիւն) իր բոլոր կազմաներով: Իրուանք կայ բացի նպարդէնէ որեւէ գործի: Պայլ՝ 8 տարե. վարձք տարեկան՝ 2000 ֆր., բեքեք 7500, վճարման դիւրութիւններ: Մանրամասնութեանց համար գիմել ամէն օր ժամը 12—14 եւ 17.30—18.30 Պ. Մարտիոսեանի, 13 rue Charles Friedel, Փարիզ 20, Թրամուէյ 26, Իշնել՝ L'Ermitage.

ՆՈՒՐ Ա. Ե. Հ. Կ. ԽԱՉԻ
Ա. Ե. Հ. Կ. Սաչը շնորհակալութեամբ ստացած է Բուրպը-վույանէն պտղափառ Պ. Սահակ Սահակեանէ 100 ֆր. չոր սալոր եւ 120 հատ նարինջ:

Գ Տ Ն Ո Ւ Ա Մ
Բուրպէ ժառնգ մը զտնուած է Հ. Կ. Սաչի պարահանդէսին մէջ, Ստանալու համար գիմել «Յառաջ» Վարչութեան:

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գարթալի վարձարձ Մ. Մուսթաֆան որ 1910էն ի վեր կը գտնուի Նիւ-Եորք (Ամերիկա): Իմացել իր քրոջ Verkiné Alekian, Les Frilleuses, Yssou (S. et O.) France.

Կը խնդրուի Ամերիկայի թերթերէն արտատպել: — Մարաշի Եսայի Գարամանեան կը փնտռէ իր հօրեղբայրը Յակոբ Գարամանեանը, որ կը գտնուի Երեւան (Ամերիկա): Ընդհ. պատերազմէն ի վեր լուր չունի իր մասին, իր հասցէն չգիտողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Simon Karanlian, Usine Vigier, Pont St. Esprit (Gard) France.

Ամերիկահայ թերթերէն կը խնդրուի արտատպել:

— Կը փնտռուի եղբայրներ Սասունի Անարոնք գիւղացի Յովհաննէս, Կարապետ եւ Պօղոս Նահապետ, որոնք ընդհ. պատերազմէն առաջ կը զբոսնուէին Տրաքաքի շրջանային հողատեր Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր Բէմախի աղահանքներուն մէջ: Մինչեւ այսօր իրենց մասին լուր չկար: Իրենց հասցէն չգիտողներէն կը խնդրուի իմացնել Նահապետ Միւրաթի 96 bis rue de la Tour-Billy, Argenteuil, (S. et O.) France: Ճշգրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք նուէր:

Գործ կը փնտռէ հայ սպանուի մը, Գիմի թղաւթի խմբագրատունը կամ Տիկն Աստուրեանի, 20 Rue des Fêtes, Փարիզ, մէթրօ Place des Fêtes.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթ. Շաթէ: Արմատ. եւ նոր մէթոն. դարմ. արանց եւ կանոնացի արեւան, վեներ. հիւսիք. եւ վարեթ: Սահէն օր-12, 2-8, 4իր, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ 123 Bd. Sébastopol

Փարիզ, Մէթ. Réaumur. Միւրաք. արեւան, մորթի հիւսիք. արեւան, Կ'ընդունի ամէն օր 9—12 եւ 2—8 Կիրակի առաւօտները:

EMPIRE Միւրաք-Չո՝ 37 Av. Wagram

Վարձու է սենեակ մը խոհանոցով, կազ, ջուր, ելեկտրականութիւն, Դի-միլ Պ. Վարդերեանի, 1bis rue Hautefeuille, Փարիզ, մէթրօ Սէն Միշէլ:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՁԵՐ ԶԱՄԱՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՍԱՐ ԴԻՍԵՆՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LLOYD
13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
Ցումակներ ամէն երկիրներու համար: Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, Արժանի, Պարսկաստան, Բուրիա, Զինաստան, Եւրոպա: ՄԱՆՈՒ.— Արտասահմանէ եւ գաւառներէ մակնորմութեամբ կը տրուին պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ տոմսերը: Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ գեղջ Հայերու համար:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԵՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐՔԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌԱՆԳՈՒԹԵԱՆՑ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroïdesի (էմուրոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին թնտեսքով:
Տիւրքուի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets
ԳԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆՑ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, Կիրակի եւ օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 3144
(Կառ տիւ Նուի եւ Կառ տը Լ'Էդի մէջ տեղը)

ԴՊՐՈՑԱԵՐԻ ԱՐՅԵՍԱՆՈՅՆԵՐԸ
1 Bld. du Nord, Le Raincy (S. et O.) Tél. Raincy 172
Կը գոհացնեն ամէնէն դժուարագոյն յաճախողները, Կիւրաժանելի պայմաններով:
Հագուստեղէններ եւ ձերմակեղէններ, նուրբ ձեռագործ աշխատանքներ, օժտի պատրաստութիւն: Վարիս խնամակալութիւններու կ'ընդունի երեքշաբթի օրերը Օգտուեցէք առիթէն:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՕՐԷՆ՝ ՏՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԹԻԾԵԱՆ
Կախկին բժշկապետ Մերսիի քրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայի ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան Բաց է ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (Կէսօրէ առաջ միջիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ օրեր 10—12:
Հոն կը կատարուին Ք. Տառադայիներով ամէն կերպ թնտեսքներ, շողանկարում (radiographie), գերմանական լազոթապի, յետադարձ եւ ռէնտգենիան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏՐԱԹԻՄՄԻ թուր կերակուցումներ եւ ելեկտրաբուժութիւն, շողանկարում (radiographie), գերմանական լազոթապի, յետադարձ եւ ռէնտգենիան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏՐԱԹԻՄՄԻ թուր կերակուցումներ եւ ելեկտրաբուժութիւնները, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենալավներն ու ընտր. ազգայիններն են:

Թոքախտաւորներու համար pneumothorax գործողութիւն: Հակաթոքախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճակ (կատարելապէս անվտանգ):
Ջրային եւ չորեկան հիւանդութիւններու դէմ բուժանական, Բուրպէրի եւ Ֆրէյտեանի մէթոնները:
Դարմանանաւորու ռեժիմը մասնագետ բժիշկները աչքի, քիմիայն, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանոնացի ծննդաբանական եւ վերականգնող հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկառող հիւանդներու կը տրուի Լուրջ խնամք:
Դարմանատան ատամնաբույժը կ'ընդունի վերջիշեալ ժամերուն:
Տօթ. Մ. Քէշէրեան, որպէս մասնագետ ներքին հիւանդութիւններու կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—44
Métro: La Fourche եւ Brochant, Autobus H. R. Բիսպ
Tramway 39, 40, 42, 5:

Columbia **Polydor**
Agence exclusive
REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61
1931ի Հայերէն, լուսարէն եւ թուրքերէն ամէնալավերէն փլաքները հասած են. նուազուած եւ երգուած նշանաւոր արտուստագէտներու կողմէ: Գինն 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր. Ունիք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնոգրամներ (Եւրոպայի արտուստագէտներու) 300—2000 ֆր.: Կրնանք հայ թայիքի նաեւ La Voix de son Maîtreի Courant continu, գին՝ 478 ֆր. 75: Մեր գիւղերը գործարաններէն նշանակուած են. Միւրաքուսները եւ չենք անոնք: Բաց է ամէն օր 8.35 իրիկուն:

ՏԱՆՏԵՐ ԸԼԼԱԼ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻԼ
Ամենազիւրկին եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէքոն Սէն Լագարի կայարանէ 8 վարկեան, Ելեկտրական զանգուած ժամը 10 թրէն, երթիկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 ֆր. Եւ 5 ֆր. Եւ 6 ֆր. Եւ 7 ֆր. Եւ 8 ֆր. Եւ 9 ֆր. Եւ 10 ֆր. Եւ 11 ֆր. Եւ 12 ֆր. Եւ 13 ֆր. Եւ 14 ֆր. Եւ 15 ֆր. Եւ 16 ֆր. Եւ 17 ֆր. Եւ 18 ֆր. Եւ 19 ֆր. Եւ 20 ֆր. Եւ 21 ֆր. Եւ 22 ֆր. Եւ 23 ֆր. Եւ 24 ֆր. Եւ 25 ֆր. Եւ 26 ֆր. Եւ 27 ֆր. Եւ 28 ֆր. Եւ 29 ֆր. Եւ 30 ֆր. Եւ 31 ֆր. Եւ 32 ֆր. Եւ 33 ֆր. Եւ 34 ֆր. Եւ 35 ֆր. Եւ 36 ֆր. Եւ 37 ֆր. Եւ 38 ֆր. Եւ 39 ֆր. Եւ 40 ֆր. Եւ 41 ֆր. Եւ 42 ֆր. Եւ 43 ֆր. Եւ 44 ֆր. Եւ 45 ֆր. Եւ 46 ֆր. Եւ 47 ֆր. Եւ 48 ֆր. Եւ 49 ֆր. Եւ 50 ֆր. Եւ 51 ֆր. Եւ 52 ֆր. Եւ 53 ֆր. Եւ 54 ֆր. Եւ 55 ֆր. Եւ 56 ֆր. Եւ 57 ֆր. Եւ 58 ֆր. Եւ 59 ֆր. Եւ 60 ֆր. Եւ 61 ֆր. Եւ 62 ֆր. Եւ 63 ֆր. Եւ 64 ֆր. Եւ 65 ֆր. Եւ 66 ֆր. Եւ 67 ֆր. Եւ 68 ֆր. Եւ 69 ֆր. Եւ 70 ֆր. Եւ 71 ֆր. Եւ 72 ֆր. Եւ 73 ֆր. Եւ 74 ֆր. Եւ 75 ֆր. Եւ 76 ֆր. Եւ 77 ֆր. Եւ 78 ֆր. Եւ 79 ֆր. Եւ 80 ֆր. Եւ 81 ֆր. Եւ 82 ֆր. Եւ 83 ֆր. Եւ 84 ֆր. Եւ 85 ֆր. Եւ 86 ֆր. Եւ 87 ֆր. Եւ 88 ֆր. Եւ 89 ֆր. Եւ 90 ֆր. Եւ 91 ֆր. Եւ 92 ֆր. Եւ 93 ֆր. Եւ 94 ֆր. Եւ 95 ֆր. Եւ 96 ֆր. Եւ 97 ֆր. Եւ 98 ֆր. Եւ 99 ֆր. Եւ 100 ֆր. Եւ 101 ֆր. Եւ 102 ֆր. Եւ 103 ֆր. Եւ 104 ֆր. Եւ 105 ֆր. Եւ 106 ֆր. Եւ 107 ֆր. Եւ 108 ֆր. Եւ 109 ֆր. Եւ 110 ֆր. Եւ 111 ֆր. Եւ 112 ֆր. Եւ 113 ֆր

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳԼԽԱՎՈՐ ԳԵՂԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

'HARATCH'
Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration 235, Faub. St.-Martin PARIS (10e)
Téléphone: NORD 67-23

ՉՈՐԵՔԱԲԹԻ
22
Ա Պ Ր Ի Լ
1931
22 A V R I L 1931

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1550

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ԱՆՆԹԻՄ

ԵՐԿՐԻ ԽՕՍԲ
ԻՆՉՈՒ ՊԵՏԻ ԵՒ ԱՄՈՒՐ ԿԱՌՉԻԼ

«Գաղութահայութիւնը» կը շահի՝ թէ կը կորսնցնէ, ամուր...

Անշուշտ կը շահի: Մենք միամիտ չենք, հաւատարմ համար թէ զիջեր խան...

Բայց կը հաւատանք մէկ բանի, — պայքար, պայքար եւ պայքար...

«Տէրութիւն» չենք եւ իրաւական հիմք չունինք: Բայց ու...

Մոռնա՛ք հարս ձեռնանք, ամէն յոյս կապելով անոր կար...

Չգուշանա՛ք խօսքէ, բողոքէ, արծարծումէ, յիշեցումէ: Էլ չի լինի...

Երևանի երեսփոխան չտանք իր ուրացումները, սայթաքում...

Ինչպէս կը միջազգային պողոտաներու վրայ: Փոռուած...

Սոսիսը, չբացատրենք, չվերլուծենք: Պատրաստենք յոգեւորը...

Իսկ թուրքիոյ հանդէպ — ինչու է ինչիւրիս (կամ վաղուան...

Պատրաստենք ինքն ինքն անուցաններ այս մասին ալ: Գիտենք...

Ունինք արձանագրութիւններ միջազգային տոմարներու...

Բայց այստեղ թող Պ. Թէքէեանը ինք խօսի: «Յրանսա ճրանքորթի...

Եւ քանի որ մենք չունինք Տէրութիւն, բառին քաղա...

Բայց մենք չենք բաւականանար բարոյական պայքարով...

Եւ անուր կառչած մեր նուաճումներուն, անդադար պրպտում...

Նկատի առնելով մեր ուժերուն տարողութիւնը, կը վերն...

Կը հետաքրքրուինք գանազան ազգակներով, հին կամ նոր:

Եւ այս բոլորէն վեր, կը տրամադրենք մեր բազուկը: Ան...

Եւ անուր կառչած մեր նուաճումներուն, անդադար պրպտում...

ՕԿԻՍՏ ԿՕՎԷՆ

Իսկապէս մեծ բարեկամ մըն էր որ կորսնցուցին Արեւելի հա...

Քաղքենի - բաժնետիրական թերթ մըն է նաեւ ժողովուրդի...

Այս չոր ու ցամաք նախադաւաճութիւնը չի բացատրեր այն...

Քաղքենի - բաժնետիրական թերթ մըն է նաեւ ժողովուրդի...

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍՊԱՆԻՈՅ ԴԵՊՔԵՐԸ

Տեղական թերթերը գրեցին թէ Սպանիոյ գահազուրկ թա...

Արմատական - ընկերվարականները հետեւեալ որոշումները...

Կառավարութիւնը մտադրած է կարգ մը փոփոխութիւն...

Սպանիոյ արտաքին նախարարութիւնը այցելութիւնը ըն...

Թուրքիոյ ընտրութիւնները

ՆՈՐԷՆ ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐ

Քաղքենի - բաժնետիրական թերթ մըն է նաեւ ժողովուրդի...

ՍԱՆԱՍՐԵԱՆԻ ԴԱՏԸ

ԴԱՏԱՐԱՆԸ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԶԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆԸ

Սանասարեան խանի դատը շարունակուեցաւ Պոլսոյ Բա...

Այս դատավարութիւնը կը ներկայացնէր մասնաւոր կա...

Մտադրանքը հետեւեալ որոշումները...

Սպանիոյ արտաքին նախարարութիւնը այցելութիւնը ըն...

Քաղքենի - բաժնետիրական թերթ մըն է նաեւ ժողովուրդի...

ձգուին 1931էն մինչև 1936: Իսկ համաձայն նախագծին, նոր նաւերու շինութիւնը պիտի սկսի 1934ին սկիզբը: Իսկ Իտալիա կը յամարի Ֆրանսայի մերժել այս իրաւունքը ապահովելու համար Ֆրանսայի հետ իր նաւային հաւասարութիւնը:

Ֆրանսիացիներու միջադէպին վերջ

Գերմանիոյ ազգայնական մամուլը կը փորձէ չափազանցել միջադէպը որ յարուցուած էր Բէտիկուպէրկի մէջ, երբ ֆրանսացի սպաներու քաջած լուսանկարին հետեւանքով: Բէտիկուպէրկէն տրուած հեռագրեր կը յայտնեն թէ ժողովուրդը չափազանց գրգռուեցաւ, երբ լսեց ֆրանսական հիւպատոսին եւ երբ սպաներու ձերբակալումը, այն պահուն, երբ անոնք կը փորձէին մարզանք կատարող զինուորները լուսանկարել: Այս միջադէպն է որ կը շահագործէ ազգայնական մամուլը:

Ֆրանսական դեսպանը Պերլին կանչել էր Բէտիկուպէրկի հիւպատոսը բացատրութիւններ ուղղելու: Միջադէպին տեղի տուող պատճառները բացատրելէ վերջ, իր պաշտօնավարը վերադարձաւ, ֆրանսացի երեք սպաներուն մասին, կարգ մը հրահանգներ ստանալով: Այս վերջինները հրաւիրուեցան շարունակել իրենց ուսումնասիրական ճամբորդութիւնը, այսինքն մեկնել ղէպի վարչաւիս:

Գերման մամուլը կը հաստատէ թէ ֆրանսացի սպաները կըրցած են լուսանկարել թնդանօթի յատուկ նոր գործիքներ, որոնք կը ծառայէին նշանառութիւնը ճշդելու:

«Համայնախարկեր» Հնդկաստանի մէջ

Այս վերջերս, համայնախարկերը նոր գործունէութիւն սկսած են ցոյց տալ Աննամի մէջ, որ իր աշխարհագրական դիրքով՝ միշտ ապաստան ծառայած է անոնց հակակառավարական գրգռութիւններուն: Վիննի նահանգին մէջ, ապրիլ 12ին, անոնք յարձակում գործեցին զինուորական պահակախումբներուն վրայ: Զինուորները յաղթեցան զերի բռնել 50ի չափ համայնախարկեր: Գրաւեցին բազմաթիւ կարմիր դրոշներ եւ թռուցիկներ, որոնցմով ժողովուրդը պիտի փորձէին ըմբոստութեան հրաւիրել:

Ապրիլ 14ին, ուրիշ վայրի մը մէջ, համախմբուներ մատնանշուած ըլլալով, զինուորական ջոկատներ փութացին եւ կռուի բռնուեցան ուժեղ խուճարու հետ, որոնք նահանջեցին երկար դիմադրութենէ եւ մեծ վնասներ տալէ վերջ:

Ռուսիա Բանաստեղծի դիմ

Խորհրդային Միութեան արտաքին առեւտրի գործաւարը հրամանագրով մը արգիլեց ներածման բոլոր կազմակերպութիւններուն եւ խորհրդ. առեւտրի ներկայացուցիչներուն որեւէ գնում կատարել Բանաստեղծի, կամ գնել քանատական որեւէ արտադրութեան, ինչպէս նաեւ քանատական որեւէ նաւ գործածել ապրանքներու փոխադրութեան համար: Այս հրամանագիրը պատասխան է Բանաստեղծի կառավարութեան որ արգիլեց իտալ կառած է խորհրդային արտադրութիւնները:

Բանաստեղծի կառավարութիւնը այդ որոշումը տուած էր այն պատճառով թէ Ռուսիա չի գտնուիր վէրսայի դաշնագիրը ստորագրող պետութեանց մէջ:

Եգիպտոսի ընտրական պայտարը

Մայիս 17ին պիտի կատարուին եգիպտոսի ընտրութիւնները, որոնց արդիւնքին մասին՝ վարչապետը Սըտքը փառալուստեցութիւն յայտնելէ յետոյ, միջոցներ ձեռք առած է որպէսզի վաճառը եւ Ազատական կուսակցութեանց ներկայացուցիչները չկարենան խմբովին թանջալ երթալ Մայիս 1ին: Վարչապետը յայտարարած է թէ կառավարութիւնը դէմ է որ անոնք առանձին ճամբորդեն:

Թանջալ զրկուած են զինուորական կարեւոր ուժեր, ապահովելու համար թագաւորին ճամբորդութիւնը, որ պիտի կատարուի վարչապետին ընկերակցութեամբ:

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ

Չ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ ԿԸ ՏՈՒԷ

Փ Ա Ր Ի Չ. — 26 Ապրիլ Կիրակի Իրիկուն
Salle d'Horticultureի մէջ

Նախագահութեամբ Վ.Ու.ՄՇՇՊՈՒԷ ԵՊԻՍԿ. ԲԻՊԱՐԵԱՆԻ

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ. — 25 Ապրիլ, Շաբաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին
Brébant Marseillaisի մեծ սրահին մէջ

Նախածնունդութեամբ Չ. Ե. Ո. Միութեան մասնաճիւղին
Կը նախագահէ՝ Գ.Ր. ԵՊԻՍԿ. ՊԱՆՔԱՆԻ

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Մ. ՎԱՐԱՆԻՆԻ, Վ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ԲԻՊՐԻԹՃԵԱՆ Եւ Բ. ՄԻՆՈՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, արտասանութիւն եւ երգ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻԻ. — Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Օթէլ տը Ֆրանսի սրահին մէջ

Նախածնունդութեամբ Ազգ. Միութեան
Եւ մասնակցութեամբ ազգ. կազմակերպութեանց

Հ. Յ. Գ.

Փ Ա Ր Ի Չ
ՌՈՍՏՈՒ ԵՆԹԱԿՈՒՄԻՏԻ Ժողովը
այս Իրիկուն ժամը 131 Fg. du Temple. Կարեւոր օրակարգ:

Գ Ա Ի Ա Ռ
ԼԻՈՆԻ Համազասպ խումբի
ժողովը այս Իրիկուն ժամը 8ուկտին 181 Cours Lafayette. Կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստոմ ենթա-
կամիտէի ընդհ. ժողովը այս
Իրիկուն ժամը ճիշդ 8.30ին,
սովորական հաւաքատեղին:
Ներկայանալ անդամատերերով:

ՎԱՍՆՍԻ Կոմիտէն ընկերա-
կան հերթական ժողովի կը հրա-
ւիրէ ֆրիստափոր, բազկէն Սիւ-
նի եւ Կայծակ ենթակոմիտէնե-
րու բոլոր ընկերները, այս Ուր-
բաթ Իրիկուն ժամը 7.30ին:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՌԻՖՅՈՒՅԻ Հայր. Միութեան
ժողովը այս Ուրբաթ Իրիկուն
ժամը 8.30ին 10 Place Saint
Michel, Պարիս Գալայի մէջ:

Չ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի
վաճառական գրադարանին դասա-
խօսութիւնը վաղը հինգշաբթի
Իրիկուն Ֆորիայի վերնայարկը:
Կը դասախօսէ Պ. Կ. Բասմաշեան
Անիի մասին, Մոզական լապտե-
րով ցոյց պիտի տրուին Անիի
աւերակները, Մէլ ժամ սինէմա

MONDE

Միջազգային մեծ շաքաւա-
թերթ՝ գրական, գեղարուեստա-
կան, գիտական եւ ընկերային
տեղեկութեանց

Կը հրատարակուի ամէն ուր-
բաթ, Գին 1.50 Ֆրանք, տարե-
կան բաժնեգին 50 Ֆր., վեցամ-
սեայ՝ 25 Ֆրանք (Ֆրանսայի
համար):

Հասցէ.— Administration de
Monde, 50 Rue Etienne
Marcel, Paris (2e).

CORDONNERIE « A K A P »

Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ ԿԱՄ ՆԱՍԻՈՆ

Զափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կօշիկ ունենալու հա-
մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կօշիկալարը
միայն գոհացում կընայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն Բոնի
առ Շէնի: Հեռամայնով իսկ կընաք խորհակցիլ, ժամադրու-
թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կօշիկներու նորագոյնութեան

8, RUE CHATEAUDUN

MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՄԸ Է

MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

« THE SEVA VOICE » MONOPOLE

ԱՄԷԼԷՆ ՇԲԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՍԻՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈՒԱԳՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈԿՐԱՑԸ ՈՐ ԶԱՐՄԱՑՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ÉLÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE

REGISTERED TRADE MARK
APPAREIL DÉPOSÉ

Փ Ն Տ Ռ Ե Լ Բ Ո Լ Ո Յ Ի Լ Ա Ի Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն Ե Ր Ո Յ Ի Ն Մ Է Չ Կ Ա Ս
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE

ETABLISSEMENTS

206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS,

AGENT PARTOUT

DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL. — PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

SEVA

Մկրթ՝ LOUIS-BLANC

LA MARQUE MONDIALE

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻԻ

— Կը փնտռուի Գարթալցի
վանդա՛ Մ. Մուլաֆիան որ
1910էն Մ. վեր կը գտնուի
Նիւ-Եորք (Ամերիկա): Իմացնել
իր քրոջ Verkiné Alekian, Les
Frilleuses, Yssou (S. et O.)
France.

Կը խնդրուի Ամերիկայի
Թերթերէն արտատպել:

— Կը փնտռուի եղբայրներս
Սատուի Ահարոնք զիւղացի
Յովհաննէս, Կարապետ եւ Պօ-
ղոս Շահինեան, որոնք ընդհ.
պատերազմէն առաջ կը գտնու-
նուէին Տիգրանակերտի Հուսայ-
նան զիւղը: Կրտսեր եղբայրս
Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր
Բէմալի աղահանքներուն մէջ:
Մինչեւ այսօր իրենց մասին
լուր չկար: Իրենց հասցէն զիտ-
ցողներէն կը խնդրուի իմացնել
Շահինեան Մկրտիչի 96 bis rue
de la Tour-Billy, Argenteuil,
(S. et O.) France: Ճշգրիտ լուր
տուողին 500 Ֆրանք նուէր:

— Կը փնտռուի Մարաշի քա-
վուշու Քաղէն Լուսնա՛ Սա-
հակեան, հօր անուն՝ Գարութիւն
(կառավարական պաշտօնէտ),
մօր անուն՝ Թաթուլ (վարժուկի),
եղբոր անուն՝ Սամուէլ: Տէրգօրի
քաղաքին 9—10 տարեկան էր եւ
կը գտնուէր Շէտտատիլի: Լուր
ունեցողներէն կը խնդրուի իմաց-
նել M. Fernezlianի, 36 Rue de
la Part Dieu, Lyon, (Rhône).
France.

Գ Տ Ն ՈՒ Ա Ս

Բուրդէ ժաքէթ մը գտնուած
է Հ. Կ. Մաչի պարահանդէսին
մէջ: Ստանալու համար դիմել
«Յառաջ» Վարչութեան:

Գործ կը փնտռէ հայ սպա-
տուկի մը: Գիմել օցա-
նաչի խմբագրատունը կամ
Տիկ. Ասատուրեանի, 20 Rue des
Fêtes, փարիզ, մէթրո Place des
Fêtes.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, ՄԷԹ. Շաթլէ: Արժատ-
եւ նոր մէթոտ. դարձ. արանց եւ կա-
նանց մորթի, արեան, վեներ. հիւղք-
եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր. 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

123 Bd. Sébastopol, Փարիզ, ՄԷԹ. Réaumur.
Միլանց. արեան, մորթի հիւանդ. օ-
տարաւուծ.: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
12 եւ 2—8 եւ Կիրակի առաւօտները:

EMPIRE

Միլանց. արեան, մորթի հիւանդ. օ-
տարաւուծ.: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
12 եւ 2—8 եւ Կիրակի առաւօտները:

**Վարձու է սենեակ մը խա-
հանքով. կազ,
Չոր, ելեկտրականութիւն, Դի-
մել՝ Պ. Վարդերեսեանի, 1bis rue
Hautefeuille, Փարիզ, մէթրո Օլէն
ՄԷՇԷ:**

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant H STEPHAN

ՀԱՐԱՇ

ՔԱՆՈՒՆ	3 ամս. 6 ամս. 8 ամս.
ՀԱՐԱՇ	35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.
ԱՆՊԵՐՍ	20 շ. 40 շ.
ԵՊԻՊՏ	250 ֆրանկ
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ. 10 ամ.
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN
 Rédaction et Administration: 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10e)
 MÉTRO: LOUIS-BLANC OU JAURÈS
 Téléphone: NORD 67-23

ՀԻՆՉՇԱԲԹԻ
 23
 Ա Պ Ր Ի Լ
 1931
 23 A V R I L 1931

Ն. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 1551

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՒ ՎԵՐՋԱՊԷՍ

Ճիշդ է որ, առանց ազգի խորութեան, զաղութները ո՛ր եւ է դեր չունին երկրի մը — իրենց երկրին — քաղաքական շահատարներ մէջ:

Իրանտալի ժողովուրդին մէջ երրորդը զաղութեան է: Մտք միլիոն իրանտալները ապաստանած են Ամերիկայ, քաղաքական կամ տնտեսական պատճառներով:

Արդ, այս զաղութեան լինելը վճռական դեր ունեցաւ իր կողմից եւ ժողովուրդի ճակատագրին տնօրինման մէջ:

Տարիներով, ան իր բարոյական եւ նիւթական աջակցութիւնն ընծայեց մայր հայրենիքին եւ ազատագրական շարժումներու: Անոր խօսքը կշիռ ունեցաւ հանրային կարծիքին մէջ:

Ամբարտաւան Ալպիօնը նկատի ունէր նաեւ այս պարագան, որ հետզհետէ կը բարեփոխէր իր քաղաքականութիւնը, կը կատարէր զիջումներ, յանգելով իրանտալի Ազատ Պետութեան:

Գերմանիան 25 միլիոն գերմանացիներ Ամերիկացիներ կը հաշուէ Մ. Նահանգներուն մէջ: Հաւատարիմ քաղաքացիներ, որոնք սակայն իրենց կապերը կտրած չեն մայր-հայրենիքին հետ:

Այս քանակին միլիոններ գործունէութիւնն ալ — գործունէութիւնն իսկ — կշիռ ունեցած է Գերմանիոյ ճակատագրին վրայ: Մ. Նահանգներու արտաքին քաղաքականութեան վարիչները չէին կրնար արհամարհել այդ զանգուածին տրամադրութիւնը: Մասնաւորապէս Մեծ Պատերազմի շրջանին, Պերլին ուժ կ'անէր կամ կը կորսնցնէր, համաձայն այդ միլիոնաւոր զաղութեան լինելուն: Բնած զիրքին: Նոյն կապակցութեամբ ալ Ամերիկան:

Յիշե՛ք տակաւին Յունաստանը, որուն ցիրուցան զաղութիւնները այնքան վճռական դեր կատարեցին իրենց հայրենիքին ազատագրութեան մէջ, ոչ միայն օգնելով բարոյապէս եւ նիւթապէս, այլև բռնելով որոշ դիրք: Ունենալով տեսակէտ: Յունարէն առաջին թիւրքերը հրատարակուած է Ալեքանդրոսի մէջ: 18րդ դարուն, հայրենիքը օսմ. լուծէն փրկելու առաջադրութեամբ:

Եւ ահաւասիկ Հրեաները, որոնք իրենց գործունէ աջակցութեամբ եւ համաձայն յատուկ ծրագրի մը, դեր կը կատարեն ոչ միայն իրենց ժողովուրդի ճակատագրին տնօրինման, այլ եւ միջազգային քաղաքականութեան մէջ: Պաշտօնի պիտի զանաւոր ցնորք մը, առանց այս գործունէութեան: Առանց Սիոնականութեան կողմնակիցութեան եւ անոր գործունէ աշխատանքին:

Այս օրինակները յիշած ատեն, չենք անտեսեր տարբերութիւնները: Եւ կը պահենք համեմատութիւնները:

Բայց, տարբերութիւնը մեծ չէ սկզբունքի տեսակէտով: Անկի ճիշդ մանրամասնութիւնը չէ որ կը զբաղեցնէ մեզ, այլ որին:

Այդ ոգին կ'ըսէ — երբ աւելի զօրաւոր, աւելի բարտաւոր ազգը հաւաքարար կը գործեն միեւնոյն նպատակին համար, կործանածիք ուղղութեամբ, իրար լրացնելով, ապա ուրեմն ո՛րքան աւելի կարող է մեր չարքախտ ժողովուրդը՝ այդպիսի ուղղութեան մը: Կանգնելով որոշ, յատուկ ուղիքի մը վրայ: Երբ իրանտալ եւ Մեծն Բրիտանիան, Պերլինը եւ Ուոլթերի ինքը, Լոնտոնը եւ Սիոնականութիւնը փոխադրածաբար նկատի կ'անեն իրանտալական, գերմանական եւ հրեական զաղութիւններու տրամադրութիւնները, անոնց պահանջներն ու գործերը, մեր «զաղութեան լինելը» պարտաւոր չէ՞ խորհրդի մասին գործել այնպէս, որ եւ՛ ինչպիսիք եւ՛ Երեւանը գիտնան, որոնքն թէ ի՛նչ կ'ուզենք եւ ի՛նչպէս կ'ուզենք: Իրրեւ մէկ ժամը եւ մէկ մարմին:

Քաղաքական կեանքի մէջ, բարեկամութիւնը շահու ինչպիսիք է: Հրաժարելով «երկրային պահանջներ զնելէ», մենք յիշել կը շահեցնենք թուրքին, որպէսզի ապահովենք անոր քաղաքականութիւնը — ինչպէս կը հաւատայ «Արեւ» խմբագիրը: Տակաւին ուրիշ խնդիր թէ հազար թէքէեան եթէ տար հազար կտոր ըլլան, չեն կրնար մեղմացնել թուրքին առեւտրութիւնը եւ թշնամութիւնը:

Թուրքը գիտէ որ շարժեց մեր մէկ միլիոնը, զբաւեց մեր հասնողները, եւ ուրիշ ինչ հարստութիւն որ ունէինք, շարժուած կամ անշարժ: Եւ մինչեւ այսօր ալ կը շարունակէ այդ բարբառն քաղաքականութիւնը:

Այս պայմաններուն մէջ է որ, Պ. Թէքէեան կը թելադրէ տասնորդուած, հալածական, իր «Տէրութեան» իսկ լքուած ժողովուրդին՝ աւելի քան 200,000 զանգուածին՝ բարեկի կեանքի թուրքին առջեւ եւ յայտարարելով.

— Եւ քաղաքական դատ չունիմ ջեզի հետ: Ոչ ալ «երկրային պահանջներ» կը զնեմ: Ունիմ միայն «անհատական իրաւունքներ եւ շահեր», որոնց կարգադրութեան համար կ'ապահովուիմ թուրքին հետ: Եւ ինչպէս կ'ուզենք անշուշտ: Խօսքը թուրքի մնացած Հայերու մասին չէ:

Ան թէ ո՛ր կ'առաջնորդէ չափազանց «ողջմտութիւնը» կամ «անհատականութիւնը» որուն անունով, հրապարակ իջեր է Պ. Թէքէեան, թուրքեւեայ յարաբերութիւնները շտկելու միտաւորութեամբ:

Յաջողութիւն, եւ բարի ճանապարհ, հա՛յր պուէտ...

ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐՈՆԱՌՈՐՆԵՐՈՒ Կ ԱՆՈՒՄ ԵՐ ԵՐ

Ինչպէս կը յիշուի, անցեալները հարց ծագած էր ֆրանսացի կրօնաւորներու հաստատութեանց կալուածական իւրեքներուն շուրջ: Կ'ըսուէր թէ քաղաքացիական կալուածներ այս հաստատութեանց անունին արձանագրուած են ժառանգական կեղծ մուրթակներով: Տէքէթերտարուէից 900,000 ոսկիի հատուցման դատ բացած է այս հաստատութեանց դէմ:

Դատը բացուած էր քաղաքային Առաջին Ատենին առջեւ որ խնդրին քննութիւնը յանձնած էր իր ֆունկի Գիւնին: Այս քննութիւնը աւարտած ըլլալով, մտտերը գեղեցուցմով պիտի ըլլայ արքայապետին փոխանորդներուն եւ Տէքէթերտարուէեան, ու դատը պիտի սկսի:

ԹՈՒՐԿԻՆՅԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱԳՐ

Իգմիթի Առեւտրական Սենեակին պատրաստած տեղեկագրին համաձայն, Ռուսերը Իգմիթի մէջ կարգուսի վաճառամարտ կ'ընեն:

Մէքէթի Առեւտրական սենեակէն կը հարգուին թէ արտաձայն մենաշնորհի զորոյցներուն վրայ, ծխախոտի մշակութեան զորոյցներն զարեցուցած են եւ զորոյցներուն դրամ չեն տար:

«Սօս Փօթա» այս խնդրին առթիւ կը զրէ թէ արտաձայն գործը պետական մենաշնորհի դարձնելու կամ ուղղակի հակակշիռ տակ առնելու լուրերը Իգմիթի եւ Պոլսոյ մէջ մեծ ազդեցութիւն ըրած են: Արտաձայնը վաճառականները մտահոգութեան մէջ ինչպէս եւ զորոյցներուն զարեցուցած են: Միջին իսկ օտար դրամատուններէն ոմանք արտաձայնի ապրանքներու վրայ բացուած վարկը կտրած են:

«Թէեւ լուրերը չեն հաստատուած, եւ յայտնի է որ ծրագրերը պարզապէս տնտեսական կեանքը կարգաւորելու ընդթ ունի, բայց մտահոգութիւնը չէ փարտած եւ աւելի մեծապէս կը փաստին արտաձայնի գործերը: Այնպէս որ, կառավարութիւնը պէտք է պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակէ այս մասին, շփոթութիւնները բառաւոր եւ կացութիւնը փրկելու համար»:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՎԱՃԱՌՈՒՄԱՐՏ

Ամերիկայի ցորենի սէնտիքան տոււա որոշում մը որ մեծ անդրադարձութիւն կրնայ ունենալ եւրոպայի շուկաներուն վրայ սէնտիքան որոշում տուած է սպառող ցորենի ֆիզիկականները, որոնք դիտուած կը մնան մէկ քանի տարիներէ ի վեր, եւ յաջողելու համար, որոշեր է 50 աւ հարիւր կորուստով ծախել պատրաստ ցորենը:

Այս սէնտիքան պաշտօնական կազմակերպութիւն մըն է որ սովորական գիներէն վեր գիներով կը գնէր ամերիկացի ազգաբնակչաններու եւ երկրագործներու ցորենը:

Սրբագի ԱՆԳԼԻԱՅԵՆ ԳՈՒՐՍ

Սրբագրարանին մէջ, հարցման մը պատասխանելով, ներքին նախարարը յայտնեց թէ ոչ մէկ փոփոխութեան ենթարկուած է երկու տարի առաջ, Տրոյկի մասին տրուած որոշումը թէ չէ կրնար արտօնուի աւոր Անգլիա մուտքի՝ քաղաքական ապաստանալի հանգամանքով:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔՐՏԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՒՄՆԵՐ ԻՐԱՔԻ ՄԷՋ

Նոր կոխներ Սիւրիանիի կողմը

Թրքական թերթերը կը զրեն թէ Պաղատաւն հասած տեղեկութեանց համաձայն, Շէյխ Մահմուտ բուն յարձակումներու դիմած է: Մարտի վերջերը, Սահիբէնի շրջանին մէջ ջրած տարած են Ֆէյսալ թագաւորին 2000 ոչխարները:

Բուն կողմեր տեղի կ'ունենան նաեւ Սիւրիանիի շրջանին մէջ: Չորսը կը շրջի թէ Բիւրտերը աջակցութիւն կը ստանան օտար ուժէ մը:

Գահիրէի «Ահրամ» թերթը պարիլ 4ի թիւով կը գրէ.

Օգտնաւային նամակով մը կը տեղեկանանք թէ Պաղատալի մէջ քրտական շարժումները սաստկորէն վերականգնուած են: Հիւսիսի կողմէն արդէն անցած ըլլալով Բիւրտերը իրենց ճամբուն վրայ գտնուող պետական ռազմախիթերու մթերանոցը աւարի տուած են, ինչպէս նաեւ վար առած են քանի մը սաւառակներ: Կացութիւնը խիստ մտահոգիչ է: Եթէ կառավարութիւնը կտրուկ կարգադրութիւններ չընէ, կարելի չպիտի ըլլայ այս շարժման առաջըն առնել:

Վար առնուած սաւառակներէն մէկուն ղեկավարը, ինչպէս եւ անգլիացի սպայ մը սպաննուած են Սիւրիանիի Բիւրտերուն կողմէ: Անոնց յուղարկուելու մեծ շուքով տեղի ունեցած է այս շարժման սկիզբը: «Պաղատալ թայագ» թերթը գրելով այս առթիւ, կ'ըսէ.

«Սաւառակային վարժութիւնը արդիւնք պաշտօնապէս որ եւ է տեղեկութիւն հարողով այս դէպքերուն մասին: Բերանացի տարածայնուած յայտարարութեան մը համաձայն, միայն մէկ սաւառակը զոհած ենք եւ ոչ աւելի:

«Վերջին անգամ Երեսայ. ժողովին մէջ այս առթիւ բուն վճռարարութիւն մը տեղի ունեցաւ, անցեալ կիրակի: Պարզեցուած թէ Շէյխ Մահմուտի ըմբոստութիւնները այլեւս տեւական ընդթ ստացան, հանրային ապահովութիւնը մեծապէս վտանգուած է եւ թէ պէտք է կտրուկ միջոցներ ձեռք առնել, շարժման առաջըն առնելու համար: Երեսայի անհանգիստներէն մէկ քանին այս մասին կարծիք յայտնելով ըսին թէ Շէյխ Մահմուտ եւ իր հետեւորդները իրեւ աւազակներ ճանչցած էին եւ իբր այդ ալ վերաբերուած անոնց հանդէպ:

«Ապահովութեան տնօրէնը այս ձեռքով ներկայացուցած էր զանոնք: Սակայն իրականին մէջ Շէյխ Մահմուտ միակը չէ, ան իր ետին զադանի ուժ մը ունի եւ իր շարժումները քաղաքական ընդթ կը կրեն: Հետեւաբար, եթէ կ'ուզուի փակել անոր հարցը, կամ պէտք է ամէն գնով հաշուեկարգարի ենթարկել այս շարժումը եւ կամ պէտք է զոհացու տալ իրենց պահանջներուն եւ ինքնավար հոչակել զիրենք: Ահաւասիկ միակ իւրը, մէկը կամ միւսը. որը որ կ'ուզուի, ուրիշ ելք չկայ. հակառակ պարագային մենք միշտ մտահոգութիւններ պիտի ունենանք եւ հանրային ապահովութիւնն ալ վտանգի տակ պիտի ըլլայ»:

Պարսկական ամսականի դէպքերը

Թէրանէն կը հարողով թէ թուրք դեսպան Սուլթանի պէյ տեսակցութիւն մը ունեցած է պարսիկ արտաքին նախարար Ֆիրուզի Սահի հետ, եւ սահմանազխուած մօտերը եղած քրտական շարժումի զսպումի մասին կառավարութեան տեսակէտը պարզած է:

Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, այս տեսակցութեան վերջ, պարսիկ կառավարութիւնը խոստացած է զօրաւոր ջոկատներ ղրկել, աւազակախումբերէն մաքրելու համար սահմանը: Թրքական սահմանը անցնող աւազակները պարսիկ կառավարութեան պիտի յանձնուին:

Մուսրաֆա Բիւնալի յայտարարութիւնը

Թուրքիոյ յառաջիկայ ընտրութեանց առթիւ, Մուսրաֆա Բէմալի կողմէ՝ Սալթի թեկնածուներուն ուղղուած յայտարարութիւնը կը կազմէ իսկական ծրագիր մը: Կը յայտարարէ թէ հանրապետական, ազգայնական, ժողովրդական, պետական եւ յեղափոխական յատկութիւնը, կը կազմէ Սալթի կուսակցութեան յատկանիշը եւ ցոյց կուտայ իր կուսակցութեան էական սկզբունքները.

- 1) Հաւատարիմ մնալ ազգային իտէլիին:
- 2) Ազգային վեցապետութիւնը կիրարկել պետութեան եւ քաղաքացիի իրաւունքներու կատարման:
- 3) Կռնելով մէկտեղ անհատական գործունէութեան եւ աշխատանքի վրայ, պետութիւնը դարձնել գործունեայ՝ ազգին շահերէն ըլլած անհրաժեշտ աշխատանքներու մէջ, մանաւանդ տնտեսական գետնի վրայ:
- 4) Թուրք հանրապետութեան ժողովուրդը նկատել ոչ թէ բողոքացած զանազան դատարարներէ, այլ իբրեւ միութիւն մը, որ բաժնուած է աշխատանքի գանգաւ խմբակցութեանց:
- 5) Երկրագործները օժտել արտադրական համագործակցականներով, ասպարէզ ստեղծել ազատ արհեստ կիրարկողներուն, պաշտպանել կանոնաւոր կերպով աշխատող դրամատէրները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. Էջ)

Ա. Ա. ՆԱՐՈՆԵԱՆԻ ՑԱՒԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Օ. ԿՕՎԷՆԻ ՄՍՅՈՒՆ ԱՌԹԻԻ

Օկրութ Կօվէնի մահուան առթիւ, Ն. Պատուիրակութեան նախագահ Ա. Անարոնեան Տէպալի ուղղած է նետեւեալ դաւակցական գրեւ.

«Յանուն հայ ժողովուրդին, մեզ կ'ուղղեմ վշտահար համակրանքի գագուցներու հաւատարմութիւնը, անդամանեղի կորուստին առթիւ, գործեր թերթը եւ ամբողջ տառապող մարդկութիւնը կրեցին, թիւսթ Կօվէնի մահովը, սրտի տէր մեծ մարդուն եւ ինչպէս գործող, երանուած պաշտօնաւոր բոլոր արդար դատարուն եւ բարեփոք բարեկամը լքեալ Հայաստանին: Խնդրեմ, խորին վշտակցութիւններս յայտնէք Պ. Կօվէնի բարեկամներուն»:

Օկրութ Կօվէնի մահուան առթիւ Տէպալի խմբագրութիւնը ցաւակցական հեռագրներ կը ստանայ բազմաթիւ ակնաւոր անձնաւորութիւններէ. ինչպէս Ռուսաստանի վարչապետը Ն. Նարեկ, Եւրոպայի թագաւորը, Վենիզելոս, Չեխոսլովակիայի կառավարութեան կողմէ Պէնէշ, եւ այլ քաղաքական ղեկավարներ:

ՆՈՐԷՆ ՍՈՒԻՈՑ

Պէյրուտի Ռուսիականութիւնը իմանալով որ հայ մը համայնական թուրքիկներ ցրուել յետոյ, ապաստանած է Սէն Բարուկ փողոցին մէջ գտնուող տուն մը, խուզարկութիւն մը կատարել տուաւ ցոյց տրուած վարչութիւնը:

Համբարտար փնտռութիւն մը յետոյ ուրիշ համայնական թուրքիկներ եւ գտնուցան: Խնդրոյ առարկայ տան ընկալները՝ Տօնիկ Թէրզեան, Յովհաննէս Յովհաննէսեան եւ Անդրանիկ Արտաշէսեան ձերբակալուցան:

ՄԻՅՈՒՄ ԹՐԲ. ՉԱՄԻՉԻՆ ԳԷՄ

Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին տրուած տեղեկութեանց համաձայն, Շէյխները յայն կազմակերպութիւն ըրած են, Թրքական չամիչներուն հետ մրցելու համար: Շէյխները եւրոպայի գանգաւ տեղերը ներկայացուցելու ինքնը բացած են եւ իրենց չամիչները ըրելու համար տարեկան 300,000 ոսկի կը ծախսեն:

Վերջերս ֆալիֆօրնոյ չամիչներն ալ շատ ատման գնով միջազգային հրապարակը հանուած են եւ մեծ ընդունելութիւն գտած: Տնտեսական գործաւարութիւնը այս երկու մրցակիցներուն դէմ Թրքական բերքը պաշտպանելու համար հիմնական քննութիւններ կը կատարէ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

"ԳՐՕՇԱԿ" Ի

Թիւ 4 (Ապրիլ 1931) հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Գաղութեան կազմակերպութեան խնդիրը (Խմբ.) — Տնտեսական տագնապը (Ս. Վրացեան). — Միջինասիական դատաւարութիւնը (Աշոտ Արծրունի). — Գրտական հարցը Ինտերնասիոնալում. — Թուրքիոյ շուրջ. — Հայաստանում. — Սեւ քարեցի Սաքօի ինքնակենսագրութիւնը. — Մեր զոհերը. — Թիւրքականութիւններ (Թուրքերը կը սպաննեն երկու քերտ պետեր). — Կազմակերպական կեանք (Հարաւ. Աւերիկ). — Գրախօսական. — Հերման Միւլլեր:

Տարեկան բաժնետիր՝ 25 ֆր.: Հատուկ՝ 2 ֆր. 50: Հասցէ՝ Mlle S. Agopian, 5, Rue des Gobelins, Paris.

Լրսեսական գործ մը

Սթրազպուրկի ոստիկանութիւնը երեւան հանց լրսեսական գործ մը: Թէեւ մանրամասնութիւնները կը պակսին, բայց կը թուի թէ այս գործը կոչուած է ծանր համեմատութիւններ առնել: Հաստատուած է որ բազմաթիւ Սթրազպուրկցիներ ի հաշիւ օտար պետութեան մը, յաջողած են ձեռք առնել մաս մը փաստաթուղթեր՝ նոր շինուող ամրութեանց շրջանակի մը վերաբերեալ: Այս ամրութիւնները կը շինուէին Ֆրանսայի Արեւելեան սահմանէն ներս, Հոնոսու եւ Մոզել գետերուն միջեւ եւ որոնք իբր գլխաւոր պատնէշ պիտի ծառայէին ընդդէմ յարձակումներու:

Լրսեսական գործը երեւան ելա հետեւեալ պարագաներուն տակ: Արջիկի փետրուարին, Ընդհ. պայտուութեան լուր տրուեցաւ թէ Վիսնապուրկի եւ Ֆորպալի մէջ կը շրջագային կառակածիկի անձեր, որոնք մասնաւորաբար, գիշերը կը թափառէին շինութիւններու շուրջը եւ զանազան պատուակներով, կը փորձէին յարաբերութեան մասնի անոնց հետ, որոնցմէ կը յուսային տեղեկութիւններ քաղել: Այդպէս-Լորէնի ոստիկանութեան պետը, անցեալ յունիսի արդէն հսկողութեան տակ առած էր Սթրազպուրկէն փոյ Ուերիկ անուն մէկը, որ հաստատուեցաւ թէ յաճախ Գերմանիա կ'երթնէր եւ վերադարձին, կը բնակէր այն շրջանը ուր ամրութիւնները կը շինուէին: Հետապնդումներու ընթացքին, հասկցուեցաւ թէ շինութեանց շուրջ թափառող կասկածելի անձերը կը գործէին Ուերիկի հաշուին: Ապրիլ 15ին ձերբակալուեցաւ Ուերիկ, երբ ուրիշ երկու անձերու ընկերակցութեամբ, եւ ինքնաշարժով՝ կը վերադառնար իր խորհրդաւոր պայտուութեան: Ձերբակալումներուն վրայէն ոչինչ գտնուեցաւ որ հաստատէր անոնց յանցապարտութիւնը սակայն, հարցաքննութեան ընթացքին երեւան ելան կարգ մը հակասութիւններ, որոնք կատարեալ խոստովանութիւններ պարտադրեցին Ուերիկի: Այս վերջինը խոստովանեցաւ թէ յաճախ կ'երթար Շվեյցարիա, հոն հանդիպելու համար օտար պետութեան մը գործակալին, որուն կը յանձնէր ամրութեանց վերաբերեալ փաստաթուղթեր: Չորրորդ մը եւս ձերբակալուեցաւ: Կը կարծուի թէ գործին հետ կապ ունին նաեւ ուրիշ 4-5 անձեր, որոնք նոյնպէս պիտի ձերբակալուին:

Ռուսական դատարանի շուրջ

Ռուսական դատարանը ներքին երկրի բոլոր կուսակցութեանց պետերուն ուղղուած նամակով մը, կը խնդրէ դիւրացնել կառավարութեան գործը եւ կ'աւելցնէ թէ նկատի պիտի առնէ գործակցութեան անէն առաջարկ:

Առայժմ սակայն, քաղաքական հոսանքները վերապահ ընթացք մը ցոյց կուտան: Ազատական կուսակցութիւնը զեկոյցով մը կը յայտնէ թէ, սպասելով որ վերջնական ելք մը գտնուի եւ կառավարութիւնը գործէ ներկայ անհրաժեշտութեանց շրջանակին մէջ եւ սահմանադրական հիմքեր վրայ, որեւէ դժուարութեան առջեւ չպիտի դնէ նոր դահլիճ:

Ազգ. Գիւղացիականները տակաւին չեն ճշդած իրենց դիրքը հանդէպ երկրային կառավարութեան: Իսկ Պրաթիանոյի ազատական խմբակը կը յայտնէ թէ կառավարութեան բոլոր ձեռնարկները երկրին նիւթական եւ բարոյական զարգացման համար, պիտի վայելին իր անվերապահ մասնակցութիւնը:

Պուրջեշի մէջ, վախ կայ որ կառավարութիւնը դիկտատորութիւն յայտարարէ եւ դրամ անկուծ կրէ: Հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ երկրի վստահութիւն պիտի պահանջէ խորհրդարանէն: Եթէ մեծուի, խորհրդարանը պիտի լուծուի:

Պուրջարիոյ նախարարական սազնապը

Լիափնէֆի դահլիճին հրաժարումէն անմիջապէս յետոյ, Պուրջարիոյ թագաւորը խորհրդակցութեան սկսաւ քաղաքական հոսանքներու պետերուն հետ, նոր դահլիճին կազմութեան մասին: Ժողովրդական կուսակցութեան պետերը յայտնեցին թէ պիտի մեծոքն ամէն աջակցութիւն որեւէ դահլիճի որ չէ կազմուած Լիափնէֆի կողմէ: Իսկ անկախ ժողովրդականները կը պահանջեն որ նոր կառավարութեան գլուխը անցնի Սալիսոֆ:

Եգիպտոսի ընտրութիւնները

Եգիպտոսի վարչապետին Սըտքը փաշայի վերջին յայտարարութեան համաձայն, ընտրութիւնները պիտի սկսին յունիս 3ին: Ընտրողներու ուղղուած հրահանգի հրովարտակը պիտի յայտարարուի որոշուած թուականէն մեկ շաբաթ առաջ:

Թագաւորը եւ Սըտքը փաշա Գահրիէն մեկնեցան Թան-Թա որ քաղաքական շատ կարեւոր կեդրոն մըն է: Այս ճամբորդութեան կը տրուի քաղաքական շեշտուած կարեւորութիւն մը:

Կը նախատեսուի թէ ընտրութիւններէն անմիջապէս յետոյ, նիստի պիտի հրաւիրուի խորհրդարանը, առանց նկատի առնելու արձակուրդի շրջանը: Կառավարութիւնը վճռապէս մտադրած է զսպել հակասահմանադրական ամէն ձեռնարկ որ պիտի կատարուի վաֆտ եւ Ազատական կուսակցութեանց կողմէ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆՍԻՍՏՈՒԹԻՒՆ ՎԷՆԻՍ ԵՒՋ

Հ. Յ. Դ. ՎԷՆԻՍ ԱՊԱՆՍՏ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Այս Շաբաթ Իրիկուն ժամը 7.30ին Փասկալի քեմիկ սրահին մէջ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ա. ԱՐՅԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի Մարշի ցափուշու թագէն Լուսնաթագ Սաֆակեան, իր անուն՝ Յարութիւն (կառավարական պաշտօնեայ), մօր անուն՝ Խաթուն (վարժուցիչ), եղբոր անուն՝ Սամուէլ: Տեղեկութիւնները յարկին 9-10 տարեկան էր եւ կը գտնուէր Եփեսոսի մէջ: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել M. Fernezlianի, 36 Rue de la Part Dieu, Lyon, (Rhône) France.
Կը խնդրուի Ամերիկայի Թերթերէն արտատպիլ:

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆՐՄԷԿ

Չ. Յ. Ո. ՄԻՈՒԹԻՆԸ ԿԸ ՏՈՒԷ

Փ Ա Ր Ի Չ. — 26 Ապրիլ Կիրակի Իրիկուն

Salle d'Horticulture մէջ, 80 Rue de Grenelle, մէջքո rue du Bac
Նախաձեռնութեամբ Չ. Յ. Ո. Միւթեան, մասնակցութեամբ
Հ. Յ. Գաշնակցութեան, Հ. Մ. Բ. Մի. Հայրենակցական միութիւն-
ներէն՝ Առաքիլապի, Հասնոյ, Տրապիզոնի, Տարնո Տուրուբրանի՝
Ազգասիրացի:

Նախազանութեամբ Վ.Ու.Մ.ՇԱՊՈՒՆԷ ԵՊԻՍԿ. ՔԻՊՐՆԵԱՆԻ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին: Մանրամասնութիւնները յա-
ջորդաբար:

Կ'երգէ Օր. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ. — 25 Ապրիլ Շաբաթ Իրիկուն ժամը 8.30ին

Brebant Marseillais մեծ սրահին մէջ

Նախաձեռնութեամբ Չ. Յ. Ո. Միւթեան մասնակցութիւն

Կը նախազանէ՝ Գ. Ս. ԵՊԻՍԿ. ՊԱՍՏԻՆԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. Պ. Մ. ՎԱՐՄԱՆԻՆԵԱՆ, Վ. ՂԱԶԱՐԵԱՆ

Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ՔԻՊՐԻԹՃԵԱՆ Եւ Բ. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, արտասանութիւն եւ երգ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻԻ.— Այս Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին

Օթէլ տը Ֆրանսի պահին մէջ

Նախաձեռնութեամբ Ազգ. Միութեան

Եւ մասնակցութեամբ ազգ. կազմակերպութեանց

Հ. Յ. Դ.

Փ Ա Ր Ի Չ

ՌՈՍՏՈՒ ՆԵՄԱԿՈՒԹԻՒՆԻ ԺՈՂՈՎ
Վը այսուրեք թիւիկուն ժամը 8ին
131 Fg. du Temple. Կարեւոր
օրակարգ:

ԻԹԱԼԻԻԱԳԵՐԻՍԵՐՈՐԵՐԻՄԵՐԻ
Ժողովը այս Շաբաթ Իրիկուն
ժամը 9ին, 32 Ave. des Gobelins.
Պարտաւորել ներկայանալ
թիւն ներկայանալ անդամա-
տետրով:

Գ Մ Ի Ա Ռ
ՎԱՆՍՍԻ ԿՈՒՄԻՏԷՆ ԸՆԿԵՐԱ-
ԿԱՆ ԳԵՐԹԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ Կը հրա-
ւիրէ քրիստոսափոր, բաքլէն Սիւ-
նի եւ կաթոլիկ եկեղեցիներու
բոլոր ընկերները, վաղը Ուր-
բաթ Իրիկուն ժամը 7.30ին:

ՄԱՐՍԷՅԻ ԱՂԵՐԻ ՍԵՐՈՐԸ
Ենթակցութեան ժողովը կը հրա-
ւիրէ իր բոլոր ընկերները այս
Կիրակի ժամը 2.30ին Իր տը
լա Բէֆուպիլի քի հաւաքատեղին,
Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւո-
րէն ներկայանալ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

- ՍՍԱՅԱՐ
- Լա Ռօշէ, Ա. Հ.— 140 Քր.
- Պուլտոս Այբէ, Հ. Ռ.— 100:
- Վէրտոս, Հ. Գ.— 280:
- Ալֆրէ, Լ. Ռ.— 35:
- Փարիզ, Պատ.— 50:
- Լա Սիթա, Ազ.— 100:
- Վիէն, Ն. Ռ.— 35:
- Ֆրանքֆորթ, Ռ. Վ.— 50:
- Պիլէթ, Ռ. Մ.— 35:
- Պօլէն, Գ.— 35:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՑ)

51 Rue Monsieur - le - Prince, PARIS (VIe)
Շեռաձայն՝ Danton 88-65
Մէթրօ՝ Odéon
ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷԼ ՏԵՍՍԿ ԳՐԲԵՐ, ՀԻՊ ԵՒ ՆՈՐ
ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ Եւ ԿԱԶՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ, ՏՊԱՐԱՆ
ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ.— Մ. Կիւրճեան (Հրանդ)՝ Պանդուխտի Կեանքէն
(20 Քր.), Կ. Զարեան՝ Երեք երգեր (60 եւ 75), Վ. Շուրանեան՝
Ամբաստանի (25), Ամէնուն հասցէն (6), Կ. Սասունի՝
Ապրիլեան եղեռնը (5), Ղ. Մելոյեան՝ Երեք ընկերներ (10),
Սայեաթ Նովայ (6):
Գրատանս մէջ կան Հայաստանի Պետարտիստ բոլոր գործերը:
Հայաստանէն հասած են մեծ քանակութեամբ երաժշտական
կտորներ: Ունինք Անարտեսանի, վարանդեանի, Բաքիի եւսլ
ձեռնօթ հեղինակներու բոլոր երգերը, կոմիտաս վրդ.ի, Սպին-
դիարեանի, Ռ. Մելոյեանի նշն. երաժշտական գործերը:
ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԹԷ ԶԱՆՁԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐԲԵՐ
Ընդարձակ Գրացուցակը յոյս կը տեսնէ շուտով

BOURSE

Benefices intérêts
peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres
espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et
culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier
rue Drouot, Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ

ՄԱՆՎԱԿԵՑ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԵՐՈՒԹԵԱՆ
Varicesի (վառս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արժատակաւ
զարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին
Յոստներով:
Տիադէթի (diathermie), (իւլտրա-վիօլէ) ultra-violets.
ԿԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՆՎԱԿԵՑՆԵՐՈՒ ԱԵՒԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4-7.30, Կիրակի եւ
օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS. Tél. Nord 31 41
(Կառ տիւ Շօռի եւ Կառ տը Լ'Եսթի մէջտեղը)

ԱՍԷՆՈՒՆ ՀԱՍՑԵՆ

ՀԱՍՑԵՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ, 176 ԷՋ
Գինն է 6 Քր. փոստի ծախքով 7 Քր., contre remboursement 7.50 Քր.
փնտռել բոլոր գրապահաններու մօտ
Կեդրոն.— Արփի գրատուն, L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris
Լիոնի շրջանին համար դիմել Պ. Սահաթեանի, 4-6, Rue
de la Part-Dieu, Lyon.
Մարտէլի շրջանին համար դիմել Մերիկեանցի, Կը գտնուի
նաեւ Լ. Գիւնեանի մօտ, «Յառաջ» խմբագրատունը:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՆՕՐԷՆՍՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԹԻՅԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերիկի Ֆրանս. հիւանդանոցներու
Պատուոյ մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութեան
Բաց է ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50. (Կէսօրէ առաջ
միւսիս ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10-12:
Հոն կը կատարուի Գ. ճառագայթներով ամէն կերպ թնու-
թիւն, շղանկարում (radiographie), դերմանիշակազոյն, յետադ-
մազոյն եւ ռէնտգենեան դարմանում (radiothérapie profonde),
նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻՐ բուրդ կերակուցութեան եւ երկարաժամանակ
բուրդ ձեւերը, օր ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հի-
ւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենավերջին եւ ք-
րաւոր աղբակներն են:
Թոքախտաւորներու համար pneumothorax գործողութիւն: ՀակաՏԻ-
ժախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուատեւ շեշուկ (կատար-
ւապէս անվտանգ):
Ձրային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քեմիական, քի-
ւազաբան եւ ֆորէստան մէթոտները:
Դարմանատանը ունի իր մասնագէտ բժշկները անջ. քի.
այնքի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդաբանական եւ վեճ.
բոյժի հիւանդութիւններու համար:
Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի Լուրձ Խմբ.
Դարմանատան ատանաւորութեամբ կ'ընդունի վերադառնալ ժամերուն:
Տօքթ. Մ. Քէթիեան, օրպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեան
կ'այցելէ նաեւ դարձի հիւանդներուն:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-42
Métro: La Fourche եւ Brochant, Autobus H. R. Rbis
Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

ՔԱՇԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Թաէնի եւ Սէն Միշէլի
Հեռաձայն Littre 38-43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Colombia

Agence exclusive
REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIEN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-83
1931ի Հայերէն, լուսարէն եւ թուրքերէն ամենազարդի
փլաքները հասած են. նուազուած եւ երգուած նշանաւոր ար-
ուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 Քր.:
Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆօնօնները (երաշ-
խաւորուած) 300-2000 Քր.: Կրանք հայ թայթի նաեւ:
La Voix de son Maître Courant continu, գին՝ 478 Քր.:
75: Մի գինը գործարաններէն նշանակուած են: Մասնաւոր
ները ետ չենք առնել: Բաց է ամէն օր ժ. 8էն իրիկուն 9:

Մ Ե Ե Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն

M. HABIAN

31 rue Cramme 31, Bois Colombes Tél. Charlebourg 16-29
Թրամ. 40, 45 օժտպ.
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ նպարեղներու
թարմ եւ ճոխ մթերք: Ամանադժուահասեան իսկ գոհ ԿԸ
ձգենք: Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում. Գինները
անմրցելի: Ապսպրանքները արագ կը յանձնուին ընկալարաններով

8, RUE CHATEAUDUN

MÉRIDIONAL

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՑՈՒԱԾ Է

MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 8 months, 1 year, 2 years, 3 years.

"HARATCH" Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN Rédaction et Administration 235, Faub. St.-Martin PARIS (10e)

ՈՒՐԲԱԹ 24 ԱՊՐԻԼ 1931 24 AVRIL 1931

ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1552

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ԳՂՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հետզհետե կը հրատարակենք պատասխանները մեր հարցազրույցին նոր սերունդի փրկութեան մասին:

Մինչև հիմա եղած հրատարակութիւնները, որքան ալ լայնացան, համաձայն են զխաւոր կէտին վրայ: Բոլորն ալ իրարմէն որ իսկապէս վտանգուած է մեր նոր սերունդը—

Այսօր, ինքնին, մեծ բան է, գտնելու համար փրկութեան ճամբան:

Ինչ կը վերաբերի միջոցներուն, տակաւին կանուխ է, վերջական եզրակացութեան մը յանգելու համար:

Բազմաթիւ պատասխաններ կան որ կարգի կը սպասեն: Բայց մեր ալ կը հասնին հետզհետե: Շատ մը ընթացողներ կ'անդրադառնան: Կը ճանչնանք ուրիշներ ալ որ կը փորձեն զրի առնել իրենց մտածումները: «Ես ո՞վ եմ որ զիր իմ լրագրին»...

Աւելորդ համեստութիւն: «Յառաջ»ի հարցարանը ո՛չ գրական վիճարկութիւն է, ոչ մասնագիտական կամ գեղարուեստական հմտութիւն կը պահանջէ, ոչ ալ «վսեմ ոճ»: Այ՛նք ուրիշ մտք եւ սիրտ ունին, — զրի առ ինչ որ կը մտածեն:

Առաւելապէս ժողովուրդին, խոնարհ խաւերուն, մեր աշխատանքը բազմութիւններուն ուղղուած հրաւեր մըն է հարցարանը:

Եւ այս՝ գիտակցաբար: Որովհետեւ, ամէնէն աւելի այդ խաւերուն զաւակներն են որ կը տուժեն:

Անոնք են որ կը կրեն մեր անկերպարան վիճակին ճետեանքները: Ունենորը, բախտաւորը ամէն միջոց ունի այս կամ այն ուղղութեամբ կրթելու իր զաւակները: Ան շատ ալ չի կտրուի իր ազգային մտահոգութիւններով: Եւ ընդհակառակը, տեսակ մը հաճոյքով կը դիտէ իր զաւակներուն ապագան:

Ուրեմն, կը սպասենք որ այս առթիւ ալ նոյնքան սրտաւայաց արդիւնատուներ մեր աշխատանքը բազմութիւնները, ինչպէս քրիստոսը ուրիշ առիթներով, մեր զանազան հարցարաններուն առթիւ:

ՏԻՒՍԷՆՏՈՐՖԻ ՀՐԷՇԸ ՔՈՒՐԹԷՆ

ԻՆՆ ԱՆԳԱՍ ՄԱՀՈՒԱՆ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

Տիւսէլտորֆի համբաււոր ճիւղը, որուն դատաւարութեան մանրամասնութիւնները կուտանք Յատույի Գ. էլէին մէջ յաշտողաբար, դատապարտուեցաւ ինն անգամ մահուան եւ 14 տարի տաժանակիր աշխատութեան:

Եւ այս երիցս դարձանալի արարածը մահապատիւ լսեց նոյնքան անտարբերութեամբ ու հանդարտութեամբ, որքան զործեր էր իր բազմաթիւ ոճերները:

Ո՛չ միայն լսեց հանդարտութեամբ, ալ յայտարարեց նաեւ թէ կը մերժէ վերաքննութեան դիմել ընդդէմ վճռին՝ որուն արժանի կը նկատէ ինքզինքը...

Ընդհ. դատախազը ծանրացաւ ամբաստանութեան զխաւոր կէտերուն վրայ, հրճուեց թիւն, ընդհարան, յարձակուած մարդասպանութիւն: Իսկ այս նոր օգնականը ցոյց տուաւ այս արարածներուն իրաւական կողմը:

Իսկ Բուրժէնի պաշտպան փաստաբանը որ ի զոր յուսաց փրկել իր յաճախորդին թանկագին գուրդը... կանգ առաւ այն կէտերուն վրայ թէ Բուրժէնի սպանութիւնները կանխամտածուած չէին, ալ կապուած էին տոհմիկ կերպին եւ թէ հակառակ հոգեբաններու հաւատարմութեան, այս ճիւղը պէտք է նկատուի ո՛չ թէ բանմաց, իր իմացականութեան եւ կամքին տէր մէկը, ալ ալլասերած մը:

Եթէ կը գոչէ փաստաբանը, Բուրժէնը մահուան կը դրկէք, գիտե՛ք թէ անպատասխանատու էակ մը, խնայ մըն է որ դահիճին կը յանձնէք:

Եւ ահա դատաւարութեան վերջին արարուածը: Բուրժէն կը խօսի... Ճանաչող վերջացած են: Նախագահը կը կատարէ վերջին ձեւակերպութիւնը:

Ամբաստանեալ, բան մը ունի՞ք ըսելիք ձեր ինքնապաշտպանութեան համար: Այո՛, ունի, բայց ո՛չ ինքզինքը պաշտպանելու, ալ աւելի եւս մեղադրելու համար:

Ոճերները զորս զործեցի, այսօր ինձի այնքան զարհուրելի կը թուին որ, չնայ փորձեր ինքզինքս արդարացնել որեւէ կերպով: Սրտիս խորը կը մնալ անբացատրելի դաժնութիւն մը եւ կ'ուզէի ձեռք բացատրել վրաս խուժող շփոթութեան տպաւորութիւնները: Հոգեբանները կը սխալին կարծելով թէ մանկութիւնս որեւէ վատազգեցութիւն չէր քրծած վրաս:

Ճիւղը փրկուողի ալ է: Երեսուցորդութիւն է որ կ'ըսէ, կը զննէ մարդու մը ճակատագրը ու դատօրէն կ'որոշուի: Այս առթիւ պէտք է ցարի որ ընտանեակն ունի աւելի չէ զարգացած եւ աւելի խստութիւն ցոյց չի տրուի հանդէպ անասուններուն:

Յետոյ, կը խորտէ նաեւ ծնողները որ իրենց մանուկներուն ձեռքը չտան ոճեր-արկածային պատմութիւններ, որոնք կը խախտեն եղբւր մանուկներու երեւակայութիւնը: Վերջացած է Բուրժէնի վերջին ճանաչող դատարանները կը քաշուին խորհրդակցութեան: Կարճ կը տեւէ: Նախագահը խոր լռութեան մէջ կը լայտնէ: Բուրժէն, դատարանը ձեռք կը դատապարտէ ինն անգամ մահուան 9 ոճերներու համար եւ 14 տարի բանտի գանազան ու ճիւղներու համար: Վերջացած է:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հսկափրակաւ յրժեռութիւնը

Երէկ, կարգ մը մանրամասնութիւններ հարորդեր էինք Ալգաս-Լոնէնի շրջանին մէջ կատարուած լրտեսութեան եւ ձերբակալուած լրտեսներուն մասին: Զերբակալուածները ներկայիս 5 հոգի են: Լրտեսական այս կազմակերպութիւնը կը թուի թէ շատ աւելի վտանգաւոր է, քան ինչ որ կը կարծուէր նախապէս: Կասկած կայ թէ բազմաթիւ ճիւղեր ունէր Ալգաս-Լոնէնի զանազան վայրերուն մէջ եւ նպատակն էր Գերմանիոյ յանձնել Յրանսայի արեւելեան սահմանի ամրացման աշխատանքներուն ընդդէմ գաղտնիքները: Վիսէմպուրկի եւ Յորպիսի շրջաններուն վերաբերել յատակագծերու լրտեսական արդէն յանձնուած են եւ կասկած կայ թէ վերջերս, զէպի Ալգաս ճամբորդող զօրավարներու գոյքերու անհետացումն ալ ասոնց գործն է:

Հարցաքննութեան ընթացքին յայտնուեցաւ թէ լրտեսները մտադիր էին մտնել զօրանոց մը ուր կը յուսային գտնել զնազարի-հրազէնի մը նմոյշին վերաբերել կարեւոր փաստաթուղթեր:

Օտար պետութեան մը յանձնուած լրտեսներուն եւ յատակագծերուն կարեւորութիւնը կը հասկցուի անո՞վ որ Յորանսայի արեւելեան սահմաններու ամրացման գործին մէջ կ'աշխատէին 8597 զործաւորներ. մինչ կը մտածուէր այդ թիւը բարձրացնել 15,000-ի:

Լրտեսներու զխաւորը Ուհրիկ խոտովանեցաւ թէ իր յանձնած գաղտնիքներուն փոխարէն ստացած է 50,000 Ֆր.: Այս անձը, վտանգութիւնը գրաւելու համար Ֆրանսական իշխանութեանց, առաջարկեց իր նման ծառայութիւններ ընել ընդդէմ օտար պետութեան մը: Խոտովանեցաւ նաեւ թէ յաճախակի հանդիպումներ ունեցած է գերման լրտեսական կազմակերպութեան զխաւոր վարիչներուն հետ:

Քննութիւնները կը շարունակուին:

Նիխու Ետրկայի յայտարարութիւնները

Թիթուլէսքոյի ձայնովութեան վերջ, Նիքոլա Ետրկայի յաշտութիւնը եւ անոր դահիճին արագ կազմութիւնը, օտար, մանաւանդ անգլիական թերթերու տուն տուն վերապահ կամ կասկածոտ արտայայտութիւններ: Այս վերապահութեանց եւ կասկածներու առաջին առնելու համար, Ռուսմանիոյ վարչապետը, մասուլին հարորդուած յայտարարութեամբ մը կը յայտնէ թէ երբեք մտադրութիւն չէ ունեցած հաստատելու որեւէ տրիպտոտութիւն, ինչ որ անհիշեցիք բան մը պիտի ըլլար Ռուսմանիոյ համար: Ներկայ կառավարութիւնը ժամանակաւոր կառավարութիւն մը չէ, միայն կազմուած ընտրութիւնները կատարելու համար եւ մտքէն չանցնելու հետապնդելու արկածալից քաղաքականութիւն մը:

Ետրկա կը յայտնէ նաեւ թէ, եթէ խորհրդարանը վտանգութիւն չյայտնէ, կառավարութիւնը ստիպուած պիտի ըլլայ կատարելու ազատ ընտրութիւններ, ինչպէս կը տրամադրէ սահմանադրութիւնը:

Գալով արտաքին քաղաքականութեան, կառավարութիւնը պիտի յարգէ Ռուսմանիոյ յանձնառութիւնները:

Լոնսոնի նաւային բանակցութիւնները

Յրանսայի, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջև նաւային համաձայնութեան մը կնքման շուրջ բանակցութիւնները կը շարունակուին Լոնսոնի մէջ: Յրանսական կառավարութեան ներկայացուցիչը նոր առաջարկներ յանձնեց Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան, զանոնք փոխանցելու համար Հոմս:

Այս նախապատրաստական բանակցութիւններն յետոյ, կրկին մասնագէտները պիտի սկսին բանակցութեանց, երբ իրենց կառավարութիւններէն ստանան անհրաժեշտ հրահանգները:

Յրանսական նոր առաջարկները զաղտնի կը պահուին, սակայն, կը կարծուի թէ Յրանսա բացատրելով այն պատճառները, որոնք իրեն կը պարտադրեն մերժել իտալական եւ անգլիական առաջարկները, կը պնդէ 1934էն 1936ին, իր կողմէ շինուելիք նոր յանձնառութեան պէտքերն վրայ, փոխարինելու համար ինչ մարտանաւերու:

ԲԱՆԿԱԼՔԻԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՍԱՆ ԴԱՏԸ

Պոլսոյ Բաղաքային Գ. ատեանին առջև ապրիլ 18ին շարունակուեցաւ Բանկալքիի գերեզմանատան դատը:

Ինչպէս յայտնի է, դատարանը պիտի որոշէր թէ հայ համայնք գոյութիւն ունի՞ թուրքերու մէջ, Հայոց Պատրիարքութիւն կա՞յ, եւ թէ Նարոյեան պատրիարք իրաւունք ունի՞ դատ բանալու: Ծանօթ է նոյնպէս, որ Պատրիարքարանի փաստաբանները շատ փաստացի յուշագրեր ներկայացուցած էին դատարանին, ի նպաստ հայ համայնքին գոյութեան:

Նիստը բացուելուն, նախագահը երկու կողմերուն հարցուց թէ ունի՞ նոր ըսելիք ունի՞ն: Պատրիարքարանի փաստաբանները «ո՛չ» ըսին, իսկ քաղաքապետութեան փաստաբանը դատարանին ներկայացուց պաշտօնագիր մը, զոր երկու տարի առաջ ներքին գործաւարտութիւնը զրկած է Պատրիարքութեան հարցի մասին, Սանատարանի հարցին առթիւ: Այս պաշտօնագրին վաւերացիւ պատճէնը աւանուած էր Բաղաքային Բ. ատեանին:

Նախագահը յայտնեց թէ իրենց ալ չեն աւարտած իրենց քննութիւնը եւ թէ ի մէջ այլոց պիտի քննեն Լոզանի դաշնագրը, որոշում տալու համար: Հետեւեալը դատաւարութիւնը յետաձգեց ապրիլ 25ին:

Բաղաքապետութեան փաստաբանին մէջըրած պաշտօնագիրը կը գտնուի Սանատարանի թղթածրարին մէջ, եւ զայն անքի առնելու անհնարով է որ վճռաբեկը տուաւ իր ծանօթ որոշումը, այսինքն ճանչցաւ Պատրիարքութեան գոյութիւնը եւ Նարոյեան արքեպիսկոսի պատրարքը ըլլաւ:

Վ.ԱՍՈՒՄԱՐՏԸ ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՄԷՋ Թուրքիոյ տնտեսական զործակարութիւնն տրուած հրահանգին վրայ, Առեւտրական Սենեակը սկսած է քննութիւն կատարել վաճառամարտի մասին: Սենեակը նախ պէտք եղած տեղեկութիւնները պիտի առնէ ամբաստանէն: Այս քննութեամբ պիտի ճշդուի վաճառամարտին հետեւանքները:

Միւս կողմէ, դիտել կը արուի թէ Ռուսիա, որ նախապէս է միջին ոսկիի բանալի կը գնէր թուրքային, 1930ին կէտ միջին ոսկիի իսկ գնում չէ կատարած: Այս պարագան ալ կը քննուի Սենեակին կողմէ:

Թ Ո Ւ Ր Ք Ի Ո Ց ԸՆԴՆ. ՔՆՆՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Ընդհ. քննութիւններու մասին հրատարակուած լուրերէն մէկ մասը ենթադրութիւնն է: Ընդհ. քննութեան օրինակի՞ք ներքին գործաւարտութեան մաս կը գտնուի դեռ: Այս օրինակիցիցից համաձայն 6 ընդհ. քննութիւններ պիտի ծառայուին: Ասոնցմէ մէկը ներկայիս գոյութիւն ունեցող առաջին քննութիւնն է, միւսներու կեդրոնները պիտի ըլլան Էնկիլիթի, Պոլիս, Իզմիր, Տրապիզոն եւ Ատանա:

Ջրոյց կայ նաեւ թէ առաջին ընդհ. քննիչ ի պարսիմ Թալիպէ Ղեւսպանուծեան պիտի կոչուի:

ՊՈՒԿԱՐԻՈՅ ԳԱՂԻԼԻՔ Ընդդիմադիր կուսակցութեանց պետերուն ճետ տեսակցութեան մը վերջ, Պուկարիոյ Թագաւոր, ժողովրդական կուսակցութեան պետին՝ Մոլիտի յանձնեց նոր դաշինքին կազմութիւնը:

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for different regions.

'HARATCH' Director-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction et Administration 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10°).

ՀԱՐԱՇ 25 ԱՊՐԻԼ 1931 25 AVRIL 1931

ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1553

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՆՕՐՈՒԹԵԱՆ ՄՂՁԱՒԱՆՁԸ

Աղաղակ մը՝ դարձեալ Մակեդոնիայէն: Երրորդ անգամ ըլլալով...

1930 թվականի 15-ին ասոնի աշխատող չէ եղած: Գրամ շրջանը կերան իրենց պատրաստի դրամները, չունեցողներն...

Այս մէկ պարագան ալ՝ իբրև յատկանշական օրինակ, ըստ շատ բախտաւոր համարուած օրերէն մէկը գիւղէն...

Ինչ աւելցնենք այս տղերուն վրայ, որպէսզի աւելի ըլլայ պատկերը: Որպէսզի խողէ, յուզէ՛ սիրտերը, եւ իրենէ շարժու՛մ կատարելու, ձեռնարկ մը փորձելու:

Չորրորդ խմբագրականն է որ կը գրենք այս մասին — Մաքսիմիլիանի գիւղերուն մէջ ցրուած 600 օրերու թշուառութեան մասին:

Պարզեցնենք ամբողջ ողբերգութիւնը: Գիրնք գանազան աղաղակներ: Մասնաւորապէս հրաւիրեցինք Բարեգործականի Հայրենակցական Միութեանց ուշադրութիւնը:

Գիրնք որ կարկտան միջոցներով չի դարմանուիր այս թշուառութիւնը:

Սեր միտքը լրջօրէն կը զբաղեն իմասական ձեռնարկ մը, այս մարտիրոսացած տղոց վերջնական տեղաւորումը՝ յարաբար գաղութի մը մէջ:

Մանաւանդ որ, բն չեն: Չարքաշ բանուորներ են: Միտարժանութեան գործը որ եւ է գաղտնիք չունի իրենց հասարակութիւնը, կրկին եւ կրկին կը հարցնենք:

Որո՞ւ հասցէն տանք այս տղոց, առժամայ օգնութեան համար, որպէսզի չկորսուին: Որպէսզի չմոռնան անօթութեան, յուսահատութեան մղձաւակներն տակ:

Աւելի բացորոշապէս դնելով հարցը, Փարիզի կարմիր հարկը եւ ամբողջ Ֆրանսայի Հայր. Միութիւնները ինչ բանի պատճառով, գոնէ քանի մը հարգար ֆրանք հացագին հասարակութեան համար: Հասցէն, — թեմական խորհուրդ Նոր Յուսարանի, Առաջնորդարան, Սելանիկ: Եթէ կ'ուզեն ուղղակի զրկել:

Այս առաջարկը դրած ատեն, գիտենք, որ խորապէս կը վիճարկենք այդ արի տղոց սիրտը:

Անոնք ողորմութիւն չեն ուզիր, այլ գործ: Անոնք վարժուած են օրուան 24 ժամուան 18—22ը աշխատելու, չարաչար տքնելու, հազիւ 2—3 ժամ քնանալով:

Անոնք տարիներ է ի վեր, անոնք ման կուզան Մակեդոնիոյ շրջաններուն մէջ: Գիւղէ գիւղ, — աւելի քան յիսուն գիւղերու մէջ: Ամէն դուռ կը գարնեն ի խնդիր գործի: Եւ գոց կը գտնեն զուտները: Ամբողջ երկիրը մատուցած է տնտեսական տագնապի մը: Հագարաւոր տեղացի բանուորներ կը թափանցեն փողոց: Եւ երբ դուռ մը բացուի, ամէնէն աւելի տեղացի, հպատակն է որ կրնայ ներս մտնել:

Հպատակները շատ քիչ են այս օրերուն մէջ: Հպատակ անոնք որ չորս ամիս գինուորութիւն են քրած, համաձայն իրենց հրահանգի մը: Իսկ նորերու հպատակութեան մասին խոսելու չենք: Իսկ նորերու հպատակութեան մասին խոսելու չենք: Իսկ նորերու հպատակութեան մասին խոսելու չենք:

Սեր խօսքը կ'ուղղենք մասնաւորապէս Հայր. Միութիւններուն վրայ: Եւ ինչ տեղափոխութիւնն է: Իսկ մինչեւ այդ պահը մը, հայրենակիցներն ինչ ձեռով որ կ'ուզէք:

Միայն թէ, քիչ մը շուտ: Սեր խօսքը կ'ուղղենք մասնաւորապէս Հայր. Միութիւններուն վրայ: Եւ ինչ տեղափոխութիւնն է: Իսկ մինչեւ այդ պահը մը, հայրենակիցներն ինչ ձեռով որ կ'ուզէք:

Միայն Մարտի 1-ի մէջ անոնց թիւը կը հաշուեն 65: Առաջին տարւոյ միութիւններ կրնային տրամադրել 500ական թիւով: (Մէկ ֆրանքը երեք տրախմի է):

ՅՈՒՐԻՔՈՑ ՄԷՋ ԴԵՒՈ ԱՆԿԱՒԵՆԵՐ ԿԱՆ

«Պէճք է Ղեկը ՌոՒՍԻԱՅԷՆ ՀԵՌԱՅԷՆԵԼ ԵՒ ԱՉԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՅՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏԵՑՆԵԼ»

Իզմիրի «Հիքմէթ» թերթի խմբագրապետ Ջէյնէլ Պէսիմ պէյ, խօսելով իրաւիքի այն ուղղութեան մասին թէ պիտի թողու որ դուրսէն ալ 30 անկախ անձեր ընտրուին, չի հաւատար որ այդ ընտրութիւնը ազատօրէն պիտի կատարուի:

Բայց եւ այնպէս, Ջէյնէլ Պէսիմ պէյ ծրագիր մը հրատարակած է, եւ կ'ըսէ թէ պիտի պաշտպանէ թեկնածութիւնը այն անկախ անձերուն, որոնք յանձն կ'առնեն պաշտպանել այդ ծրագիրը, որ հետեւեալն է.

Յօդ. 1.— Ազատ, այսինքն անհատական աշխատանքի կողմնակից եւ եւ հետեւաբար դէմ մենաշնորհներուն: Երկրին տնտեսական կլմտական եւ քաղաքական ասպարէզներու մէջ ռեւէ մենաշնորհ չեն ճանչնար:

Յօդ. 2.— Յարմար կը դատուի որ մեր արտաքին քաղաքականութեան սլաքը Ռուսիայէն շեղենք եւ Ազգերու Դաշնակցութեան կողմը դարձնենք: Աշխատելով մէկտեղ որ Ռուսիոյ բարեկեցութիւնը չկորսուի, թորքի պէտք է աւելի սերտօրէն զորակցի արեւմտեան պետութիւններուն հետ: Եւ մեր երկրին զարգացումը միայն այս պայմանով հնարուող է:

Յօդ. 3.— Կողմնակից եմ երկար պայմանաժամերով փոխառութեան կնքումի: Իսկ ասիական կարելի է միայն այն ատեն, երբ աւելի կը մօտենանք Ազգերու Դաշնակցութեան: Հանրօրոշու մեծ ձեռնարկները օտար դրամազուխներու կատարել տալու է:

Յօդ. 4.— Խստիւ դէմ եմ խառն ուսուցումի դրութեան, նկատի ունենալով անոր անպատեհութիւնները այն երկրներուն մէջ, որոնք մօտ են հասարակածին:

ԹՈՒՐԻՔՈՑ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Երկրորդ կարգի ընտրողներու ընտրութիւնը ամէն տեղ աւարտեցաւ ապրիլ 13-ին: Բոլոր իրենց քուէն իրաւիքի տուած են: Երեսուցի, ընտրութիւնը այսօր պիտի կատարուի: Կուսակցութեան թեկնածուներու ցանկը հրատարակուեցաւ ապրիլ 20-ին:

ԽՈՐՀՐԳԱՅԻՆ ՎԱՃԱՌԱՄԱՐՏԸ

ԹՈՒՐԻՔՈՑ ՄԷՋ

Ռուսերը Կովկասի մէջ ծխախոտի մշակութիւնը սկսած են աւելցնել: Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին եկած տեղեկութեանց համաձայն, բուլղարիկները Սոխումի, Բուսուանի եւ Սաթաբի մէջ նոր շրջաններ ծխախոտի մշակութեան յատկացուած են: Այս տարուան ծխախոտի արտադրութիւնը 125 միլիոն ֆելո կը նախատեսուի:

Իզմիրի առեւտրական տնտեսութեան, Տնտեսական զորքավարութեան հարցումին ի պատասխան ըսած է թէ այնտեղ վաճառմամբ չկայ:

Բայց եւ այնպէս, Իզմիրէն կը հարգուին նաեւ թէ շոգինաւ մը մեծ քանակութեամբ ուսական անօթի ցամաք հանած է Իզմիր:

Պուլկարները սկսած են թերթական ծխախոտներուն դէմ քարոզութիւններ ընել, յայտնելով թէ պուլկարական ծխախոտները աւելի քիչ նիքոթին կը պարունակեն: Առեւտրական Սենեակը իրողութիւնը հարգողով է շահագրգռուող պաշտօնատուներուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԵՄ ԼՐՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ԳՈՐԾԷՆ ԼՐՏԵՍՆԵՐԸ

Հարցաքննիչ դատաւորը որուն պաշտօն յանձնուած էր կատարել Սթրազբուրգի լրտեսներուն նախնական հարցաքննութիւնը, վերջացուց իր աշխատանքը: Գլխաւոր լրտեսը Ուհրիլ զգալով որ խուսափուով որեւէ ճամբայ չէ մնացած, կատարեալ խուսափանութիւններ ըրաւ: Անցեալ տարի դեռ, փայտի եւ անուխի առեւտրով կը զբաղէր եւ անձնաց մը ունէր Շթուլի կարտի մէջ: Հոն էր որ յարաբերութեան մտաւ Գերմանացիի մը հետ, որ իրեն ցոյց տուաւ արագօրէն հարստանալու ճամբան: Գերմանացիի որ կ'երեւի թէ մօտէն տեղեկ էր Ուհրիլի նիւթական ներդրեան, առաջին առթիւ, գոհացուանկից ուզելով անկարել տեղեկութիւններ Ալգասի ֆրանսական զօրքի թիւին, զինուորագրութեան վրայ եւ: Յաջորդաբար, Գերմանացիի չորս հանդիպումներ ունեցաւ Ուհրիլի հետ՝ զանազան կեղծանուններով: Այս Գերմանացիի որ ֆրանսական ընդհ. ապստամբութեան ծանօթ է իր գործունէութեամբ երբեք ոտք չդրաւ Ալգաս: Երբ Ուհրիլ չկարենար անոր հանդիպել անձամբ, կ'երթար Չուրիցերի, ուր ապահովագրեալ ծրարով, վաւերացութեամբ կը զրկէր գերման լրտեսին հասցէին: Այս երթեկի ընթացքին, Ուհրիլ երբեք չմտահոգուեցաւ, որովհետեւ, մտքէն չէր անցուցեր թէ արդէն հսկողութեան տակ է:

Այս կերպով, Գերմաններու յանձնուած փաստաթուղթերու կարեւորութեան մասին լուրերը կը պահուի: Սակայն յայտնի եղած է, որ անոնք մասնաւոր կարեւորութեամբ կը հետեւեն Արեւելեան սահմանի մարտիական աշխատանքներուն: Պահ մը առանձին գործել է վերջ, Ուհրիլ ստիպուած էր աշխատակիցներ ճարել, գոհացում տալու համար ուղուած տեղեկութեանց: Այս կերպով, զորակցութիւնը ապահովեց զինուորական շինութեանց մէջ աշխատող երկու գծագրիչներու, յետոյ ուրիշներու: Ատոնցմէ մէկը ստացեր էր 25000, միւսը 20000 ֆրանք իրենց յանձնած յատկազօծերու օրինակներուն համար:

Ֆրանսիոյ առեւտրը

Ֆրանսայի առեւտրական շրջանակները մտահոգութեամբ կը հետաքրքրուին ֆրանսիական առեւտրական փոխանակութեանց հարցով: 1930ի ընթացքին, բուլղարիկները Ֆրանսայի մէջ սպառած են 886 միլիոն արժէքով խորհրդային արտադրութիւն, իսկ Ֆրանսայէ գնած են ընդամենը 169 միլիոնի ապրանք:

Ֆրանսայի առեւտրական նախարարը Լիլի մէջ իր արտասանած ճառով անդրադարձաւ այս հարցին: «Ինչ ընել հանդէպ այն երկիրներուն, որոնց տնտեսական կառուցումը չի իրականացրել տարբեր միջոցներ: Չենք կրնար խղի առեւտրական յարաբերութիւնները: Ու Ռուսիան տնտեսապէս մեկուսացնելու ձգտում չունինք, ինչպէս վերագրուեցաւ մեզ: Սակայն անհրաժեշտ է առեւտրական փոխանակութիւնները հաստատել հաւասարակշիռութեան եւ փոխադարձութեան իմաստով վրայ»:

Նախարարին այս խօսքերը ենթադրել տուած են թէ մշակելու վրայ է ուսական արտաձեւումներու եւ ներածուումներու մասին օրինազօծ մը:

Անցուցը եւ Ձեխօսույախի

Ձեխօսույախի արտաքին նախարարը Պէնէշ, խորհրդարանին առջև պարզեց ւաւարեկցութեան մատչելի համաձայնութեան մասին Ձեխօսույախի տեսակետը: Վերլուծեց այդ ծրագիրը եւ փաստացի քննադատութեամբ մը, ցոյց տուաւ Ձեխօսույախի քաղաքականութեան ուղղութիւնը՝ զորակցութեան իմաստով եւ պարզեց այդ քաղաքականութեան տուն տուող ըմբռնումները: — Նախատեսուած մատչելի միութիւնը ըսաւ, կը ձգտի հակազդել երկու խմբակցութեանց կազմութեանը պատճառ դառնալ եւ առաջին քայլը պիտի ըլլայ դէպի եւրոպական աւելի ծանր վէճեր:

Սպանիոյ դէպքերը

Սպանիոյ հանրապետական դաշինքը որոշեց խորհրդարանական ընտրութիւններու հրահանգը տալ յունիսի համար, 21-ին կամ 28-ին: Ընտրութեանց վերջնական թուականը կախում պիտի ունենայ ընտրական ցանկերու պատրաստութեանէն եւ լրացումէն:

Մատրիտի ընդհ. դատախազը հրահանգեց դատաւարութիւն բանալ ընդդէմ Մատրիտի եւ Պարչիտնայի նախկին կառավարիչին գոր. Անետոյի:

Պարչիտնայի սպանիական մամուլը մէկ քանի օրէ ի վեր խիստ քննադատութիւններ կ'ուղղէ ընդդէմ ֆրանսական մամուլի մէկ մասին, որ սպանիական հանրապետութեան վերաբերեալ լուրերը կուտայ տեսակ մը դժգոհութեամբ: Խուսք մը Բաթալաններ ցոյցեր կատարեցին Պարչիտնայի (ուրբերու շարունակութիւնը կարգաւ Գ. Էջ)

300,00 շԱՅԵՐ ԳԵՐԻ ՔԷՄԱԼԻԱՏԱՆԻ ՄԷՋ

1921-ին ի վեր Հայկաի մէջ, Տանիմարքայի մարտերը Օր. Ենիփիի ղեկավարութեան տակ գործող Ազգերու Դաշնակցութեան Որդանաւաք Առաքելութիւնը, Փոքր Ասիոյ հարէնիւրէն ազատագրած է գերի մնացած բազմաթիւ հայուհիներ եւ մանուկներ:

Այսպէս՝ մինչեւ այսօր տասը տարուան ընթացքին ազատագրուած են ինկիւրի 53, Պոլսոյ 91, Պրուսա 86, Տիգրանակերտ 285, Էրզրում 111, Գոնիա եւ շրջակայքը 19, Խարբերի հասանգ 316, Հայկաի նահանգի մէկ մասէն (Սուրիոյ տիրապետութեան տակ գտնուող) 27,18, Սեբաստիա 109, Վան 12, Պոլս (քաղաք) 1, Ռոստոմ 10, ճնշադապարը Էնիշոյներ 49, անհատական միջոցներով ազատուածներ 216: Համազումար՝ 1791 հոգի:

Այս թիւէն ազգականները գտած են 1134 հոգի, 342 հոգի արհեստ սովորած են, ինքնաբաւ դարձած եւլին: Առաքելութեան կանոնին համաձայն, զեւրոպական մէջ անուսուցանելու եւ զաւակ ունեցողները միանակ պիտի դառնան, որովհետեւ մինակ գերուած են:

Այս միեւնոյն առաքելութիւնը, անցանկերը պաշտօնացանկեր յայտարարած է թէ, իր կատարած ստուգումներուն համաձայն, Տարուան շղթային հարաւային կողմը, դեռ երեսուն հազար Հայեր կան գերութեան մէջ:

ՅԵՏԱԶԳՈՒԵՑԱԻ

ԲԱՐԳԷՆ ԵՊՍԿ.Ի ՕՏՈՒՄԸ

Ինչպէս զրբ էին, Սուրբոյ թեմական խորհուրդին դուստրման առթիւ, Սուր. Սահակ կաթողիկոսը ուզեր էր կատարել նաեւ Բարգէն եպիսկոպոս կիւլէսէրեանի կաթողիկոսական օժուրը:

Հայկաի «Ազգակ» թղթակցեցը կը զրէ թէ կաթողիկոսական օժուրը լետաձգուած է անակնկալ կերպով եւ զանազան պատճառներով, ինչ որ ալազան ենթադրութեանց տուն տուած է շրջանին մէջ եւ արդէն, ուրիշ թեկնածուներու ալ անուններ հրապարակ նետուած են:

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԱՐԿԸ

Համերոպայի ուսումնասիրական լանձնախումբին կողմէ կազմուած երկրագործական վարկի կոմիտէն լրացուց իր աշխատանքները, վաւերացնելով տեղեկագիրը որ պիտի յանձնուի Համերոպայի լանձնախումբին:

Տեղեկագիրը կ'ընդունի երկրագործական միջազգային վարկի ընկերութեան ծրագիրը, որ պիտի նպաստէ Եւրոպայի կարգ մը երկրներուն մէջ, երկրագործական ծախքերու նուազման:

Տասներկու պետութիւններ արդէն համաձայնութիւն յայտնած են ծրագրին:

ՊԱՐՍԿԱԶԱՅՈՒՆ ԱՐԿԱՍԸ

Վազգէն Շիրինեան, 21 տարու, պարսկահայատակ, նախորդ օր Մատիլէի հրապարակին վրայ կը վիճէր թեմաւարտոյ կնոջ մը հետ, երբ զրդուած, յանկարծ ապտակեց կիճը:

Այս տեսարանին ներկայ ստիկան մը միջամտեց: Վազգէն աւելի եւս զայնքաւ եւ անոր վրայ ձեռք բարձրացուելու չափ առաջ դնաց: Բայց, քաղցրեւրով տարուեցաւ ոստիկանատուն եւ անկից ալ բանտ:

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ ՆԵՐՍ ԵՒ ԳՈՒՐՍ

ՀԱՍԻՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ
ՆՈՐ ԶԱՐԺՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻՒ

Գարնան հետ, նոր եւ վճռական շարժում մը, նորեքն այնպիսի սկսբ է Թորհրդային Հանրապետութիւնները, զիւրը հարկւրին 50 տոկոսով հաւաքական տնտեսութիւններու մէջ առնելու առաջադրութեամբ:

Խ. Ս. Հ. Մ. 6րդ համագումարը սուսաւ է իր պատգամը այս առթիւ: Նաեւ կուսակցական ճարտիներու կողմէն Համօրմուտի պետական սկսած միջոցներով կողմնակա՛ն կոմիտէն:

Հրահանգը վերէն է, շեշտովի վճռական ու ծանուանող անուարկելի եւ անյետաճգիլ:

Ձեռնարկը նոր չէ, եւս ալ անակալիւն տարի մը առաջ զիտէինք արդէն թէ ինչ խելագար շարժումով մը, Թորհրդային իշխանութիւնները ձեռնարկեցին համատարած հասարական տնտեսութիւններու նոր ցանցերով, բարեկարգ ամբողջապէս չին զիւրը: Գիւղացիութեան բուռն դիմադրութիւնները, որոշ շրջաններու մէջ ապստամբութեան աստիճան ծաւալող ընթացակարգները, պահ մը շեշտեցան իր համայնապար դեկապտութիւնը:

Ժամանակին, ստեղծուած այս կացութեան հանդէպ պարզօրէն կը նկատուէր ամէնէն առաջ այն իրողութիւնը թէ երկիրը պարտաւոր էր իւրացնելու օրուան քաղաքականութիւնը: Ու ասիկայ այն շատ բնական եւ ըմբռնելի պատճառով, որ հաւաքական տնտեսութիւններու ստեղծման եւ պահպանման իրաւոր ազդակը կրնայ ըլլայ ամէնէն առաջ երկրի եւ ժողովրդի կրթական բարձր մակարդակը: Այլ խօսքով, առանց ժողովրդական լայն խօսքերու հիմնական դաստիարակութեան, առանց երկրի ընդհանուր զարգացման, անհնար է տեսականացնել հաւաքական տնտեսութիւնները, ծանուանող համայնապար ծրագրով:

Այս հիմնական եւ զիտուար արգելքն զատ, ոչ նուազ արգելք էր նաեւ իրենց համայնապար կուսակցութեան անձեռնհասութիւնը, ներքին տարակարծութիւնները, որքան դրոճագրութեան եղանակներու, նոյնքան եւ գաղափարի շուրջ:

Իսկ երկրի տնտեսական ընդհանուր քայքայումը, ճարտարաբանական թերեւս թույլ եւ անկաշտ վիճակը, ինչպէս նաեւ համատարած աղքատութիւնը եւ այս բոլորին հետ պետական վիթխարի պիտոճէն, կ'ամբողջացնէին գոճարութիւններու շարքը:

Չըբընկեցին այս ամէնը, համայնապար օձեճանուն տեսարաններն ու տնտեսագէտները: Ընթացնեցին անտարակուս, բայց շարին այն, ինչ բնական եւ արածարանական թելադրանքը կրնար ըլլալ դէպքերու առարկայական լուծման:

Ստալինը անխալալկան կարծիք պատր, իր գահը պահպանելու մտահագրութեամբ, զիմաց ամէնէն անթոյնարեքի միջոցներու, կասեցնելու համար քայքայման գործողութիւնը, շտապ եկած հաւաքական տնտեսութիւններու «բնալակեօգութիւններէն»:

Հանդարտեցնելու համար յուսաւ հատակապէ պայքարի բեժը նետուող գիւղացիութիւնը, եւ իր արբանակներու միջոցով ստեղծուած կացութեան իրատեսականացումը հուսակեց համայնապար «այժմ ձախ բէլալակեօգները»: Ու բանէն դուրս եկաւ որ հաւաքական տնտեսութիւններու գործադրութեան սխալ եւ ճարտար միջոցները» եղած են անհաստ համայնապարներու գործ, հակառակ կուսակցութեան հրահանգներուն: Եւ որպէսզի խօսքի ազդեցութիւն չըլլար միայն այս մեղադրանքը, սխալ անխելային հանրապետութիւններու մէջ, շարք մը գործիչներու գէճ: Թորհրդային հասարական քշուեցան եւ այս կուսակցական հրահանգներու գործածութեան վրայ թույլ հսկողութիւն:

ցոյց տալու մեղադրանքով պետական կոմիտէի առաջին քարտուղար Կոստանանը եւ ուրիշ բազմաթիւ մեծ եւ փոքր գործիչները:

Այս կարգի միջոցներով անշուշտ ոչինչ փոխուեցաւ բուն կացութիւնէն:

Ստալինը քիտաճեց պահ մը այս գնով զինազարդ ստեղծել, մէկ կողմէն ամփոփելու համար իր ուժերը, միւս կողմէն ալ նոր միջոցներով շարունակելու սկսած պայքարը:

Աւելորդ է կանգ առնել ծանրամասնութիւններու վրայ, որոնք ամէնէն վաղապէս պատկերը կը ցուցադրեն Մոսկուայի կարծիք բունպատիւն: Յիշեցնենք սակայն, որ այս կեղծ ուղղմանակէն ստեղծեց ոչ միայն երկրի գիւղացիութիւնը ֆիզիքապէս եւ տնտեսապէս, այլեւ տուժեցին շատ մը համայնապարներ ալ, որոնք համարձակեցին կեղծիքը հրապարակել:

Հաւաքական տնտեսութիւններու նշանախօսքին սակ մղուած նկատող տարուան այս ընդհանուր դիտողութիւնները ներկայացնելէ ետք, պէտք է ծանուանել առանձնապէս բանի մը իրողութիւններ ալ, որոնք անհրաժեշտ են այսօրուան կացութիւնը աւելի պարզօրէն տեսնելու:

Անկե՛ծ թէ ոչ, համայնապար կուսակցութիւնը դատապարտեց պաշտօնապէս «բռնի» միջոցներու գործադրութիւնը, հաւաքական տնտեսութիւններու կազմակերպման աշխատանքներու մէջ: Աւելի պարզ, հրահանգուեցաւ կուսակցական եւ պետական կազմակերպութիւններուն, զիւղացիութիւնը համոզելով, բացառելով ձօնեցնել հաւաքական տնտեսութիւններուն:

Այս ուղղութեամբ տարի մը շարունակ գրաւոր եւ բանաւոր քաղաքականութիւնը հանդիսացաւ ապացոյց համայնապար կուսակցութեան ընդունած սխալին:

Այսքանը եթէ կը նպատակէ կամարութեան սկզբունքի գոյութիւնը համայնապար կարգերուն մէջ, կան սակայն այլ երեւոյթներ ալ, որոնք կը նսեմացնեն փաստը իր բարոյական չափանիշովը:

Որովհետեւ եթէ մէկ կողմէն կը դատապարտուէր բռնի միջոցներու գործադրութիւնը, միւս կողմէն ալ կը ստեղծուէին այնպիսի անհաստագրութիւններ, որոնց մէջ անհաստ գիւղացին չէր կրնար ընտրել տարբեր միջոց մը իր կացութիւնը պահպանելու համար, քան հաւաքական տնտեսութիւններու մէջ մտնելու դիմումը:

Այս սինակներէն տարբեր առիթներով ծանուանչաճ ենք այն բացառիկ արտօնութիւններու ծախսի, որ շնորհուած է եղեր հաւաքական տնտեսութիւններու, եւ ընդհակառակն անհաստական արտօնութիւններու սահմանափակումը:

Պետական օրէնքներով նուիրականացած այս խորականութիւնը կը չեղարացնէ ուրեմն կամարութեան սկզբունքը:

Ուրիշ տեսակէտով ալ վերելի ուղղութիւնը ընկալուեց համայնապար տնտեսաներուն: Վերջինները կը յուսաւին թէ իրենց այդ բաշտով կը բարձրացնեն անպայմանօրէն հաւաքական տնտեսութիւններու արտադրական կարողութիւնը: Անոնք կը կարծէին այնպէս, որ այդ միջոցով աւելի հեշտ պիտի ըլլար գիւղական արտադրութիւններու ամբարձր պետութեան հաշուին, մեզի արդէն ծանօթ միջոցներով: Իրականութիւնը այս երկու ուղղութեամբ ալ յուսալարեք զիրենք, գոնէ անցեալ տարուան ընթացքին:

Գիւղացին մնաց հին գիւղացին, հաւաքական տնտեսութեան մէջ, իր նախկին սովորութիւններով եւ հոգեբանութեամբ:

Ալ կը մնայ վերապահ, կասկածաւ եւ միտամտակի փաստը արտադրուած իր նոր շրջանակին մէջ

միշտ նախկին կեանքի «բարեբեր»ը կրողով:

Այս էր պատճառը, որ հաւաքական տնտեսութիւններու ներքին գործերը ընդհանրապէս միշտ ալ գէշ կերպով կազմակերպուեցան:

«Ուր պատճառով միշտ շարք վայրերում փնջացաւ կուստետեսութիւնների բերքի որոշ մասը եւ պակասեց պետութեանը յանձնելիք (վաճառելիք) բաժնակի, վուշի եւ այլ մշակութիւնների քանակը»: (Գ. Ն. Հ. 2 ապրիլ):»

Նոյնպէս, շնորհիւ կազմակերպութեան թերութիւններուն, ծուլութիւնն ու ճիւղակիութիւնը գործան իրական փորձանք բոլոր հաւաքական տնտեսութիւններու մէջ: Եւ իրենց դարձան, համայնապարները կամացով մը մէկ կողմ նետելով իրենց սկզբունքային տեսակէտները, վերջերս հրահանգեցին.

«Բոլոր կոլտնտեսականների համար պէտք է կանոն դառնայ կոլտնտեսութեան եկամուտների բաշխման հետեւեալ սկզբունքը:— ով աւելի շատ եւ աւելի լաւ է աշխատում, նա աւելի շատ է ստանում, ով չի աշխատում, նա ոչինչ չի ստանում»:

Այս բոլորը, ինչպէս նաեւ համայնապար կուսակցութեան ցուցադրած վճռական կորույթ պիտի նշուի պատեն արդե՛ք երկիրը համատարած հաւաքական տնտեսութիւններու ենթարկել:

Հայր մը է ասիկա, նոր սկսուած գործի ընթացքին, որուն դուռը է պատասխանել վճռական եղանակով: Բայց գտնելով երեւոյթներէն եւ դէպքերէն, կը թուի թէ ի վերջոյ հին գիւղը տեղի պիտի տայ հաւաքական տնտեսութեան առաջ: Մասնաւոր, երբ նկատի ունենանք որ, համայնապար իշխանութեան համար այլ եւս միակ աղբիւր կը մնայ հաւաքական տնտեսութիւնը: Ինչո՞ք այս անհրաժեշտութիւնն է զուցէ պատճառը, որ այսօր մէջտեղ կը նետուի նոր ճարտական կազմաւորը՝ «կոլտնտեսութեան» հետ, թէ նրա ուղեւ:

Նոյնտեսութիւնը պիտի փրկէ՞ կացութիւնը, բուն խնդիրը ահա՛, որ ապագայի հարց է արդէն: Ս. Թ. Ա. ՈՒՂ.

ՂԱԶԻԻ ԵՐԿՐՈՒՄ,

Այս խորագրի տակ յօդուած մը տպագրուած է ուսանական «Պոլէտնիա Նովոստի» թերթի մէջ:

Գարնարը ե՛մ համարուած թարգմանաբար յանձնել «Յուսու» ի ընթացքի մեր ուղարկութեան, իր շահեկան բովանդակութեան համար. —

Ի՞նչ է ներկայացնում արդի թուրքերան: Եւրոպայի ընթացքը լսել է համարձակ եւ մեծ բարեկարգութեան, Մ. Քէճալի նշանաւոր անձնաւորութեան, երբեմնի հաշակաւոր ժողովրդի ազգային վերածնունդի, իսլամի կործանման, սովետական Ռուսաստանի հետ տարբերակ եւ ստեղծուածային բարեկամութեան, կիներու պայտօնութեան եւ լատինական առաքելի կերպրկման մասին:

Բայց եւ այնպէս, ո՛չ որ չզիտէ լիովին, թէ ինչ է կատարուած այդ երկրի մէջ:

Ահա թէ ինչու՛ համար այնքան հետաքրքրութեամբ կարդալուած է լրագրող Նէլլա Պավլովայի նոր լուստեան գիրքը՝ «Դաղիլի երկրում»:

Նէլլա Պավլովայի Փարզիլ թերթի յանձնարարութեամբ ապրիլի է նոր թուրքերան, անցեալ տարուայ աշնան: Նրա կենդանի եւ պատկերալից տողերը տպագրուեցին Փարզիլ «Շօր» եւ «Պրիլի Ժուռնալ» թերթերում: Հիմա՛յ է այդ բոլորը լուս է տեսել առանձին գրքովով:

Մասնաւորով խելացի եւ զիտող օրագրողու գրքի հետ, ուր կարդալուցիլ է 220 էջերի մէջ սուլ Միւր պատկերը վերածնունդ թուրքերան, ըմբռնուած եւ չափը Մուսթաֆա Քէճալի հանձարի եւ արժէքն ու խտրութիւնը կատարուած բարեկարգութեան:

Միայն «հրամայեց ամբիւլ ծորքերը», այլ եւ վեց տարան ընթացքին փոփոխութեան ենթարկեց իւրապէս կենցաղը, ոչ միայն կարողացաւ փոխել ժողովրդի հոգեբանութեան մէջ տիրող «խուճ» գաղափարը «թուրք պետութեան» հասկացողութեամբ, ոչ միայն ամբողջովին վերանորոգեց ներքին կառավարական սխալները, այլ եւ Փարզ Լաիալի սրտամտեղծեց իսկական օջախ մը եւրոպական քաղաքակրթութեան:

Զգտելով կեանքի մէջ ձեռք բերել եւ իւրացնել եւրոպական լաւագոյն քաղաքակրթութիւնը, քաղաքացիական օրէնքների իրքեւ հիմք, վերջերի է գուրեթեւ օրէնքները, բրէտանի համար նոր խտալական եւ բրէտանի դատաւարութեան համար գերմանական, ծովային առեւտուրի համար՝ գերմանական օրէնքները եւ այլն:

Թրքական իրաւադիտութիւնը ստեղծելով եւրոպական լաւագոյն իրաւադիտութեան հիմունքներով, դառնուած է կատարեալ եւրոպական իրաւադիտութիւն:

Երկիրը ապրում է վերաշինութեան տեղային դարաշրջանը:

Քսան դարու գոյութիւն ունեցող Անդրան (հին Իտալիայի մարաթալաքը) որ 5 տարի առաջ 40,000 բնակչութիւն կը հաշւէր իր մէջ, այժմ ձեւափոխուած է եւ ունի 200,000 բնակչութիւն: Ամբողջ երկիր տարածութեան վրայ խոփը աւելուած է հողը, հեշուած են բաշը եւ մուրճը անուճ են նոր գործաւաններ, նոր տուներ, շինուած են նոր երկաթուղիներ, ոսկեղոյն հասկերով փայլած են դարեր անձալ մնացած դարտեր:

Նսեմանում են սովետական հրեզանակները նրանց համբարշխ եւ ազատ ջանքերի առաջ: Աղքատիկ երկիրը կորսնցնելով հողային տարածութեան եւ ազգաբնակչութեան կէսէն աւելին, (Սոմանեան կայսրութիւնը ունէր 34 միլիոն բնակչութիւն, իսկ թրքական հանրապետութիւնը 14 միլիոն), ճանաբեւեւած ապրողները եւ այն հարկերը որ կան ընդհանրապէս իր արտաքին անկախութիւնը, 6 տարուայ ընթացքին կառուցիլ է 8000 նոր գործարաններ, 3 անգամ ընդարձակիլ է երկաթուղիների ցանցը, անց է կացրիլ 25000 բիլոնթըր նոր խմորիներ, շինել է 5000 կամուրջներ, ստեղծել է նոր աւելուարական նաւատորմ 250.000 թիւնոյնք բաղկացած եւ չորս անգամ բարձրացուցիլ է ժողովրդի հարստութիւնը: Անգորայի եւրոպական նոր թաղի ծագկապատ հրապարակուած կանգնած է հոսիկ պրոնգեայ ձիւռ զիտ Ղաղի արձանը նման Պետրոգրատի Պետրոս մեծի պղնձեայ արձանին:

Ն. Պ. Վ. Թարգմ. շերմոնէ Անդրեան

ԽՄԲ — Մենք Միլիւքօֆի օրականին այս տեսութիւնը կ'առնենք իբրեւ երգիծանք: Այսպէս անիմաստ պիտի դառնար ճիկին Նէլլա փավլովայ այն գրքին է որուն համար թուրքերէն «Սոս» փոստա» թերթը կը գրէր 1930 յոյնմբերին.

«Տիկին փավլովայի «Կազիլի երկրի մէջ» անուն գրքը չ'ախտեցաւ ճարտասայի մէջ եւ այժմ տիկինը կ'աշխատի Խուրքիոյ մէջ սպառնալից իմացայտոր այս ճառագրութեան փոխարէն 5 10,000 ոսկի առած է: Նոյն ձեւով էնկիւրի կը գտնուի նաեւ Տիկին Մարշալ»:

Այս առթիւ կարգալ նաեւ «Գրոշակի» մարտի Թիւրք-Թուրքիոյ շուրջ»:

Զեխօսուող փոխառութիւն. — Յրատասայի ելեւմտական կարեւոր խմբակներէն մէկը, փոխառուութեան գումարը պիտի ըլլաւ 45 է 50 միլիոն տուրք. վերջինի 25 տարիէն, 5 50 տուրքով:

Գերմանիոյ անգործութիւնը. — Գերմանիոյ անգործներու թիւը ապրիլ 15ին 4 միլիոն 628.000 էր: 120.000 նուազ քան անցեալ կիսամսեակին:

Հ Ե Ռ Ա Ռ Ր
ԳԱՂՈՒԹԻ ՍԸ ՃԻԳԵՐԸ

ԱՊՍՏՆԵ (Սեփ. թղթ.).— Մեր գաղութը կրկար կեանք չունի: Եւ 1922ին սկսեալ Հայերը մուտք գործած են հոս, սակայն շատ նուազ թիւով: Յետոյ նահա՛ր — էլ — Օճարէն, Հեղկատանէն եւ Վերին Պարսկաստանէն աշխատատեղ ձեռքբեր այստեղ կը դիմեն գործի, եւ կ'ընդունուին Ա. Ս. Օ. Ընկերութեան կողմէ: Այսպէսով, մինչեւ 1925ի սկիզբները Հայերու թիւը հասաւ 350էն 400ի: Մինչեւ այս թուականը Հայերը բոլորովին անտարբեր եւ առանձնացած էին, բայց կամայ կամայ իրար գոյով, իրար ճանչնալով շեշտուեցաւ ազգային հիմնարկութեան մը անհրաժեշտութիւնը, եւ առաջին պատեհութեամբ հիմուեցաւ Ապատանի հակական «Սպարդ» Ակումբը: Ընկերութիւնն ալ իր օժանդակութիւնը բերաւ, տրամադրելով շէնք մը իր բոլոր յարմարութիւններով:

Այս առիթ եղաւ գաղութի Հայերը թմբոթեմէ ազատուելու: Ակումբը վաւերացուեցաւ յետոյ անմիջապէս սկսան ներկայացուցիլ տալ, երեկոյթներ կազմակերպել, խաղերուն ծանակցիլ եւն:

Ակումբը իր ընթացքով օգնեց գաղութի թէ մտաւորապէս եւ թէ ֆիզիքապէս: Այս առթիւ մէջտեղ եկաւ նաեւ նոր սերունդի դաստիարակութեան հարցը որ մտահոգութիւն կը պատճառէ բոլորին: 1927ի սկիզբները կազմուեցաւ Ա.

ՄԱԿԵԴՈՆԻՅՈՅ ՈՐԲԵՐՈՒՆ
Տ Ա Ղ Ն Ա Պ Ը

Մեյնիսի «Հորիզոն» դաւանօրէն կը նկարագրէ Մակեդոնիոյ 5. 600 ողբերուն ողբերգական վիճակը (17 ապրիլ):

«Եղբերական ողբերգութիւն մը կը թաւայի մեր թիւն տակ, հարեւան շրջաններու մէջ: Իրենց սեւ ծակատարակի լրուած դժբախտ սերունդի մը բնկորները, որոնք, իրենց, մնած օրէն իսկ որ ու արեւ չտեսնեն եւ կրեցին շարժարաններուն ամէնէն դառն ու տաճանիկն, ամիսներէ ի վեր կը առաջադի գործազրկութեան եւ անթութեան ծանկերուն մէջ:

Չկա՛ն երէկուան կայտառ ու շէնքող երեսասարկները, որոնց վարժուած էինք հանդիպել, մեր գիւղական այցելութեանց առիթներով: Հինգ վեց ամուսն տուտուները նիհար գալիկութիւնով ըմ պատու է անոնց մարմինները: Հիւանդութիւնները դարան լարել սկսած են անոնց մարմիններուն մէջ եւ դէմքերը փորուած են տաճանիկ պրկուցիներով: Մեղաճաղձոտ թախիճ մը կը ծիծաղեն անոնց բերբեր եւ դառնութիւնն ու վիշտը կը կուտակուին ամէն օր անոնց սրտերուն մէջ: Ո՛չ ուտելիք հաց ունին, ո՛չ ալ հանդիտու կայք: Թափառական՝ բունաւոր թուշուներու պէս, կ'իման զիւրը գիւղ. կայանէ կայան, վատուած ու յոգնած, յուսահատ ու ընկճուած:

Գործ կը փնտռեն, պարկեշտ աշխատանքով պատառ մը հաց ձարելու հնարաւորութիւն: Բայց չեն գտնուիր: Բոլոր դուները փակ են իրենց առջեւ:

Իսնաստեղծութիւն չէ որ կ'ընենք: Գոտան ու տաճանիկ իրականութիւնն է որ կը պատկերացնենք քանի մը խիտ տողերու մէջ: Անգործութեան տաղանքը հասած է իր ծայրագոյն աստիճանին մեր չափահաս ողբերուն համար:

Բիւլբուր են այն բախտաւորները, որոնք կրցած են տեղաւորուիլ գործի մը մէջ եւ ապահովել իրենց համեստ օրապահիկը: Անոնքը ամառը փոքրիկ մեկ ձար — ունին հեւ լեռահարստակ եղած ըլլալու առաւելութիւնը, շնորհիւ իրենց կատարած քառամսեայ զինուորական ծառայութեան:

պատանի «Կրթախրաց» Միւրսի որ ամէն միջոց ի գործ դրած արտաւ ծառայ սերունդի դաստիարակութեան, ստեղծելու գործը մարտի լեզուն եւ կապելու հարկներին: Այս Միւրսիին միջոցի մը մէջ իր նպատակը սուր, բանալով նախապարտական շէնքերով 25-30 տանք եւ անոնք հիւր: Ձեռնարկը ձօն էր բոլոր սրտին: Ակումբը եւս բերաւ իր ծանրակութիւնը ամբողջ 100 դրամական արտադրանքով 100 դրամական արտադրանքով:

Այսպէս, հետաւոր անկեղ ինկած հայկական այս փոքրիկ դուր ունեցաւ իր երկու թիւնները, մէկը միւսէն անկերուր:

Այս համբարշխ վիճակը շարունակուեցաւ մինչեւ 1930: Եւստի տեւ սխալ պատահումներ:

Մեր գաղութի մէջ ալ կային հայտնուն բախտախղիկները, որոնք իր օրը օրը փոքրիկ արտադ

Հ. Մ. Ը. Մ. ՌՈՒԿԱՐԻՈՅ ՇՐՋԱՆԻ ՑՐԻ ՊԱՏԳՄ. ԺՈՂՈՎԸ

Յի. Ռ. Պ. 16 ապրիլ (Սեպ. 17) թիվը. — Հ. Մ. Ը. Մ. Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

Յի. Ռ. Պ. 16 ապրիլ (Սեպ. 17) թիվը. — Հ. Մ. Ը. Մ. Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

Յի. Ռ. Պ. 16 ապրիլ (Սեպ. 17) թիվը. — Հ. Մ. Ը. Մ. Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

Յի. Ռ. Պ. 16 ապրիլ (Սեպ. 17) թիվը. — Հ. Մ. Ը. Մ. Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

որոշումներ՝ առաջիկայ տարուան համար, որոնցմէ՝

1. — Որոշում կայանալու վերաբերեալ Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

2. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

3. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

4. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

5. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

6. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

7. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

8. — Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

առանց բարեխղճ տրեւումի կողմէն Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

Որոշում կայանալու վերաբերեալ Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

ՉԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԵՆ

ԱՊՐԻԼԵԱՆ ՍԳԱՏՈՆԸ

Արմ. 21 ապրիլ — Երբ Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԻՐԹՈՆԸ

(33)

ՌՈՒԿԱՐԻՈՅ ՀԱՄԻՏԻ Ա. ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ ԹԱՅՄԻՆ ՓԱՅՄԻՑ ԶԻՃԱՍԱԿՆԵՐԸ

ԵՆՆՈՒՄ ԴԵՊՔԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պուկարիոյ շրջանի Երկրագործական ժողովը...

Ֆրանսական հիւպատոսարանին առջեւ: Խուժըն մէկ քանի անձեր ուղեցին մտնել հիւպատոսարան, պահանջելու որ Բաթլանիոյ եւ հանրապետութեան զրօշնիւր պարզուին, ինչ որ չկատարուեցաւ: Հիւպատոսարանը ոստիկանական պաշտպանութեան տակ է:

Այս միջադէպին որեւէ կարեւորութիւն չի տրուիր: Բաթլանի կառավարիչը այս միջադէպին առթիւ, ցաւ յայտնեց Ֆրանսական հիւպատոսին յանուն կառավարութեան:

Բոլոր մեծ պետութիւնները պաշտօնապէս ճանչցած են նոր կառավարութիւնը:

Ֆրանսիայի անտեսուրը

Յունական կառավարութիւնը Ֆրանսական պատուիրակութեան հաղորդեց պայմանները զորս կ'առաջարկէ անտեսուրական պայմանագրի կնքման համար:

ա) Տարեկան 325 հազար հեկտոյիտր յունական գինի պէտք է մտնէ Ֆրանսա: բ) Միախոտի Ֆրանսական մենաշնորհի ընկերութիւնը պէտք է յանձնառու ըլլայ Յունաստանէն գինիու տարեկան 42-45 միլիոն տրախմիի յունական ծխախոտ: գ) Ֆրանսա մտած յունական գինիներու ւարդը քանակը, ինչ որ ըլլայ գինիին տեսակը պիտի ենթարկուի 55 ֆրանք մաքուատուրքի, ամէն մէկ հեկտոյիտր: դ) Յունաստան ազատ պիտի ըլլայ Ֆրանսա մտցնելու անմիջապէս սպառելի գինիներ, սրուակի մէջ զրուած կամ ոչ, վճարելով հեկտ. զլուրի 84 ֆրանք: ե) Որոշուած տարեկան քանակը 325,000 հեկտ. կարելի պիտի ըլլայ աւելցնել այն պարագային որ Ֆրանսական գինիի արտադրութիւնը նուազի, եւ պիտի նուազի՝ երբ Ֆրանսական գինիի արտադրութիւնը առատ ըլլայ, այսինքն՝ 60 միլիոն հեկտ.էն աւել: Ամէն պարագայի մէջ սակայն, Յունաստանէն Ֆրանսա մտած գինիի քանակը վար չպիտի ըլլայ 280,000 հեկտոյիտրէն:

Նաւային կառավարութեան շուրջ

Հոռոմի Ֆրանսական դեսպանը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ արտաքին նախարարին կրանտիի հետ, որուն յանձնեց նաւային հարցին վերաբերեալ Ֆրանսական կառավարութեան նոր յուշագիրը: Տեսակցութեան արդիւնքը գաղտնի կը պահուի: Հոռոմի թերթերը կը գոհնան զէպերը արձանագրելով առանց որեւէ մեկնաբանութեան տալու: Միայն Ֆաշիստ կարեւոր թերթ մը մէկ քանի տող կը յատկացնէ հարցին: — Իտալիա, կ'ըսէ, առաւելագոյն զիջում ըրաւ, եւ չենք գիտեր թէ ինչ պիտի կրնար ընել Իտալիական կառավարութիւնը, եթէ պայմանադրականութիւն մէկը ուղէր ետ կենայ:

Աւերիկա եւ գինարափումը

Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը կը յայտնէ թէ կը կարծուի որ Միացեալ Նահանգները պիտի մասնակցին ցամաքային գինաթափութեան խորհրդակցական ժողովին, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ տարի: Նախագահ Հուվըրի վարչութիւնը կարգախօս ընտրած ըլլալ կը թուի սպառազինման նուազումը մինչեւ ազգային ապահովութեան սահմանները:

Ռուսերու անարկական խզում

Ճափոնի եւ Խորհ. Միութեան միջեւ յարաբերութիւնները օրէ օր կը ձգտին եւ խզում մը հաւանական կը նկատուի: Ճափոնական կառավարութիւնը Մոսկուայի իր ներկայացուցիչէն ստացաւ երկու տեղեկագրեր, որոնք կը հաստատեն թէ խորհ. կառավարութիւնը որեւէ տրամադրութիւն ցոյց չի տար բարեկամարար հարթելու այն դժուարութիւնները, որոնք երեսն եկած են ուսական շուրջու վրայ Ճափոններու ձգնորոշման իրաւունքին հետեւանքով:

ՄԱՆՐԱՆՈՒԹԵՐ

Փրոֆ. Եորկա կը գործէ.— Ռուսներու վարչապետը Փրոֆ. Եորկա, թագաւորին ներկայացուց նոր նահանգապետներու ցանկ մը, որուն մէջ նշանակուած անձերը պիտի փոխարինեն նախորդ վարչապետին կողմէ նշանակուած նահանգապետները: Այս ցանկին մէջ կան զործօն բանակի սպաներէն 15 հոգի: Ռուսական թերթ մը կը գրէ թէ խորհրդարանը նիստի պիտի հրաւիրուի մայիս 2ին: Եթէ մերժէ վստահութեան քուէ տալ կառավարութեան, նոր ընտրութիւններ պիտի կատարուին մայիս 15ին:

Պուլկարի զախիթը.— Պուլկար ժողովրդական կուսակցութեան պետը Մալիտով որ պաշտօն ստանձնեց էր կազմելու դահլիճը, բանակցութեան մտած է զանազան հոսանքներու պետերուն հետ, համարաշխութեան դահլիճը մը կազմելու համար: Նախկին վարչապետը Լիպուչի յայտնեց թէ չպիտի մերժէ իր զործակցութիւնը:

Փոքր Համաձայնութիւնը.— Փոքր-Համաձայնական կառավարութեան արտաքին նախարարներու տարեկան հանդիպումը տեղի պիտի ունենայ Պուլքէշի մէջ, մայիս 4ին:

ՕՐ. ԺԱՆԷՔ ՄԷՇՏՈՒՏԵԱՆԻ
ԵՒ
ՏԻԳՐԱՆ ԶՕՐԵԱՆԻ
Նշանախօսութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր Շաբաթ իրիկուն, 67 Bld. de la Madeleine, Nice

Հ. Յ. Դ.
Փ Ա Ր Ի Զ
Իթալիոյ Ազգային Սերբիայի ժողովը այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 32 Ave. des Gobelins. Պարտաւորել ներկայութիւն: Ներկայանալ անդամատարով:

ՇԱՎԻԼԻ Արզուման խուժըն ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիրակի ժամը 5ին թիշկ 85ր Գաւթեանի ընկաւարանը, 27 Ave. de Bellevue, Charville.

Գ Ա Ի Ա Ռ
ՄԱՐՏԻՅԻ Ազգային Սերբիայի կնքագրութեան ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները վաղը կիրակի ժամը 2-30ին Րիւ տը լա Րէփուպլիքի հաւաքատեղին, կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորել ներկայութիւն:

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ Գրադարանը
վարձքով կուտայ գիտական, վիպական, գրական ամէն տեսակ գիրքեր: Ամիսը՝ 2 ֆրանք, շաբաթը՝ 1 ֆր.:
Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. Եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30, գիմել՝ 11 Rue Dunois, Lyon.

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ
Զ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻԻՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ

Փ Ա Ր Ի Զ.— Վաղը կիրակի իրիկուն
Salle d'Horticultureի մէջ, 80 Rue de Grenelle, մէջքո rue du Bac
Նախանունութեամբ Զ. Ե. Ո. Միութեան, մասնակցութեամբ
Հ. Յ. Գաշնակցութեան, Հ. Հ. Պատուիրակութեան, Արեւմտեան Եւրոպայի կարմիր խաչի, Հ. Մ. Ը. Մ. Ի. Հայրենակցական միութիւններէն՝ Ատափագրի, Հաճնոյ Ազգասիրացի, Տրապիզոնի, Տարնո-Տուրքերանի, Շապին - Գարաֆիսարի:

Նախագահութեամբ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԲԵԱՆԻ
Կը խօսին՝ ՄԵՍՐՈՊ ԳՆԻՑՈՒՄՃԵԱՆ, ԱՇՈՏ ԱՐՄՐՈՒՆԻ
Ե. ՏԵՐ ԱՆԻՐԷՍՍԵԱՆ Եւ Ի. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օր. Գոհարիկ Վաղարեան (գաշնակ), M. Worms (թաւշուքակ), M. Y. Brun (սրինգ), արտասանութիւններ պիտի ընեն Զ. Գարիպեան եւ Ե. Գրիգորեան:

Կ'երգէ Օր. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Մ ու տ ք ր ա զ ա տ է

ԱԼՖՈՒՎԻԼ.— Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Պ. Մանուկ Բաշտեանի սրահարանը, 138rueEtienne Dolet
Նախանունութեամբ Հ. Ե. Ե. Միութեան
Գեղարուեստական ճոխ բաժին

Մ Ա Ր Ս Է Յ Լ.— Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Bréban Marseilleի մեծ սրահին մէջ
Նախանունութեամբ Զ. Ե. Ո. Միութեան մասնակցիկին
Կը նախագահէ՝ Գ. Բ. ԵՊԻՍԿ. ՊԱԼՈՒՅԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Պ. Մ. ՎԱՐԱՆԻԿԵԱՆ, Վ. ՂԱՅՐԵԱՆ
Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ԲԻՊՐԻԹՃԵԱՆ Եւ Բ. ՄԻՆՏՆԵԱՆ
Գեղարուեստական ճոխ բաժին, արտասանութիւն եւ երգ

ՓՈՆ ՏԸ ՇԵՐԻԻԻ.— Վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին
Օթէլ տը Ֆրանսի սրահին մէջ
Նախանունութեամբ Ազգ. Միութեան
Եւ մասնակցութեամբ ազգ. կազմակերպութեանց

ԷԲՍ. ԱՆ. ՓՐՈՎԱՆՍ.— Կազմակերպութեամբ «Յառաջդիմաւոր»
միութեան կողմէ մասնակցութեամբ ազգ. կազմակերպութեանց
Այս կիրակի ժամը 3ին 11 Rue des Ecoles
Կը նախագահէ՝ Արհ. ԱՆՏՈՆ Եպսկ. ՊԱՂԱՊԱՆԵԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. Թ. ԵՂԻՇԷ
Երգ, արտասանութիւն, նուազ եւ կենդանի պատկեր
Պ. Գուրեանի «ՍԵՆ ՀՈՂԵՐԸ»

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՎԷՆԻՍ ՄԷՋ
Հ. Յ. Դ. ՎԻՆԻ ԱՊԱՌԱՍ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին Փասկալի քէմփի սրահին մէջ
Կը խօսին՝ ԸՆԿ. Ա. ԱԹՕԵԱՆ
Գ Ե Ղ Ե Ր Ո Ւ Ե Ս Տ Ա Կ Ա Ն Ճ Ո Ւ Բ Ե Ա Տ Ի Ն

ԳՐԱԿԱՆ ԱԳՈՒՄԲ Այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին
Salle Biotherapeutique, 131 Rue
Cambronne. մէջքո Vaugirard, կը խօսի Պ. Վահան Համբարձումեան, Նիւթ ունենալով՝ «Հայ կնոջ ընկերային իրաւունքները»:

ՅՈՒՇԱՏԵՐ
ՍԵԲԱՍՏՈՅ Դարայ գեղի
հայրենակցական միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզ եւ շրջակայները ընկող արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր Դարացիները վաղը կիրակի ժամը 2.30ին 186 Ave. de Verdun, Իսի լէ. Մուլիոն:

ԳՏՆՈՒԱՍ
Բուրգէ ժամէթ մը գտնուած է Հ. Կ. Խաչի պարահանդէսին մէջ: Ստանալու համար դիմել «Յառաջ» ի վարչութեան:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ 123 Bd. Sebastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur. Միկանցք, արեան, մորթի հեւանդթ. տարաւունք: Կ'ընդունի ամէն օր 9—12 եւ 2—8 եւ կիրակի առաւօտները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաբլէ. Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարձ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վերեր. հիւրթ. եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4եր, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաբլէ. Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարձ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վերեր. հիւրթ. եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4եր, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաբլէ. Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարձ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վերեր. հիւրթ. եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4եր, 9-12:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆԻ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաբլէ. Արմատ. եւ նոր մէթոտ. դարձ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վերեր. հիւրթ. եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, 4եր, 9-12:

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃՍՈՒՍՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱԾ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՈՆԻՈՒԹԵԱՆ
Varices (վառիս) եւ hémorroïdes (էմորոյիտ) արմատական
դարմանու առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:
Ցիւր-Էնթերմի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԳԱՐՄԱՆՈՒԹ ՏՐԱՆՍՍԱՅԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տոն
օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-49
(Կառ տը Նոտի եւ Կառ տը Լ'էսդի մէջտեղը)

COUVERTURE - PLOMBERIE
INSTALLATION ÉGOUT
TRAVAILLE SUR PLANE
Պատեցուցիւններու շինողներու կը ստանձնեմ ամէն տեսակ գործեր: Գիրքատեղի գիտական հարիւրին 25 ապակի գիմել նամակաւ
Ա. ՔԱՅՈՒՆԵԱՆ
5 Ave. de la Port d'Italie, Paris (13)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱԾԱՐԱՆ ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթո 0տէն եւ Սէն Միշէլ Շեռաձայն Littre 34—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ԾԱՌՈՒ ՎԻԼԼԱՆԵՐ ԱՆԿԻՆԻ ՄԷՋ
Ծախու են Անիլինի մէջ երկու վիլաներ, մէկը՝ մեծ պարտէզով (102 rue des Chesneaux), արժէքը՝ 100,000 ֆր., իսկ միւսը՝ փոքր պարտէզով (202 Rue de St. Leu), 60,000 ֆր.: Վաճառումը կը կատարուի վաղը Շաբաթ ապրիլ 25ին, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, chez Maître Dupont (146 rue de St. Leu), որուն պէտք է դիմել ամէն մանրամասնութեանց համար:

ՍԱՊՈՒՆՉԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ
ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. Ր Ա. Ր Ա. Տ
39 Rue de Trévis, Paris (9), մէթո՝ Cadet, Tél. Prov. 05 91
Ամէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:
Թաճախողներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիթիէփ գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ:
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիններով:

DANEL
MARQUE DÉPOSÉE
69 rue d'Angoulême, Paris (11)
Tél. Mémoriant 76-71
Autobus: AY, BC
Métro: Couronnes ou Parmentier

RADIO ARAX
ՌԱՏԻՕ ԱՐԱՔՍ
առաջին նայ վաճառակիցով Ռուսիոյ գործիչ մը
RADIO-TECHNIEN DIPLOMÉ
PLANT 1024, PARIS

ՌԱՏԻՕ ՄԱՍՆԱԳԷՏ Պ. Ա. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ
2 rue des Fossés St. Jacques, Paris (5)

ՀԱՐԱՇ

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, etc.

"HARATCH"

Directeur-Propriétaire: SCH. MISSAKIAN. Rédaction et Administration: 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10°).

4 հ ր ւ 4 հ 26 Ա Պ Ր Ի Լ 1931 26 A V R I L 1931

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1554

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱՉՂԱՅԻՆ. ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐԲԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միայն 13 անկախներ կ'ընտրուին

Էնկիտի, 24 ապրիլ.— Ժամը 18ին, խորհրդարանական ընտրութիւնները վերջացան 62ի վրայ՝ 51 վայրերու մէջ: Սալը կուսակցութեան կողմէ անկախներուն ձգուած 30 երեսփոխանական արձաններուն համար, ընտրուած են միայն 13 անկախներ:

Իր անկախ ընտրուածներուն մէջ կայ Սալի պէյ իթ-թիհատական նախկին արտաքին նախարար եւ նախագահ երեսփոխանական ժողովի:

Պոլտոյ, Սամսոնի եւ Ռոտոսթոյի մէջ ընտրողները ո՛չ մէկ ձայն տուին անկախ թեկնածուներուն:

Մաղիսայի մէջ, Ըսմէթ փաշան ընտրուեցաւ միաձայնութեամբ, մինչ նոյն աթոռը Սալի կողմէ ձգուած էր անկախներուն: Այս կերպով, Ըսմէթ փաշա ընտրուած կ'ըլլայ 2 շրջանականներէ:

Նոր խորհրդարանը նիստի պիտի հրաւիրուի Մայիսի առաջին շաբաթին իսկ եւ պիտի գումարուի մինչեւ յուլիս 15: Այս շրջանը պիտի նկատուի բացառիկ նստաշրջան:

Տարեկան սովորական նստաշրջանի բացումը նշանակուած է նոյեմբերի վերջը:

Արձակուրդի շրջանին, նոր երեսփոխանները պիտի մեկնին իրենց ընտրական շրջանակները, ուր պիտի ուսումնասիրեն տնտեսական եւ քաղաքական կացութիւնը: Իրօք, յայտնի է թէ երեսփոխանները ընտրուած ըլլալով համաձայն Մուսթաֆա Բէմալի կողմէ նշանակուած ցանկին, անոնցմէ շատերը անձանօթ են շրջանակին որ զիրենք ընտրած է:

Որոշուած է որ անկախ կոչուած երեսփոխանները (անկախ բարձր պարագայէ կը նշանակէ որ պաշտօնապէս չեն մտած իրաւի մէջ) նոր խորհրդարանին մէջ պիտի կազմեն անշատ խմբակ մը: Ասոնք փորձուած հանրապետականներ են եւ պիտի կազմեն պաշտօնական ընդդիմութիւն: Այս խմբակն է որ յանձն պիտի անէ նոր խորհրդարանի մէջ քննադատի դերը:

Ի պաշտօնէ ուրեմն, ֆանապետական գաւեշտը կը շարունակուի Թուրքիաներու լաւագոյնին մէջ...

Թուրքիոյ արսափն ստեւսուրը

Թուրքիոյ տնտեսական զործավարութիւնը կը հերքէ այն լուրերը թէ կառավարութիւնը կը խորհի արտաքին առեւտուրը մեծաշնորհի վերածել, եւ արտաձուլները համազորակցականներու միջոցով միայն կատարել:

«Կառավարութիւնը ոչ մէկ ատեն խնդրոյ առաջարկ ըրած եւ նոյնիսկ խորհած է արտաքին առեւտուրը ուղղակի կամ անուղղակի պետութեան մենաշնորհ դարձնել, կ'ընէ պաշտօնական զեկուրցը եւ զիտել կուտայ թէ համազորակցականներու կազմութեան միակ նպատակն է միջնորդներու բազմութիւնը վերցնել, ի նպատակ արտադրողներուն: Ուրիշ երկիրներու, ինչպէս Ֆրանսայի, Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Պելճիքի մէջ մեծ ուժ տրուած է համազորակցականներուն, բայց արիւր պատճառ չէ եղած որ արտաքին առեւտուրը զարտ ձեռքբերու մէջ չլստաղդիմէ:

Յորենի վաճառականները, որ ներկայիս դժուար կացութեան մէջ կը գտնուին, մտաւոր ապագային համար ալ մտահոգութեան մատուցած են: Յորենի զինք 5-7 շրջաններէ մէջ կը գտնուի, եւ 4-5 ամիս բաւելու չափ ալ մթերք մը կայ: Այս պայմաններուն տակ, առաջիկայ ընթացքը կը հասնի, զորութիւնը աւելի ծանր վիճակ մը պիտի ստանայ:

Պուլկարիոյ նախարարական սազմապը

Պուլկար ժողովրդականներու պետը Մալինոֆ որուն յանձնուած էր նոր դահլիճի կազմութիւնը, յայտնեց թաղաւորին թէ կը հրաժարի իրեն յանձնուած պաշտօնէն: Մալինոֆ յայտարարեց թէ այդ որոշումը տալու ստիպուած էր կառավարական կուսակցութեան պետներուն, յարուցած բազմաթիւ դժուարութիւններուն հետեւանքով:

Բարձրական շրջանակները կը կարծեն թէ թագաւորը վճռած ըլլալով յաջողցնել համերաշխական դահլիճի մը կազմութիւնը, կառավարական կուսակցութեան պետներն մէկուն պիտի յանձնէ գահլիճին կազմութիւնը:

Նախորդ վարչապետը Լիպիչեֆ որ կառավարականներու կողմէ պաշտօն ստացեր էր վերջին բանակցութեանց ընթացքին ներկայացնելու կուսակցութիւնը, հաւանական կը նկատուի Եր կրկին հրաւիրուի կազմելու դահլիճը: Այն պարագային որ Լիպիչեֆ մերժէ իր առողջական վիճակին բերումով, կը կարծուի թէ պիտի նշանակուի Մոլոֆ, որ Լիպիչեֆի կառավարութեան ելեւմտական նախարարն էր:

Լաւատեղեակ շրջանակներ կը հաւատեն նաեւ թէ թագաւորը կ'ը պիտի ընէ Չանքոֆի, մէկը ազգ. միութեան կուսակցութեան պետներէն:

Ետկայի կառավարութեան շուրջ

Փարիզի ուսմէն դեսպանը մամուլին հաղորդուած զեկուրցով մը բացարձակապէս կը հերքէ «օտար աղբիւրներէ բխած քմահաճ եւ չարակամ գրոյցները» Ետկայի դահլիճին կազմութեան եւ անոր ներքին քաղաքական ձգտումներուն մասին:

Կը հաստատուի թէ խորհրդարանը նիստի պիտի հրաւիրուի մայիս 2ին, իսկ նոր ընտրութիւններ պիտի հրահանգուին այն պարագային որ կառավարութիւնը վստահութեան քուէ չստանայ:

Կարմիր Միջագայիկի Գործադիրը

Ապրիլի սկիզբները Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցած է Գ. Միջագայիկի զործադիրին լիակատար նիստը: Կարգադրուած է Մանուիլսկիի մէկ տեղեկագիրը այն պարտականութեանց մասին, որոնք կ'իյնան Գ. Միջագայիկի զանազան մասնաճիւղերուն վրայ՝ հանդէպ տնտեսական յարաճուճումային, եւ կարգ մը երկիրներու մէջ՝ յեղափոխութեան նպատակները պայմանները զարգացնելու մասին: Կարգադրուած է նաեւ Ֆրանսայի համայնավարներու պետՄարսէլ Բարշէի տեղեկագիրը որ կը յայտնէ թէ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան կցուած է Հնդկաստանի համայնավար կազմը: Պատգամաւորները վաւերացուցած են զործադիրին ելեւմուտքը 1929—30 տարիներուն համար եւ ընտրած են նախագահութիւն մը 30 անդամներէ եւ 12 փոխ-անդամներէ:

Հնգամեակը կը մտանոգէ Անգլիան

Բոլշեւիկեան հնգամեայ ծրագիրը վիճարանութեան նիւթ դարձաւ Անգլիոյ առեւտրական սենեակներու ընկերակցութեան հաւաքոյթին մէջ, որ քուէարկուած բանաձեւով մը յանձնարարեց իր վարչութեան՝ ուսումնասիրել թէ խորհրդային արտաձուլները ի՞նչ հետեւանքներ կ'ունենան Անգլիոյ ճարտարարուեստին վրայ եւ ի՞նչ միջոցներու պէտք է դիմել պատասխանելու համար տնտեսական այս յարձակման:

Օկուպ Կովկասի քաղաքը

Ուրբաթ առտու կատարուեցաւ Թաղման արարողութիւնը մեծանուն ֆայաւերին Օկուպ Կովկասի: Պակները զրկած էին երկուս-լաւիոյ Թագաւորը, բազմաթիւ երկիրներու արտաքին նախարարներն ու ղեկավարները, բացառելով Գիտութեանց Կաճարիկովմէրունանդամը ֆանգեցեալ պատգամաւորութիւն մը ներկայ էր: Վիսաւորութեամբ Ֆրանսայի ֆանապետութեան նախկին նախագահ Միրանի: Իրենց ներկայացուցիչները զրկած էին նաեւ Ֆրանսայի վարչապետը, արտաքին եւ այլ նախարարութիւնները:

Ներկայ էին նաեւ Հ. Չ. Գատուրակուցիւնը եւ «Յաւաք»ի կողմէ Օր. Ա. Թորոսեան:

Գամբանականներ խօսեցան «Տէպա»ի տնօրէնը Պ. Նալեշ, ծեւրակուտական Հայտեւ եւ Պ. Միրան: Հանգուցեալին մարմինը Թաղուեցաւ Մոսկուայի գերեզմանատունը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ՄԵՂՄԱՆԱՅ

Այս, կ'ընեն, զործադիրական շրջանակները: Մ'չ կը պնդէ Լէոն Ժուսո, Աշխատատեղերու Ընդհ. Դաշնակցութեան (Գ. Գ. Գ.) ընդհ. քարտուղարը՝ Աշխատանքի Միջագայիկի Դիւանի վարչութեան ժողովին մէջ: Ժուսո կը զիտէ որ, ամենէն աւելի անգործութեան ենթարկուած երկիրներուն մէջ իսկ, աշխատանքի բազմաթիւ խնդրանքներ զոհարուցու չեն զտներ: Ֆրանսայի մէջ օրինակ, ճարտարարուեստը մարդ չուզելու Բայց երկրագործութիւնը աշխատող ձեռքեր կը փնտռէ: Կարողութեան պէտք է նոյնը ըլլայ բազմաթիւ ուրիշ երկիրներու մէջ: Աշխատանքի Դիւանին վերջին նիստին ասորի, տաղանքալու սաստիկացած է եւ կարելի չէ հաւատուի թէ ան հասած է իր զագաթնակէտին, որից անդին՝ պիտի սկսի վար իջնալ...

ՏԱԳՆԱՊԸ ԿԸ ՄԵՂՄԱՆԱՅ

Տաղանքալու ծանրացումը մէկ կողմէն յատու կուզայ օրավարներու նուազումն, որ ամէն կողմէն, պակասեցուցած է ժողովուրդին սպասման կարողութիւնը, եւ միւս կողմէ, տնտեսական մարդի վրայ, ազգ. ինքնապաշտպանութեան միջոցներու խտացումն:

Յաջողութեւ կը տեսնենք թէ զործադիրական ներկայացուցիչները ի՞նչպէս կը փաստեն իրենց տեսակէտը:

Ս Ա Ն Ի Լ Ո Ւ Բ Ե Ի

Ըմբոստ Հնդկաստան.— Պիրմանիոյ մէկ շրջանը բռնկուած է նորին եւ բերոստ շնորհներ կուրի բռնուած են կառավարական ուժերու հետ: Նախորդ օր տեղի ունեցած բախումներուն ընթացքին, 40 բերոստներ սպաննուեցան: Կոր ուժերը զրկուած են կառավարութեան կողմէ բերոստներուն վրայ:

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍԲ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

... Ի՞նչ է մեր հոգեկան վիճակը՝ Հայաստանի Սարսափներէն անտարբեր տարի յետոյ: 1915 էն ի վեր:

Ապրիլ 11 մըն ալ այս հարցումը՝ հոգեբանական տեսակետով...

Առաջին տարիներուն, երբ տակաւին գաղթական չէինք, եւ կապական պետութեան մը կողմէր կը լուսաւորէր արեւնազանգ լուսարն ու համատարած աւերակները, խորապէս կազդուրիչ էր պատկերը:

Ունէինք արժանաւոր կեցուած մը: Համակուած՝ խոր վշտով, եւ սակայն հաւատարից՝ վարուան համար:

Ընթացիկ վէճերը կը նահանջէին, կը նսեմանային ընդհանուր սուգին, շքեղ հեռանկարներու առջեւ:

Իսկապէս համազգային հանգամանք ունէին սգահանդէսները: Կը մասնակցէին բոլոր հոսանքները: Իսկ չորս կուսակցութիւնները մրցումի ելած էին իրարու հետ, բանախօս ճարտու համար:

Փառաւոր սգահանդէս մը կատարուեցաւ նոյնիսկ Երեւանի մէջ, երբ տակաւին շատ հեռու էին կարմիր - կատար «լուսաւորիչները»:

Գաղթէն յետոյ, քանի մը տարի հազիւ տեւեց «համագայիկ»ը եւ Փարիզը անդանշանը տուաւ նոր, չափազանց գոհիկ երեւոյթի մը, — սգահանդէս՝ առանձին - առանձին: Մենք մեզի, դուք ձեզիք: Եւ կամ՝ ոչ մենք, ոչ դուք: Իսկ այս տարուան բանաձեւը — գաղտնիկ երեւոյթներէն — եթէ դուք պիտի շարունակէք, մենք այլեւս չենք հետաքրքրուի:

Ի պատիւ խոնարհ գաղութիւններու — նոյն իսկ Ֆրանսայի մէջ — պէտք է խոստովանի որ աւելի բարեխիղճ են եւ կը շարունակեն յիշատակի տարեդարձը տօնել համախումբ:

Ինչ որ կը նշանակէ թէ՛ խոնարհ խաւերը աւելի լաւ կը հասկնան իրար, քան սա «ուսումնականները»: Երեւելի թէ անբեւոյթ:

Ստեղծուած նահանջի, մեկուսացումի կամ պառակտումի ճամբուն վրայ, «երեւելիները» իրենց հետ ունին Եկեղեցին: Աւելի ճիշդ՝ անոր «իշխանները»: Անշուն բացառութեամբ:

Պարիզի բան է, բայց արձանագրենք: Փարիզը ունի հոգեւոր հովիւ մը, պատկառելի ծերունի մը, որ հազիւ բերանը բացած, արցունքի առուակներն ալ միասին կը բանայ: Եպիսկոպոս մըն է, եւ տեղի-անտեղի կը պարծենայ որ ժամանակին ուսուցիչն է եղած Անդրանիկի:

Արդ, Ապրիլեան Սաները — 1915ի այս արի աւանդապահները — կը դիմեն նաեւ այս իշխանաւորին եւ կը խնդրեն հոգիւնաւորութիւնը: Եպիսկոպոսը կը հաւանի: Ամբողջ մէկ շաբաթ ալ յայտարարութիւնը կ'երեւայ թերթին մէջ:

Եւ ահա, վերջին պահուն, եպիսկոպոսը կը յայտնէ թէ պիտի կրնայ նախագահել, թէ կը կարծէր որ իր նախագահութիւնը տեղի պիտի ունենայ Եկեղեցիին մէջ եւն:

Ինչ կասկած որ, Փարիզի հոգեւոր հովիւը վախցած է իր շրջապատէն: Ողջամիտներէն եւ ժամուռ դրան աղաներէն, որոնք անշուշտ սաստ մըն ալ քաջած են հայրենասէր ծերուկին:

Ակամայ մեր միտքը կ'իյնայ «կարմիր ժամուռ»ին Տէր Յուսէփը: Գաւառէն Պոլիս քարտուած քաջ տէրտէրը:

Սուլթանախանամ ոստանին մէջ, օրուան ամենագոր աղան լէր կրցած կարգի բերել քարտականը, եւ տէրտէրը ձայնը ձգած կ'աղաղակէր, «Տէր ողորմեա»ի կարգին, զորդացնելով ժամուն գմբէթը:

— «Ազատութիւնն եղբայր մերոց գերելոց»...

Վառձապուռն եպիսկոպոս — ինչպէս իր դասակիցները — խորապէս գիտակից՝ իր դասակարգային շահերուն, չի կրնար լողել իր կայսրը այն միւսներուն, աշխարհական երեւելիներուն հետ, որոնք շատոնց մոռցած են Ապրիլ 11ը: Հէքեաթի մը պէս լսած ու մոռցած:

Անոնց շուքը կ'իյնայ ուրիշ ամէն տեղ, բացի Հայաստանի Սարսափներու սգահանդէսէն: Ամէն տեղ, բացի Չարհուրանքի սերունդին կատարած տօներէն:

Եւ այս՝ Լոյս-Քաղաքին մէջ, ուր ոչ թուրք լրտեսին վախը կայ, ոչ ալ ստուերը Չեկային:

Ուրիշ երեւոյթ մը՝ Ապրիլեան տարեդարձին առթիւ, մեր մտացկոտ ունակութիւնն է:

Կարճատես ենք՝ յիշողութեամբ: Շուտ կը մոռնանք դէպքերը, մինչեւ պայմուտը նոր աղէտի մը:

Երեւութապէս լաւ է այս խոստումաձեռքը, բարոյական կոթող պահելու տեսակէտէն: Բայց եթէ քիչ մը աւելի խորը պրպտեց, պիտի տեսնենք մեր վրիպումը:

Կը մոռնանք «ինչու»ն: Կը մոռնանք «ինչպէս»ը: Եւ կը շարունակենք խօսիլ ու գործել այնպէս ինչպէս երեկ, երբ թուրքը սուտ - քուն մտած էր:

Թուրքը սուտ - քուն մտած է այսօր ալ: Բայց մէկ ազգայնականի վրայ կ'արթնայ իբրեւ մէկ մարդ, լախտը պատրաստ՝ ձեռքին մէջ:

Իսկ մենք: Իսկ մենք: — Թղթատեցէք թերթերը եւ կ'իմանաք ինչ կը բանինք, ինչով ենք զբաղուած, երբ թշնամին կը հակէ մէկ աչքը գոց, մինչ մենք չորս աչքով պատրաստ՝ իրար գգելու...

Ա Պ Ր Ի Լ Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ

Չ. Ե. Ո. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸՏՈՆԷ

Փ Ա Ր Ի Չ.— Այսօր կիրակի իրիկուն

Salle d'Horticultureի մէջ, 80 Rue de Grenelle, մէջը rue du Bac
Նախագահութեամբ Պ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Կը խօսին՝ ՄԵՍՐՈՊ ԳՆԻՅՈՒՄՉԵԱՆ, ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Ե. ՏԷՐ ԱՆԻՐԷԱՍԵԱՆ Եւ ՚. ՄԱՏԹԷՆՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օր. Գոյարիկ
Ղազարեան (զաշնակ), M. Worms (Թաւջուրակ), M. Y. Brun
(արինգ), արտասանութիւններ պիտի ընեն Չ. Գարիպեան Եւ Ե.
Գրիգորեան :

Կ'երգէ Օր. ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Մ ու լ տ ք ր ա զ ա տ է

Հ. Չ. Ս Պ Ա Ր Ա Պ Ե Տ

ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Նախկին Պատերազմիկ Հայ Սպաներու Միութիւնը պատիւ
ունի յայտնելու որ, յառաջիկայ կիրակի, 3 Մայիս կէսօրէ վերջ
ժամը 3ին, տեղի կ'ունենայ մեծ սգահանդէս Petit Journalի սրա-
ֆին մէջ (մէջը Cadet).

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ Հ. Չ. Ս Պ Ա Ր Ա Պ Ե Տ ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ

Մեռած 19 փետր. 1931ին, Թիֆլիզ

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը

Լ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

Ա Ս Է Ն Ո Ւ Ն Հ Ա Ս Ց Է Ն

ՀԱՍՑԷՆԵՐ ՅՐԱՆՍԱՐԱԿ ՀԱՅԵՐՈՒ, 176 ԷՋ

Գինն է 6 ֆր., փոստի ծախքով 7 ֆր., contre remboursement 7.50 ֆր.

Փնտուկ բոլոր գրափաճառներու մօտ

Կեդրոն.— «Արփի» գրատուն, L. Mozian, 5 rue Champlaine, Paris (20).

Լիոնի շրջանին համար դիմել Պ. Սահաթեանի, 4-6, Rue de la Part-Dieu, Lyon.

Մարտի շրջանին համար դիմել Գրիգորեանի: Կը գտնուի

Նաեւ Լ. Գեւորեանի մօտ, «Յառաջ» խմբագրատունը:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ (ՊԱԼԵՆՑ)

51 Rue Monsieur - le - Prince, PARIS (VIe)

Հեռ. Ժամանակը 88-65 Մէթրո՝ Odéon

ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵՒ ՅՐԱՆՍԱՐԱԿ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐԲԵՐ, ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ

ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ Եւ ԿԱԶՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԵՐ, ՏՊԱՐԱՆ

ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ.— Մ. Կիրսեան (Հրանդ)՝ Պանդուխտի Կեանքէն

(20 ֆր.), Կ. Չարեան՝ Երեք երգեր (60 եւ 75), Վ. Շուրանեան՝

Ամբաստանի զինուոր (25), Ամէնուն հասցէն (6), Կ. Սատուրի՝

Ապրիլեան եղևոնը (5), Վ. Մելոյեան՝ Երեք ընկերները (10),

Սայիաթ Նովայ (6):

Գրատան մէջ կան Հայաստանի Պետրատին բոլոր գործերը:

Հայաստանէն հասած են մեծ քանակութեամբ երաժշտական

կտորներ: Ունինք Ամբաստանի, Վարանդեանի, Բաբիկի եւ այլ

ծանօթ հեղինակներու բոլոր երգերը: Կոմիտաս Վրդ. Սպին-

դարեանի, Ռ. Մելիքեանի եւն. երաժշտական գործերը:

ՎԱՐՉՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒՐԸ ԶԱՆՁԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐԲԵՐ

Ընդարձակ Գրացուցակը լոյս կը տեսնէ շուտով

ՏՕՔԹ. Ա Ս Լ Ա Ն

38 Rue Rochecouart Մէթրո Cadet և Anvers Autobus J. JB.

Tél. TRUDAINE 56-58

Թոքերու, Ստամոքսի, Լեարքի եւ Աղիքի հիւանդութիւններ

ցատուկ յարկաբաժին Վեներական եւ Մորթի հիւանդութեանց

ULTRA-VIOLET ճառագայթներով կը դարմանէ Ու-

կորի, Ջղային, Արեան հիւանդութիւններ եւ թոքացաւ:

Ինչպէս նաեւ Assurances Socialesի հիւանդներ:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 9-12 եւ 3-7, կիր. մինչեւ կէսօր:

Ծախու խաւուրք

Մորիս ՍԷՆ ՊԷՆՈՒ ԿԷՐ (Լիոն)

ունի 14 քիլոմետր հեռու) ծախու

է նպարտագրուի խանութ մը

4 սենեակներով եւ cave:

Մուտքը՝ Բիւ Նախմուտ մեծ

փողոցէն: Իրանաժամանակներու

համար յիմեղ ցովիանիէս Գաս-

պարեանի, rue de la Liberté,

Pont de Cheruy, Isère.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ 123 Bd. Sébastopol, Փարիզ, Մէթր. Réaumur.

Միլանցի, արեան, մորթի հիւանդութ-

տարբարութիւն: Կ'ընդունի ամէն օր 9-

12 եւ 2-8 եւ Կիրակի առաւօտները:

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

96 R. Rivoli, մէթր. Շաթլէ: Արմատ.

եւ նոր մէթրո. դարմ. արանց եւ կա-

նանց մորթի, արեան, վեներ. հիւանդ.

եւ վարիսի: Ամէն օր 9-12, 2-8, Կիր. 9-12:

EMPIRE Միգր. 201՝ 37 Av. Wagram

ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԹ—ԲԺԻՇԿ

ՓԱՐԻՋԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Առանց ցուի կը բաշէ եւ կը դար-

մանէ ակաւորներ: Առկիւ տառապանք,

սուրբ ակաւոր: Չափաւոր գին:

Մորթիակցութիւն ամէն օր ժամը

9էն 8, 3 Bld. Belleville, Métro

Ménilmontant.

Electrophone Thomson-Houston

Brillant repertoire de disques

BRASSERIE HAROLA

3 Rue la Vieuville

Place des Abbesses

Métro: Abbesses, Tél. Marc. 39-88

ՎԱՐՉՈՒ ՍՐԱՆԵՐ

Պարսիանդէսի, հացկերոյթի,

երկրորդներու եւ այլնի համար:

Իրանաժամ գին չայերու

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱՑ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

BOURSE Benefices intérêts ՊՈՒՐՍ
peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres ou espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et Circulaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accrédité. 16, rue Drouot. Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ԶՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ, ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ցոյց կը տրուին մեր գրասենեակին կողմէ՝
1.— փարիզի շրջանները ամէն ուղղութեամբ հողաբա-
ժիններ գնելու:
2.— Ամալգամով տուշինելու ամբողջութեամբ կամ մա-
սամբ վճարուած հողամասերու վրայ:
3.— Վիլաներ, տուններ եւ քանակարաններ գնելու եւ վար-
ձելու:
4.— Տուններու եւ ամէն տեսակ fonds de commerceներու
վրայ գրաւականով փոխառութիւն ստանալու:
5.— Ամէն տեսակ ապահովագրութեանց մասին դիմեցէք
ՏԱՐԱՍՈՎ ՏԷՐ ԱՐԱՅԱՍԵԱՆ
Գրասենեակը, 18 Rue Chaussé d'Antin, Métro Opéra եւ
Chaussée d'Antin, ամէն օր ժամը 10-12 առաւօտները եւ
4-7 կէսօրէ վերջ, կիրակի եւ տօն օրեր ժամը 10-1: Հեռա-
խօս Provence 87-32 եւ 82-48:

Դ Ե Ր Զ Ա Կ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆՉԵՐԵԱՆ
71-73 Route d'Orléans. Cachan, (Seine)
ՄԱՆՈՒ.— Պանսոյի 88 Թիւ հանրակառուին կայսրանին ճիշդ դե-
մացի ախարթըմանին երկրորդ յարկը:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
112 Rue de Turenne. փարիզ (3) Մէթրո՝ République
Թէլիֆօն՝ Archive 50-61
Այցելեցէք մեր խանութը եւ բաղդատեցէք մեր գիները

CORDONNERIE « A K A P »
Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՐՈՆ
Զափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կոշիկ ունենալու հա-
մար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կոշակաբը
միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզ: Մասնագիտութիւն Քոնֆի-
տը Շինի, Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրու-
թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորագուծեան

ՍՈՒՇԱԿԱՎԱՃԱՌ Ն. ՊՈՒՏԱԳԵԱՆ
Պոլսոյ հանրածանօթ եփեթ տան մէջ տարիներով աշխա-
տելէ վերջ, փարիզի մէջ կատարելագործած է արհեստը եւ
այժմ ունի իր սեփական վաճառատունը
ԿԸ ՇԻՆԷ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ԵՒ ԿԸ ՆՈՐՈԳԷ
ՕԳՏՈՒՅՑԷՔ ԵՒ ԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻԻ ՀԱՍԱՑ ԱՂՈՒՅՄՆԵՐԷՆ
ԽՆԱՄՈՒԱՑ ԱՇՈՒՏԱՆԷՔ ԶԱՓԱՌ ԳԻՆ
15 Rue Henri Monnier, Paris (9e)
Métro Pigalle Հեռաձայն Trudaine 07-90

Columbia Agence exclusive REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Ménil. 61-85
1931ի Հայերէն, լուսաբն եւ թարգմանիչ ամենակրթին
փառքները հասած են նուազուած եւ երջուած նշանաւոր ար-
ուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.:
Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (Երաշ-
խարուած) 300-2000 ֆր.: Կրնանք հայթայթել նաեւ
La Voix de son Maître Courant continu, գին՝ 478 ֆր.
75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Ծախուած
նկերը եւ չնչնք անկեր: Բաց է ամէն օր 8 էն իրիկուն 9:

ԶԵՐ ԶԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՍԱՐ ԴԻՄԵՑԷՔ
AMERICAIN LLOYD PALESTINE & ORIENT LLOYD
13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
Ցումակներ ամէն երկիրներու համար:
Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, Արժանթին, Պրագիլիա, Աւ-
րուկուէյ, Զինաստան, Եւայլն:
ՄԱՆՈՒ.— Արտասահմանէ եւ գաւառներէ մակնոյններու
կը տրուին պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ տոմսերը:
Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ գեղջ Հայերու համար:

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՆԱԿԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՄՆՈՒՄՆԵՐՈՒՆ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատական
դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մե-
թոտներով:
Տիաթերմի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԳՐԱՐԱՆՈՒՄ ՅՐԱՆՍԱՐԱԿ ՄԱՆԱԿԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԱՇՈՒՏԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ Ժամեր ամէն օր 4-7.30, կիրակի եւ տօն
օրեր 10-12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-49
(Կառ տիւ Նօտի եւ Կառ տը լ'էտրի մէջտեղը)

Դ Ե Ր Զ Ա Կ Հեռ. ամ. Provence 67-07
Ո Ւ Ն Ճ Ե Ա Ն
66 Rue d'Hauteville PARIS (10e)

ՀՈՂԻ ԵՒ ԹԵՆԹԻ ՎՐԱՑ ՓՈՒԱՏՈՒԹԵԱՆ
ՇԱՏ ՆՊԱՍԱԿՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անմիջ-
կան պէտք ունին զրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱՐՈՍԵԱՆԻ, 116
rue du Chemin de Fer, Clamart, Pz. 72, եւ Շր. օրերը իրի-
ուան ժամը 6.30էն 9, կիրակի՝ առաւելու կէսօր:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ճ Ա Ս Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրո Թոնէն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Littre 38-43
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՍՈՒՇԱԿԱՆՈՐ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒ
TAILOR
Georges Cherbetian
Métro: Poissonnière 94 RUE LAFAYETTE - PARIS

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՈՐԷՆՏՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԺԻԹԵԱՆ
Նախկին բժշկական միջնակարգի ճարտ. հիւանդանոցներու
Պատուով մէտայլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութիւնէ
Բաց է ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առ-
միջին ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10-12:
Հոն կը կատարուին Գ. ճառագայթներով ամէն կերպ թն-
թիւն, շրջանակաւ (radiographie), գեր-մանիշակազոյն, յեռ-կար-
մըզոյն եւ ռէնթգենեան դարմանում (radiothérapie profonde)
Նաեւ ՏՐԱՐԻՐՄԻ բուր Կիրակուները եւ Եւրոպացիական
բուր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ շի-
ւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենակրթին եւ
բուր ազգակներն են:
Թնթախտուորներու համար pneumothorax կ'որոշուի իւր: Հակա-
ժախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատար-
լապէս անվտանգ):
Չային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քննածական, Թի-
ւորական եւ Ֆրէյտան մէթոտներ:
Դարմանատան առաջնորդը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերու:
Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտներքին հիւանդութիւն-
կապիւլէ նաեւ գրի հիւանդներու:
Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07-44
Métro: La Fourche եւ Brochant, Autobus H. R. Rbis
Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՐԱՇԻ

Table with subscription rates: 3 months, 6 months, 1 year, and prices for different regions.

"HARATCH" publication details: Directeur-Propriétaire SCH. MISSAKIAN, Rédaction et Administration, 235, Faub. St.-Martin, PARIS (10°).

Publication date and issue information: ԵՐԵՎԱՆԻ 28 ԱՊՐԻԼ 1931, 28 AVRIL 1931.

Հ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1555

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԱՊՐԻԼ 11Ը ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ԾՈՒՔՈՎ ՀԱԶԱՐԱԿՈՐ ԲԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԵԱՄԲ

5 ՎԱՅՐԿԱՆԵՆ ՄՕՏ 3000 ՖՐ. ՅՈՒՆԱՍԱՆԻ ՈՐԲԵՐՈՒՆ

Գիրակի երեկոյ. փարիզ, Սորբոնի ընդարձակ սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Ապրիլի ճասնման համաժողովը...

Հարգելի չէր պատասխանած բարեգործականը՝ բարեկրթութեան դասը դեռ ստրկած չլլալուն, կամ սզայու համար մտնել չունենալուն:

Վերջին պահուն այդպիսի անարդարութիւնով հանդէսին նախաձեռնութիւնն հրաժարելու օտարութիւնը էր եկեղեցիին եպիսկոպոսի, թշկապան Միւսիլիւրը...

Սրբերը բեմը գարդարած էին իրենց մեծադիր խորհրդանշանը՝ Նիկոլայը — Վերադարձ դէպքը:

Այս երկրորդ հանդէսն է որ որբերը կը կազմակերպեն ժողովուրդին մէջ ձգելով գեղեցիկ տպաւորութիւն մը եւ յիշատակ մը:

Այս երկրորդ հանդէսն է որ որբերը կը կազմակերպեն ժողովուրդին մէջ ձգելով գեղեցիկ տպաւորութիւն մը եւ յիշատակ մը:

ՄԱՆՐԼՈՒՐԵՐ

Հնդկութիւնները կը քուէարկեն.— Նոր-Տէլէի քաղաքացիները քուէարկութեան իրաւունք տուաւ քաղաքին մէջ բնակող 21 տարեկանէն վեր հնդկութիւններուն:

Անգլիա-Աւստրալիա թղթատարը.— Բացումը կատարուեցաւ Անգլիա-Աւստրալիա օդային թղթատարին: Օդանաւորը Գինզլը-Քոթը Սմիթը առաւուն ժամը 7.15ին մեկնեցաւ Լոնտոնէն իր օդանաւով:

Տնտեսական ծախսեր.— Պերլինիան թերթը մը կը հարձակ թէ Տնտեսական ծախսերը ճիշդապէս չեն յարմար ընտրուած: Պերլինիան թերթը մը կը հարձակ թէ Տնտեսական ծախսերը ճիշդապէս չեն յարմար ընտրուած:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Թուրքիոյ ընտրութիւնները վերջացան

Էնկիւրիէն ապրիլ 25ին կը հեռագրուի.— Խորհրդարանական ընտրութիւնները վերջացան ամբողջ երկրին մէջ: Անսպասելի կերպով հաղորդուած արդիւնքը:

317 աթոռներու վրայ, 287ը շահած է ժողովրդական կուսակցութիւնը (Խալք): Խալքի կողմէ ազատ ձգուած 30 աթոռներէն միայն 23ը շահեցան անկախները: 7 աթոռներ պարագ կը մնան:

Երեք շրջաններու մէջ, Պոլիս, Սամսոն եւ Ռոտտոթ, ընտրողները չուզեցին ընտրել անկախ թեկնածուներուն, Խալքի կողմէ ստիպուած պիտի ըլլայ Նշանակելու նոր թեկնածուներ: Հաւանական է որ այս վայրերու ընտրութիւնը կատարուի ուրբաթ օր:

Ընտրութիւններ որոնց նւառը ինչ կը սեւնուի

Թուրքիոյ ընտրութիւններուն մասին, «Ժողովուրդ» կը գրէ.— Բուհտուփերուն հետ խաղալու շատ եղանակներ կան:

Նուազ ինքնատիպ չէ անշուշտ այն, որ թոյլ կուտայ մեզ մէկ քանի ժամուան մէջ զիտնալու ապրիլ 24ին, փոքր-Ասիոյ խոր տեղի ունեցած քուէարկութեան արդիւնքները: Թուրք ընտրական մեքենան, իրօք, տարրական պարզութիւն մը ունի: Խալք կուսակցութիւնը.— միակը որ գոյութեան իրաւունք ունի — պատրաստեց 287 թեկնածուներու ցանկ մը, որուն դէմ ո՛չ ոք կրնայ պայքարել: Ընդհանրապէս (1) 30 աթոռ կը ձգէ քննադատներուն, այն միակ պայմանով որ կազմակերպուած չըլլան:

«Թերեւս, մարդ հարց տայ ինքնիրեն թէ ինչպէս այս մեքենան կը գործէ յայտատարուող զտարուածքով: Հարցը խրատականութիւններով չի լուծուիր: Մէնքէնի կախալանները ցոյց տրուեցան իբր պարզարարութիւն զգոններուն: Բուհտուփերը պաշտօնատարներուն ձեռքին մէջ են: 20,000 ընտրողներու ամէն մէկ հատուած, կը Նշանակէ 200 պատգամաւոր, որոնք կը հաւաքուին հաստատելու համար կառավարութեան թեկնածուի ընտրութիւնը: Այս տեսակ հակադրուող մը, մարդ կրնայ վստահ ըլլալ թէ զործ է ամէն անակընկալէ:

«Անակընկալ մը տեղի ունեցաւ սակայն: Ընդդիմադիրները գործադուր ըրին: Արհամարհեցին իրենց ձգուած 30 թեկնածուները: Հալիլ թէ մէկ քանի թեկնածուներ ներկայացան: «Պէ՛տքէ ուրեմն ընդունիլ թէ այլեւս զգոններ չկան Թուրքիոյ մէջ: Աւելի ճիշտ է ենթադրել թէ ներկայ վարչաձեւին հակառակորդները աւելորդ դատեցին այս զուեշտը խաղալ: Որովհետեւ զուեշտ մըն էր որ կատարուեցաւ: Դեռ հարկը քանի մը շարքներ առաջ, հակա ամբողջներ կը ծափահարէին Ֆէթիհի պէյը որ ծանր տագնապէ մը վնասուած եւ պետութեան վարկը վտանգող վատ վարչութեան մը դէմ զրդուած ժողովուրդի մը ցաւերը երեսուն կը հանէր: Մ. Բէ՛մալ այնքան լաւ զգաց հարուածը, որ դուրս ելաւ իր փղոսկրէ աշտարակէն եւ կշիռեցին մէջ նետեց իր ժողովրդականութեան հմայքը: Ընտրութիւնները աւելի կանուխ կատարուեցան, կանխելու համար ընտրողներու բարկութիւնը եւ թոյլ տալու համար կառավարութեան որ բարեփոխումներ խոստանայ: Հիմա կը մնայ կատարել այդ խոստումները: Բանատիրութեան մը իրական փորձարկումն է, զոր ընտրական բոլոր աչք-կապուքները չպիտի կրնային փրկել ժողովուրդին յանկարծական պրոթիւկումներէն:

«Տեղիւնեցող ընտրութիւնները ճիշդ առիթը կուտան թրքական կառավարութեան ցոյց տալու թէ 60 նոր երեսփոխաններով կրնայ նոր գործ կատարել:»

«ԿԱՆԱԶ ԳԻՐՔ», ՍԸ ՔԻՒՐՏԵԻԿԱՅ ԵԱՐԺՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՄԱՐԱԶԱՍ ՖՐԱՆՇԷ ՏԷՓՐԷ ԿԸ ԳՈՐԾԷ

Էնկիւրիի մէջ «Կանաչ Գիրք» մը հրատարակուած է Դաշնակ-Հոյակուն անուն քերտեւեհայ թիւթեմախանութեան ընտրութիւններուն շուրջ մանրամասն տեղեկութիւններ կուտայ: Գիրքը պաշտօնական հանգամանք ունի:

Գիրքը անդադանալէ վերջ Արարներուն, կը խօսի Հայերուն մասին, թէ «ինչպէ՛ս կարգ մը պետութիւններ ուզեցին զանոնք Մեծ Հայաստանի երազով թունաւորել, բայց խելացի Հայերը այս զրգոտութիւններէն չեն տարուած ու միայն Դաշնակները մտած են անոր մէջ: Բայց որովհետեւ Դաշնակները առանձին գործ տեսնելու ի վիճակի չէին, օտար հարստութիւն մը կարենալ որսալու համար, կարգ մը քերտեւեհայ պարտուներու» եւ ի մէջ այլոց Հոյակուն Միւսիլիան հետ միանալով «Դաշնակ-Հոյակուն» անունը առած են: Գրքին վերջը կը յայտնուի Արարատի շարժումէն վերջ Ինսան Նուրիի կազմակերպութիւնը ամբողջութեամբ ջնջուած է, բայց Ֆրանշէ տէփրէի նախաձեռնութեամբ Սուրիոյ մէջ նոր կազմակերպութիւն մը առաջ բերելու ուղուած է:

Մարմանստեղծութիւնները տեսնել Յառաջի վարուան Թիւրքի մէջ:

Պայխանուս շարքը

Աւրբաթ օր, Սելանիկի մէջ տեղի ունեցաւ հաւաքոյթը պալլանեան երկիրներու դրամատէրներուն, գործատէրներուն եւ առեւտրականներուն: Առոնք, երկուշաբթի օր մեկնեցան Աթէնք, ուր ընդունելութիւն մը սարքուեցաւ պատիւ իրենց: Այս ծրագրին հեղինակը Պ. Փափանաստասիւր լրագրողներուն յայտնեց թէ Պալլանեան Միութեան գաղափարը հետզհետէ հող կը շահի: Տնտեսական շրջանակները կը ջանան իրենց կարելին ընել հասնելու համար հետապնդուած նպատակին: Այս մերձեցումը կը դժուարանայ լուրջ արգելքներով: Բայց այս արգելքները պիտի վերնան, որովհետեւ աւելի գերազոյն պէտքեր կը պարտադրեն պալլանեան միութիւնը:

Պալլանեան այս շարքը կազմակերպուած է դիւրացնելու համար պալլանեան խորհրդատուները որ պիտի գումարուի հոկտեմբերին Պոլսոյ մէջ, Սելանիկի մէջ զուեշտուած պալլանեան խորհրդատուներին որոշուեցաւ: Առեւտրական եւ ճարտարուեստական պատգամաւորները զրկած են Պուլկարիա, Եուկուսուաիա, Թուրքիա, Ալպանիա, Ռուսիա, եւ այլն:

Պուլկարիոյ նախարարական շաղկապը

Չանքոֆ որուն պաշտօն յանձնուած էր բանակցել պուլկար զանազան հասանքներու հետ, համերաշխական դաշինքի մը կազմութեան համար, 2 օր աշխատելէ վերջ, հաստատեց թէ իր ջանքերը որեւէ արդիւնքի չեն յանգած, որովհետեւ ժողովրդականները, արմատականները եւ ընկերակարականները կը մերժեն իրենց օժանդակութիւնը իր կողմէ կազմուելիք դաշինքին:

Չանքոֆ իր հրաժարականը ներկայացուց թագաւորին: Թագաւորը միշտ կը յամար լայն գործակցութեան հիմքու վրայ կազմուած դաշինք մը տեսնելու իր մտադրութեան մէջ: Բայց այս պայմաններով, յայտնի չէ թէ որո՞ւ պիտի դիմէ, յաղոցնելու համար իր ծրագրերը:

Անգլիական փոխարարական շարքերու շաղկապը

Անգլիոյ կողմէ կատարուած բանակցութիւնները Պաղեստինի համար փոխարարական մը հրապարակ հանելու մտադրութեամբ, կը սպառնան վերաբարձրել Հրեաներու եւ Արարներու փոխարարական տեսլութիւնը: Արարական Գործադիր կոմիտէն հրատարակեց զեկոյց մը, որով կը յայտնէ թէ Արարները բանակցութեան չպիտի մտնեն Պաղեստին անգլիական մարզապետութեան հետ, այս փոխարարական իրենց ինչպէ՛ք բաժին մասին:

Իսկ այս առթիւ բանակցութեան մտնելու համար պայման կը դնեն որ անգլիական կառավարութիւնը ընդունի թէ այս բանակցութիւնները չեն նկատուելի Արարներու կողմէ հաւանութիւն այն քաղաքականութեան, զոր կը վարէ հոգաւոր պետութիւնը, քաջախելով սրտական շարժումը:

Հաւաստի աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Արար Գործադիր կոմիտէն որոշած է նոր պատուիրակութիւն մը զրկել Լոնտոն: Կը կարծուի թէ պատուիրակութիւնը պաշտօն պիտի ունենայ պայքարելու Պ. Մաքստոնալտի կողմէ Տոքթ. Վայզմանի ուղղուած նամակին մեկնաբանութեան դէմ: Պիտի զրադի նըմանապէս Պաղեստինի զարգացման նախադրով, որ նախատեսուած է Լորտ ֆառֆիլտի Սպիտակ Գիրքով:

Փոխ-Համաձայնական համապարտութիւն

Այսօր, Պուրքէշի մէջ բացուեցաւ փոքր համաձայնական պետութեանց մամուլի համագումարը, Չիխուլովաք եւ Եուկուսուա պատուիրակներու մասնակցութեամբ:

Օրակարգի վրայ դրուած է երեք երկիրներու մամուլի գործակցութեան հարցը:

Իսկ փոքր—Համաձայնական արտաքին նախարարներու խորհրդակցութիւնը պիտի կատարուի մայիս 3ին:

Հնդկաստանի մէջ նոր խռովութիւններ

Պէնկալի հնդկներուն եւ մանմտականներուն միջեւ, թշնամութիւնը երթալով կը սաստկանայ: Այս օրերս մանմտականները պիտի կատարեն կրօնական մեծ տօն մը: Այս առթիւ վախ կայ որ խռովութիւններ ծագին: Խաղաղութեան կուսակցի ազդեցիկ անձնաւորութիւններ կոչ ուղղեցին մանմտականներուն որ իրենց կրօնական տօնին առթիւ զրուշանան իբր մատաղցու մորթիլէ անասուններ: Իսկ հրաւէր ուղղուեցաւ հնդկներուն որ մզկիթներու մօտերը չնուազեն ուրբա իրենց: Իշխանութիւնները խիստ միջոցներ ձեռք առած են: արգելելու համար խռովութիւնները:

Հնդկաստանի նոր փոխարարական

Հնդկաստանի նոր փոխարարական լորտ Վէլլիկթըն ուրբաթ օր կը հասնի Սիմլա, ստանձնելու համար իր պաշտօնը: Սիմլայի մէջ, առայժմ հանդարտութիւն կը տիրէ: 6 շաբաթ առաջ, կանտիլի եւ նախկին փոխարարական լորտ իր վիճի միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը կը յարգուի բոլորին կողմէ: Հնդկի ազգ. խորհուրդը ներկայիս կը ճանչնայ Լոնտոնի խոր:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Գ. Էջ)

հրդաժողովին մեծ նշանակութիւնը: Սակայն Լանքաշիրի հիւսկեղէններուն դէմ պոլլոքը կը շարունակուի Պոմպէյի մէջ, իսկ կամաւորները կը շարունակեն արմատախիլ ընել արմաւենիները եւ կողպուտի տալ ըմպելիի վաճառատունները:

Իսկ սահմանադրութիւնը կողմը, կացութիւնը աւելի խոփ է: Համայնապահները համաձայնած են երիտասարդներուն հետ, շրջանին մէջ խոփութիւններ յարուցանելու համար: Անգլիական օդային ուժերը պրպտութիւններ կը կատարեն եւ զօրախումբեր կը շանան զսպել Բապուլի ըմբոս ցեղախումբերը: Հնդկներու եւ մահմետականներու միջեւ համերաշխութիւնը հետո է իրականանալէ: Կանտի հրաժարած ըլլալ կը թուի իր միջնորդութեան յոյսերէն եւ այս պայմաններուն մէջ է որ նոր փոխարքան կը ձեռնարկէ պաշտօնի:

Զօրակոչ խորհրդային նաւագներու

Ռուսիոյ աշխատանքի գործավարութիւնը հրամանագրով մը ծառայութեան կը կանչէ բոլոր անոնք որ վերջին 6 տարիներու ընթացքին պաշտօն վարած են ծովային սպասարկութեան մէջ, ինչպէս նաեւ բոլոր անոնք որ ծովու վրայ գործած չըլլալով մէկտեղ, ծառայած են նաւային սպասարկութեան միջնորդներուն մէջ, 1926էն աւելին: Մեքենագէտ սպաները մինչեւ 10 օր պէտք է միանան իրենց նաւային միութիւններուն, իսկ նորակոչները որոնք պիտի ծառայեն ծովու վրայ, պարտաւոր են մինչեւ մայիս 1 ներկայանալ իրենց պատկանեալ զօրակոչի դիւանին:

Սրտ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին գործատան այն տնօրէնները, որոնք կ'արգիլեն իրենց աշխատաւորները պատասխանելէ կոչին, ինչպէս նաեւ անոնք որ նկատի չպիտի առնեն զայն:

Նաւային համաձայնութիւնը վստահութեամբ

Գրեթէ Էրիզ թէ Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ կնքելի համաձայնութեան մասին, ֆրանսական կառավարութիւնը նոր առաջարկներ է ներկայացուցած Անգլիոյ եւ Իտալիոյ:

Անգլիա իր կողմէն հակառաջարկներ ներկայացուց Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ:

Ֆրանսացի մասնագէտները, որոնք կիրակի օր իսկ սկսան քննել Անգլիոյ առաջարկները, կը շարունակեն իրենց ուսումնասիրութիւնները:

Այս ուսումնասիրութեանց եզրակացութիւնը պիտի ներկայացուի նախարարաց խորհուրդին: Այսուհանդերձ, կառավարութիւնը վերջնապէս չպիտի բանաձեւէ իր պատասխանը մինչեւ որ չտանայ Իտալիոյ պատասխանը՝ իր առաջարկներուն: Կը կարծուի սակայն թէ Իտալական պատասխանը նման պիտի ըլլայ Անգլիոյ պատասխանին: Իտալական թերթերը կը գրեն արդէն թէ ֆրանսական առաջարկները անընդունելի են եւ թէ Իտալիոյ պատասխանը հազիւ մէկ քանի օրէն կարելի պիտի ըլլայ յանձնել Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի:

Հաւատեղեակ շրջանակներ կը կարծեն թէ այս բանակցութիւնները որոնք ցարդ որեւէ ելքի չյանգեցան, ի վերջոյ պիտի ձախողեցնեն նաւային համաձայնութիւնը:

Ֆրանսիոյ յարաբերութիւնները

Բոլշեւիկեան «Իզվէստիա» թերթը պատասխանելով ֆրանսական թերթի մը յօդուածին, որով կ'առաջարկուէր Ռուսիոյ հետ առեւտուրը վերածնել մենաշնորհի, կը գրէ.— Խորհրդային Միութիւնը երբեք չպիտի յօժարի որ խորհրդային պարանքները ենթարկուին վարչական մասնաւոր եղանակի մը, երբ նոյնը չի կիրարկուի ուրիշ երկիրներու հանդէպ:

Իսկ եթէ Ֆրանսա արտաքին աճրողը առեւտուրը վերածէ մենաշնորհի, բոլոր երկիրներուն համար, Խորհրդ. Միութիւնը ընելիք առարկութիւն չպիտի ունենայ:

«Իզվէստիա» կ'աւելցնէ թէ այս ծրագրին գործադրութիւնը նոր փաստը պիտի բերէ Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան զիջականութեան չկամութեան, հանդէպ Խորհրդային Ռուսիոյ:

Ռուսիոյ մայրաքաղաքը ողողում

Այս օրերս, Մոսկուա ողողում է եւ կարելի չէ ողողման հետեւանքները նախատեսել: Ապրիլ 24ին, Մոսկուա գետը յօդուցեալ ձիւնհալին հետեւածով՝ եւ ողողեց Մոսկուայի կեդրոնն իսկ. Ղուրին մակերեսը սովորականէն 8 մետր վեր է: Այդ օր, կէս զիշերին, Մոսկուայի ժողովուրդին վտանգը հաղորդուցեալ թնդանօթի հարուածներով:

Բոլշեւիկեան իշխանութիւնները հրաման տուին զօրաւոր լուսարձակներ գետեղել ամբողջ գետի երկայնքին: Թէեւ ողողումը կը նախատեսուէր արդէն, սակայն ունէ կանխազգուշական միջոց ձեռք չէր առնուած: Զուրը ողողեց նաեւ Բոլշի-րի կելեպարական գործարանը եւ մեքենաները ու կը վախցուի որ գործարանը դադար գործել:

Ճարգ 115 գործարաններ եւ 145 փողոցներ ողողում են Մոսկուայի մէջ: Եթէ գետը շարունակէ բարձրանալ, անցեալ տարի Մոսկուայի վրայ կ'առեւտուր շոր կամուրջը վախ կայ որ փրկել ջրուրէն:

Կը հաղորդուի նաեւ թէ Սպիտակ Ռուսիոյ մայրաքաղաքը Մինսկ ողողում է ամբողջովին: Մինսկի կարգ մը փողոցներուն մէջ, Ղուրը բարձրացած է մինչեւ տուններու տանիքը:

Սպանիոյ դեպքերը

Սպանիոյ հանրապետական կառավարութեան պետը Ալքալա Զամորա, մեկնեցաւ Պարիզին, ուր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Բաթալայաներու հանրապետութեան նախագահին գնդ. Մաչիայի հետ:

Երեւմտական նախարարը յայտնեց թէ արտասահման փախուցում գրամագուրները կանոնաւոր կերպով կ'վերադարձուին երկիր: Նախորդ օր միայն, 140 գրամական աւանդներ յանձնուած են սպանիական դրամատան:

Անդրադառնալով համայնապահներու կատարած զբոսութեանց, ներքին նախարարը յայտնեց թէ հանրապետութիւնը թոյլ տալով մէկտեղ որ ամէն հոսանք ազատօրէն կատարէ իր քարոզչութիւնը, չպիտի հանդուրժէ՝ որ համայնապահները հակախաղաղական քայլեր առնեն եւ պիտի արգիլէ կարծիք ըլլաներու կազմակերպումը:

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱԾ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԱՐՍԷՅԻ ԵՐՁԱՆԱՅԻՆ ԿՈՍԻՏԷՆ
 ստիպողաբար ժողովի կը հրահարէ՝
 ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէն այս շինգը թիւ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական վայրը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:
 ԻՆՆԱՆ ենթակոմիտէն այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական վայրը: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:
 ՍԷՆ ԼՈՒ Ակունքի ենթակոմիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակունքի մէջ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:
 Այս ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէն:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՏԻ ՌՈՒՍ ԲԱՆԱՍԵՆՆՆՆԵՐԸ BALMONT
 Այս շինգը թիւ իրիկուն ժամը 8.30ին
 Hôtel Majestic, 19 Ave. Kléber, Փարիզ
 Հովանաւորութեամբ՝ Փրօֆէսէօր EMILE HAUMART

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
 4. ՍԱՍՈՒՆԻԻ
ԱՊՐԻԵԱՆ ԵՂԵՆԸ ՔՆՆԱԿԱՆ ԱՎՈՅՈՎ
 Փոստի ծախքով 6 ֆր. Գին 5 ֆրանք
 Դիմել Լ. Գեւորտի «Յառաջ» խմբագրատունը

Ե. Գ. Բ. ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
ՊԱՆԴՈՒՆՏԻ ԿԵԱՆՔԷՆ
 ՀՐԱՆԻ (ՄԵԼՔՈՆ ԿԻՐԱՅԵԱՆ)
 (Բ. հրատարակութիւն «ՆԱԶԱՍԱԿ ԳՐԱՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵՎԱՍԵՆԵՐ»ՈՒ)
 Յեղինակին նկարով, գեղատիպ կողողով՝ Մ. Քէպպիանի կենսագրական ամփոփ յառաջաբանով եւ գեղեցիկ տպագրութեամբ:
 Գինն է ֆրանսայի, ֆրանս. գաղութներու եւ Պալարաններու համար 20 ֆր. միւս երկիրները 25 ֆր. կամ 1 տոյար:
 Ստանալու համար դիմել «Յառաջ» ի վարչութեան՝ Լ. Գեւորտի 235 Fbg. St. Martin, Paris (10).

ԳՐԱՏՈՒՆ ԿՐԱՆՏ-ՍԱՍՈՒԵԼ (ՊԱԼԵՆՑ)
 51 Rue Monsieur · le · Prince, PARIS (VIe)
 Հեռ. անձայն՝ Danton 88—65 Մէթրօ՝ Odéon
ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐԲԵՐ, ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿԱՉՄԱՏՈՒՆ ԵՒ ԿԱՉՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԵՐ, ՏՊԱՐԱՆ
 ՆՈՐ ԳՐԲԵՐ.— Մ. Կիրսեան (Հրանդ)՝ Պանդուխտի Կեանքէն (20 ֆր.), Կ. Զարեան՝ Երեք երգեր (60 եւ 75), Վ. Շուրանեան՝ Ամբի գիշերներ (25), Ամէնուն հասցէն (6), Կ. Սասունի՝ Ապրիլեան եղեռնը (5), Ղ. Մելիքեան՝ Երեք ընկերները (10), Սայեաթ Նօվայ (6):
 Գրատան մէջ կան Հայաստանի Պետրոսեան ընտրութիւնը, Հայաստանէն հասած են մեծ քանակութեամբ երաժշտական կտորներ: Ունինք Ահարոնեանի, Վարանդեանի, Բաքիի եւ այլ ծանօթ հեղինակներու ընտրութիւնները, կոմիտաս Վրդ. Սպանի, Ղիարեանի, Ռ. Մելիքեանի եւն. երաժշտական գործերը:
ՎԱՐՁՈՒ ԿԸ ՏՐՈՒԻՆ ԶԱՆԱՅԱՆ ՎԻՊԱԿԱՆ ԳՐԲԵՐ
 Ընդարձակ Գրացուցակը լոյս կը տեսնէ շուտով

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ
 Տէր եւ Տիկ. Պօղոս Համբարձումեան, Տէր եւ Տիկին Փարաւոն Համբարձումեան (Ամերիկա), Պ. Փիլոս Համբարձումեան (Ամերիկա), Պ. Մկրտիչ Համբարձումեան (Ամերիկա), Պ. Միհրան Համբարձումեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Կիրակոս Թօփոյեան, Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Միհրանեան, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Արօսեան եւ Տէր եւ Տիկին Սեդրակ Յակոբեան, Իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնք, որոնք անձաք եւ նամակաւ ցուակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի որդւոյն, եղբոր թոռան, եղբոր որդւոյն, սանին
ՀԱՅՐՈՊԵՏ ՀԱՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆԻ
 գաղութներու մասնաւոր առթիւ որ տեղի ունեցաւ Երեւանի մէջ 1931 ապրիլ 21ին Մարտիկի մէջ:
ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ
 — Կը փնտրեմ եղբայրներս Սասունի Անարոնք գիւղացի Յովհաննէս, Կարապետ եւ Պօղոս Շահինեան, որոնք ընդհ. պատերազմէն առաջ կը գտնուէին Տիգրանակերտի Հուսայնի գիւղը: Կրտսեր եղբայրս Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր Բէմախի աղահանքերուն մէջ:
 Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. Եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30, գիմել՝ 11 Rue Dunoir, Lyon.
EMPIRE Միգրե-Չոլ՝ 37 Av. Wagram

ԶԵՐ ԶԱՄՐՈՐԴՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՍԱՐ ԴԻՍԵՔԷ
AMERICAIN LLOYD - PALESTINE & ORIENT LLOYD
 13 Bld. Malesherbes, Paris (8)
 Tél. Anjou 07-45 Adr. Télég. Palestloyd
 Ցոմակներ ամէն երկիրներու համար:
 Եգիպտոս, Սուրիա, Պաղեստին, Արժանթին, Պարագուայ, Արժանթին, Գինաստան, Եւայլն:
 ՄԱՆՈՒՅ.— Արտասահմանէ եւ գաւառներէ մակնոյններու կը տրուին պէտք եղած տեղեկութիւնները եւ տոմսերը:
 Մասնաւոր կարգադրութիւններ եւ գեղջ Հայերու համար:

ՏՕՔԹ. ԻՌԻՊԷՍԵՐԵԱՆ
 ՄԱՆԱԿԵՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
 Varicesի (վառս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատական դարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:
 Տիպիկ (diathermie), (Իլլթրա-վիօլէ) ultra-violets.
 ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՆԱԿԵՏՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ
 Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, Կիրակի եւ տոմս օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-43
 (Կառ տը Նօրի եւ Կառ տը Լ'Էտըի մէջտեղը)

ՄԻՋԱԶԳՍԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
ՏՆՈՐԷՆՑՕՔԹ. ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԾԻԾԵԱՆ
 Նախկին բժշկապետ Մեքսիկի քրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտայ Քրանս. առողջապահ. նախարարութենէն
 Բաց է ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միջիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տոմ օրերը 10—12:
 Հոն կը կատարուին Բ. ճառագայթներով ամէն կերպ թնտ. թիւն, շողակարում (radiographie), գեր-մասնիշակագոյն, յետագոյն մրտայն եւ ռէնթգենի հարմարում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏՐԻԹԻՐՄԻԻ բուր կիրարկութիւնները եւ ԵԼԵԿՏՐՈՒՄԵՆԵՐՈՒ բուր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործածուած գիտական ամենալաւ ընտրութիւնը եւ բուր ազդակներն են:
 Թոքախտաւորներու Համաքթնոթորաքի գործողութիւն: Հակաէմ-ծախային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շեճուկ (կատարելապէս անվտանգ):
 Հոյակին եւ Հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ ընէածական, Թե-Լադրական եւ Ֆրեյտան մէթոտներ:
 Դարմանատուները ունին իր մասնագէտ բժշկները աչքի, թիւն, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդաբանական եւ վեներո-լոյսի հիւանդութիւններու Համար:
 Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի Լուրջ Խնամք:
 Դարմանատան ատմամբարձը կ'ընդունի վերոյիշեալ ժամերուն:
 Տօքթ. Մ. Քէճիշեան, որպէս մասնագէտ ներքին հիւանդութեան, կ'այցելէ նաեւ դուր հիւանդներուն:
 Հասցէ՝ 126 Rue Legendre (17) Tél. Marcadet 07—42
 Métro: La Fourche եւ Brochant, Autobus H. R. Rbis, Tramway 39, 40, 42, 5:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
ՃԱՍԱՐԱՆ Յ Լ Օ Ր Ի Ա
 61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
 Մէթրօ Թուէն եւ ՍԷՆ Միշել Հեռ. անձայն Littre 38—43
 Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

CORDONNERIE « A K A P »
 Maison A. KAPIKIAN
 17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
 Մէթրօ՝ ԱՎՐՈՆ Կամ ՆԱՍՐՈՆ
 ցափու վրայ տոկուն եւ հաշակաւոր կոշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը ուսումնասիրած կոշիկապարէ միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզ: Մասնագիտութիւն Քէճի-տը Շիւրի: Հեռ. անձայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրութեամբ չափ առնելու կուգայ:
 Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորագութեան

ՄԱՍՆԱԿԵՏ ԲՈՒՇԵՆԵՐ 123
 Sébastopol, Փարիզ, ՄԵՔ. Réaumur
 Միկանք, արեւան, մորթի հիւանդանոցներու, Կ'ընդունի ամէն օր 12 եւ 2—8 եւ Կիրակի առաւելագոյն:
ՄԱՍՆԱԿԵՏ ԲՈՒՇԵՆԵՐ
 96 R. Rivoli, ՄԵՔ. Շաթլէ, Արժանթին
 եւ նոր մէթոտ. դարմ. արանց եւ նախա-
 անց մորթի, արեւան, վեներ. հիւանդ. եւ վարսեթ. ՄԱՐԷՆ օր. 12, 2, 8, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506,

ԹԻՆԻ-Չ ԹԵ ՔԱՆԴԻ-Չ ՎԵՃ

Մեզի նման քաղաքական ճակատագիր...

Եւ մտքերու շարադրութեան մը...

Պատասխանը պիտի լըլայ մէկ մեծ Ո՛Ձ:

Եւ այդ ո՛չ միայն անոր համար որ Մ. Պէշեկթաշլեանի...

Չէ՛ որ այս ընթացքով «Գրական Միութիւնը» կ'երթայ դէպի...

Ո՛ր Սյոզ պէտք է ըլլայ Պետք է ըլլայ ոչ միայն Մ. Պէշեկթաշլեանի...

Լսել կ'ուզենք որ առիթը ներկայացած պարագային գրական...

Եւ վերջապէս վիճելու ձեւը: Ա. Զօպանեան...

Փոքր. Ն. Աղոնց «Յառաջ» տեղեկատուան կը կոչէ «Նոսր վարդաբեր»...

Բարձրագոյնը որ փաստերով վրայ հիմնուած եւ առաջնորդողը...

Եւ վերջապէս համար նորին մեր հարցումը՝ շինի՛ց թէ քանիչ վէճ...

Աւելցուցէք ասոր վրայ նաեւ այն որ Ա. Զօպանեան այս վէճը...

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՏՄԵՆ ԹՈՒՐԻ ԶԱՄԲՈՐԴՆԵՐԸ

ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՅՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԹՅՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆԲԱՐՈՅՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԼԻՒ. — Վերջերս, թուրքիոյ մօտիկ թէ հեռուոր վայրերէն...

Թուրքիա ներկայիս կը դաւարի տնտեսական շատ վատ վիճակում...

Սրբէն իսկ անբարոյացած թուրքիոյ մէջ առկէ աւելի «անբարոյական կենցաղ»...

Ներդաշնակութիւն ստեղծելու ձգտումը եւ զբաղանքը զէմքի մը շուրջ...

Եւ վերջապէս վիճելու ձեւը: Ա. Զօպանեան փրօք. Ն. Աղոնցին...

Փոքր. Ն. Աղոնց «Յառաջ» տեղեկատուան կը կոչէ «Նոսր վարդաբեր»...

Բարձրագոյնը որ փաստերով վրայ հիմնուած եւ առաջնորդողը...

Եւ վերջապէս համար նորին մեր հարցումը՝ շինի՛ց թէ քանիչ վէճ...

Աւելցուցէք ասոր վրայ նաեւ այն որ Ա. Զօպանեան այս վէճը...

թուրքի, նոյնը հիմա կը շարունակուի հարագատէ հարագատ: թուրք աղքատը...

Թուրքի ամբարտաւան կեցուածքով, իսկ ըրայա թուրքը անոր կողքին...

Թուրքի անբարոյացած թուրքիոյ մէջ առկէ աւելի «անբարոյական կենցաղ»...

Ներդաշնակութիւն ստեղծելու ձգտումը եւ զբաղանքը զէմքի մը շուրջ...

Եւ վերջապէս վիճելու ձեւը: Ա. Զօպանեան փրօք. Ն. Աղոնցին...

Փոքր. Ն. Աղոնց «Յառաջ» տեղեկատուան կը կոչէ «Նոսր վարդաբեր»...

Բարձրագոյնը որ փաստերով վրայ հիմնուած եւ առաջնորդողը...

Եւ վերջապէս համար նորին մեր հարցումը՝ շինի՛ց թէ քանիչ վէճ...

Աւելցուցէք ասոր վրայ նաեւ այն որ Ա. Զօպանեան այս վէճը...

Եւ իր փոքրիկ եղբայրը... Բուն ճակատագիրը...

Մաղթելի էր որ այդ շուրջը թաղուած Սուրիոյ հայ երեսնամարդութեան մէջ...

Հսկայական ազգային արտոթիւններ երկար զարթոյններէն...

ԱՊՐԻՆ 11Ի ԱՌՈՒԻ

Երէկ նկարագրած էինք Ապրիլ 11) 24ի սգահանգէսը, կարճակերպուած՝ Զ. Ո. Միութեան կողմէ:

Ջանաք սալ այս առիթը խոստովանուած Զ. Յ. Գ. փարիզի կողմէն...

Այսօր մեր ազգային սուրբ օրն է: Եւ այսօրան օրը, իրաքանիչը հայ ժողովուրդը...

Մենք լաւագոյն կիրպնելու կը լինենք մեր սուրբ նահատակները յիշատակելով...

Եւ վերջապէս համար նորին մեր հարցումը՝ շինի՛ց թէ քանիչ վէճ...

Աւելցուցէք ասոր վրայ նաեւ այն որ Ա. Զօպանեան այս վէճը...

ԿԵՆՏՐՈՆԱՐԱՊԱՆՆԵՐՈՒ ՄԵՋ

ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԵՄԵԿԸ

Ա. Ֆ. ՈՐՈՒՆ, 26 Ապրիլ. — Գաղափար, որ գրեթե ֆրանսիացի գաղափարներն ընդհանրապես մեկը կը գրաւէ իր 4000է աւելի բնակչութեամբ, իր մէջ կը բովանդակէ նաև երկուսարդ տարր ճը, որ սակայն ծոտ 4 տարիէ ի վեր անգործութեան դատապարտուած էր: Վերջերս յանկարծ, իր բոլոր ուժերը հաւաքելով իջաւ ասպարէզ, եւ կազմեց երկուսարդաց երկսեռ Միութիւն ճը:

Միութիւնը սկիզբէն ունէր 12 անդամ, այսօր ունի արդէն ծոտ 40 անդամ: Այս Միութեան նպատակն է բարձր պահել հայ ծշակոյթը գաղութիս մէջ: Միութիւնը իր պաշտօնական բացումը պիտի կատարէ 9 մայիս շաբաթ իրիկուն ներկայացումով ճը, տեղւոյս թաղապետութեան սրահին մէջ:

* Կորակարճ Ե. Մ. Միութիւնը, հակառակ իր պաշտօնական բացումը կատարած ջրլայուն, նախաձեռնարկ եղաւ Ապրիլ 11-24ի սպասուող տօնելու շաբաթ իրիկուն ծոտ նակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Սարգիս Միւնտեան ներկայութեամբ, Ա. Ե. Հ. Կարմիր Խաչին եւ Հ. Մ. Բ. Մ. Ի տերուս մասնակցութեամբ:

Հանդիսին բացումէն տասը վայրկեան առաջ սկսուողական խումբ ճը ստղանցքով ծուար գործեց սրահին ներս: Կոկիկ բարձրութիւն ճը ներկայ էր սկիզբէն:

Ժամը 9ին օրուան նախագահ Պ. Յ. Արքեան համառօտ կերպով սպահանդէսին նշանակութիւնը բացատրելէ յետոյ, ներկայները մէկ վայրկեան յարակաջ յարգանքի հրաւիրեց: Միութեան երգչախումբը երգեց «Ո՛ր Մեծարանչ դու լեզու»: Երկուսարդաց Միութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Ս. Ուրուեան, որ երկուսարդներու կողմէ կատարուած աշխատանքները գնահատելէ յետոյ աւելցուց. — «Քուրք բարբարոսներէն անկեղծաբարձ Քալէսթ, 1914ին հետեւեալը յայտարարեց. «Այս ազգին գլխուն այնպիսի փորձանք մը պիտի բերեն, որ յիսուն տարի խելքը գլուխը չգալայ»: Հետեւաբար, ըստմենք պետք է սովորանք այսպիսի երկուսարդական ձեռնարկներու, որոնք ճըր ազգին կորիզը կը կազմեն, որպէս զի նախաստակ Քալէսթներու ուշադր շիրահանանայ եւ ճըր ժողովուրդը երեւայ ճըրտ կենտունակ...»:

Երկրորդ բանախօսն էր ընկ. Ծաւարը Կարապետ, որ ըստ թէ «ազգերու մէջ տօները այն գերն ունին, ինչ զի որ ունին բաւերը ճարտը մէջ: Ազգերը կ'արտայայտուին իրենց տօներով եւ ճըր Ապրիլ Տանքմէիէն ստին որ այնպիսի բառ մըն է, որ խոշոր նշանակութիւն ունի: Չի նշանակիր ճիպն սուզի ճը յիշատակը, որովհետեւ Ապրիլի

կերական ամսուն սկսան նաև ճըր ասպարէզութիւնները, անկախութեան կռիւները: Ուրեմն Ապրիլ Տանքմէի կը նշանակէ նաև անկախութեան կռիւի ճը յիշատակը: Հայ բաղադրական ճիտքը մինչև 1915 որոշակի չէր բանաձեւած իր մեծ ցանկութեամբ, շատ թիչ գաղափար ունէինք հայրենիքի ճասին: Արդարեւ մինչև այդ շրջանը, մենք չէինք գիտեր թէ ի՞նչ կ'ուզէինք, — բարենորոգում թէ անկախութիւն: Ապրիլ Տանքմէի կը եկաւ հաստեղծութեան ճիտքը, որ այնուհետեւ բանաձեւեց ցանկութիւնը. — Ապրիլ եւ անկախ Հայաստան: Ապրիլ Տանքմէի կը օրրանն է հայրենիքի գաղափարին:

Պ. Նախագահը իր փակման խօսքին մէջ ըստ. «Այս, Պուկարիս եղած տօնն, կը կարծէի որ, ֆրանսաշակ հայ գաղութները ամէն ճարկի մէջ մեզմէ շատ աւելի բարձր են, սակայն գոնէ Ալֆրովիլի համար կրնամ ըսել որ յուսակար ճը, որովհետեւ Պուկարիս մէջ, ուր ստուար թիւով հայութիւն ճը ունինք, կայ հայկական զարոյց հոգ չէ թէ վարձու, մինչեւ ճոտ որ ճորս հազարէ աւելի հայութիւն կայ, ոչ միայն զարոյց ճոտի, այլեւ գաղափարն ճը:

Այսօր արդէն կազմուած է այս միութիւնը, անդամակցելը առանց կուսակցական եւ սեռի խտրութեան»:

Գերարեւտական բաժնին իրենց ճանակցութիւնը բերած էին Ա. Ե. Հ. Կ. Խաչին կողմէ միկին Մամաս եւ Օրիորդ Նորաշխարհեան, Տիկին Էլիզ Խաչիկեան, իսկ Ե. Ե. Միութեան երկու կողմէ մէջ ընդ մէջ կողմէ Գ. Պ. Տաղբեան եւ Կրեարեան արտասանութիւններ ըրին եւ Պ. Պ. Տաղբեան, Սիմոն մենեղաբեցի:

Ալֆրովիլի հոգեւոր հովիւը փակուածն առաջ խօսեցաւ խրատական ճը եւ կարգաց «պահպանիչ» ճը: Յասմիկ

Պ Ո Վ Ա Ր Ի Չ Մ

Յիւզեթի «Մատան Պոլարի»-ին ճասին շատ բան է գրուած: Հեղինակ ճը ճասնաւոր ուսումնասիրութեամբ ճը այդ վէպէն կը հաներ տեսակ ճը վարդապետութիւն, «պուկարիզմ»: Ի՞նչ կ'ուսուցանէ այս վարդապետութիւնը: Յաճախ ճանկարող աղջիկները այնպիսի դաստիարակութիւն ճը կը ստանան, որ երեւակայական ամոռնիներ կ'երազեն: Ու երբ ամուսնութիւնը զիբերը կը դէ բուրովին տարբեր բայց իրական գետնի վրայ, կը սկսի հոգեկան տաղանայ ճը: Վէպերու մէջ անցան պատմութիւնները այն աղջիկներուն, որոնք հարսանեական աւագաստին տակ պզգանք ճը կը զգան յանկարծ եւ ընդմիջած ճը ցոյց կուտան:

Այնքան նուիրական եւ սուրբ կը նկատեն իրենց ճարճինը, որ ատեն

լուծիւն ճը կը ճնի արուին դէմ: Եւ այս տաղանայ ի վերջոյ կը յանդի յաճախ ահաւոր երեւերգութեան: Ուրեմն, պուկարիզմ կը նշանակէ հոգեկան այն վիճակը, որ կը ստեղծուի երբ ամուսնացող դեռտի զուգերը իրենց խնայակի կը թուրեմք եւ գերիտական ճաշակով կը բախին սովորական երեւոյթներուն: Ուստի, պուկարիզմ բննադատները կը յանձնարարեն աղջիկները դաստիարակել ոչ թէ բանաստեղծութեամբ, հէքեաթներով, երգչներով, այլ իրական կեանքի արտայայտութիւններով եւ սեւակին հարցի ճը զրիտ տեղեկութիւններով: Ուրպէս, երբ ամուսնանան, չգայթակարին եւ իրենց «ճերմակ միւր ճիւղակիւ» ճըրուին:

ԹՐԻԱԿԱՆ «ԿԱՆԱՆՉ ԳԻՐԲԸ»

Հ Ա Յ Ե Ի Բ Ի Ր Տ

ԳՐՈՐԾԱԳՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵՐԵՎԱԳԵՐԵՆԻՍԹԵ ԹՈՒՐԸ ԿԱՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԳՐԱՏԱՐԱԿԱԾ Է «ԿԱՆԱՆՉ ԳԻՐԸ» ՄԵ, ԿՅԱՆԵՐԻՒՄ ԳՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԵՐԵՆԱՎ:

Գրքին առաջին ճասին մէջ փաստացի տեղեկութիւններ կան թէ ինչպէս կարգ ճը պետութիւններ միաճիտ ազգեր քաղաքական գործիք կարճուցած են եւ թէ ինչպէս այս քաղաքակաւութիւնը սնանկացած է այլեւ, ճը ճարտութիւնը հասկցուած ըլլալով:

Կը խօսուի արաբական ըմբոստութեան ճասին, մինչդեռ հիմա «անոնց հեծեմանները կը լսուին իրենց անդունդին մէջէն»: Ուրիշներու կարգին մէջ կը բերուի «Էլքապիս» թերթին մէկ գրութիւնը ուր կ'ըսուի թէ «Հասարակները մեզ Թուրքիայէն բոլորովին անջատու համար հիմա միութեանու ըրական սահմանին վրայ հայ տարրեր կը գետնեն: Բայց ուշ կամ կանուխ այս երկու ազգերը պիտի միանան»:

Գրքին համաճայն, այս Միութեան կազմութեան յետոյ եւ ճէյն Սպլեյն պատմաբանութեան վերջ Թուրքիայէն փախած կարգ ճը դաւաճաններ Ռէֆուսուի գայճազած Մէյիտ Թահալի միջոցաւ Միջազգեւոր արտակարգ բոճիսթի օգնականին ներկայացած եւ առաջին ժողովը գումարած են երկրորդ ժողովը դարձաւ Մէյիտ Թահալի տունը եղած է, անգլիական առաջարկները բնեկու համար: Այս ժողովին ճասնակցած են ճէյն Սպլեյն արան Ալի Րիզա, Իհսան Կոնար, Բալի, Խոնուցի Մէհմետ Էմին, Մէյիտ Թահալի երգայրը՝ Մէյիտ Մուսլիհիտին, ճէմիտիան շրջանակի Հէրիթի ցեղապետին սղան, Պուլք ցեղին պետ Մէհմետ աղա եւ Մոնթրուրի ցեղին ներկայացուցիչը:

Այս ժողովին մէջ որոշուած է՝ 1. Իրաքին ճէմիտիան շրջանակը 2. Պարսկաստանէն ճէլալի շրջանակը 3. Սուրիայէն Ուրֆա շրջանակը:

Եւ կրեք տեղերէ յարձակուած գործել Թուրքիոյ վրայ: Փարսի մէջ գումարուած ժողովի ճը մէջ այ Սուրիոյ Գիւրտերէն Պուրաբի Գիւրտերէն նշանաւոր ճէլալի փաշա, տարթ. Ճիլքըի Մէհմետ Գիւրտերէն ներկայացուցած են, իսկ Ռուբէն փաշա, Փափաղեան, Պոզու Նուպար, Ա. Խախտեան, Ա. Հարունեան այլ հայերը ներկայացուցած են:

Այս ժողովին որոշման համաճայն, կիլիկիոյ եւ երեւանի շրջանակներուն մէջ երկու Հայաստան եւ անոնց միջեւ այլ Գիւրտիտան ճը պիտի կազմուէր: Հայերը, այս որոշման շուրջ խորհրդակցելու համար առաջարկեք են երկրորդ համաժողով ճը գումարել Պէյրութի մէջ: Այս համաժողովին մէջ Հայերն ու Գիւրտերը ճէն համաճայնած եւ ընդդիմազիլ հատուած ճը առաջ եկած է:

Գրքը յետոյ կը պատմէ թէ Արարատի շարժումը ի՞նչպէս պատմաբանացաւ, ու շարժումը գաղութներէ վերջ պատահած դէպքերը կը բացատրէ: Գրքը մէջ կը բերէ նաև թէ «Գիւրտերը բոլորովին արխական են, այսինքն ցեղով մեզմէ ըլլալէ դաս լեզուով ու բարբերով այլ թուրք են»:

ԳՐԱՅԵԱԼ ԼԻՔԵԱԼ ԵՐԱԽԱՆՆԵՐԸ

Ճարուակները տալ տեղեկութիւններ Ռուսիոյ լեզու երախանութեան ճասին, որոնք տէրն են Փեթրակիատի եւ Մոսկուայի փողոցներուն:

«Պրավա» կը գրէ (7 ապրիլ). Սարովի գործարան-դպրոցին մէջ, ուր գետնորուած են բարձրութիւն լեզու երախաներ, անպակաս են կուրսերն ու զինուորական դէպքերը: Նախ ամբողջ կարասիները կողպուուի կ'ենթարկուին ամէն օր:

Վերջերս ոստիկանութիւնը զիւրացիներէն զրուաց աւարականեր, որոնք 35,000 բուրլի արժէքով (455,000 ֆրանք), կը պատկանէին դպրոցին: Երջակայքի զիւրացիները բոլորն այլ հագուած են զինուորական համազգեստներ, որոնք կը տրուին միայն դպրոցին աշակերտներուն: Ահա այդ աշակերտներն են, որ մեղապից են այս գործին մէջ: Չանդուսային փախուստներ կը կազմակերպեն անոնք յաճախ: Անցեալ տարի փախան 3000 հոգի:

Այս ամէնը կը նշանակեն թէ լեզու երախաներու հարցին լուծման ճասին ամէն կարգադրութիւն ճասնալ է:

Կերման թղթակից ճը կը գրէ «Յուսիէ Չալոնկի»-ի մէջ (8 մարտ). —

«Անցեալ տարի գարնան երբ կը ճամբորդէի Ռուսիոյ մէջ, բանի ճը անգամ հանդիպեցայ լեզու երախաներու խումբերու: Գիւրտերը, ճը, մեր շոգեկաւոր կանգ առաւ Սթալին-

կատի մէջ, Չէի կրնար բնանալ որովհետեւ սարատիլի տար կ'ընէր եւ ճուկին հոտը անհանդարտելի էր: Յանկարծ ճիչ ճը լսեցի, եւ թիչ յետոյ տեսայ խումբը ճը պատանիներ, 30—40 հոգի, ցնցոտիներ հագած, որոնք կը փորձէին ճայցել վախորին վրայ:

ճամբորդները վայրագ կերպով վար կը ճգէին զանոնք: Թիլիլիսէն մինչև Երեւան, մեր վախճաններուն վրայ կը պտուէին այս լեզու երախաները: Երկար ճամբով կը դիտէի զանոնք: Ճոտ խոր տպաւորութիւն ճը ճգեցին վրաս: Օր ճը Պաթուճի մէջ պտուի ճը ընթացքին հանդիմապից այս աղոյ: Վրաս յարձակեալեակեցան, բայց կրցայ նահանջել: Գիւրտերը ճըն չուանով եւ կարթով շոգեկաւոր փախուստներէն թոյցոյցին ընկերոջս զգեստները»:

Լեզու երախաներու ահաւոր կացութեան ճասին յորուածներ ու զրբերը գրած են Մաքս Հոտան, Ստոպինկեր, Չէնկիլիով: Բոլորն այլ կ'ողբան «Գեափոխութեան ճարկներ» վրայ: Անոնք, այդ աղաբը պատաստուուն լարներ հագած, զրուրոյ ոշիլով ճեմուած, ճորթը աղտի մէջ կորուած, պայթած կոտորիկ ճը պէս դարձահոտ, կ'ապրին զոգութեամբ:

Մաքս Հոտան կը հաստատէ թէ բուշեկիները, չիարեալով դուրս ելել, երբեմն կ'առաջարկեն զիւրակահարել բոլոր լեզու երախաները, որպէսզի արճատապէս լուծուի այս հարցը:

ԱՆՉԵԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՅՈՒ ՄԵՋ

Գերմանական վիճակագրութեան ճըր Կամմարա, Գերմանիոյ մէջ անճանապատուութիւն կատարած են 16,036 հոգի, ուրեմն օրական 44 անճանապատուութիւն (12,239ը այլ եւ 3,797ը կին):

Հարիւր հազար բնակչութեան մէջ 39 հոգի անճանապատու, Յըրանսայի մէջ հարիւր հազար բնակչութեան 16 հոգի, եւ Անգլիոյ մէջ հարիւր հազար բնակչութեան 12 հոգի անճանապատու կ'ըլլան:

ՍՍՍՍՍՍՍՍ

«ՄԵՆՔ», պարբերական գրականութեան եւ արուեստի, գործը վարեն խումբը մը երկուսարդ հայ զրոյցներ: Առաջին այս թիւով, որ կը բաղկանայ 64 էջէ, հրատարակիչ զրոյցները կը ներկայացնեն իրենց զրական տեսակէտները: Պարբերականը ունի նաև ընդարձակ բաժին մը տեղեկատուութեան հայ եւ օտար գրական հարցոյններէն:

Տարեկան բաժնեկէնը մըրանաւ 40 ֆրանք, արտասահման 2 տողար: Գիւրտերը H. Sarkissian, 261 Fbg. St. Martin, Paris.

ՅՈՒՆԱՅԻ ԹԵՐԹՈՒՆԸ (34)

ՅՈՒՆԱՅԻ ՎԱՍԻՏԻ Ա. ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ ԹԱՅՍԻՆ ՓԱՅՄԱՅԻ ՅԻՅԱՍԱԿՆԵՐԸ ԵՆԵՐԻ ԴԵՊՊԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հիւսէյին Հիւսի փաշայի հեռագիրը. —

«Համաճայն կայս. հրամանին, բնութիւնները յուսայ կը տարուին իրեն նահանգներուն մէջ, եպերիլի ճահպարճին առթիւ: Ոստիկանական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ երկու անձեր, Աշոտ Չիլիճեան եւ Ա. Կարապետ, ինչպէս եւ Հոսիսիմէ անուն կինը, որոնք սպանեալ Գիւրտերի ընկերներն են, Պուլէն Ռուսմիսիան մեկնած են յուլիս 8էն առաջ: 3—4 օր Սելանիկ մնալով, հորէն Պուլիս գարձած են տարբեր անունով եւ կեղծ անցագրերով: Կը կարծուի թէ ասոնք բուն կոմիտէճիներն են, ճահպարճին հոգեկանները:

Գաղտնի ոստիկանութեան տեղեկութեան համաճայն, Աշոտ Չիլիճեան տարեկան ճարը մըն է, միջազատակ եւ սեւ աչքերով: Իսկ Արամ Չիլիճեան կըրուած կինը հարկը երեսուն տարու կայ, նիհար է, բայց դեմքը շատ գեղեկիկ: Ենան անցիկացի աղջկան ճը: Կը խօսի առեւտրէն, գիր-պատկարներով, իջած են (կամ պիտի իջեն) Մեծ Կղզի, պանդուխտ ճը: Գաղտնի ոստիկանութեան տեղեկութիւնները, կը սպասեմ ճըր հրահանգներուն: Ճիւղի ճիւղի: Հիւսէյին Հիւսի:

Այս հեռագրին վրայ, Ապուլի Համիտ հրամայեց անհրաժեշտ միջոցները ճեւք առնել յիշեալ երեք անձերու ճասին: Անմիջապէս հրահանգներ արուեցան: Ոստիկանութեան նախարարը, երկաթուղիներու բնիչը եւ նաւալին ճամբորդներու վերատեսչութեան պաշտօնակները, խիտ խուզարկութիւններ կատարեցին բոլոր կայարաններուն եւ նաւաւորացիներուն մէջ: Մասնաւոր հրահանգներ արուեցան նաև Կղզիներու գայճաբարճին:

Այս բնութիւններով եւ հետապնդմանով կարծիք չեղաւ գտնել յիշեալ երեք անձերուն հետքը: Միայն հասկցուեցաւ որ երկու արքեր եւ կին ճը, որոնք Սելանիկէն կուգային, իջած են Չէքմէճէի կայարանը եւ յետոյ անհետացան: Ոստիկանութիւնը հաստատած էր թէ այս անձերը սոստակ ունէին մինչև Սիլքէճի (Պուլիս): Երբ այս պարագան հարցուեցաւ Սուլթանին, ն. Վեհափառութիւնը վճռապէս համոզուեցաւ թէ ո՛րքան անկատար է երկրին ոստիկանութիւնը եւ հրամայեց ամբողջովին վերակազմել զայն: Ասոր վրայ էր որ պատմաբանուեցաւ ճանիլ կոնստանդուլը: Պուլոյ ֆրանսական ընկալանի միջոցաւ, խնդրուեցան Փարսիի ոստիկանական փոխ. վարստուոչ Պ. Պոնէն՝ տեղեկագիր ճը պատրաստել ճրագրուած վերակազմութեան ճասին: Յետոյ այլ Պ. Պոնէն Պուլիս հրաւիրուեցաւ: Երբ հասաւ, յանձնաճողով ճը կազմուեցաւ անդամակցութեամբ ոստիկանական նախարար Ճէֆիլը փաշայի, Բերայի կաւալարիչ Համիտ պէլի, Եանքո Վիլիլիսի եւ Նալիֆ Մուրուրի պէլի: Այս յանձնաճողովն էր որ կազմել 1323 օգոստոս 4ի ոստիկանական կանոնադրը, որ կը բաղկանայ 167 յօդուածներէ:

Պ. Պոնէն խորհուրդ տուած էր ստեղծել թաղային ճասնաւոր ոստիկանութիւն ճը, բայց այս ճրագիրը մէկդի դրուեցաւ, նկատի ունենալով ճարբերը: Պ. Պոնէնի կարծիքով, այս ճասնաւոր ոստիկանութիւնը իւրաքանչիւր թաղի մէջ պիտի կցուէր մերթ ժողովին, երբեք թաղ չպիտի փոխէր, պիտի ճանչնար թաղին բոլոր հաստատուուն կամ անցորդ բնակիչները:

Եւ կեղրոնական ոստիկանութեան պիտի ճասնանշէր բոլոր կապաճելի ճարկիլը:

Թէև, համաճայն կանոնադրին, 35 գաղտնի ոստիկան յատկացուեցաւ ոստիկանական նախարարութեան, 20 գաղտնի եւ ճորս քաղաքային Բեւրալի կաւալարութեան, 15 քաղաքային ոստիկան եւ երկու գաղտնի ոստիկան Պուլոյ, բայց անբաւական էր այս թիւը, նկատի առնելով Պուլոյ նահանգի տարածութիւնը եւ ներս մտնելու յարճարութիւնները:

Բայց մեր ոստիկանութիւնը ամէն վերջը կատարելապէս վերակազմուելով, դարձաւ այն պատուական ոստիկանութիւնը որով կը հպարտանանք իւրուամբ:

Էտուատ Ժողիս յայտարարեց թէ անկարկուած ուսու աղջիկը կը բնակէր Տէր եւ Տիկին Րիփսի տունը, Տիկին Տըլուի դպրոցին ճոտերը տուն ճը, ճէմէնիճի փողոց, թէ օգափոխութեան կեամ էր բանի ճը ամուսնան համար: Օրիորդը նախապէս իջած է Գրոզքեր պանդուխտ, բայց չհասնելով կերպուրներուն, յարկաբաժին ճը վարձած էր Մուրատեան արարթըմանին մէջ, յետոյ անհանգիստ ըլլալով, Տիկին Ժողիս սկսած է ինամել գայն: Այդ միջոցին ճանցած է Սամուէլ Ֆային անուն ուսուսպատակ ճարը ճը, որուն անցագրին վրայ օրիորդը նշանակուած էր իրբու իր կինը: Բարձրագիւր անցեալներ կուգային Սամուէլ Ֆայինի ճոտ: Անիս ճը վերջ, Սամուէլ Ֆային իր վարճի հաշիւը փակելով, յայտարարած է որ իրենք ստիպուած պիտի մեկնեն, բանի որ իր աղջիկը չկրցաւ օգտուել Պուլէն: Իրիս եւ տիկին Րիփսի արիւ ալ այդ օրերուն Երուսա մեկնելու պատրաստով կը մեկնին Պուլէն, միայն թէ տիկին Րիփսի Վիլիս նալէն տիկին Ժողիսին բարեւ կը զրկէ բարբով ճը:

(Էսթ.)

կազմութիւնը յանձնել Մալինոֆի եւ վատահոց թագաւորը թէ ժողովրդավարները իրենց աջակցութիւնը պիտի տան անոր: Թագաւորը կրկին Մալինոֆի յանձնեց դահլիճին կազմութիւնը:

Մալինոֆ յայտնեց մամուլի ներկայացուցիչներուն թէ ստանձնած է դահլիճը կազմելու հոգը՝ համաձայն թագաւորին կողմէ եղած թելադրութիւններու եւ թէ պիտի ջանայ գործը զուլիս հանել ըստ այդ թելադրութիւններուն:

Նաւային համաձայնութեան շուրջ

Գրեթէ էինք թէ ֆրանսական կառավարութիւնը այն ատեն միայն պիտի կրնայ որոշում մը տալ նաւային բանակցութեանց մասին, երբ ի ձեռին ունենայ իտալիոյ պատասխանը: Այսու հանդերձ, Անգլիոյ պատասխանն արդէն իր կարեւորութեամբ, կը բաւէ նոր բարդութիւն մը ստեղծելու:

Երեք պետութեանց միջեւ անհամաձայնութիւնը բացորոշ է: Յրանսա կը պնդէ թէ վերապահած է նոր մարտանաւեր շինելու իրաւունքը, այդ նաւերը տեղը պիտի բռնեն հին նաւերու եւ պիտի գործեն 1936ի վերջաւորութեան: Իսկ այդ պարագային ալ, իր իրաւունքը պիտի օգտագործէ 1935ի սկիզբը տեղի ունենալիք նոր վիճարանութիւններէ եւ փոխադարձ համաձայնութեան թեմէ յետոյ:

Անգլիա կը պնդէ թէ Յրանսա հրաժարած էր նոր նաւերու շինութեանէն 1936էն վերջ, բայց կրնայ իր իրաւունքին վերստացումը պահանջել, նոր վիճարանութեան մը ընթացքին: Անգլիական թերթ մը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ Անգլիոյ պատասխանին մասին: Անգլիա դիտել կուտայ թէ՛ ա) Յրանսայի առջարկները ո՛չ մէկ կերպով փոփոխութեան կենթարկեն կացութիւնը, քանի որ Յրանսա կը պնդէ թէ իրաւունք ունի 1935ին եւ 1936ին ձեռնարկելու նոր մարտանաւերու շինութեան, փոխարինելու համար հինները, մինչդեռ Անգլիա չի կրնար նոյնը ընել, համաձայն 1930ի Լոնտոնի համաձայնութեան: Անգլիոյ արտաքին նախարարին Հէնտրըքընի Հոտոյ աջակցութեան պահուն, իտալիա ընդունեց ֆրանսական նաւային ուժերու գերակշռութիւն մը, զոյուլիս ունեցող մարտանաւերէն բաղկացած, բայց համաձայն ֆրանսական ծրագրին, այս գերակշռութիւնը պիտի կազմուէր նոր շինուելիք մարտանաւերով:

Իտալիոյ նոր համաձայնութիւն

Ատենէ մը ի վեր, Հոտոյի մէջ բանակցութիւններ կը կատարուէին իտալիոյ ելեմտական նախարարութեան եւ խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան միջեւ, առեւտրական նոր համաձայնութեան մը կնքման համար: Այս բանակցութեանց նպատակն էր լրացնել եւ ընդլայնել առեւտրական նախորդ համաձայնութիւնը՝ կնքուած վերջին օգոստոս 2ին: Բանակցութիւնները յաջողութեամբ վերջացած ըլլալով, համաձայնութիւնը կնքուեցաւ երկուշաբթի օր 27 ապրիլին, երկու կողմերու ներկայացուցիչներու միջեւ:

Այս նոր համաձայնութեամբ, Մոսկուայի կառավարութիւնը յանձն կ'անէ իտալիայէն գնումներ կատարել 350 միլիոն լիրի արժէքով ապրանք: Գնումներու 100ին 75ը երաշխաւորուած է իտալական կառավարութեան կողմէ: Ռուսիա զլաւտարար պիտի գնէ ելեկտրական եւ երկրադրժական մեքենաներ, սաւառանկներ, նաւեր եւ յլն:

Հ. Հ. ՍՊԱՐԱՊԵՏ ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ ՅԻՅԱՏԱԿԻՆ

Նախկին Պատերազմիկ Հայ Սպաներու Միութիւնը պատիւ ունի յայտնելու որ, յառաջիկայ կիրակի, 3 Մայիս կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, տեղի կ'ունենայ մեծ սգահանդէս Petit Journalի սրահին մէջ (մէթրո՝ Cadet):

Ի ՅԻՅԱՏԱԿ Հ. Հ. ՍՊԱՐԱՊԵՏ ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ
Մեռած 19 փետր. 1931ին, Թիֆլիզ
կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՍԱՐՍԷՅԻ ԵՐԶԱՆԱՅԻՆ ԿՈՍԻՏԵՆ
ստիպողաբար ժողովը կը հրաւիրէ՝
ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէն վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական վայրը: Պարտաւորել ներկայութիւն:
ԻՇԽԱՆ ենթակոմիտէն այս Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական վայրը: Պարտաւորել ներկայութիւն:
ՍԷՆ ԼՈՒ Ակունքի ենթակոմիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Ակունքին մէջ: Պարտաւորել ներկայութիւն:
Այս ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէն:

ԵՐԵՎԱՅԻ ՊԱՏԻ ԲՈՒՍ ԲԱՆԱՍԵՂՄ BALMONT
Վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին
Hôtel Majestic, 19 Ave. Kléber, Փարիզ
Հովանաւորութեամբ՝ Փրոֆէսոր EMILE HAUMART

ԳՐԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ
Յ. ՊԱՐՆԵԱՆԻ ՄԱՆՈՒԱՆ ԲԱՌԱՍԵՂՄԱԿԻ ԱՌԹԻԻ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Salle Biothérapeutique
131 Rue Cambonne, métro Vaugirard
Կը խօսի՝ Կ. Սասունի, Նիւթ ունենալով 48. Պարոնեանի կեանքն ու գործը:

ՕՐ. ՊԱՅՄԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ
ԵՒ
ԸՆԿ. Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ԱՄՈՒՍԵԱՑՄ
ՍԷՆ ԼՈՒ (Մարտի 11)
Վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին
Ս. Սարգիսեանի հարգարանը
Վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին
131 Rue Cambonne, métro Vaugirard

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ Գրադարանը
Վարձքով կուտայ զիտական, վիպական, գրական ամէն տեսակ գիրքեր: Ամիսը՝ 2 ֆրանք, շաբաթը՝ 1 ֆր.:
Գրադարանը բաց է Բշ. Դշ. Եշ. եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7—8.30, դիմել՝ 11 Rue Dunois, Lyon.

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԿ
Ա. թ. ՊԷԼՅՈՐ.— «Յուսաբեր»ի հասցէն.— Journal «Hous saper», B. P. 868, Le Caire (Egypte).

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ
Զ. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի վաճառք գրադարանին մէջ, Ֆլորիա ճաշարան, վաղը Հինգշաբթի իրիկուն տեղի կ'ունենայ խորհրդակցութիւն մը Սուրիոյ եւ Յունաստանի որբերուն մասին: Ներկայ պէտք է ըլլան միայն Փարիզի եւ շրջակայից մեր մասնաճիւղերուն վարչութիւնները: Ներկայ պիտի ըլլայ Պ. Վահան Փափազեան:

Փարիզի ամէնէն զեղեցիկ գլխարկները F. Sorbier ժող, 11 rue Lafayette եւ 11 Place de la Madeleine. Գիները անմրցելի:
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԵԿԵՆՐ
96 R. Rivoli, մէթ. Շաթլէ: Արժատ. եւ նոր մէթոս. դարձ. արանց եւ կանանց մորթի, արեան, վերեր. հիւսիս. եւ վարիսի: Ամէն օր 9.12, 2.8, 4 կիր. 9.12.

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻԻ
— Կը փնտնու եղբայրներս Սասունի Աւարոնք գիւղացի Յովհաննէս, Կարապետ եւ Պօղոս Շահինեան, որոնք ընդհ. պատերազմէն առաջ կը զբոսնէին Տիգրանակերտի Հուսայան գիւղը: Կրտսեր եղբայրս Արմենակ 1914ին կ'աշխատէր Բէմախի աղահանքներուն մէջ: Մինչեւ այսօր իրենց մասին լուր չկայ: Իրենց հասցէն գիտացողներէն կը խնդրուի իմացնել Շահինեան Միւրտիի 96 bis rue de la Tour-Billy, Argenteuil, (S. et O.) France: ձգգրիտ լուր տուողին 500 ֆրանք նուէր:

MONDE
Միջազգային մեծ շաբաթաթերթ՝ գրական, գեղարուեստական, գիտական եւ ընկերային տեղեկութեանց
Կը հրատարակուի ամէն ուրբաթ: Գին 1.50 ֆրանք, տարեկան բաժնեգրին 50 ֆր., վեցամսեայ՝ 25 ֆրանք (Յրանսայի համար):
Հասցէ.— Administration de Monde, 50 Rue Etienne Marcel, Paris (2e).
EMPIRE Միւրտի-Յովհ. 37 Av. Wagram
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺՅԵԿԵՆՐ 123 Bd. Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur. Միջազգային, արեան, մորթի հիւսիս. արարուած: 4 ընդունի ամէն օր 9—12 եւ 2—8 եւ կիրակի առաւօտները:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
203bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H STEPHAN

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅԻՆ ԺԱՅԱՐԱՆ ՅԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրո Գուտու եւ Սէն Միշել
Հեռաձայն Littre 38—43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏՕՔԹ. ԻՌՈՒՊԷՍԵՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐՔՈՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԵՐՈՒԹԵԱՆ
Varicesի (վառիս) եւ hémorroïdesի (էմորոյիտ) արմատական զարմանում առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:
Ֆիզիոթերապի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒԹ ՅԱՐԱՍԱՑԻ ՄԱՍՆԱԳԷՏԵՐՈՒ ԱՇԽԱՏԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տոթ օրեր 10—12: 142 Fbg. St. DENIS Tél. Nord 31-49
(Կառ տիւ Նոտի եւ Կառ տը Լ'էօդի մէջտեղը)

ՀՈՂԻ ԵՒ ԶԵՆՔԻ ՎՐԱՅ ՓՈԽԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՇԱՏ ՆՊԱՍԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ
Հողի եւ շէնքի այն բոլոր սեփականատէրերը, որ անմիջական պէտք ունին զրամի, կրնան դիմել Պ. ՄԱՐՈՍԵԱՆԻ, 11bis rue du Chemin de Fer, Clamart, Բշ. Դշ. եւ Շր. օրերը երեկունան ժամը 6.30էն 9, կիրակի՝ առտուընէ կէսօր:

ԱՌԱՋԱՆԱԿԱՐԳ ԴԵՐՁԱԿԱՏՈՒ
ԳՆԵՐԸ ՅՍՓԱՆՈՐ
TAILOR
Georges Cherbetian
Métro. Poissonnière 94, RUE LAFAYETTE - PARIS

Columbia **POLYDOR**
Agence exclusive REGISTERED TRADE MARK
H. ARTINIAN, 26 rue Lessage, Paris XX. Tél. Mémil. 61-85
1931ի Հայերէն, լուսաբն եւ թուրքերէն ամէնազեղեցիկ փաթեթներ հասած են. նուազուած եւ երգուած նշանաւոր արուեստագէտներու կողմէ: Գին 18, 20, 24, 27, 36, 39 ֆր.: Ունինք նաեւ ամենամեծ գործարաններու ֆոնօները (երաշխարհում) 300—2000 ֆր.: Կրնանք հայթայթել նաեւ La Voix de son Maître Courant continu, գին՝ 478 ֆր. 75: Մեր գիները գործարաններէն նշանակուած են: Մասնաւորները ետ չենք առնել: Բաց է ամէն օր 8 էն իրիկուն 9:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ALIMENTATION TURENNE
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
112 Rue de Turenne. Փարիզ (3) Մէթրո՝ République
Թէլիֆոն՝ Archive 50—61
Այցիկեցէք մեր խանութը եւ բաղդատեցէք մեր գիները

8, RUE CHATEAUDUN
MÉRIDIONAL ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱԲԱՅՈՒԱԾ Է
MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

« THE SEVA VOICE » MONOPOLE
ԱՄԷԼԵՆ ՇՔԵՂ ՖՈՆՈՆ ՈՐ ՄԻՄԱՍԱՆԱԿ ՍԵՐՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻ Է ԵՒ ՓՈԽԱԳՐԵԼԻ
ՄԻԱԿ ՖՈՆՈՆՈԿՐԱՑԸ ՈՐ ԶԱՐՄԱՅՈՒՑ ԱՇԽԱՐՀԸ
AJOUTEZ A L'ÉLÉGANCE DE VOTRE FOYER L'APPAREIL MODERNE
REGISTERED TRADE MARK
APPAREIL DÉPOSÉ
Փ Ն Տ Ռ Ե Լ Բ Ո Լ Ո Ղ Ր Լ Ա Ի Վ Ա Ճ Ա Ռ Ա Տ Ո Ւ Ն Ե Ր Ո Ղ Ի Մ Է Ջ Կ Ա Մ
MANUFACTURE GÉNÉRALE DE MACHINE PARLANTE
SEVA
ETABLISSEMENTS
206, RUE LAFAYETTE, 206, PARIS,
Հաստատութիւնը բաց է ամէն օր ժամը 9էն մինչեւ 19, փակ է կիրակի օրերը
AGENT PARTOUT
LA MARQUE MONDIALE
DÉPOSITAIRE GÉNÉRAL.— PARIS - SUISSE - LONDRES - AMSTERDAM ET SUD - AMÉRIQUE

ԹՅՈՒԱՌՈՒԹԵԱՆ ՉԱՅՆԵՐ ՄԱԿԵԴՈՆՆՈՑ ԼԵՌՆԵՐԷՆ

ՈՐԲԵՐԸ ԽՈՏ ՈՒՏԵԼ ՍՎԱՆ...

ԽՐԻՍՏՈՍ — Երբ ընթացողներուն համար նորուհիներն էլ Մակեդոնիոյ գիւղերուն մէջ ցրուած որբերու պարագան, Անոնք չկրցան գանձել իրենց տարիներու արիւն - քրտինքին արդիւնքը: Միւս կողմէ, համատարած անգործութիւնը թոյլ չի տար գործ գտնելու եւ հիւս շատերը դատապարտուած են անօթութեան, բառին տալով անսիրած ատեն, անհրաժեշտ է ձեռք ձեռքի տալ եւ հնացազիւ մը օգտին: Կիրակի օրուան սգահանդէսին, Գ. Ռ. Մ. Երբ կրցաւ շօշափելի գումար մը հաւաքել, հինգ վայրկեանի մէջ, ժողովուրդը կուտայ միշտ: Իսկ ի՞նչ կը բանին Բարեգործականը, շայր, Միութիւնները եւ միւս կազմակերպուած օրկանները...

Մինչեւ հիմա հրատարակեցինք մէկը միւսէն աւելի սրտաձփիկ մանրամասնութիւններ: Սեյանիկի «Հորիզոն»ը Ապրիլ 23ի թիւին մէջ կը հրատարակէ հետեւեւայ նամակները, Նիկիթայի եւ Տէմիր-հիսարի շրջաններէն (Սէրբիոյ գաւառ)...

Չորիսթա զիւլ
Նիկիթայի, իր շրջակայ գիւղերով կը համարէ 300ի մօտ հայ բեկորներ, որոնց 100ը չափահաս որբեր են: Ասոնց բոլորը, քանի մը տարի, գէշ աղէկ ապրուցեցան, աշխատելով եւ ճարելով իրենց ապրուստը:

Այսօր սակայն, ամիսներէ ի վեր, այս բեկորները կեցած են անելի մը առջեւ, տիրող ընդհանուր գործազրկութեան եւ տընտեսական տագնապին պատճառով, որ մասնաւորապէս կը ծանրացնէ անոնց վիճակը:

Եւ, անել այս վիճակին առջեւ շուտաւ, անոնցմէ շատեր թափառականի ցուպն ի ձեռքին, ճամբայ կ'ընեն նոր բայց չգտնուելիք բախտը որոնելու համար: Ոմանք Տրամա կը մեկնեն, ուրիշներ՝ Անկիթայ, Սէրբիոյ, Սելաթիկ եւ այլ տեղեր:

Շատերը ձխախոտի մշակներ ու գործատուներ են: Անցեալ տարի աշխատեցան, բայց իրենց այդ աշխատանքին փոխարէն, չկրցան մինչեւ անգամ իրենց փորը կուշտ պահել: Եւ հիմա, ամիսներու յուսահատեցուցող անգործութեան յետոյ, պարտատէր մնալով իրենց գործատէրերուն, կը հետնան անծանօթ ուղղութիւններով:

Թշուառութիւնը համատարած է: Անօթութիւնը, բառին

է, բուն պայքար կը մղէ արդէն անոր դէմ: Մասնաւորաբար երկու թերթեր, մէկը «Ամի տիւ Փետիլը» Բոթիլ թերթը, որ չանցնիր որ դաշն վարկաբեկիւն ձողող դրութիւն մը չի թէ:

Միւրը քաղաքական շարժաթերթ մը Je suis partout, ամէն թիւի մէջ պարտք սեպած է երեք սիւնով յատկացնել Պրիսի: Եւ այս շարժաթերթն ի վեր, Հակառակ որ Ֆրանսայի արտաքին նախարարը թեկնածութիւն զնելու խօսք չէ ըրած: Կ'երեւի իր բարեկամներն են որ կ'աշխատին զայն բարձրացնել նախագահական աթոռը: Իսկ չարածիտ ակնարկութեամբ մը, կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ աշխարհմասն մաս մը երեւոյթներն ու ճարտարագիտականներն են բաւական զորանք

լաւ որ ինքն ալ չի գիտեր: Յարց Քիսի տան մէջ երբեք հաւ տեսած չէ: Հարցաբնից դատարար Հարցոյ.
— Ձեր ալեքան ձեռքիմ բարեկամին՝ Քիսի մասին ձեր գիտածները կ'ըսէք:

— Քիսի ծայրայիտ ծառայողներու տէր ճարտ մըն էր եւ անոր կենցաղը, անքան առատաձեւ ապրուստը զարմաց կը պատճառէր: Աճառփորձի գիշերը ծածր մէկի ատենները Քիսին քով գացի եւ ժամու մը չափ միտին գտնուելէ վերջ, ան գործ ունիլ ըսելով ներսը թիւն խնդրեց եւ վեր ելաւ: Եւ տիկին Քիսի եւ օրիորդ Ռուբինայի հետ վարը սենեակին մէջ մնացի եւ հազիւ ծածր 4ին տուն վերադարձայ: Ելլի գիշեր Քիսի շատ զարմած էր եւ վարը գտնուած միջոցին խնդրեց ամբողջութեամբ վեր սենեակին հետ կապուած էր: Վերէն եկող ձայններն այնպէս կը կուսնէ որ հոն երեք ճողի կը գտնուէին որոնք ուսուցիչ կը խօսէին: Հետեւեւայ օրը կէսօրին երբ Քիսին հանդիպեցայ, զայն շատ յոգեմ էր տխուր գոտայ: 15 վայրկեանի չափ քով մնալէ վերջ պաշտօնատեղիս գացի եւ իրիւրուսն ծանակ իմացայ երբեք զեպը: Լուր տանելու համար երբ դուրս ելայ, նորէն հանդիպեցայ Քիսի տունը, սակայն զայն չգտայ: զուսպարը բուս որ կէսօրին վերջ մեկնած են եւ դու չես վերադարձած: Իսկ տանելը բուս որ օրիորդ Ռուբինայի անհանգստութեան պատճառաւ զիւլ գացին, երեք օրէն պիտի վերադառնան:

Շարունակելով իր խոստովանութիւնները, ժողով ըսաւ.
— Քիսիին քով գտնուի եկող եւ սենեակը ճարտուն անունը «Քարը» կը կարծէի եւ ինչի ըսած էին որ Քիսիին բարտուարն է: Սը մը երբ ան Քիսիին նամակ մը կուտար, պահապանին վրայ տեսայ «Սիւլի Քիսի» անունը: Սը մըն ալ Քիսի գրպանէն տեսարակ մը կը հանէր: Սիւլի Քիսի գրուած թուղթ մը տեսնելով, ենթադրեցի որ «Քարը» բուն Սիլի Քիսի կուտած ճարտն է:

Ի՞նչպէս պիտի ընենք այսպէս եւ ո՞ւր պիտի երթայ ատոր ճարը, ի՞նչ պիտի ըլլայ մեր վիճակը...

Պատասխանող մը կայ այս հարցումներուն, որոնք հոգի կը սպառեն...
Խորով ընկեան
Մանուարի զիւլ

...Ներկայիս, յուսալքուած համակած է մեզ: Որովհետեւ ամենօրեայ անձկութեան մը մէջ կը շարժուինք: Ապագան անտոյզ է: Գործազուրկ չափահաս որբերու թիւը շատ է: Իսկ հոս - հոն գործ ունեցողներն ալ վաղը անգործ մնալու դատապարտուած են: Այստեղ աշխատող քանի մը շաբաթուա անօթութեան կողմէ ազգաբարեկցաւ «մէնչեւ մայիսի 15ը քաղաքացիութեան թուղթ ներկայացնել», այլապէս գործէ պիտի հանուինք:

Անցեալ տարիներուն, աշխատանքի բազմաթիւ դռներ բաց էին չափահաս որբերուն առջեւ, որոնք մասնաւորաբար կը գնահատուէին իրենց աշխատարարութեամբ: Այժմ սակայն այդպէս չէ, որովհետեւ, անցեալին մէջ, մեզի գործ տուող գիւղացիներն ալ անգործ են այսօր: Երբ գործ փնտռուի համար դիմում կ'ընեն օրինակի համար Մօսքո - Ուլչն ընկերութեան, պաշտօնեային առաջին հարցումը կ'ըլլայ. — «Ի՞նչ աղէկ ես»: Հայ բառը լսելուն՝ արդէն կը պահանջէ քաղաքացիութեան վկայագիր: Եթէ ունիս կուտաս եւ գործ կը ստանաս. իսկ եթէ չունիս՝ պարտաւոր ես եկած ճամբովը ետ դռնաւ:

Մեր անչափահաս որբութեան շրջանին իսկ այսպիսի ներդրութեանց չէինք մատնուած. որովհետեւ բնաւ այսքան ահաւոր չէր եղած մեր թշուառութիւնը ու անտիրութիւնը:
Չկար արեւօք ձեւ մը, որպէս զի մեզմացուէր չափահաս որբերուն ենթարկուած այս տագնապը: Ազգային վերին մարմինները չպիտի խորհին մեր վիճակին մասին, որ այնքան ծանր է եւ սպառնական: Երուանդ Յովհաննէսեան

ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԵԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
Ինչպէս յայտարարուած է Գ. Եջին մէջ, յառաջիկայ կիրակի օր տեղի կ'ունենայ սգահանդէս մը՝ Հ. Չ. Սպարապետ՝ Զօր. Նազարեկեանի յիշատակին, նախածնունդեամբ Հայ Սպաներու Միութեան:
Կը մասնակցին Հ. Գ. Կաշնակցութիւնը, Հ. Չ. Պատուիրակութիւնը, Ա. Ե. Կարմիր խաչը, Հ. Մ. Բ. Մ. Ե. Ռ. Մ. Ե. Ուրիշ Միութիւններ եւ Մարմիններ:
Անշուշտ հասարակութիւնը պիտի փութայ իր յարգանքի պարտականութիւնը կատարելու համար: Գիտեցաւ իր յարգանքը հարգելու համար: Գիտեցաւ իր յարգանքը հարգելու համար: Գիտեցաւ իր յարգանքը հարգելու համար:

ՆԱԶԱՐԵԿԵԱՆԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Բժշկական Միութեան անողջապահական դասերու շարքը կանոնաւորապէս տեղի կ'ունենայ ամէն ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Սուէէթէ Ստանթի սրահներուն մէջ (28 Քիւ Սէրբիան):

Առաջին դասախօսութեան վրայ «Յառաջ» թղթակիցը տուաւ արդէն պէտք եղած տեղեկութիւնները: Ատիկա Միութեան Տասնամեակին տուն էր: Երկրորդը կատարուեցաւ 17 ապրիլ ուրբաթ երեկոյ մեծ ամփիթատորնին մէջ: Սրահը պլոտիկ կուար բազմութեան: Ֆրանսացի հանրաճանօթ փորձէտօրներ Աշառ ու Պրէնտայ նախագահեցին երկրորդին: Ֆրանսացի շատ մը բժիշկներ, ընտանիքներ, հայ մտաւորականներ ու բժիշկներ, թերթերու ներկայացուցիչներ ներկայ էին: Բժշկական Միութեան նախագահը Տոքթ. Քոլլեան շնորհակալութեան յուրուած խօսքեր ըրաւ եւ հայ բժիշկներուն երախտագիտութիւնը յատկաց Ֆրանսական բժշկական համալսարանին ու Ֆրանսական բժշկութեան ու գիտութեան:

Տոքթ. Մանուէլեան խօսեցաւ յետոյ ժառանգական սիֆիլիսի մասին եւ իր ըրած զեւտելուն վրայ էնթաթիլի Փասթօրի մէջ: Այս տեղեկութիւնները գիտական նորութիւններ էին: Ներկայ բժիշկները շատ հետաքրքրուեցան ու խնդրեցին որ այդ դասախօսութիւնը կրկնուի:

Բանախօսութեան յետոյ, Բժշկական Միութեան նախագահը պատուեց հրատարակները եւ խոսք տուաւ ըստ իր բարեկամ ֆրանսացի կենաց, իրեն պատասխանեցին ներկայ Ֆրանսացի գիտնները եւ բարեկամները «կեցցէ Հայաստան» պոետով:

Երրորդ դասախօսութիւնը տեղի ունեցաւ 24 ապրիլին, դարձեալ ուրբաթ երեկոյ Պ. Գ. Նորատուկեանի նախագահութեամբ:
Տոքթ. Թորոման խօսեցաւ Ստեփան փաշա Ապանեանի մասին: 1845էն մինչեւ 1890 Պոլսոյ աղաքին կեանքին վրայ տուաւ լայն տեղեկութիւններ: Յիշեց Ազգային Սահմանադրութեան ծնունդը, Տոքթ. Սերվիլէնի կատարած դերը, անոր գործունէութիւնը: Կարգաց ու ցոյց տուաւ Թրիմեան հայրիկի մէկ նամակը, որ զրկուած էր Ստեփան փաշայի:

Տոքթ. Թորոման խօսեցաւ Ստեփան փաշա Ապանեանի մասին: 1845էն մինչեւ 1890 Պոլսոյ աղաքին կեանքին վրայ տուաւ լայն տեղեկութիւններ: Յիշեց Ազգային Սահմանադրութեան ծնունդը, Տոքթ. Սերվիլէնի կատարած դերը, անոր գործունէութիւնը: Կարգաց ու ցոյց տուաւ Թրիմեան հայրիկի մէկ նամակը, որ զրկուած էր Ստեփան փաշայի:

Ս. Փարիզի Մասնաճիւղի վարչ. Զ. Գ. — Կը խնդրուի ձեռք մասնաւորապէս որ շահագրգիռ չուրբաթ անձանց մասին: Ա. Der-Mikaelian, 1 rue Brodelet Gagny (S. et O.):

ՍՍՍԱՆՔ

ԶՈՄԵԼՆՈՒ (Կեսարիա): Կրկն Արիս Կ. Գալիսեան: Հրատ. Չոմախ լուի նպատակաւ: Ընկերութեան Ազգայնական եւ պատմական տեղեկութիւններ: Գին 1,50 տոլար: Տպ. Կոչման, Նիւ Եղբ:

Կարգադէպ եւ Տարածեցէք Յ Ա Ռ Ա Ջ

«ՅԱՌԱՋ» ԹԵՐՐՈՆԸ

(35)

ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏԻ Ա. ԲԱՐՏՈՒՂԱՐ ԹԱՀՍԻՆ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԵՆԸՏԸՋԻ ԴԵՊԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ամիս մը վերջ Քիսի եւ իր կինը կը վերադառնան Պոլսու եւ կը բնակին Քոչմանի պանդոկին մէջ: Ժողովուրդը տուած տեղեկութեանց համաձայն, Քիսի իր ձեռք կարգ մը բարեկամներուն հետ երկար ատեն գաղտնի կը տեսակցէր:

Անոց մէջ ամէնէն յայտնին էր երկայնահասակ կարծ եւ ցանցաւ պիտերով եւ անձորուս, չոր երեսով, գունաթափ երկտասար մը որ իբր թէ Քիսի բարտուարն էր: Նոյնիսկ Քիսի բացակայութեան միջոցին այդ երկտասարը Քիսի սենեակը կը յաճախէր ուրիշ մեծ պիտերով ծարրու մը հետ:

Վերջէն, մահափորձի գործուած օրը առտուն, Քիսի եւ իր տիկինը, իրենց իրենց ձեռքով ձեռքով աղջկան հիւանդութիւնը աւարկելով կը յայտնեն թէ հարկադրուած են զիւլ մը երթալ եւ յանկարծ կ'անհետանան: Տիկին Քիսի այդքան աճապարհեցող կերպով ատեն ձախտով փաթը թուղթի մը վրայ երկտու մը գրած եւ յայտնաձեր թէ երեք օրէն պիտի վերադառնան, որով հաւերը տանտիրոջ յանձնուին: Այս թուղթը սեպանի վրայ ձգած էր:

Ստանդարտութեան այս թուղթը ձեռք ձգելէ վերջ, շատ երկեց ժողովուրդը եւ ուղեց հասկնալ այդ գրութեան նշանակութիւնը, սակայն ժողով

լաւ որ ինքն ալ չի գիտեր: Յարց Քիսի տան մէջ երբեք հաւ տեսած չէ: Հարցաբնից դատարար Հարցոյ.
— Ձեր ալեքան ձեռքիմ բարեկամին՝ Քիսի մասին ձեր գիտածները կ'ըսէք:

— Քիսի ծայրայիտ ծառայողներու տէր ճարտ մըն էր եւ անոր կենցաղը, անքան առատաձեւ ապրուստը զարմաց կը պատճառէր: Աճառփորձի գիշերը ծածր մէկի ատենները Քիսին քով գացի եւ ժամու մը չափ միտին գտնուելէ վերջ, ան գործ ունիլ ըսելով ներսը թիւն խնդրեց եւ վեր ելաւ: Եւ տիկին Քիսի եւ օրիորդ Ռուբինայի հետ վարը սենեակին մէջ մնացի եւ հազիւ ծածր 4ին տուն վերադարձայ: Ելլի գիշեր Քիսի շատ զարմած էր եւ վարը գտնուած միջոցին խնդրեց ամբողջութեամբ վեր սենեակին հետ կապուած էր: Վերէն եկող ձայններն այնպէս կը կուսնէ որ հոն երեք ճողի կը գտնուէին որոնք ուսուցիչ կը խօսէին: Հետեւեւայ օրը կէսօրին երբ Քիսին հանդիպեցայ, զայն շատ յոգեմ էր տխուր գոտայ: 15 վայրկեանի չափ քով մնալէ վերջ պաշտօնատեղիս գացի եւ իրիւրուսն ծանակ իմացայ երբեք զեպը: Լուր տանելու համար երբ դուրս ելայ, նորէն հանդիպեցայ Քիսի տունը, սակայն զայն չգտայ: զուսպարը բուս որ կէսօրին վերջ մեկնած են եւ դու չես վերադարձած: Իսկ տանելը բուս որ օրիորդ Ռուբինայի անհանգստութեան պատճառաւ զիւլ գացին, երեք օրէն պիտի վերադառնան:

Շարունակելով իր խոստովանութիւնները, ժողով ըսաւ.
— Քիսիին քով գտնուի եկող եւ սենեակը ճարտուն անունը «Քարը» կը կարծէի եւ ինչի ըսած էին որ Քիսիին բարտուարն է: Սը մը երբ ան Քիսիին նամակ մը կուտար, պահապանին վրայ տեսայ «Սիւլի Քիսի» անունը: Սը մըն ալ Քիսի գրպանէն տեսարակ մը կը հանէր: Սիւլի Քիսի գրուած թուղթ մը տեսնելով, ենթադրեցի որ «Քարը» բուն Սիլի Քիսի կուտած ճարտն է:

Շարունակելով իր խոստովանութիւնները, ժողով ըսաւ.
— Քիսիին քով գտնուի եկող եւ սենեակը ճարտուն անունը «Քարը» կը կարծէի եւ ինչի ըսած էին որ Քիսիին բարտուարն է: Սը մը երբ ան Քիսիին նամակ մը կուտար, պահապանին վրայ տեսայ «Սիւլի Քիսի» անունը: Սը մըն ալ Քիսի գրպանէն տեսարակ մը կը հանէր: Սիւլի Քիսի գրուած թուղթ մը տեսնելով, ենթադրեցի որ «Քարը» բուն Սիլի Քիսի կուտած ճարտն է:

Շարունակելով իր խոստովանութիւնները, ժողով ըսաւ.
— Քիսիին քով գտնուի եկող եւ սենեակը ճարտուն անունը «Քարը» կը կարծէի եւ ինչի ըսած էին որ Քիսիին բարտուարն է: Սը մը երբ ան Քիսիին նամակ մը կուտար, պահապանին վրայ տեսայ «Սիւլի Քիսի» անունը: Սը մըն ալ Քիսի գրպանէն տեսարակ մը կը հանէր: Սիւլի Քիսի գրուած թուղթ մը տեսնելով, ենթադրեցի որ «Քարը» բուն Սիլի Քիսի կուտած ճարտն է:

«Քարը կուտած այս ճարտուն ճորտն ու պիտերը բնականէն չկային ձայնը տկար էր եւ աչքերը սեւ էին: Զրպային տկարութեան հետեւանքը արագ արագ կը բանար կը գոցէր աչքերը:
«Քիսի առաջին անգամ Պոլսու գալուն, պոտոյի համար վարձուա կուր մը ունէր: Վերջին գալէն յետոյ ինչ տեսակ կուր նստիլը շտապ էր ան մէջ տիկին եւ օրիորդ Ռուբինայի զատ ճարտ: Թէեւ սպասուէր մը պէտք ունէին, սակայն չլստահելով հրատարակեցան: Քիսի միշտ Ֆրանսական ոսկի կը ծախէր:

Սը մը Քիսի, Սամուէլ եւ Ռուբինա Ֆային յայտարարեցին թէ դժգո են իրենց բնակած տունէն եւ պիտի փոխեն: Գացին տեսնելու տուն մ որ կը գտնուէր Պէշլեքթաշ-Օրթաթոյս պողոտային վրայ եւ ունէր ին սենեակ: Որովհետեւ ամիսը ինք ոսկի կը պահանջուէր, ժողով յայտարար թէ չի կրնար ալեքան գրած վճարել: Անոնք պիտեցին, ըսելով թէ իր կին շատ յաճախորդներ պիտի ունենայ, բայց տիկինը մեծոց, ըսելով թէ մահ ճետակներու թաղ է:

Երբ հարցուցին ժողով թէ իր կինը ինչու ալեքան համակրան ցոյց կուտայ իրեն համար ալ կասկածելի երեւցած այդ ճարտը, յայտարարեց թէ կինը գրածը շատ կը սիրէր եւ կը հաւատար անոնց փայտ խոստովանութեան:

Տիկին ժողով արդէն մեկնած էր Պոլսէն, տիկին Քիսի հետ, լ հետ ունենալով 40 ոսկի եւ պաշտակ մը: Ժողով մինչեւ Չէքմէճէի կու յարանը ընկերացած էր անոր:

Երբ հարցուցին ժողով թէ ո՞ւր է կինը, պատասխանեց թէ չի գիտեր եւ անհաճախ լուրք կը սպասէր: Աւելցուց թէ շատ կը սիրէր կինը՝ մտահոգ է լուր չունելուն համար:

փաշա եւ կը յայտնէ թէ ընտրական պայքար մղելու իրաւունքէն չպիտի հրաժարին ինք եւ իր հետեւորդները:

Կառավարութիւնը շատ խիստ միջոցներու դիմած է արդէն: Գահիրէի կայարանը պիտի գրաւուի զինուորական ուժերու կողմէ: Գլխաւոր ճամբաները պիտի պահպանուին քաղաքի մէջ: Գլխաւոր ճամբաները պիտի պահպանուին քաղաքի մէջ: Գլխաւոր ճամբաները պիտի պահպանուին քաղաքի մէջ:

Սպանիոյ Հանրապետութեան շուրջ
Սպանիոյ հանրապետական կառավարութիւնը ձեռնարկեց դատարաններու եւ բանակի վերակազմութեան: Մասնաւոր հրովարտակով մը շնչուած կը յայտարարուին ազնուապետական տիտղոսները:

Ամէնէն աւելի անգործութեան հարցն է որ կը մտնան շէ կառավարութիւնը, մանաւանդ որ Հանրապետութեան հոչակումէն վերջ, հարուստ միապետականները որոնք կարգ մը մեծ շինութիւններու ձեռնարկած էին, դադարեցնել տուին ամէն աշխատանք, աւելցնելով անգործներու թիւը:

Սէվիլի մէջ, անգործները մասնագործիւն պատճառեցին ժողովուրդին: Բազմաթիւ խումբեր ներկայացան քաղաքացիաւորան, գործ կամ հաց պահանջելու: Յետոյ քաղաքին գլխաւոր շուկային մէջ, խանութի խանութ պտտելով ուտելիք պահանջեցին: Խանութի պահանջներն շատերը վախճալով կողոպուտէ կամ խռովութիւններէ, փակեցին խանութները: Գոտուեցան վաճառականներ ալ որ ուտելիք եւ դրամ բաշխեցին:

Ռուսական բռնութեան յրճուածքներ
Պրիբրէճ, 27 ապրիլ.— Այս առտու պատերազմական ատենին առջեւ սկսաւ դատարարութիւնը, բողոքական լրատեսական կազմակերպութեան գործակալներուն դէմ: Ասոնք ձերբակալուած էին անցեալ Հոկտեմբեր 17ին, երկար պրպրտուածներէ եւ քննութիւններէ յետոյ:

35 ամբաստանաւորներ, որոնց 3ը կին եւ 2ը սպայ, կը դատուին պատերազմական ատենին կողմէ: Այս դատին վերաբերելով թուղթերը այնքան շատ են, որ պէտք եղաւ զանոնք գետնից բազմաթիւ սեղաններու վրայ:

Դատարարութիւնը պիտի տեսէ մէկ շաբթու չափ: **Բողոքական յրճուածքներ**
Սթրազպուրի լրտեսական գործը տակաւին չվերջացած, Փարիզի ընդհ. ապստամբութեան գործակալները յաջողեցան ձերբակալել վտանգաւոր լրտես մը, որ կը գործէր ի հաշիւ Ռուսիոյ եւ որ երկար ատենէ ի վեր կը փնտռուէր:

Թնայեցող կը գրեն թէ հասարակ լրտես մը չէ այս ձերբակալուածը որ իբր թէ կը կոչուի Ալպարէ, այլ շատ կարեւոր եւ Յրանալի համար շատ վտանգաւոր լրտեսական ձեռնարկներ կատարած մէկը, որ կը ջանար, զանազան շրջանակներու հետ յարաբերութիւն մշակելով, ձեռք անցնել ֆրանսական զինարաններու եւ պաշտպանութեան վերաբերելով զարդանքներ, եւ միւս կողմէ կը կազմակերպէր լրտեսական ցանց մը, որ կը դիւրացնէր իր գործը, քաղելով երկրորդական տեղեկութիւններ:

Ստիկանութիւնը մէկ տարիէն աւելի էր որ, կը փնտռէր այս անձը որ գիտէր հրաշալի կերպով ծպտուիլ եւ բազմաթիւ կեղծ անցազրերով բեռնաւոր, կը յաջողէր փախուստ տալ այն պահուն որ կը յուսային զինքը բռնել: Այս ձերբակալման հետեւանքով, կարգ մը խուզարկութիւններ կատարուեցան Լիոնի, Նանթի եւ Մարսէյի մէջ: Խուզարկութեանց ընթացքին, գտնուեցան այս անձին վերաբերելով կարգ մը թուղթեր, որոնք քննութեան համար զրկուեցան փարիզ:

Պէրուի եւ Դամասկոսի պոյսոր
Պէրուի եւ Դամասկոսի մէջ, հանրակառքի եւ ելեկտրականութեան ընկերութեան ղեմ պոյսորը կը շարունակուի հետզհետէ սաստկանալով: Մինչեւ իսկ հարցը փոխադրուած է Երեսփ. ժողով, ուր կառավարութիւնը խիստ քննադատութեան ենթարկուած է, ընկերութեան հետ իր կնքած համաձայնութեան հետեւանքով:

Դամասկոսի մէջ իբր բողոք, ժողովուրդը դադարեցաւ գործածել ելեկտրական լոյս եւ յարձակում գործեց հանրակառքերուն վրայ, ինչպէս նաեւ գծերուն վրայ զետեղեց զանազան առարկաներ, խափանելու համար երթեւեկը:

Ելեկտրականութեան եւ հանրակառքի ընկերութիւնը սկսած է բանակցութիւններ վարել կառավարութեան հետ, զինքնուշուրջ յարմար համաձայնութեան մը գալու համար:

Այսուհանդերձ պոյսորը կը տարածուի եւ վախ կայ որ Հոմո քաղաքն ալ պոյսորի յայտարարէ:

Այս պոյսորի առթիւ, կառավարութիւնը դադարեցուցեր էր երեք թերթեր, զրգոյի յողուածներ հրատարակած ըլլալու մեղադրանքով:

Կառավարութեան այս խստութեան ղեմ բողոքելու, համար, Պէրուի գրաշարները գործադուլ յայտարարեցին:

Հայ համալսարաններ
Չորս շաբթու, որոնք Պէրուի պոյսորից յերոնուածութիւններէ կալուածներուն մէջ կը գտնուէին, դատարարութեան միջոցին գատուած են միւս բանտարկաւորներէ: Ասոնք իբրեւ համայնաւարներ պիտի դատուին եւ պիտի ստանան իրենց պատիժները:

Իտալացիները կը ջարդուին
Ալբիի կեանքի Տրիպուսոյ մէջ, Իտալացիներու կողմէ մահմ. տակաւներու վրայ կատարուած շարքերուն ղեմ բողոքելու համար Դամասկոսի բոլոր խանութները փակ մնացած են օր մը: Հերքելու համար շարքելու այն լուրերը, որոնք զրգոյած են Դամասկոսի բնիկ տարբեր, իտալական հիւպատոսը երեւելիներուն առաջարկեց պատուիրակութիւն մը զրկել եւ տեղին վրայ քննել թէ որքան ճիշդ են այդ զրոյցները:

Անցեալ ուրբաթ, Պէրուի բոլոր մզկիթներուն մէջ, աղօթքներ արտասանուեցան ալբիի կեանքի Տրիպուսոյ մէջ իտալացիներու կողմէ շարքուած իտալացիներու համար:

Պատերու վրայ փակուած յայտարարութիւններ կը պարզէին իտալացիներու կողմէ կատարուած խզմութիւնները: Իսլամ բնակիչութեան կողմէ բողոքի հետագիրներ ուղղուեցան Ազգերու Դաշնակցութեան:

8, RUE CHATEAUDUN MÉRIDIONAL ԵՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՎԵՐԱՎԱՅՈՒՄԸ Է MÉTRO CADET, LE PELETIER ET N. D. DE LORETTE

Հ. Յ. ԳԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐՏԷՅԻ ԵՐԱՆԱՅԻՆ ԿՈՍԻՏԷՆ
ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ՝
ԲՐԻՍՏԱՓՈՐ ենթակոմիտէնայսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը
8.30ին սովորական վայրը: Պարտաւորել ներկայութիւն:
ԻՇՆԱՆ ենթակոմիտէն վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին,
սովորական վայրը: Պարտաւորել ներկայութիւն:
ՍԷՆ ԼՈՒ ԱՆՆՈՒՆԻ ենթակոմիտէն այս Շաբաթ իրիկուն ժամը
8.30ին Ակուսիքի մէջ: Պարտաւորել ներկայութիւն:
Այս ժողովներուն ներկայ պիտի ըլլայ կոմիտէն:

Հ. Հ. ՍՊԱՐԱՊԵՏ
ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԵԿԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ
Նախկին Պատերազմիկ Հայ Սպաներու Միութիւնը պատիւ ունի յայտնելու որ, յառաջիկայ կիրակի, 3 Մայիս կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, տեղի կ'ունենայ մեծ սգոյթանդէս Petit Journalի սրահին մէջ (մէթրո' Cadet).
Ի ՅԻՇԱՏԱԿ Հ. Հ. ՍՊԱՐԱՊԵՏ ԶՕՐ. ՆԱԶԱՐԲԵԿԵԱՆԻ
Երեւո՞ծ 19 փետր. 1931ին, Թիֆլիզ
կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԱՐԱՆԱԿԷՍ
2. Ե. Ո. Միութեան Անիէն Պուա-Քոլոնպի մասնաճիւղին կողմէ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30էն մինչեւ առաւօտ
Պուա-Քոլոնպի թաղապետական սրահներուն մէջ (Rue des Halles)
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԳՈՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ
Ղեկավարութեամբ՝ Ա. ՍԱՐԱՅԵԱՆԻ
Կէս գիշերէ վերջ հայկական եւ եւրոպական պարեր, ընտիր ճազ պանս, (Jaz Taverne). ճոխ պիւֆէ խիստ աժան:
ՄՈՒՏՔՔ 7.50 և 5 ՅՐԱՅՔ
Հաղորդակց. միջոցներ.— Gare St. Lazareէն շոգեկառք իջնել՝
Պուա-Քոլոնպ, Port Clichyէն հանրակառք թիւ 40, իջնել՝ Bour-
guignons.
Տոմսերը նախօրոք հայթայթելու համար դիմել՝ Սահակ Մես-
րոպ Գրադարան, 71 Rue Charles-Chefson եւ Պ. Գ. Յովհաննէս-
եանի, 2 Rue Victor Hugo, Պուա-Քոլոնպ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ
4. ՍԱՍՈՒՆԻԻ
ԱՊՐԻԵԱՆ ԵՂԵՌԵՆԸ ԲՆԱԿԱՆ ԱԿՈՑՈՎ
Փոստի ծախքով 6 ֆր. Գին 5 ֆրանք
Գիմել 1. Գեւորեանի «Երազ» ի սմբազարտունը

մեր մասնաճիւղերուն վարչու-
թիւնները: Ներկայ պիտի ըլլայ
Պ. Վահան Փափազեան:
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ
ԳԱՍՏԱՌՈՒԹԻՒՆ
Հ. Գ. Խայր, Փարիզի Հայ Տիկ-
նանց Միութեան եւ Փարիզի հայ
Բժշկական միութեան կողմէ
կազմակերպուած Salle des So-
ciétés Savantesի մէջ, 28 Rue
Serpente, Paris (6).
Վաղը Ուրբաթ իրիկուն ժամը
9ին, Salle G.-ի մէջ:
Նիւթ Ա.— Առողջապահու-
թեան պէտքեր, ընդհ. տեսութիւն
կը խօսի Տօքթ. Պ. Քոլոնպան:
Բ. Յղի կնոջ առողջապահու-
թիւնը՝ կը խօսի Տօքթ. Կ.
Սահանեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ
Այրի Տիկնի Մ. Կիրճեան եւ
իր աղջիկը Օր. Հ. Կիրճեան եւ
իրենց պարագաները խորին
շնորհակալութիւն կը յայտնեն
կողմով Հայ Ազգ. Միութեան,
Ա. Ե. Հ. Կ. Սալի մասնաճիւղին
եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ,
նամակով եւ ծաղկեպսակով ի-
րենց ցաւակցութիւնը յայտնե-
ցին իրենց սիրելի ամուսնոյն,
հօր եւ ազգականին դառնաղէտ
մտնուած անթիւ:
Կրկնապը 25 Ապրիլ 1931

Ա. Ե. Հ. Կ. ՍԱԶԻ Կրճեանի
մասնաճիւղը շնորհակալու-
թեամբ ստացած է, Յ. Կիրճեան-
ի մահուան անթիւ, հետեւեալ
նուերները՝ Տիկնի Ա. Օհանեան
(Beaurepaire, Isère), Օր. Հ.
Կիրճեան 50 ֆրանք:
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿԵՆՐ՝ 123 Bd.
Sébastopol, Փարիզ, Մէթ. Réaumur.
Մեղանք, արեան, մորթի հիւանդ. ք.
տարրուած: Կ'ընդունի ամէն օր 9-
12 եւ 2-8 եւ Կիրակի առաւօտները:
IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10)
Le Gérant H. STEPHAN

BOURSE Benefices intérêts
peuvent être réalisés par opérations journal. avec provis. (titres espèces) déposés chez banquier membre du syndicat. Notice et C... culaire hebdomad. sur demande. R. Lorilleux, remisier accrédité. 10 rue Drouot. Paris, Téléph.: Provence 49-76.

ՏՕՔԹ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
ՄԱՆՎԱԿՆ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՌՆԵՐՈՒԹԵԱՆ
Varicesh (վարիս) եւ hémorroïdesh (էմորոյիտ) արմատական դարմանով առանց գործողութեան, գիտական վերջին մեթոտներով:
Ֆիադէ-Մի (diathermie), (իւլտրա-վիոլէ) ultra-violets.
ԴԱՐՄԱՆՈՒՄ ՅՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՆՎԱԿՆՆԵՐՈՒ ԱԵՄԱՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Ընդունելութեան ժամեր ամէն օր 4—7.30, կիրակի եւ տոն օրեր 10—12: 142 Fbg. St DENIS Tél. Nord 31-49
(Կառ տը Նոտի եւ Կառ տը Լ'էսդի մէջտեղը)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ ՃԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրո Թոնէն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Littre 38-43
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՏԱՆՏԵՐ ԸՆԼԱԸ ԵՒ ՎԱՐՁՔԷ ԱԶԱՏԻ
Ամենազիւրիկ եւ նպաստաւոր պայմաններով, Պէրուի մէջ Սէն Լազարի կայարանէն 3 վարիկեան, ելեքտրական գնացքով, ժամը 10 թրէն, երթեւեկ 0.90 սանթիմ օրական, 2, 3 եւ 4 սն. եակով փարթըմաններ, ամենավերջին Confortով, ամառ անուտեք եւ պաղ շուր խոհանոցին եւ բազմաթիւ մէջ, կիրճեան շնորհակալութիւն եւ վերելակ (ascenseur): 50 հազարէն 100 հազար ֆրանք — միայն մէկ քառորդը կանխիկ, մէկ քառորդը մէկուկէ երկու տարիէն, իսկ մնացեալ կէսը 5, 10 կամ 15 տարիէն վճարելի, ըստ կամս, պետական տոկոսի սակով, հարբերին 7: Դիմել Archambault et Delacourt, 14 Rue de la Pépinière, Կառ Սէն Լազարի մօտ: Ամէն հինգշաբթի ժամը 4էն 6 հայ թարգման մը պիտի տայ պէտք եղած բոլոր բացատրութիւնները:

CORDONNERIE « A K A P »
Maison A. KAPIKIAN
17 Ave. Philippe Auguste, PARIS (11) Tél. Roq. 39-89
Մէթրո՝ ԱՎՐՈՆ կամ ՆԱՍՐՈՆ
Զափու վրայ տոկուն եւ ճաշակաւոր կոշիկ ունենալու համար ոտքի կազմախօսական ձեւը լուսու մտաւորած կոշիկալը միայն գոհացում կրնայ տալ ձեզի: Մասնագիտութիւն Գոհի տը Շիւնի: Հեռաձայնով իսկ կրնաք խորհակցիլ: Ժամադրու-
թեամբ չափ առնելու կուգայ:
Մասնաւոր արհեստանոց կոշիկներու նորոգութեան

ՍԱՊՈՒՆՋԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԵԾ ԵՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ա. Ր Ա. Ր Ա. Տ
39 Rue de Trévis, Paris (9), մէթրո՝ Cadet, Tél. Prov. 05 91
Ավէն տեսակ արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ փոքրաքանակ եւ մեծաքանակ վաճառում:
Թաճախորդներու փափաքին գոհացում տալու համար մեծ խնամքով սկսած ենք պատրաստել ամենավերջին սիսթէմի գերմանական մեքենայով անարատ եւ թարմ սուրճ:
Ապրանքներուն ամենալաւը՝ անմրցելի գիներով:

ՆԱՍՎԱԿԱՏՈՒԹ
ՄՏԱՑԱՆԵՐ
Սէն Փիէն Օպըն, 4. 3.—55:
Թուլուզ, Մ. Մ.— 50:
Տէսին, Յ. Պ.— 35:
Կրճեան, Յ. Գ.— 20:
Անիէն, Ա. Շ.— 140:
Փարիս, Տ. Գ.— 100:
Մարթի, Ս. Ա.— 140:
Տէսին, Պոտ.— 600:
Պէլֆոն, Յ. Ո.— 35:
Լա Ռօշէլ, Ա. Մ.— 35:
Փանէրի, Ն. Յ.— 113:
Ռոման, Ս. Գ.— 96:
Գահիրէ, Գ. Մ.— 1 անգլ.:
Մարսէյ, Գ. Վ.— 10:
Փոն Սէն Թ'Էսփի, Յ. Գ.— 15:
Պուէնոս Այրէս, Ս. Թ.— 550 ֆր.
եւ 3 տոլար:
Պելկրատ, Յ. 2.— 200:
Յուրք, Ե. Պ.— 38:
EMPIRE Միգրե-ձոյ՝ 37 Av. Wagram

Հ. Յ. Գ.

Փ Ա Ր Ի Ջ
ԱՂԲԻՐ ՄԵՐՈՒՅԻ ժողովը
այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին,
32 Ave. des Gobelins. Կարեւոր
օրակարգ:
Սէն Միշէլի ֆրիստափոր
խումբի ժողովը վաղը Ուրբաթ
իրիկուն ժամը 9ին Յորթիա Յա-
շարանը: Կը խօսի ընկեր Յիան
Կարո:
Գ Ա Ի Ա Ռ
ՊէլճՈՐԻ Վազգէն խումբի
ընկերները եւ արձանագրուիլ
փափաքողները ժողովի կը հրա-
ւիրուին այս կիրակի ժամը
2.30ին սովորական հաւաքա-
տեղին:
ՄԱՐՏԷՅԻ ԱՆՆՈՒՆԻ ենթակ-
ոմիտէն ընդհ. ժողովը վաղը
Ուրբաթ իրիկուն ժամը 7.30ին:
Կարեւոր օրակարգ:
Դասախօսական ժողովը տե-
ղի կունենայ այս կիրակի առ-
աւօտ ժամը 10ին: Կը հրաւիր-
ուին բոլոր հայրենակիցները:
ԼՈՒՆԻ Պատ. Միութեան դա-
սախօսական ժողովը՝ այսօր լիւզ-
շարթի իրիկուն ժամը 8.30ին,
կը հրաւիրուին ընկերներն ու
համակիրները,
ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ
2. Ե. Ո. Միութեան Փարիզի
Վահան գրադարանին մէջ,
Յորթիա ճաշարան, վաղը Հինգ-
շաբթի իրիկուն տեղի կ'ունե-
նայ խորհրդակցութիւն մը Սու-
րիոյ եւ Յունաստանի օրերուն
մասին: Ներկայ պէտք է ըլլան
միայն Փարիզի եւ շրջակայից